

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Pirmais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 50, RĪGA, LV – 1013
tālr. 67017553, 67017502, fakss 67017673, e-pasts: pirmais@lrvk.gov.lv

Izglītības un zinātnes ministrijas
valsts sekretāram M.Gruškevicam

Vaļņu ielā 2, Rīgā, LV-1050

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

20.02.2012.

Nr.5.1-2-25/2010

**Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu
prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu**

Saturs

Revīzijas juridiskais pamatojums	3
Revīzijas mērķis	3
Valsts kontroles revidentu atbildība	3
Izglītības un zinātnes ministrijas atbildība	3
Revīzijas apjoms	3
Kopsavilkums	6
Revidējamās jomas īss raksturojums	10
1.Valsts zinātnes politikas plānošana	21
2. Valsts zinātnes politikas īstenošana	51
2.1. Valsts budžeta finansējuma plānošana zinātnei	51
2.2. Fundamentālo un lietišķo pētījumu sadale pa nozarēm, vērtēšana, uzraudzība	80
2.3. Tirgus orientēto pētījumu projektu finansēšana, vērtēšana un uzraudzība	91
2.4. Valsts pētījumu programmu apstiprināšana, vērtēšana un uzraudzība	103
2.5. ES struktūrfondu līdzekļu zinātnes jomā 2007.-2013.gada plānošanas periodā plānošana, piešķiršana, vērtēšana un uzraudzība	114

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2.pantu un Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta 25.08.2010. revīzijas uzdevumu Nr.5.1-2-25/2010, veikta likumības revīzija „Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu”.
2. Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja, vecākā valsts revidente N.Mihailova, vecākās valsts revidentes J.Grīnčuka (līdz 13.01.2012.) un I.Strazdiņa, valsts revidentes I.Rupeika-Rože (līdz 31.01.2011.) un V.Alksne, valsts revidents G.Rūze (līdz 07.07.2011.).

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis ir iegūt pārliecību, ka Izglītības un zinātnes ministrijas darbības, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politiku, ir efektīvas un atbilst normatīvo aktu prasībām.

Valsts kontroles revidentu atbildība

4. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Izglītības un zinātnes ministrijas atbildība

5. Izglītības un zinātnes ministrija ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātā un organizētā valsts zinātnes politika ir efektīva un atbilst normatīvo aktu prasībām.
7. Revīzija tika veikta par laika posmu no 01.01.2007. līdz 30.09.2011.
8. Revīzijas laikā tika veiktas pārbaudes par Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM), Latvijas Zinātnes padomes (turpmāk – LZP), Studiju un zinātnes administrācijas (turpmāk – SZA) un Valsts izglītības attīstības aģentūras (turpmāk – VIAA) darbības efektivitāti un atbilstību normatīvajiem aktiem, izstrādājot valsts zinātnes politiku un organizējot tās īstenošanu.
9. Revīzijā tika aptvertas šādas valsts zinātnes politikas galvenās jomas:
 - 9.1. valsts zinātnes politikas plānošana;
 - 9.2. valsts zinātnes politikas īstenošana:
 - 9.2.1. izmantojot valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” līdzekļus zinātniskās darbības bāzes finansējumam, tirgus orientētu pētījumu (turpmāk – TOP), valsts pētījumu programmu (turpmāk – VPP), fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu (turpmāk – FLPP) finansēšanai;
 - 9.2.2. izmantojot Eiropas Savienības (turpmāk – ES) struktūrfondu līdzekļus aktivitāšu/apakšaktivitāšu ieviešanai zinātnes jomā.

10. Lai nodrošinātu revīzijas apjomā iekļautās valsts zinātnes politikas plānošanas un īstenošanas novērtēšanu, tika nosūtītas aptaujas anketas 17 IZM padotībā esošajām zinātniskajām institūcijām ar mērķi noskaidrot šādus jautājumus par laiku no 01.01.2008. līdz 31.12.2010.:
 - 10.1. zinātniskās institūcijas personāla sastāvu, tā vecumstruktūru, amatu, zinātnes pamatnozari, kurā zinātniskais darbinieks strādā, zinātniskā/akadēmiskā grāda nosaukumu un specialitāti, zinātniskā/akadēmiskā grāda iegūšanas gadu, akadēmiskajā amatā ievēlēšanas datumu;
 - 10.2. zinātniskajiem darbiniekiem noteiktās minimālās un maksimālās stundas likmes, kas ir noteiktas, saņemot atlīdzību no zinātniskās darbības bāzes finansējuma, VPP, FLPP, TOP, Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) projektiem;
 - 10.3. zinātniskajai institūcijai piešķirtā finansējuma apjomu sadalījumā pa ieņēmumu gūšanas veidiem;
 - 10.4. zinātniskās institūcijas zinātniskās darbības nodrošināšanai izlieto finansējumu pa izdevumu veidiem;
 - 10.5. par zinātniskās institūcijas patentētajiem vai licencētajiem izgudrojumiem;
 - 10.6. par zinātniskajai institūcijai pieejamajām ar zinātnei saistītajām datubāzēm.
11. Aptaujas anketas tika nosūtītas šādām IZM padotībā esošajām zinātniskajām institūcijām:
 - 11.1. Latvijas Universitātei (turpmāk - LU);
 - 11.2. LU aģentūrām:
 - 11.2.1. LU Cietvielu fizikas institūtam;
 - 11.2.2. LU Matemātikas un informātikas institūtam;
 - 11.2.3. LU Fizikas institūtam;
 - 11.2.4. LU Filozofijas un socioloģijas institūtam;
 - 11.2.5. LU Bioloģijas institūtam;
 - 11.2.6. LU Latvijas vēstures institūtam;
 - 11.2.7. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūtam;
 - 11.2.8. LU Latviešu valodas institūtam;
 - 11.2.9. LU Polimēru mehānikas institūtam;
 - 11.3. Rīgas Tehniskajai universitātei (turpmāk – RTU) un RTU aģentūrai „RTU Neorganiskās ķīmijas institūts”;
 - 11.4. Latvijas Organiskās sintēzes institūtam;
 - 11.5. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centram;
 - 11.6. Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūtam;
 - 11.7. Elektronikas un datorzinātņu institūtam;
 - 11.8. Fizikālās enerģētikas institūtam.

12. Revīzijas apjomā netika iekļautas pārbaudes par:
 - 12.1. valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” apakšprogrammām:
 - 12.1.1. 05.03.00 „Valsts aģentūras „Latvijas Akadēmiskā bibliotēka” darbības nodrošināšana”;
 - 12.1.2. 05.09.00 „Dalība Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās” (apakšprogramma slēgta 2010.gadā);
 - 12.2. valsts budžeta programmas 03.00.00 „Augstākā izglītība” apakšprogrammu 03.03.00 „Zinātniskās darbības attīstība un infrastruktūras nodrošināšana augstskolās un koledžās” (apakšprogramma ir „iesaldēta” 2009.gadā un 2010.gadā);
 - 12.3. valsts budžeta programmu 39.00.00 „Atbalsts izglītības infrastruktūrai” (programma slēgta 2010.gadā);
 - 12.4. valsts budžeta programmas 40.00.00 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu īstenošana” apakšprogrammām:
 - 12.4.1. 40.01.00 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas” (apakšprogramma slēgta 2010.gadā);
 - 12.4.2. 40.02.00 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projekti” (apakšprogramma slēgta 2010.gadā);
 - 12.5. valsts budžeta programmu 69.00.00 „3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana” (programma izveidota 2010.gadā);
 - 12.6. valsts budžeta programmu 70.00.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” (programma izveidota 2010.gadā);
 - 12.7. valsts budžeta programmu 71.00.00 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana” (programma izveidota 2010.gadā);
 - 12.8. valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” iedalītajiem valsts budžeta līdzekļiem LZP un Latvijas Zinātņu akadēmijas (turpmāk – LZA) darbības nodrošināšanai;
 - 12.9. zinātnisko institūciju īstenoto pētījumu galarezultātu zinātnisko kvalitāti.
13. Revīzijas laikā netika veikts valsts nozīmes pētniecības centru izveides novērtējums, jo:
 - 13.1. valsts nozīmes pētniecības centru veidojošo zinātnisko institūciju sadarbības stratēģijas IZM bija jāiesniedz līdz 31.03.2011.¹;

¹ <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/7356.html> (skatīts 10.02.2012.).

- 13.2. IZM 14.04.2011. apstiprināja iekšējos noteikumus Nr.17 „Valsts nozīmes pētniecības centru veidojošo zinātnisko institūciju sadarbības stratēģiju vērtēšanas un saskaņošanas kārtība”;
- 13.3. 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” projekti tika apstiprināti 21.11.2011.²
14. Normatīvais akts³ nosaka, ka valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi. Valsts pārvaldes institucionālo sistēmu pastāvīgi pārbauda un, ja nepieciešams, pilnveido, izvērtējot arī funkciju apjomu, nepieciešamību un koncentrācijas pakāpi, normatīvā regulējuma apjomu un detalizāciju un apsverot deleģēšanas iespējas vai ārpakalpojuma izmantošanu.
15. Normatīvajā aktā⁴ ir noteikts, ka IZM nodrošina ministrijai iedalīto valsts budžeta līdzekļu izmantošanu paredzētajiem mērķiem.
16. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka IZM nav noteikusi tādus darbības efektivitātes rādītājus, pret kuriem būtu iespējams izmērīt IZM veiktās darbības, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu, līdz ar to nebija iespējams novērtēt IZM darbības efektivitāti.

Kopsavilkums

17. IZM kā vadošās valsts pārvaldes iestādes zinātnes nozarē īstenotā valsts zinātnes politika revidējamajā laika posmā neveicināja zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa – veidot zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi⁵ – sasniegšanu, jo:
 - 17.1. Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam⁶ (turpmāk - Pamatnostādnes 2009.-2013.gadam) noteiktās zinātnes un tehnoloģiju attīstības problēmas vispārīgi ataino stāvokli zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, tāpēc arī Pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam⁷ noteiktie uzdevumi un rīcības virzieni ir plaši un vispārīgi, nav orientēti uz konkrētu rezultātu sasniegšanu;
 - 17.2. kaut gan valstiskā līmenī ir definēti tautsaimniecības prioritārie segmenti⁸, tomēr nav noteikts, kuru segmentu attīstību var sekmēt zinātniskā darbība;
 - 17.3. nosakot prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai⁹ nākamajam posmam, netiek vērtēta fundamentālo un lietišķo pētījumu savstarpējā sasaiste un iepriekšējā posmā noteiktajos prioritārajos

² http://www.viaa.gov.lv/files/free/64/11564/21131_v1.xls (skatīts 10.02.2012.).

³ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.

⁴ MK 16.09.2003. noteikumi Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums”.

⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

⁸ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1.punkts.

⁹ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadā”, MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.

18. Kaut gan IZM ir veikusi darbības, lai sekmētu efektīvāku mantisko tiesību uz valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā radītiem izgudrojumiem tiesisko aizsardzību, komercializāciju un zināšanu pārnesi, izstrādājot likumprojektu „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”¹⁰, tomēr ilgstošā laika periodā nav nodrošināta tāda valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politika, kas būtu vērsta uz mantisko tiesību uz izgudrojumu komercializāciju un privātā sektora ieguldījuma pieauguma veicināšanu pētniecībā.
19. IZM īstenotā valsts budžeta plānošanas politika zinātnes jomā nav izstrādāta uz pamatotiem lēmumiem par nepieciešamajiem valsts budžeta līdzekļiem zinātniskās darbības nodrošināšanai un tās attīstības veicināšanai, jo:
 - 19.1. IZM nav aprēķinājusi Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānā 2010.–2011.gadam¹¹ (turpmāk - Rīcības plāns 2010.-2011.gadam) noteiktajiem pasākumiem nepieciešamo finansējumu. Pieejamais valsts budžeta finansējums zinātnei kārtējam gadam mehāniski tiek sadalīts starp valsts budžeta apakšprogrammām, neizvērtējot nepieciešamā finansējuma apjomu katram pasākumam. IZM, definējot veicamos pasākumus valsts zinātnes politikas īstenošanai, ir paredzējusi tos īstenot piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros, tajā skaitā piesaistot ES struktūrfondu līdzekļus, neparedzot valsts budžeta finansējuma izmaiņas Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam¹² ieviešanas laikā;
 - 19.2. kaut gan fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu, tirgus orientēto pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu īstenošanas laiks pārsniedz vienu gadu, IZM finansējumu šiem pētījumu veidiem plāno tikai vienam gadam;
 - 19.3. samazinoties valsts budžeta finansējumam zinātnei, IZM neizvērtē, vai ar esošiem resursiem ir iespējams īstenot visus plānotos pasākumus noteikto rezultātu sasniegšanai.
20. Kaut gan viens no zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršanas mērķiem ir zinātnisko institūciju darbības stratēģijās noteikto uzdevumu un mērķu sasniegšana, IZM bāzes finansējuma plānošanas un īstenošanas process neveicina noteiktā mērķa sekmīgu izpildi, jo:
 - 20.1. bāzes finansējuma aprēķinos tiek izmantoti tādi zinātniskās darbības kvalitātes rādītāji, kas izsaka tikai skaitlisko informāciju, kā arī nemotivē zinātniskās institūcijas labāku rezultātu sasniegšanai (kvalitātes rādītāji ir orientēti uz minimālajām prasībām);
 - 20.2. zinātniskajām institūcijām piešķirtais bāzes finansējuma apmērs 2010.gadam veidoja tikai 21% no nepieciešamā, paredzot izdevumus infrastruktūras attīstībai tikai 1% apmērā.

¹⁰ MK 12.07.2011. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.43 37.§)– Likumprojekts „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” 1.punkts.

¹¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

21. IZM rīcība fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu, tirgus orientēto pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu apstiprināšanā, īstenošanā un uzraudzībā nav vērsta uz efektīvāku šiem pētījumu veidiem piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, jo:
 - 21.1. IZM nav nodrošinājusi objektīvu fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu vērtēšanu;
 - 21.2. normatīvajā aktā¹³ iestrādātā VPP apstiprināšanas kārtība neparedz vienotas valsts politikas attiecībā uz nepieciešamajiem pētījumiem attiecīgajā prioritārajā zinātnes virzienā un no tiem sagaidāmo rezultātu noteikšanu, kā rezultātā valsts nevis pasūta nepieciešamos zinātniskos pētījumus, kā to nosaka Zinātniskās darbības likums, bet ņem vērā zinātnieku iesniegtos priekšlikumus VPP mērķu un uzdevumu definēšanai;
 - 21.3. IZM laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” ir piešķīrusi tikai no 1% līdz 2% no kopējā valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansējuma, kaut gan tirgus orientētie pētījumi ir vienīgais no valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansētais pētījumu veids, kam tiek piesaistītas privātā sektora investīcijas;
 - 21.4. nav nodrošināta pietiekama uzraudzība pār īstenoto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un tirgus orientēto pētījumu projektu rezultātu izvērtējumu, rezultātu izvērtēšanai netiek piesaistīti attiecīgie zinātnes vai tautsaimniecības nozaru eksperti, kā arī netiek analizēts, vai šiem pētījumu veidiem noteiktie mērķi ir sasniegti;
 - 21.5. eksperti, izvērtējot 2005., 2006.-2009.gada valsts pētījumu programmu ieguldījumu inovatīvu produktu un tehnoloģiju radīšanā, ir norādījuši, ka *„valsts pētījumu programmu pārskata ziņojumos netiek analizēts, kādā jomā un kādiem mērķiem konkrēto parādību, materiāla īpašību vai tehnoloģiju varētu izmantot un pie kādiem konkrētiem rezultātiem ir jānonāk”*¹⁴.
22. IZM veiktās darbības ES struktūrfondu zinātnes jomā apguvē 2007.-2013.gada plānošanas periodā nav vērstas uz iespējami efektīvāku šo līdzekļu izlietošanu, jo:
 - 22.1. īstenotās 1.1.1.2.aktivitātes¹⁵ ietvaros finansiālais atbalsts tiek sniegts visām zinātnes jomām un 2.1.1.1.aktivitātes¹⁶ ietvaros finansiālais atbalsts tiek sniegts visiem valstī izvirzītajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem¹⁷, neveicinot to zinātnes nozaru attīstību, kurās Latvijā ir izveidojies noteikts

¹³ MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

¹⁴ 2005., 2006.-2009.gada valsts pētījumu programmu novērtējums. Ekspertu darba grupas ziņojums, Rīga 2010.

¹⁵ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

¹⁶ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

¹⁷ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadam”; MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

- izaugsmes potenciāls un ir iespējams piedāvāt starptautiski konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus;
- 22.2. normatīvie akti¹⁸, kas nosaka īstenojamo aktivitāšu zinātnes jomā kārtību, trīs aktivitātēm/apakšaktivitātēm neizvirza prasību sniegt informāciju par projektos ieguldīto ES struktūrfondu līdzekļu atdevi, kā arī aktivitātēm un apakšaktivitātēm noteiktie uzraudzības rādītāji ir prioritāri vērsti uz plānotā finansējuma apguvi, nevis uz noteikto mērķu sasniegšanu;
 - 22.3. lai gan ESF Darbības programmā¹⁹ un ERAF Darbības programmas papildinājumā²⁰ ir noteikts, ka sākotnēji ir jāatbalsta zinātnes un pētniecības infrastruktūras modernizācija, lai piesaistītu zinātniekus un veiktu pētījumus, IZM faktiski sākotnēji piesaista zinātniekus un tikai pēc tam īsteno pasākumus zinātnisko institūciju infrastruktūras uzlabošanai;
 - 22.4. lai gan kvalitātes vērtēšanas kritēriji ļauj vērtēt, cik efektīvi konkrētais projekts var sasniegt aktivitātes mērķus, vērtēšanas sistēmas nosacījumi pietiekama ES struktūrfondu finansējuma ietvaros ļauj atbalstīt projektus, kuri iegūst 25-40% no maksimālā vērtēšanā iegūstamā punktu skaita, kas norāda uz to, ka izveidotā projektu vērtēšanas sistēma ļauj atbalstīt arī mazāk kvalitatīvus projektus.
23. Revīzijas rezultātā IZM tika sniegti 12 ieteikumi šādās jomās:
- 23.1. valsts zinātnes politikas plānošanas jomā;
 - 23.2. valsts zinātnes politikas īstenošanas un uzraudzības jomā.
24. Ieviešot ieteikumus valsts zinātnes politikas plānošanas jomā, tiks nodrošināta tāda valsts zinātnes politikas plānošana, kas būs vērsta uz zinātnes jomā identificēto problēmu risināšanu un noteikto rezultatīvo rādītāju sasniegšanu, kā arī uz tautsaimniecības prioritāro segmentu attīstības sekmēšanu.
25. Ieteikumu ieviešana valsts zinātnes politikas īstenošanas un uzraudzības jomā nodrošinās:
- 25.1. valsts budžeta finansējuma plānošanu zinātnei uz pamatotiem lēmumiem;
 - 25.2. caurskatāmāku zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršanas mehānismu, kas būs vērsts uz detalizētu zinātnisko institūciju darbības un vajadzību izvērtējumu;

¹⁸ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 1.pielikums; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 1.pielikums; MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 1.pielikums.

¹⁹ 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 464.punkts.

²⁰ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) 3.punkts.

- 25.3. normatīvo aktu²¹ prasībām atbilstošu, caurskatāmu un objektīvu fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu, tirgus orientēto pētījumu un valsts pētījumu programmu projektu vērtēšanu;
- 25.4. efektīvāku ES struktūrfondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Revidējamās jomas īss raksturojums

- 26. Saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu²²:
 - 26.1. *zinātne* ir intelektuālās darbības sfēra, kurā ar teorētiskām vai eksperimentālām metodēm tiek iegūtas un apkopotas zināšanas par dabā un sabiedrībā pastāvošajām likumsakarībām;
 - 26.2. *zinātniskā darbība* ir radoša darbība, kas ietver zinātni, pētniecību un inovācijas;
 - 26.3. *pētniecība* ir mērķtiecīga darbība ar zinātnes metodēm iegūto faktu, teoriju un dabas likumu izmantošanai jaunu produktu, procesu un metožu radīšanā vai pilnveidošanā;
 - 26.4. *inovācija* ir jaunu zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā vai pakalpojumā.
- 27. Zinātniskās darbības likuma mērķis ir nostiprināt valsts rūpes par zinātni kā īpaši svarīgu sabiedrības attīstības faktoru²³.
- 28. Gan ES, gan Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) nostādnēs²⁴ norāda, ka katras valsts nacionālā politika un stratēģija inovāciju jomā ir Eiropas ilgtermiņa ekonomiskās izaugsmes pamats.
- 29. Atbilstoši Pasaules ekonomikas foruma veiktajiem pētījumiem²⁵ Latvija 134 valstu vidū pēc vispārējās konkurētspējas indeksa 2008.-2009.gadā bija 54.vietā, 2009.-2010.gadā – 68.vietā 133 valstu vidū, bet 2010.-2011.gadā jau 70.vietā 139 valstu vidū. Tas norāda, ka inovāciju sistēma Latvijā nav pietiekami attīstīta un, ka tā nav atbilstīgā vadības līmenī.
- 30. Pasaules valstu pieredze rāda, ka sekmīgai inovatīvās darbības attīstībai nepieciešama sistematizēta, pragmatiska pieeja tās vadībai. Valstiskā līmenī jābūt definētai inovāciju attīstības stratēģijai, kas ir nodrošināta ar atbilstīgu finansējumu. Stratēģijā jādefinē prioritātes, uz kuru pamata jāizstrādā likumdošanas bāze, jāveido atbalsta programmas un jāizstrādā budžets²⁶.

Politikas plānošanas dokumentos zinātnes attīstībai noteiktie mērķi un uzdevumi

- 31. Latvijas valsts attīstību nosaka vairāki politikas plānošanas dokumenti:

²¹ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”, MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

²² Zinātniskās darbības likuma 1.panta 1.-4.punkts.

²³ Zinātniskās darbības likuma 2.panta pirmā daļa.

²⁴ Nacionālā inovāciju koncepcija - http://www.em.gov.lv/em/images/modules/items/item_file_5358_1.doc (skatīts 07.11.2011.).

²⁵ The Global Competitiveness Report 2010-2011, 2010 World Economic Forum.

²⁶ A.Deniņš „Inovatīva darbība un tās vadības sistematizācija”, Stratēģiskās analīzes komisijas izdevums, 2007.

- 31.1. Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā” (apstiprināts Saeimā 26.10.2005.);
- 31.2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (apstiprināta Saeimā 10.06.2010.);
- 31.3. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gadam (apstiprināts ar MK 04.07.2006. noteikumiem Nr.564 „Noteikumi par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007.–2013.gadam”);
- 31.4. Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 09.04.2010. rīkojumu Nr.203 „Par Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.–2013.gadam”);
- 31.5. Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programma 2007. -2013.gadam (apstiprināta ar MK 28.06.2007. rīkojumu Nr.406 „Par Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmu 2007.–2013.gadam”);
- 31.6. Deklarācija par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību līdz 24.10.2011. (iepriekšējās valdības deklarācija);
- 31.7. Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai (apstiprināts ar MK 23.02.2011. rīkojumu Nr.67 „Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”);
- 31.8. Deklarācija par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību no 25.10.2011. (revīzijas laikā tas netika vērtēts).
- 32. Lai nodrošinātu ES fondu kvalitatīvu apguvi 2007.-2013.gada plānošanas periodā, Latvijā ir sagatavoti šādi plānošanas dokumenti un darbības programmas:
 - 32.1. Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.–2013.gada periodam (apstiprināts ar MK 29.10.2007. rīkojumu Nr.669 „Par Valsts stratēģisko ietvardokumentu”);
 - 32.2. 1.darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001);
 - 32.3. 2.darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācija” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 25.09.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV16PO001);
 - 32.4. 3.darbības programma „Infrastruktūra un pakalpojumi” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 12.10.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV16PO002).
- 33. Zinātnes un tehnoloģijas attīstības politiku laika posmā no 2002.gada līdz 2009.gadam noteica IZM apstiprinātās Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam²⁷, kuru stratēģiskais mērķis bija pilnveidot augstāko izglītību, zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu.

²⁷ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.–2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

34. Ministru kabinets (turpmāk – MK) 2006.gadā apstiprināja Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007.–2013.gadam²⁸, kurā ir noteikti šādi galvenie uzdevumi zinātnes un pētniecības attīstībā:
 - 34.1. fundamentālās zinātnes izcilība;
 - 34.2. fundamentālās un lietīšķās zinātnes un pētniecības potenciāla atjaunošana un attīstība;
 - 34.3. zinātniskās infrastruktūras modernizācija zinātniskajās institūcijās.
35. Atbilstoši MK rīkojumam²⁹ Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2007. – 2013.gadam stratēģijas īstenošanu 2010.–2013.gadā veic atbilstoši Latvijas Stratēģiskās attīstības plānam 2010.-2013.gadam³⁰, kas tika apstiprināts MK 2010.gadā.
36. Latvijas Stratēģiskās attīstības plāna 2010.-2013.gadam³¹ viens no galvenajiem rīcības virzieniem ekonomiskās izaugsmes veicināšanai ir sadarbības veicināšana starp izglītības, zinātnes un uzņēmējdarbības sektoriem, pilnveidojot tehnoloģijas un zināšanu pārnesei, sekmējot privātā sektora investīcijas pētniecībā un attīstībā.
37. MK 2007.gadā apstiprināja Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmu 2007. -2013.gadam³², kuras viens no galvenajiem rīcības virzieniem ir sekmēt augstākās izglītības, zinātnes institūciju un komercsabiedrību sadarbību un rūpniecisko pētījumu kopīgu veikšanu.
38. Deklarācijā par Valda Dombrovska vadītā 16. Ministru kabineta iecerēto darbību³³ (līdz 24.10.2011.) vieni no uzdevumiem zinātnes jomā bija:
 - 38.1. stimulēt to zinātnes sasniegumu un inovāciju pārnesei tautsaimniecībai, kas nodrošinātu augstas pievienotās vērtības produktu piedāvājumu. Racionalizēt valsts budžeta līdzekļu sadali zinātnei un inovāciju atbalstam, prioritāti piešķirot tematikām, kuru pētniecību pasūta privātā sektora uzņēmumi;
 - 38.2. palielināt TOP finansējuma īpatsvaru kopējā zinātnes finansējumā.
39. Valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politiku nosaka MK 16.09.2009. apstiprinātās Pamatnostādnes 2009.–2013.gadam³⁴, kuru mērķis ir noteikt Latvijas zinātnes un tehnoloģijas attīstības politiku, identificējot problēmas, mērķus, pamatprincipus un rīcības virzienus³⁵.

²⁸ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 04.07.2006. noteikumiem Nr.564 „Noteikumi par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007.–2013.gadam”).

²⁹ MK 09.04.2010. rīkojuma Nr.203 „Par Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.–2013.gadam” 2.1.apakšpunkts.

³⁰ Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 09.04.2010. rīkojumu Nr.203 „Par Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.–2013.gadam”).

³¹ Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 09.04.2010. rīkojumu Nr.203 „Par Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.–2013.gadam”).

³² Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programma 2007. -2013.gadam (apstiprināta ar MK 28.06.2007. rīkojumu Nr.406 „Par Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmu 2007.–2013.gadam”).

³³ <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/darbibu-reglamentejosie-dokumenti/valdibasd/>.

³⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

³⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.-2013.gadam kopsavilkums (apstiprināts ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

40. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam³⁶ ir noteiktas šādas zinātnes un tehnoloģijas attīstības problēmas (skatīt 1.pielikumu):
- 40.1. pārāk mazs nodarbināto skaits zinātnē un pētniecībā, lai nodrošinātu valsts ekonomiskās stratēģijas īstenošanu un ilgtspējīgu izaugsmi – zinātnieku skaita samazināšanās un novecošana, nepietiekams doktorantu skaits;
 - 40.2. investīciju nepietiekamība zinātnē un pētniecībā;
 - 40.3. mazattīstīta zinātnes un pētniecības infrastruktūra, nepietiekams moderni aprīkots laboratoriju skaits tehnoloģiskas ievirzes projektu realizācijai, īpaši reģionālajās zinātniskajās institūcijās;
 - 40.4. neliels patentu skaits salīdzinoši ar ES vidējiem rādītājiem un patentu neesamība augsto tehnoloģiju nozarēs;
 - 40.5. ierobežotas zināšanu komercializācijas iespējas un prasmes;
 - 40.6. nepietiekama sabiedrības, īpaši skolu jaunatnes, informētība par zinātnes un inovācijas sasniegumiem.
41. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam³⁷ identificēto problēmu risināšanai ir noteikti četri uzdevumi:
- 41.1. sekmēt zinātniskās darbības intelektuālā potenciāla un infrastruktūras atjaunošanu un attīstību, veidojot universitātes par starptautiski konkurētspējīgiem zinātnes un attīstības centriem, ar kuriem sadarbojoties attīstās augstākās izglītības institūcijas reģionos, stiprināt citas valsts un privātās zinātniskās institūcijas;
 - 41.2. nodrošināt būtisku valsts investīciju pieaugumu zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, panākot to, lai finansējuma piešķiršanas mehānisms nodrošinātu privātā sektora investīciju pieaugošu piesaisti;
 - 41.3. veicināt zinātniskās darbības konkurētspēju starptautiskā līmenī, sekmējot starptautisko sadarbību zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā;
 - 41.4. sekmēt zināšanu un tehnoloģiju pārnei, veidojot inovatīvai darbībai labvēlīgu institucionālo vidi un atbalsta pasākumus, veicināt publisko un privāto partnerību.
42. Pamatnostādnēs 2009. – 2013.gadam³⁸ definēto mērķu un rīcības virzienu īstenošanai nepieciešamie veicamie pasākumi, tiešie darbības rezultāti un termiņi pasākumu īstenošanai ir noteikti Rīcības plānā 2010.–2011.gadam³⁹.
43. Rīcības plānā 2010.-2011.gadam⁴⁰ ir noteikti 75 pasākumi Pamatnostādnēs 2009.–2013.gadam⁴¹ noteikto četru uzdevumu un no tiem izrietošo 30 rīcības virzienu īstenošanai.

³⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) II sadaļa.

³⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) IV sadaļa.

³⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

³⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

Valsts zinātnes politikas izstrādē un organizēšanā iesaistītās institūcijas, to galvenie uzdevumi un funkcijas

44. Valsts zinātnes politikas plānošanā un īstenošanā ir iesaistīts MK, IZM, LZP, LZA, SZA, Ekonomikas ministrija, citas ministrijas un zinātniskās institūcijas⁴².

Ministru kabinets

45. Saskaņā ar normatīvo aktu⁴³ MK:
- 45.1. nosaka valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības, kā arī inovācijas politiku;
 - 45.2. nosaka zinātnisko pētījumu projektu un programmu vērtēšanas kritērijus un zinātnisko institūciju darba efektivitātes vērtēšanas kritērijus;
 - 45.3. apstiprina prioritāros zinātņu virzienus un VPP, kā arī nosaka to īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles kārtību.

Izglītības un zinātnes ministrija

46. IZM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde zinātnes nozarē⁴⁴. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem⁴⁵, lai nodrošinātu funkciju izpildi, IZM zinātnes nozarē:
- 46.1. sagatavo pieprasījumu ikgadējo valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai zinātniskās darbības nodrošināšanai atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikai;
 - 46.2. nodrošina TOP projektu un valsts pārvaldes institūciju pasūtīto pētījumu projektu administrēšanu, ekspertīzi un finansēšanu attiecīgās budžeta apakšprogrammas ietvaros;
 - 46.3. koordinē starptautiskās sadarbības programmas pētniecības un tehnoloģiju jomās un MK noteiktajā kārtībā nodrošina atbalstu dalībai šajās programmās;
 - 46.4. izstrādā nozari reglamentējošo tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus;
 - 46.5. sagatavo un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz priekšlikumus par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu realizācijai un ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta;
 - 46.6. nodrošina valsts pasūtīto pētījumu pieteikumu izstrādi, kā arī veicina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu nozares politikas izstrādē un īstenošanā.
47. Zinātnes politikas izstrādē un īstenošanā ir iesaistītas šādas IZM struktūrvienības:

⁴⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

⁴¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

⁴² Zinātniskās darbības likums.

⁴³ Zinātniskās darbības likuma 13.panta otrā daļa.

⁴⁴ MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 1.punkts.

⁴⁵ Zinātniskā darbības likuma 13. panta trešās daļas 2., 4. punkts, MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 5.14., 6.1., 6.5., 6.9. apakšpunkts.

- 47.1. Zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju departaments, kas saskaņā ar normatīvā akta⁴⁶ prasībām izstrādā un koordinē politikas īstenošanu zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomā; izstrādā Latvijas nacionālo pozīciju projektus ES jautājumos zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomā; koordinē Latvijas līdzdalību starptautiskajās un ES programmās ministrijas kompetences ietvaros zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomā; īsteno padotību pār ministrijas padotībā esošajām zinātniskajām institūcijām;
- 47.2. Augstākās izglītības departaments, kas saskaņā ar normatīvā akta⁴⁷ prasībām izstrādā politiku, kā arī organizē un koordinē politikas īstenošanu augstākās izglītības un zinātnes jomā;
- 47.3. Politikas koordinācijas departaments, kas saskaņā ar normatīvā akta⁴⁸ prasībām koordinē politikas izstrādi zinātnes, sporta un valsts valodas jomās, veic izglītības, zinātnes, valsts valodas politikas rezultātu analīzi un izvērtējumu;
- 47.4. Finanšu departaments nodrošina budžeta un finanšu vadības pasākumus izglītības, zinātnes, sporta un valsts valodas nozarē;
- 47.5. Iekšējā audita nodaļa veic finanšu, vadības, izpildes novērtējuma, kvalitātes un informācijas sistēmu iekšējos auditus ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs.

Latvijas Zinātnes padome

- 48. LZP – IZM pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas ir koleģiāla zinātnieku institūcija, kuras darbības mērķis⁴⁹ ir sekmēt zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas politikas īstenošanu un koordināciju, kā arī nodrošināt zinātnisko pētījumu projektu un programmu pieteikumu un rezultātu izvērtēšanas organizēšanu. LZP saskaņā ar normatīvā akta⁵⁰ prasībām veic šādas funkcijas:
 - 48.1. sagatavo izglītības un zinātnes ministram priekšlikumus par valsts politikas prioritātēm zinātniskās darbības attīstībā, kā arī par valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas izstrādes jautājumiem;
 - 48.2. veicina vienotas valsts politikas veidošanu zinātnē, pētniecībā un inovācijā;
 - 48.3. piedalās VPP, TOP un citu valsts pasūtīto pētījumu programmu mērķu un uzdevumu noteikšanā;
 - 48.4. izstrādā metodiku un sadala LZP rīcībā esošos līdzekļus FLPP finansēšanai pa zinātnes nozarēm un nozaru grupām, kā arī pieņem lēmumus par FLPP finansēšanu no LZP piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem;
 - 48.5. veic zinātnisko ekspertīzi, veido ekspertu komisijas un ekspertu grupas visu veidu zinātniskās darbības projektu un programmu pieteikumu un to izpildes rezultātu izvērtēšanai, tajā skaitā par VPP, TOP un valsts pārvaldes institūciju pasūtīto pētījumu projektiem;

⁴⁶ IZM 20.11.2008. reglaments Nr.24 „Izglītības un zinātnes ministrijas reglaments”.

⁴⁷ IZM 20.11.2008. reglaments Nr.24 „Izglītības un zinātnes ministrijas reglaments”.

⁴⁸ IZM 20.11.2008. reglaments Nr.24 „Izglītības un zinātnes ministrijas reglaments”.

⁴⁹ MK 09.05.2006. noteikumu Nr.383 „Latvijas Zinātnes padomes nolikums” 1.un 2.punkts.

⁵⁰ MK 09.05.2006. noteikumu Nr.383 „Latvijas Zinātnes padomes nolikums” 4.1., 4.2., 4.7., 4.8., 4.9., 4.12., 4.13., 4.14.apakšpunkts.

- 48.6. veido un uztur no LZP piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem finansēto zinātnisko projektu un programmu, kā arī tehnoloģiju pārnesei projektu pieteikumu un pārskatu datubāzi;
- 48.7. izvērtē no valsts budžeta finansēto zinātniskās darbības projektu un programmu rezultātus, sagatavo un publicē (arī ievieto LZP mājaslapā internetā) pārskatu par zinātniskās darbības attīstību Latvijā;
- 48.8. izveido un uztur LZP ekspertu datubāzi zinātnes nozarēs un apakšnozarēs, kā arī nodrošina tās pieejamību.

Latvijas Zinātņu akadēmija

- 49. Zinātnes politikas veidošanā un īstenošanā ir iesaistīta atvasināta publisko tiesību persona ar autonomu kompetenci – LZA, kas sastāv no vēlētiem LZA locekļiem⁵¹, un saskaņā ar tiesību aktā⁵² noteikto tās darbības mērķi un pamatvirzieni ir šādi:
 - 49.1. pētījumu veikšana un veicināšana fundamentālo un lietišķo zinātņu jomā;
 - 49.2. Latvijas attīstības procesu prognozēšana, tautas un valdības operatīva iepazīstināšana ar zinātniskām prognozēm par dažādu tautsaimniecisku, kultūras un sociālu norišu un projektu vēlamām un nevēlamām sekām;
 - 49.3. aktīva piedalīšanās Latvijas zinātnes politikas veidošanā un īstenošanā; Saeimas, Valsts prezidenta, valdības un tās iestāžu operatīva konsultēšana zinātnes jautājumos.

Studiju un zinātnes administrācija

- 50. SZA – IZM padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas papildus citai normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei saskaņā ar normatīvajā aktā⁵³ noteiktajām prasībām veic šādas funkcijas:
 - 50.1. nodrošina valsts uzraudzību attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanu un finanšu resursu izmantošanu zinātnē;
 - 50.2. MK noteiktajā kārtībā administrē FLPP finansēšanai un VPP īstenošanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus.

Ekonomikas ministrija

- 51. Par inovācijas politikas izstrādi ir atbildīga Ekonomikas ministrija⁵⁴.

Zinātniskās institūcijas

- 52. Saskaņā ar normatīvo aktu⁵⁵:
 - 52.1. zinātniskās institūcijas ir zinātniskie institūti, augstskolas, komercsabiedrības, kā arī citas institūcijas, kuru statūtos, nolikumā vai satversmē ir paredzēta zinātniskā darbība, piedalīšanās zinātniskās kvalifikācijas iegūšanas un pilnveidošanas procesā un kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā;

⁵¹ Zinātniskās darbības likuma 20.pants.

⁵² Latvijas Zinātņu akadēmijas statūtu (apstiprināti ar LZA kopsapulces 14.02.1992. lēmumu Nr.7 ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 03.04.2008.) 2.1.1., 2.1.3., 2.1.7.apakšpunkts.

⁵³ Zinātniskās darbības likuma 18¹.panta pirmā daļa, otrās daļas 1. un 2.punkts.

⁵⁴ Zinātniskās darbības likuma 13.panta ceturtās daļas 1.punkts.

⁵⁵ Zinātniskās darbības likuma 1.panta 7.punkts., 21.panta pirmā un otrā daļa.

- 52.2. zinātniskais institūts veic zinātnisko darbību, kā arī ar zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu un pilnveidošanu saistītas darbības tā dibinātāja vai izveidotāja noteiktajā zinātnisko pētījumu nozarē;
- 52.3. zinātniskais institūts var būt publiska aģentūra, atvasināta publiska persona, valsts augstskolas struktūrvienība, privāto tiesību juridiskā persona vai tās struktūrvienība.
53. Zinātnisko institūciju reģistrā uz 19.07.2010. bija reģistrētas 133 zinātniskās institūcijas (skatīt 1.tabulu)⁵⁶.

1.tabula

Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrēto zinātnisko institūciju sadalījums

Zinātniskās institūcijas	Skaitis	Īpatsvars no kopējā skaita, %
1	2	3
Zinātniskais institūts:	80	60,1
<i>Publiska aģentūra, tajā skaitā Valsts aģentūra, pašvaldību aģentūra</i>	2	1,5
<i>Atvasināta publiskā persona, ieskaitot LZA</i>	13	9,8
<i>Valsts augstskolu struktūrvienības, ieskaitot valsts augstskolu aģentūras</i>	65	48,8
Augstskolas:	9	6,8
<i>Valsts augstskolas</i>	7	5,3
<i>Privātās augstskolas</i>	2	1,5
Komersabiedrības (pētījumu centri, institūti, sabiedrības ar ierobežotu atbildību)	19	14,3
Citas zinātniskās institūcijas (biedrības, nodibinājumi)	25	18,8
Kopā	133	100

54. Zinātnisko institūciju reģistrā ir reģistrēti 12 valsts zinātniskie institūti, no tiem:
- 54.1. pieci ir IZM padotībā⁵⁷:
- 54.1.1. Latvijas Organiskās sintēzes institūts;
- 54.1.2. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs;
- 54.1.3. Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts;
- 54.1.4. Elektronikas un datorzinātņu institūts;
- 54.1.5. Fizikālās enerģētikas institūts;
- 54.2. seši ir Zemkopības ministrijas padotībā⁵⁸:
- 54.2.1. Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts;
- 54.2.2. Latvijas Valsts augļkopības institūts;

⁵⁶ MK 17.08.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.42 34.§)– Informatīvais ziņojums „Par valsts nozīmes pētniecības centru noteikšanu, lai nodrošinātu resursu koncentrāciju un Eiropas Savienības struktūrfondu efektīvu ieguldījumu” 2.punkts.

⁵⁷ MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 24.15.⁴ - 24.15.⁸ apakšpunkts.

⁵⁸ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums” 24.13. – 24.18.apakšpunkts.

- 54.2.3. Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts;
- 54.2.4. Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts;
- 54.2.5. Latvijas Valsts mežzinātnes institūts „Silava”;
- 54.2.6. valsts zinātniskais institūts „Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts”;
- 54.3. viens ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā⁵⁹ - Latvijas Hidroekoloģijas institūts.
- 55. Zinātnisko institūciju reģistrā ir reģistrētas arī komercsabiedrības, kas ir dažādi pētījumu centri un institūti, kā arī biedrības un nodibinājumi.

ES struktūrfondu ieviešanas zinātnes jomā iesaistītajām institūcijām noteiktie uzdevumi un funkcijas

- 56. ES struktūrfondu ieviešanas zinātnes jomā atbildīgās iestādes pienākumus veic IZM, bet sadarbības iestādes pienākumus veic VIAA.
- 57. Saskaņā ar normatīvajā aktā⁶⁰ sniegtajiem terminu skaidrojumiem:
 - 57.1. *atbildīgā iestāde* - nozares ministrija un Valsts kanceleja, kas MK noteiktajā kārtībā īsteno visas starpniekinstitūcijas funkcijas vai daļu no tām;
 - 57.2. *sadarbības iestāde* – tiešās valsts pārvaldes iestāde vai Sabiedrības integrācijas fonds, kas MK noteiktajā kārtībā īsteno daļu no starpniekinstitūcijas funkcijām.
- 58. VIAA – IZM pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas saskaņā ar normatīvā akta⁶¹ prasībām īsteno valsts politiku izglītības un tālākizglītības attīstības jomā, veic ES struktūrfondu finansēto projektu, izglītības inovācijas projektu, ES programmu un citu finanšu instrumentu programmu, projektu un iniciatīvu ieviešanu un uzraudzību.
- 59. Saskaņā ar normatīvo aktu⁶² ES fondu vadība ir nepieciešamo plānošanas dokumentu sagatavošana, saskaņošana un apstiprināšana, ES fondu vadības sistēmas izveide, ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrāde, ES fondu projektu iesniegumu atlase un apstiprināšana, ES fondu projektu īstenošana, kontrole, revīzija, uzraudzība un izvērtēšana.
- 60. Normatīvais akts⁶³ nosaka, ka:
 - 60.1. kompetences sadalījumu starp atbildīgo iestādi un sadarbības iestādi nosaka MK;
 - 60.2. atbildīgajai iestādei un sadarbības iestādei ir šādi pienākumi:

⁵⁹ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.244 „Vides ministrijas nolikums” (spēkā līdz 01.04.2011.) 24.16.apakšpunkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.233 „Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums” (spēkā no 02.04.2011.) 23.8.apakšpunkts.

⁶⁰ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 1.panta 1. un 9.punkts.

⁶¹ MK 24.04.2007. noteikumu Nr.278 „Valsts izglītības attīstības aģentūras nolikums” (spēkā līdz 05.08.2010.) 1. un 2.punkts, MK 27.07.2010. noteikumu Nr.705 „Valsts izglītības attīstības aģentūras nolikums” (spēkā no 06.08.2010.) 1. un 2.punkts.

⁶² Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 4.pants.

⁶³ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 14.panta pirmā daļa, 13.panta pirmās daļas 1.-4.punkts.

- 60.2.1. piedalīties plānošanas dokumentu izstrādē;
 - 60.2.2. izstrādāt ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus;
 - 60.2.3. atbilstoši plānošanas dokumentiem nodrošināt attiecīgās ES fondu aktivitātes un ES fondu projektu īstenošanu, uzraudzību un kontroli, analizēt problēmas ES fondu aktivitāšu un projektu īstenošanā un iesniegt vadošajai iestādei un uzraudzības komitejai priekšlikumus par ES fondu aktivitāšu un projektu īstenošanas uzlabošanu;
 - 60.2.4. nodrošināt ES fondu projektu iesniegumu atlasu un vērtēšanu.
61. IZM kā atbildīgās iestādes funkciju nodrošināšanā ES struktūrfondu ieviešanā, īstenošanā un uzraudzībā ir noteikts Struktūrfondu departaments, kas saskaņā ar normatīvā akta⁶⁴ prasībām:
- 61.1. izstrādā politiku, kā arī organizē un koordinē politikas īstenošanu struktūrfondu jautājumos ministrijas kompetences jomās;
 - 61.2. atbilstoši politikas plānošanas dokumentiem vada ministrijas kompetencē esošo struktūrfondu līdzfinansēto prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu īstenošanu un uzraudzību, analizē problēmas struktūrfondu finansēto aktivitāšu īstenošanā un sniedz vadošajai iestādei un uzraudzības komitejai priekšlikumus par ieviešanas uzlabošanu;
 - 61.3. nodrošina struktūrfondu projektu iesniegumu atlasu un vērtēšanu;
 - 61.4. sadarbībā ar vadošo iestādi izstrādā uzraudzības rādītājus, veic izpildes rādītāju uzraudzību un analīzi prioritātes, pasākuma un aktivitāšu līmenī, sagatavo priekšlikumus struktūrfondu atbalsta izvērtēšanas pasākumiem.

Zinātniskās darbības finansēšana

62. Normatīvajā aktā⁶⁵ ir noteikts, ka:
- 62.1. MK nosaka kārtību, kādā piešķir valsts atbalstu zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajām institūcijām, kā arī komersantiem projektu īstenošanai pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā;
 - 62.2. valsts budžeta līdzekļus zinātniskajai darbībai var piešķirt zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajām institūcijām. Komersantiem valsts budžeta līdzekļus valsts atbalsta veidā piešķir projektu īstenošanai pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā saskaņā ar attiecīgajām valsts atbalsta programmām.
63. Valsts zinātniskajām institūcijām tiek piešķirti šādi valsts budžeta līdzekļi zinātniskās darbības nodrošināšanai (skatīt 2.pielikumu):
- 63.1. *zinātniskās darbības bāzes finansējums*, kuru piešķir valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem, kuri reģistrēti zinātnisko institūciju reģistrā⁶⁶. Zinātniskās darbības bāzes finansējums tiek piešķirts zinātnisko institūciju uzturēšanai,

⁶⁴ IZM 20.11.2008. reglamenta Nr.24 „Izglītības un zinātnes ministrijas reglaments” 38.1.-38.4.apakšpunkts.

⁶⁵ Zinātniskās darbības likuma 33.panta pirmā un trešā daļa.

⁶⁶ Zinātniskās darbības likuma 38.panta pirmā daļa.

zinātniskā personāla atlīdzībai un zinātnisko institūciju darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai⁶⁷;

- 63.2. *FLPP finansējums* tiek piešķirts noteiktiem projektiem konkursa kārtībā grantu veidā⁶⁸. FLPP mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas, nesaistot tās ar rūpniecisku vai komerciālu izmantošanu⁶⁹;
- 63.3. *VPP finansējums* tiek piešķirts zinātnisku pētījumu veikšanai noteiktā ekonomikas, izglītības, kultūras vai citā valstij prioritārā nozarē ar mērķi veicināt šīs nozares attīstību⁷⁰. VPP tiek īstenotas MK apstiprinātajos prioritārajos zinātnes virzienos⁷¹;
- 63.4. *TOP finansējumu* piešķir praktiskas ievirzes projektiem, kuru mērķis ir veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju, tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību, jaunu darba vietu radīšanu⁷²;
- 63.5. *ES struktūrfondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda finansējums*. Zinātniskajām institūcijām laika posmā no 01.01.2007. līdz 30.09.2011. ES struktūrfondu finansējums tiek piešķirts šādiem mērķiem:
 - 63.5.1. veicināt papildu cilvēkresursu piesaisti zinātnei, veidojot jaunas zinātniskās grupas, un sadarbību ar augstskolām, pētniecības centriem un komersantiem, piesaistot zinātniskajam un pētnieciskajam darbam zinātniekus, kas atgriežas darbā Latvijā, un ārvalstu zinātniekus, kā arī veicināt jauno zinātnieku iesaistīšanos projektos un to vadībā, īpaši starpdisciplināros pētījumu virzienos⁷³;
 - 63.5.2. atbalstīt praktiskas ievirzes pētniecības projektus, kuri sekmētu zinātnes un ražošanas integrāciju un pētniecības rezultātu ieviešanu atbilstoši valstī noteiktajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem⁷⁴;
 - 63.5.3. nodrošināt zinātnisko institūciju kapacitātes attīstību, sekmēt projektu īstenošanu, jaunu sadarbības projektu izstrādi un dalību tehnoloģiskajās platformās, kā arī nodrošināt zinātniskajām institūcijām iespēju piedalīties zinātniskos kongresos, kā arī valsts zinātniskajām institūcijām nodrošināt dalību starptautiskās izstādēs,

⁶⁷ MK 04.08.2008. noteikumi Nr.623 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā līdz 31.12.2009.), MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 01.01.2010.).

⁶⁸ Zinātniskās darbības likuma 34.panta pirmā daļa.

⁶⁹ MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 3.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā no 01.04.2011.) 3.punkts.

⁷⁰ Zinātniskās darbības likuma 35.panta pirmā daļa, MK 30.05.2006. noteikumi Nr. 443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

⁷¹ Zinātniskās darbības likuma 35.panta otrā daļa.

⁷² Zinātniskās darbības likuma 36.pants, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”.

⁷³ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti "Cilvēkresursu piesaiste zinātnei" 2.punkts.

⁷⁴ MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 4.punkts.

gadatirgos, tādējādi veicinot Latvijas zinātnes atpazīstamību ES un pasaulē⁷⁵.

64. Kopumā zinātniskajām institūcijām zinātniskās darbības nodrošināšanai 2009.gadā tika piešķirti valsts budžeta līdzekļi Ls 26 829 200 apmērā, 2010.gadā – Ls 30 914 217 un 2011.gadā – Ls 30 077 494 apmērā (skatīt 2.pielikumu).

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

1.Valsts zinātnes politikas plānošana

Konstatējumi

Valsts zinātnes politikas plānošanas dokumentos noteiktie mērķi un uzdevumi

65. Zinātnes un tehnoloģijas attīstības politiku laika posmā no 2002.gada līdz 2009.gadam noteica IZM apstiprinātas Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam⁷⁶ (turpmāk - Vadlīnijas 2002.-2010.gadam), kuru stratēģiskais mērķis bija pilnveidot augstāko izglītību, zinātņi un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu.
66. Vadlīnijās 2002.-2010.gadam⁷⁷ bija noteikti galvenie uzdevumi, priekšlikumi rīcībai stratēģiskā mērķa sasniegšanai, kā arī rezultātu un resursu kvantitatīvie indikatori, kas sasniedzami 2010.gadā, bet netika ietverts:
- 66.1. esošās situācijas raksturojums zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā, kas pamatotu Vadlīnijās 2002.-2010.gadam⁷⁸ noteikto uzdevumu, rīcības virzienu un rezultatīvo rādītāju noteikšanu;
- 66.2. konkrēti pasākumi Vadlīniju 2002.-2010.gadam⁷⁹ stratēģiskā mērķa sasniegšanai, atbildīgās iestādes un IZM struktūrvienības, kā arī termiņi plānoto uzdevumu izpildei.
67. Vadlīnijas 2002.-2010.gadam⁸⁰ netika apstiprinātas MK kā politikas plānošanas dokuments atbilstoši normatīvajā aktā⁸¹ noteiktajam, līdz ar to tās nebija saistošas citām valsts pārvaldes iestādēm⁸², kas ir iesaistītas zinātnes politikas veidošanā un īstenošanā un kurām ir būtiska loma valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas īstenošanā.

⁷⁵ MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 2.punkts.

⁷⁶ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.–2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁷⁷ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.–2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁷⁸ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.–2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁷⁹ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.–2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁸⁰ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.–2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁸¹ MK 12.03.2002. noteikumi Nr.111 „Ministru kabineta kārtības rullis” (spēkā līdz 28.02.2009.), MK 07.04.2009. noteikumi Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis” (spēkā no 16.04.2009.).

⁸² Piemēram, Ekonomikas ministrija un Zemkopības ministrija.

68. Izvērtējot Vadlīnijās 2002.-2010.gadam⁸³ noteikto uzdevumu izpildi 2010.gadā, konstatēts, ka IZM rīcībā nav precīzas un pamatotas informācijas par to, kuri no rezultātu un resursu kvantitatīvajiem indikatoriem tika sasniegti un kādā apmērā. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai⁸⁴ „...visi Vadlīnijās 2002.-2010.gadam⁸⁵ noteiktie galvenie uzdevumi bija izpildīti proporcionāli piešķirtajam valsts budžeta finansējumam augstākajai izglītībai un zinātnei, kā arī proporcionāli uzņēmēju interesei un iespējai zinātnei un attīstībai novirzīt privātā sektora finansējumu...”.
69. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju⁸⁶ Vadlīniju 2002.-2010.gadam⁸⁷ izvērtējums ir sniegts Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam⁸⁸ I un II sadaļā. Analizējot MK iesniegto dokumentu⁸⁹, tika konstatēts, ka tas nesniedz izvērstu vērtējumu, vai, kādi un kādā mērā noteiktie pasākumi ir īstenoti, kuru pasākumu īstenošana tiks turpināta, kā arī nenorāda trūkumus Vadlīniju 2002.-2010.gadam⁹⁰ izpildē un nesniedz priekšlikumus, kā tie tiks novērsti ar Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam⁹¹ īstenošanu.
70. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam⁹² ir noteikts, ka Vadlīniju 2002.-2010.gadam⁹³ normas ir saglabājušas nozīmi un aktualitāti vēl šodien un ir ietvertas Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam⁹⁴, nenosakot konkrēti, kas tika paveikts zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā, kādus uzdevumus plānots arī turpmāk īstenot, kā arī nenorādot, vai ir sasniegti rezultatīvie rādītāji un kādā mērā.
71. Atbilstoši MK kārtības rullī⁹⁵ noteiktajam **patmatnostādnes** ir politikas dokuments, kuram jāietver vidēja termiņa (pieciem gadiem) vai ilgtermiņa (10 un vairāk gadiem) valdības politikas patmatprincipi, attīstības mērķi un prioritātes kādā noteiktā jomā.
72. Normatīvais akts⁹⁶ nosaka, ka attīstības plānošanā ievēro finansiālo iespēju principu, tas ir, izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām.

⁸³ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁸⁴ IZM 08.11.2010. vēstule Nr.1-17/7590 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

⁸⁵ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁸⁶ IZM 06.12.2010. vēstule Nr.1-17/8218 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

⁸⁷ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁸⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁸⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁹⁰ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁹¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁹² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁹³ Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002.-2010.gadam (IZM 12.03.2002. rīkojums Nr.125).

⁹⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁹⁵ MK 12.03.2002. noteikumu Nr.111 „Ministru kabineta kārtības rullis” 13.punkts (spēkā līdz 01.09.2009.).

⁹⁶ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5.panta otrās daļas 5.punkts.

73. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam⁹⁷ ir noteikts, ka to ieviešanai laika posmā no 2009.gada līdz 2013.gadam plānoto kopējo finansējumu ir paredzēts nodrošināt piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros, tajā skaitā piesaistot struktūrfondu līdzekļus, neparedzot valsts budžeta finansējuma izmaiņas Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam⁹⁸ ieviešanas laikā.
74. Kaut gan IZM Pamatnostādnes 2009.-2013.gadam⁹⁹ izstrādāja ekonomikas lejupslīdes laikā, tajās nav noteiktas politikas prioritātes zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā, kā arī nav noteikts, kādas tautsaimniecības nozares ilgtspējīgai izaugsmei tiks attīstītas ar zinātnisko darbību. Tautsaimniecības attīstības prioritārie segmenti¹⁰⁰ tika noteikti pēc Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam¹⁰¹ apstiprināšanas.
75. MK kopš 2001.gada apstiprina prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai¹⁰².
76. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁰³ prioritāro zinātnes virzienu 2006.-2009.gadam¹⁰⁴ izvērtējums un to ietekmes uz tautsaimniecību novērtējums tika veikts un iekļauts MK 31.08.2009. rīkojumam Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.-2013.gadā” pievienotajā anotācijā.
77. Izvērtējot anotācijā¹⁰⁵ sniegto informāciju, tika konstatēts, ka tajā ir iekļauts pašreizējās situācijas raksturojums, bet nav iekļauts izvērtējums par katra noteiktā prioritārā zinātnes virziena 2006.-2009.gadam ietekmi uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.
78. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁰⁶ „...reālo prioritāro zinātnes virzienu ietekmi uz tautsaimniecību var izvērtēt ar 5-10 gadu laika nobīdi atkarībā no katras zinātnes jomas, jo rezultātu ieviešana ražošanā ir sarežģīts un ilglaicīgs process”.

⁹⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁹⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

⁹⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁰⁰ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1.punkts.

¹⁰¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁰² MK 14.11.2001. rīkojums Nr.548 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2002.-2005.gadā”, MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.-2009.gadā”, MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.-2013.gadā”.

¹⁰³ IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

¹⁰⁴ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.-2009.gadā”.

¹⁰⁵ Pielikums MK rīkojuma projekta „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.-2013.gadā” anotācijai.

¹⁰⁶ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

79. Fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.-2009.gadā MK ar rīkojumu¹⁰⁷ ir apstiprinājis deviņus prioritāros zinātnes virzienus, kas iezīmē gandrīz visu zinātnes nozaru attīstību.
80. MK protokollēmumā¹⁰⁸ ir noteikts, ka ministrijām, izstrādājot darbības stratēģijas, politiku pamatnostādnes un citus plānošanas dokumentus, ir jānodrošina to atbilstība Ekonomikas ministrijas informatīvajā ziņojumā „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” noteiktajiem mērķiem un darbības virzieniem.
81. Ekonomikas ministrijas informatīvajā ziņojumā¹⁰⁹ ir noteikti tautsaimniecības attīstības prioritārie segmenti:
 - 81.1. konkurētspējīgi uzņēmumi ar augstu izaugsmes un eksporta potenciālu;
 - 81.2. apstrādes rūpniecības nozares ar nozīmīgu ieguldījumu pievienotās vērtības un eksporta pieaugumā, kā arī ar augstu izaugsmes un eksporta potenciālu nākotnē:
 - 81.2.1. pārtikas rūpniecība;
 - 81.2.2. kokrūpniecība;
 - 81.2.3. ķīmiskā rūpniecība un tās saskarnozares;
 - 81.2.4. elektrisko un optisko iekārtu ražošana;
 - 81.2.5. mašīnbūve un metālapstrāde;
 - 81.3. uz eksportu orientētas pakalpojumu nozares:
 - 81.3.1. transports un loģistika;
 - 81.3.2. tūrisms;
 - 81.3.3. informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.
82. Ekonomikas ministrijas informatīvajā ziņojumā¹¹⁰ nav norādīti tie tautsaimniecības attīstības prioritārie segmenti, kuru attīstībai ir nepieciešama zinātniskā darbība.
83. MK tiesību akts¹¹¹ nosaka prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā:
 - 83.1. enerģija un vide (atjaunojamo enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas, klimata izmaiņas samazinošās tehnoloģijas un bioloģiskā daudzveidība);
 - 83.2. inovatīvie materiāli un tehnoloģijas (informātika, informācijas un signālapstrādes tehnoloģijas, nanostrukturētie daudzfunkcionālie materiāli un nanotehnoloģijas);

¹⁰⁷ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadā”.

¹⁰⁸ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 4.punkts.

¹⁰⁹ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1.punkts.

¹¹⁰ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1.punkts.

¹¹¹ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

- 83.3. nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība);
- 83.4. sabiedrības veselība (profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļi un metodes, biomedicīnas tehnoloģijas);
- 83.5. vietējo resursu (zemes dziļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana – jauni produkti un tehnoloģijas.
- 84. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai¹¹² apstrādes rūpniecībā esošās nozares cieši korelē ar visiem 2010.-2013.gadam noteiktajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem un veicina apstrādes rūpniecības nozaru attīstību, kaut gan, piemēram, prioritārais zinātnes virziens Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība) nav saistīts ar apstrādes rūpniecības nozarēm.
- 85. Prioritārajos zinātnes virzienos¹¹³ tiek īstenotas VPP, kuru mērķis ir veicināt kādas valstij prioritāras zinātnes nozares attīstību¹¹⁴, un FLPP, kuru mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas, nesaistot tās ar rūpniecisku vai komerciālu izmantošanu¹¹⁵.
- 86. Izvērtējot normatīvos aktus¹¹⁶, kas nosaka FLPP, VPP un TOP plānošanu un īstenošanu, tika konstatēts, ka tajos nav noteikts, kāda ir mijiedarbība starp fundamentālajiem, lietišķajiem un praktiskās ievirzes projektiem.
- 87. Revīzijas laikā netika iegūti pierādījumi, ka IZM, plānojot īstenojamās pētījumu veidus, veic pētījumu aptverto jomu izvērtēšanu, kas pamato konkrēto pētījumu projektu īstenošanu, plānoto pētījumu veidu finansējuma apjomu, tā nodrošinot mērķtiecīgu virzību uz vienotu rezultātu zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas galvenā mērķa¹¹⁷ sasniegšanai.
- 88. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹¹⁸, „...spēkā esošie normatīvie akti neparedz IZM veikt pētījumus, un IZM savas funkcijas veic atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem”.
- 89. Izvērtējot pārskatus par FLPP, TOP un VPP īstenošanu, tika konstatēts, ka IZM tos sagatavo katram pētījumu veidam atsevišķi, vienkopus neapkopojot un neanalizējot sasniegtos rezultātus fundamentālajos, lietišķajos un praktiskās ievirzes projektos.
- 90. Izvērtējot normatīvo regulējumu¹¹⁹ par noteiktajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem 2010.-2013.gadam un par apstiprinātajām VPP 2010.-2013.gadam,

¹¹² IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

¹¹³ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

¹¹⁴ Zinātniskās darbības likuma 35.panta pirmā daļa.

¹¹⁵ MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 3.punkts.

¹¹⁶ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”, MK 30.03.2010. noteikumi Nr.316 „Kārtība, kādā veicama valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontrole”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”.

¹¹⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) IV sadaļa.

¹¹⁸ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

konstatēts, ka VPP ir apstiprinātas gandrīz ar viena gada nobīdi pēc prioritāro zinātnes virzienu noteikšanas 2010.-2013.gadam.

91. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹²⁰ ir noteikts, ka *stāvokli un situācijas nopietnību lietišķajos pētījumos un inovācijā Latvijā labi raksturo virkne pētījumu*, kā vienu no tiem minot 2003.gada Starptautiskās finanšu korporācijas un Pasaules Bankas Ārvalstu investīciju konsultatīvā dienesta pētījumu „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai”.
92. Pētījumā „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai”¹²¹ ir norādītas arī problēmas, kas kavē zinātnes un pētniecības attīstību, piemēram:
 - 92.1. privātā sektora finansējums zinātniskajai pētniecībai ir viszemākais Eiropā;
 - 92.2. tikai neliels skaits privāto firmu ir iesaistīts zinātniskās pētniecības aktivitātēs;
 - 92.3. privātie investori, kuri vēlas finansēt pētījumus, nevar atrast saskarsmes punktu ar kādu noteiktu biznesa jomu;
 - 92.4. ierobežotas patentu lietošanas tiesības, kā arī nav skaidri noteikts, kurš ir atbildīgs par izgudrojumu patentēšanu un to iespējamo izmantošanu komerciālos nolūkos;
 - 92.5. reģistrēto patentu skaits arī ir ļoti mazs;
 - 92.6. centrālās institūcijas trūkums, kas varētu uzņemties vadību koordinēt sadarbību starp valdību, privāto sektoru un zinātniskajām institūcijām, lai nodrošinātu zināšanu ekonomikas veidošanu valstī.
93. Pētījumā „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai”¹²² ir norādītas rekomendācijas, kas ir vērstas uz zināšanu ekonomikas veidošanu:
 - 93.1. veicināt privāto zinātniski pētniecisko darbību;
 - 93.2. nostiprināt saikni starp uzņēmumiem un pētniecības iestādēm;
 - 93.3. izveidot Nacionālo zinātnes un tehnoloģiju padomi, kuru vadīs Ministru prezidents un kuras sastāvā tiks iekļauti ministriju, uzņēmēju un zinātnieku pārstāvji. Šai padomei ir jāvada zināšanu ekonomikas veidošanas procesi;
 - 93.4. lai sekmētu zinātnisko pētniecību, jāizstrādā uz nākotni vērsti politikas plānošanas dokumenti, kas paredz stimulus privātā sektora investīcijām zinātniskajā darbībā un pētniecībā, Latvijai kā piemērotāko izvēlēties vienu no divām privātā sektora zinātniskās pētniecības aktivitāšu stiprināšanas programmām, nostiprinot intelektuālo tiesību aizsardzības likumīgo pamatu, tādējādi samazinot zinātnisko pētījumu rezultātu piesavināšanās vai informācijas noplūdes risku un motivējot uzņēmumus uzsākt pētījumus un ieviest dzīvē to rezultātus;

¹¹⁹ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”, MK 29.05.2010. rīkojums Nr.294 „Par valsts pētījumu programmām”.

¹²⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) I sadaļa.

¹²¹ Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai, FIAS, 2003.

¹²² Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai, FIAS, 2003.

- 93.5. stiprināt saiknes un dalību zinātniskās pētniecības aktivitātēs ES līmenī.
94. Arī Valsts Stratēģiskajā ietvardokumentā 2007.-2013.gadam¹²³ par zinātnes un inovācijas problēmām tiek minētas, piemēram:
- 94.1. zemas privātā sektora investīcijas pētniecībai un attīstībai un inovācijām;
 - 94.2. nepietiekama privātā sektora sadarbība ar zinātniski pētnieciskiem institūtiem, zinātniekiem un universitātēm;
 - 94.3. zems pieteikto patentu skaits;
 - 94.4. zems inovatīvo uzņēmumu īpatsvars.
95. Izvērtējot Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹²⁴ ietverto informāciju par zinātnes un tehnoloģijas attīstības problēmām, uzdevumiem un rīcības virzieniem zinātnes un tehnoloģiju attīstībā salīdzinājumā ar 2003.gada pētījumā „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai”¹²⁵ norādīto informāciju, tika konstatēts, ka:
- 95.1. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹²⁶ vēl aizvien par zinātnes un tehnoloģiju attīstības kavēkļiem tiek minēti, piemēram:
 - 95.1.1. privātā sektora investīciju trūkums zinātniskajā darbībā;
 - 95.1.2. neliels patentu skaits;
 - 95.2. kaut gan jau 2003.gada pētījumā „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai”¹²⁷ bija iekļauta rekomendācija izveidot konsultatīvu un koordinējošu institūciju – Zinātnes un tehnoloģiskās attīstības stratēģijas konsultatīvo padomi Ministru prezidenta vadībā, IZM tikai 2009.gadā, apstiprinot Pamatnostādnes 2009.-2013.gadam¹²⁸, iekļāva šo rekomendāciju politikas plānošanas dokumentā¹²⁹, savukārt Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹³⁰ paredzot tikai 2011.gada 4.ceturksnī izstrādāt likumprojektu „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” konsultatīvās padomes izveidei. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹³¹ „...IZM, veicot LZP reorganizāciju un funkciju pārdalīšanu starp LZP un SZA 2009.gadā, bija ierosinājusi pārveidot LZP par konsultatīvu institūciju Ministru prezidenta vadībā, tomēr Ministru prezidents šo ierosinājumu neuzskatīja par atbalstāmu”;

¹²³ Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta 2007.-2013.gada periodam (apstiprināts ar MK 29.10.2007. rīkojumu Nr.669 „Par Valsts Stratēģisko ietvardokumentu”) 163.punkts.

¹²⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) I sadaļa.

¹²⁵ Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai, FIAS, 2003.

¹²⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) II sadaļa.

¹²⁷ Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai, FIAS, 2003.

¹²⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) VI sadaļa.

¹²⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹³⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹³¹ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

- 95.3. jau kopš 10.11.1992., kad stājās spēkā likums „Par zinātnisko darbību”, bija paredzēta tāda tiesību norma, ka *īpašums, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, ir valsts īpašums*, nenosakot šā īpašuma izmantošanas kārtību, bet Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹³² šī problēma nav minēta.
96. Izvērtējot IZM veicamās darbības zinātnes jomā, lai piesaistītu privātā sektora investīcijas un veicinātu zinātnieku un uzņēmēju savstarpējo sadarbību, tika konstatēts, ka:
- 96.1. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹³³ noteiktie rīcības virzieni, kā arī Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹³⁴ noteiktie pasākumi nepietiekamā apjomā veicina privātā sektora investīciju piesaisti, piemēram:
- 96.1.1. saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu reizi četros gados izvērtēt un noteikt zinātnes prioritāros virzienus, nodrošinot tajos VPP īstenošanu;
 - 96.1.2. nodrošināt atbilstošu valsts budžeta finansējuma pieaugumu augstskolām doktorantūras studiju nodrošināšanai, zinātnes attīstībai un pētnieciskās bāzes un infrastruktūras nostiprināšanai;
 - 96.1.3. paaugstināt ES struktūrfondu līdzekļu izmantošanas efektivitāti zinātnē un pētniecībā;
 - 96.1.4. izstrādājot MK noteikumus „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitāti „Zinātnes infrastruktūras attīstība””, zinātnisko institūciju infrastruktūras projektu iesniegšanai paredzēt nosacījumus, kas ļautu iegādāto zinātnisko infrastruktūru izmantot maksimāli efektīvi gan zinātnes, gan komersantu vajadzībām;
 - 96.1.5. valsts zinātniskajām institūcijām nodrošināt iespēju no zinātnes bāzes finansējuma paredzēt līdzekļus ES struktūrfondu un citu starptautisko pētniecības projektu līdzfinansējumam, izstrādājot MK noteikumus „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”;
 - 96.1.6. uzsākt zinātnisko institūtu, kuri saņem bāzes finansējumu, darbības starptautisku vērtēšanu, paredzot arī zinātnisko institūciju un pētījumu finansējuma ekonomiskās atdeves izvērtējumu;
- 96.2. vienīgajam pētījumu veidam - TOP, kas ir praktiskas ievirzes projekti, kuru mērķis ir veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju, tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību¹³⁵ un kas tiek finansēts no valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne”:

¹³² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) I sadaļa.

¹³³ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

¹³⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹³⁵ Zinātniskās darbības likuma 36.pants.

- 96.2.1. piešķirtais finansējums laika posmā 2007.gada līdz 2011.gadam veidoja no 1% līdz 2% no valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” kopējā finansējuma;
- 96.2.2. 2009.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu, samazinoties piešķirtajam finansējumam valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” par Ls 20 546 685 jeb 48%, IZM pieņēma lēmumu 2009.gadā, 2010.gadā un 2011.gadā atcelt TOP projektu iesniegumu pieņemšanu, līdz ar to šajos gados tika turpināta iepriekšējos gados uzsākto TOP projektu īstenošana;
- 96.3. ES struktūrfondu 2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, kuras mērķis ir atbalstīt praktiskas ievirzes pētniecības projektus, kuri sekmētu zinātnes un ražošanas integrāciju un pētniecisko rezultātu ieviešanu atbilstoši valstī izvirzītajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem¹³⁶, ietvaros atbalstītie projekti tika apstiprināti tikai 2010.gada beigās.
- 97. Izvērtējot Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹³⁷ noteiktās zinātnes un tehnoloģijas attīstības problēmas, tika konstatēts, ka:
 - 97.1. tās ir tādas pašas kā pirmajā Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu projektā 2006.-2013.gadam¹³⁸, kas tika atbalstīts jau 2006.gadā:
 - 97.1.1. pārāk mazs nodarbināto skaits zinātnē un pētniecībā, lai nodrošinātu valsts ekonomiskās stratēģijas īstenošanu un ilgtspējīgu izaugsmi – zinātnieku skaita samazināšanās un novecošana, nepietiekams doktorantu skaits;
 - 97.1.2. investīciju nepietiekamība zinātnē un pētniecībā;
 - 97.1.3. mazattīstīta zinātnes un pētniecības infrastruktūra, nepietiekams moderni aprīkotu laboratoriju skaits tehnoloģiskas ievirzes projektu realizācijai, īpaši reģionālajās zinātniskajās institūcijās;
 - 97.1.4. neliels patentu skaits salīdzinājumā ar ES vidējiem rādītājiem un patentu neesamība augsto tehnoloģiju nozarēs;
 - 97.1.5. ierobežotas zināšanu komercializācijas iespējas un prasmes;
 - 97.1.6. nepietiekama sabiedrības, īpaši skolu jaunatnes, informētība par zinātnes un inovācijas sasniegumiem.
 - 97.2. tās netiek izvērtētas pa zinātnes nozarēm un netiek norādīts, vai problēmas pastāv visās zinātnes nozarēs vai tikai dažās;
 - 97.3. tās tiek raksturotas ar tādu informāciju, kas vispārīgi ataino esošo stāvokli zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, salīdzinot Latviju ar citām ES valstīm, nevis norādot Latvijas problēmas, piemēram:

¹³⁶ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadam”, MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

¹³⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) II sadaļa.

¹³⁸ MKK 05.06.2006. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.21 13.§) – Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu projekts 2006. – 2013.gadam 1.punkts.

- 97.3.1. investīciju nepietiekamība zinātnē un pētniecībā;
- 97.3.2. nepietiekams moderni aprīkoto laboratoriju skaits;
- 97.3.3. neliels patentu skaits salīdzinājumā ar ES vidējiem rādītājiem;
- 97.3.4. pārāk mazs nodarbināto skaits zinātnē un pētniecībā, nenorādot konkrēti, cik tieši nodarbināto un kurās nozarēs trūkst. Savukārt, izvērtējot 17 zinātnisko institūciju sniegto informāciju par akadēmiskajos amatos ievēlētajiem zinātniskajiem darbiniekiem (vadošie pētnieki, pētnieki, zinātniskie asistenti) laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam, tika konstatēts, ka šajās zinātniskajās institūcijās ir novērojama zinātnisko darbinieku novecošanas tendence, bet vadošo pētnieku un pētnieku vecumstruktūra sadalījumā pa nozarēm, kurās viņi strādā, būtiski atšķiras, piemēram, 2009.gadā (skatīt 3.pielikumu):
 - 97.3.4.1. ķīmijas inženierzinātņu, ķīmijas, fizikas, datorzinātņu, elektronikas un telekomunikāciju, informācijas tehnoloģiju zinātnes nozarēs vadošo pētnieku un pētnieku vecumā virs 60 gadiem īpatsvars ir robežās no 32% līdz 43%;
 - 97.3.4.2. filozofijas, folkloristikas, vēstures, socioloģijas, valodniecības, literatūrzinātnes un mākslas zinātnes nozarēs 18% vadošo pētnieku un pētnieku ir vecumā virs 60 gadiem;
 - 97.3.4.3. bioloģijas zinātnes nozarē 27% vadošo pētnieku un pētnieku ir vecumā virs 60 gadiem;
- 97.4. tās tiek raksturotas ar neaktuālu statistisko un skaitlisko informāciju par 2006.gadu vai 2007.gadu, piemēram:
 - 97.4.1. doktora grādu ieguvušo skaits, norādot kā problēmu nepietiekamu doktorantu skaitu;
 - 97.4.2. kopējais zinātnisko darbinieku skaits, kā arī nepieciešamais zinātnisko darbinieku skaits uz 1 000 000 iedzīvotāju, norādot kā problēmu pārāk mazu nodarbināto skaitu zinātnē un pētniecībā;
 - 97.4.3. valsts budžeta finansējuma apjoms procentos no IKP, norādot kā problēmu investīciju nepietiekamību zinātnē un pētniecībā;
 - 97.4.4. patentu, dizainparaugu un preču zīmju skaits Latvijā, norādot kā problēmu nelielu patentu skaitu salīdzinājumā ar ES rādītājiem.
- 98. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹³⁹ „...*pamatnostādnes ir politikas dokuments, kas raksturo zinātni kopumā, nevis sniedz 45 zinātnes nozaru izvērtējuma apkopojumu, pamatnostādnēs noteiktās problēmas ir veidojušās ilgā laika posmā daudzu gadu īstenotās zinātnes attīstībai nelabvēlīgās valsts politikas rezultātā un nevar tikt atrisinātas trīs gadu laikā. Savukārt Latvijas zinātne bez tās starptautiskas salīdzināšanas nav novērtējama, un Latvijas problēmas ir konstatējamās tikai salīdzinājumā ar citām valstīm*”.

¹³⁹ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

99. Izvērtējot Pamatnostādnēs 2009.–2013.gadam¹⁴⁰ noteiktos uzdevumus, tika konstatēts, ka trīs no četriem uzdevumiem ir formulēti plaši, vispārīgi un nav orientēti uz konkrētu rezultātu sasniegšanu, piemēram:
 - 99.1. sekmēt zinātniskās darbības intelektuālā potenciāla un infrastruktūras atjaunošanu un attīstību;
 - 99.2. veicināt zinātniskās darbības konkurētspēju starptautiskā līmenī;
 - 99.3. sekmēt zināšanu un tehnoloģiju pārnesi.
100. Pamatnostādnēs 2009.–2013.gadam¹⁴¹ noteikto uzdevumu un rīcības virzienu īstenošanai MK tika apstiprināts Rīcības plāns 2010.–2011.gadam¹⁴², kurā ir noteikti veicamie pasākumi, tiešie darbības rezultāti un termiņi pasākumu īstenošanai.
101. Kaut gan Pamatnostādnēs 2009.–2013.gadam¹⁴³ ir noteikti četri uzdevumi un 30 rīcības virzieni zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas galvenā mērķa¹⁴⁴ sasniegšanai, tomēr Pamatnostādņu 2009.–2013.gadam¹⁴⁵ sadaļā „Turpmākās rīcības plānojums” ir norādīti IZM veicamie pasākumi 2009.gadā, kas ir saistīti tikai ar viena rīcības virziena īstenošanu (prioritāro zinātnes virzienu definēšanu, VPP vērtēšanu un apstiprināšanu).
102. Neievērojot tiesību aktā¹⁴⁶ noteikto termiņu (30.11.2009.), astoņus mēnešus nebija apstiprināts vienots pasākumu kopums Pamatnostādņu 2009.–2013.gadam¹⁴⁷ īstenošanai, jo Pamatnostādnes 2009.–2013.gadam¹⁴⁸ MK tika apstiprinātas 2009.gada septembrī un Rīcības plāns 2010.–2011.gadam¹⁴⁹ tikai 2010.gada maijā.
103. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁵⁰ „...Rīcības plāns 2010.–2011.gadam¹⁵¹ tika iesniegts MK 24.02.2010. Ņemot vērā rīcības plāna izstrādei un saskaņošanai

¹⁴⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁴¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁴² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁴³ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁴⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) IV sadaļa.

¹⁴⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) VIII sadaļa.

¹⁴⁶ MK 16.09.2009. rīkojuma Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam” 4.punkts.

¹⁴⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁴⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁴⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁵⁰ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

¹⁵¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

veltīto laiku, kā arī tā brīža situāciju valstī, rīcības plāna izstrādes termiņš ir optimāls”.

104. Izvērtējot Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam¹⁵² sadaļā „Turpmākās rīcības plānojums” noteikto veicamo uzdevumu¹⁵³ izpildi 2009.gadā un revīzijas laikā IZM iesniegto informāciju¹⁵⁴, tika konstatēts, ka VPP vērtēšana un apstiprināšana tika veikta, neievērojot noteiktos termiņus, jo atbilstoši Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam¹⁵⁵ sadaļā „Turpmākās rīcības plānojums” noteiktajam:
 - 104.1. VPP vērtēšanas process bija jānodrošina no 2009.gada augusta līdz 2009.gada novembrim, bet atbilstoši pieejamai informācijai¹⁵⁶ IZM tikai 2009.gada decembrī uzsāka VPP projektu reģistrāciju un 2010.gada martā veica VPP projektu zinātniskās un tautsaimnieciskās ekspertīzes rezultātu apspriešanu;
 - 104.2. VPP bija jāapstiprina 2009.gada decembrī, bet MK apstiprināja VPP tikai 29.05.2010.¹⁵⁷
105. Izvērtējot Pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam¹⁵⁸ noteiktos četrus uzdevumus un 30 rīcības virzienus un Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹⁵⁹ noteiktos 75 pasākumus, tika konstatēts, ka:
 - 105.1. neviens no Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹⁶⁰ noteiktajiem pasākumiem nav orientēts uz problēmas - neliels patentu skaits salīdzinoši ar ES vidējiem rādītājiem un patentu neesamība augsto tehnoloģiju nozarēs – risināšanu;
 - 105.2. Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹⁶¹ noteiktie rīcības virzieni un pasākumi kopumā nav vērsti uz privātā sektora investīciju piesaisti zinātnei un pētniecībai, kā arī samazinoties valsts budžeta finansējumam valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne”, noteiktais uzdevums - nodrošināt būtisku valsts investīciju pieaugumu zinātnē un tehnoloģiju attīstībā – netiks īstenots.

¹⁵² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) VIII sadaļa.

¹⁵³ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) VII sadaļa.

¹⁵⁴ Valsts pētījumu programmu reģistrācija 21.12.2009., IZM 23.03.2010. Valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas sēdes protokols Nr.2010/6.

¹⁵⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) VIII sadaļa.

¹⁵⁶ Valsts pētījumu programmu reģistrācija 21.12.2009., IZM 23.03.2010. Valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas sēdes protokols Nr.2010/6.

¹⁵⁷ MK 29.05.2010. rīkojums Nr.294 „Par valsts pētījumu programmām”.

¹⁵⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁵⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁶⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁶¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

106. Izvērtējot Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹⁶² noteiktos rīcības virzienus, pasākumus un tiešos darbības rezultātus Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam¹⁶³ noteikto četru uzdevumu īstenošanai konstatēti (skatīt 2.tabulu):
- 106.1. rīcības virzieni, kas nav tieši orientēti uz uzdevumu īstenošanu, piemēram:
 - 106.1.1. attīstīt humanitārās un sociālās zinātnes kā nacionālās kultūras identitātes un pašapziņas pamatu;
 - 106.1.2. saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu reizi četros gados izvērtēt un noteikt zinātnes prioritāros virzienus, nodrošinot to īstenošanu VPP veidā;
 - 106.2. rīcības virzieni, kuros nav noteiktas konkrētas darbības to īstenošanai (skatīt 2.tabulas 1.1., 1.3., 1.5., 2.2., 2.3., 3.1. un 4.1.apakšpunktu);
 - 106.3. pasākumi, kuriem noteiktie tiešie darbības rezultāti nav izmērāmi (skatīt 2.tabulas 1.1., 1.5., 2.1. un 2.2.apakšpunktu);
107. Lai sekmīgi īstenotu Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹⁶⁴ noteikto, nepieciešams arī īstenot citu ministriju kompetences pasākumus, bet Rīcības plāns 2010.-2011.gadam¹⁶⁵ tādus neparedz, piemēram, šādu uzdevumu risināšanu:
- 107.1.1. īstenotā nodokļu politika, kas rosina uzņēmējus ieguldīt naudas līdzekļus inovatīvo uzņēmumu rašanos;
 - 107.1.2. normatīvais regulējums¹⁶⁶ attiecībā uz intelektuālo īpašumu, kas radīts valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, jāsakārto tā, lai maksimāli efektīvi varētu izmantot zinātniskās darbības rezultātā radīto īpašumu.
108. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁶⁷ „...izstrādājot Rīcības plānu 2010.-2011.gadam¹⁶⁸, IZM izveidoja starpinstitucionālu darba grupu, kurā iekļāva pārstāvjus un pieredzējušus attiecīgās jomas ekspertus no Latvijas Rektoru padomes, Veselības ministrijas, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas, Satiksmes ministrijas, Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības, Valsts zinātnisko institūtu direktoru asociācijas, Kultūras un radošās industrijas izglītības centra, Latvijas Zinātņu akadēmijas, Vides ministrijas, Ekonomikas ministrijas,

¹⁶² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁶³ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁶⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁶⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁶⁶ Zinātniskās darbības likums.

¹⁶⁷ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

¹⁶⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

Zemkopības ministrijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas tehnoloģiskā centra un Labklājības ministrijas”.

2.tabula

**Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹⁶⁹ un Rīcības plānā 2010.-2011.gadam¹⁷⁰
noteiktie uzdevumi, rīcības virzieni, pasākumi un tiešie darbības rezultāti
valsts zinātnes politikas īstenošanai**

Nr. p.k.	Rīcības virzieni	Pasākumi	Tiešie darbības rezultāti un to izpildes termiņi
1.	Uzdevums: sekmēt zinātniskās darbības intelektuālā potenciāla un infrastruktūras atjaunošanu un attīstību, veidojot universitātes par starptautiski konkurētspējīgiem zinātnes un attīstības centriem, ar kuriem sadarbojoties, attīstās augstākās izglītības institūcijas reģionos, stiprināt citas valsts un privātās zinātniskās institūcijas.		
1.1.	<i>Nostiprināt universitātes par nozīmīgiem zinātnes centriem Latvijā, kur augsta līmeņa zinātniskā darbība, galvenokārt fundamentālie pētījumi, apvienoti ar augstas kvalitātes akadēmiskajām un profesionālajām studijām plašā nozaru spektrā</i>	1.1.1. Īstenot pasākumus <i>Science Citation Index</i> (turpmāk – SCI) publikāciju skaita īpatsvara palielināšanai universitātēs.	SCI publikāciju skaita īpatsvars universitātēs palielināts par 15% gadā (2011.gada IV ceturksnis)
		1.1.2. Palielināt prasības universitāšu statusa iegūšanai.	Saeimā pieņemts Augstākās izglītības likums (2011.gada IV ceturksnis)
		1.1.3. Uzsākt universitāšu telpu un iekārtu modernizēšanu, īstenojot 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” ietvaros atbalstītos projektus.	Uzsākta telpu un aprīkojuma modernizēšana 6 universitātēs (2011.gada IV ceturksnis)

Valsts kontroles viedoklis

1.1.1. pasākumā nav noteikts, kādi tieši pasākumi ir jāveic, lai palielinātu SCI publikāciju skaitu, nav noteikta arī SCI publikāciju skaita bāzes vērtība 2009.gadā, kā arī nav paredzēts finansējums šim pasākumam, kas rada risku, ka Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹⁷¹ noteiktie rezultatīvie rādītāji – starptautiskās datubāzēs un citās nozaru vadošajās datubāzēs referēto zinātnisko publikāciju skaita pieaugums par ¼ gadā un zinātniskajā periodikā plašā zinātnes nozaru spektrā izdotas zinātniskās publikācijas ar augstāku par vidējo citējamības indeksu– netiks sasniegti. Savukārt, izanalizējot 17 zinātnisko institūciju sniegto informāciju, tika konstatēts, ka laika posmā no 2008.gada līdz 2010. gadam nevienai zinātniskajai institūcijai nav pieejas tādām datubāzēm kā *Web of Knowledge*, *SCOPUS* vai *A&HCI*, vai *SSCI*, līdz ar to zinātniekiem ir ierobežotas iespējas sekot līdzi jaunākajiem sasniegumiem zinātnē.

1.1.3. pasākums ir vērsts nevis tieši uz zinātnes infrastruktūras attīstību augstskolās, bet uz augstākās izglītības infrastruktūras attīstību kopumā, jo, izvērtējot VIAA mājaslapā¹⁷² pieejamo informāciju par katra projekta ietvaros veicamajām darbībām, tika konstatēts, ka projektu ietvaros tika renovētas vai remontētas telpas, iegādātas iekārtas un aprīkojums tieši augstākās izglītības iestāžu mācību procesa nodrošināšanai.

¹⁶⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁷⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

¹⁷¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁷² http://www.viaa.gov.lv/files/free/31/2231/31211_17.xls (skatīts 23.09.2011.).

Neviens rīcības virzienā paredzētais pasākums neparedz konkrētas darbības universitāšu nostiprināšanai par nozīmīgiem zinātnes un attīstības centriem, rīcības virziens paredz veicināt studijas plašā nozaru spektrā.			
1.2.	<i>Nostiprināt valsts zinātniskos institūtus, kuri veic augsta līmeņa zinātniskos pētījumus, izstrādes un inovatīvu darbību tautsaimniecībā svarīgās nozarēs, kā arī piedalās augstākā līmeņa studijās</i>	1.2.1. Sniegt priekšlikumus izglītības un zinātnes ministrei par zinātnisko institūciju konsolidēšanu, pamatojoties uz zinātnisko institūciju zinātniskās darbības attīstības stratēģiju ikgadējās izvērtēšanas rezultātiem.	Konsolidēta valsts zinātnisko institūciju darbība (2010.gada IV ceturksnis)
		1.2.2. Pamatojoties uz zinātnisko institūciju izstrādātajām telpiskās attīstības stratēģijām, noteikt valsts nozīmes zinātnes un pētniecības centrus ES ERAF finansējuma no darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” saņemšanai.	Izveidots ap 10 valsts nozīmes zinātnes centru (2010.gada III ceturksnis)
		1.2.3. ES ERAF finansējumu no darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” piešķirt valsts nozīmes zinātnes centru attīstībai, nodrošinot apakšaktivitātes ietekmi uz teritorijas līdzsvarotu attīstību.	1) uzsākta ap 10 valsts nozīmes zinātnes centru attīstības nodrošināšana no darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība”; 2) izveidota vienota informācijas sistēma par nozīmīgu zinātnisko iekārtu pieejamību (pētniekiem no citām institūcijām un komercsabiedrībām) (2011.gada I ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis 1.2.1.pasākumam noteiktais tiešais darbības rezultāts nebija sasniegts pat līdz 27.10.2011., kaut gan tā izpildes termiņš bija noteikts 2010.gada 4.ceturksnis, jo revīzijas laikā revidenti nebija ieguvuši apliecinājumu, kādā veidā tika konsolidēta zinātnisko institūciju darbība. Revīzijas laikā tika salīdzināta informācija, ko IZM sniedza likumprojekta „Par zinātnisko darbību” anotācijā ¹⁷³ , ka valstī pastāv 33 zinātniskie institūti, no kuriem 20 ir formāli integrēti valsts universitātēs, 11 valsts zinātniskie institūti un 2 privātie institūti ar zinātnisko institūciju skaitu, kas uz 17.08.2010. veidoja 133 zinātniskās institūcijas ¹⁷⁴ . Tas norāda uz to, ka IZM laika posmā no 2004.gada līdz 2010.gadam nav veikusi darbības, lai konsolidētu zinātniskās institūcijas, kā rezultātā zinātniskajām institūcijām pieejamais finansējums ir sadrumstalots. 1.2.2.pasākumam noteiktais tiešais darbības rezultāts nav sasniegts, jo IZM tikai 16.09.2011. apstiprināja iesniegtos valsts nozīmes pētniecības centru izstrādātos projektus, kaut gan izpildes termiņš valsts nozīmes pētniecības centru izveidošanai bija noteikts 2010.gada 3.ceturksnis. Tā kā revīzijas laikā ir konstatēts, ka piešķirtā zinātniskās darbības bāzes finansējuma apjoms laika posmā no 01.01.2009. līdz 14.07.2009. veidoja 44% no IZM aprēķinātā zinātniskās darbības finansējuma zinātniskajām institūcijām, laika posmā no 14.07.2009. līdz 31.12.2009. veidoja 31% no nepieciešamā, bet 2010.gadā piešķirtais zinātniskās darbības bāzes finansējums zinātniskajām institūcijām veidoja tikai 21% no nepieciešamā, tad pastāv risks, ka zinātniskās institūcijas, kas tiek finansētas no valsts budžeta, ES struktūrfondu aktivitātēm nespēs nodrošināt nepieciešamā līdzfinansējuma apjomu (skatīt ziņojuma sadaļu „Zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršana”). Zinātniskajām institūcijām arī ir apgrūtināta ES struktūrfondu līdzfinansējuma plānošana nākamajam gadam, jo aktivitāšu ieviešana notiek novēloti: atbilstoši www.esfondi.lv mājaslapā pieejamajai informācijai ¹⁷⁵ uz 31.08.2011., piemēram, 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” ietvaros nav noslēgts neviens līgums,			

¹⁷³ http://helios-web.saeima.lv/bi8/lasa?dd=LP0719_0 (skatīts 27.09.2011.).

¹⁷⁴ MK 17.08.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.42 34.§)– Informatīvais ziņojums „Par valsts nozīmes pētniecības centru noteikšanu, lai nodrošinātu resursu koncentrāciju un Eiropas Savienības struktūrfondu efektīvu ieguldījumu” 2.punkts.

¹⁷⁵ <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909> (skatīts 11.10.2011.).

2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” un 2.1.1.3.2.apakšaktivitātes „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti attiecīgi tikai 23,9% un 1,8% no pieejamā ES struktūrfondu finansējuma.			
1.3.	Veicināt augstākās izglītības un zinātniskās darbības īstenošanu reģionos	1.3.1. Nodrošināt augstākās izglītības un zinātnes attīstību Latvijas reģionos.	1) valsts finansētu doktora studiju vietu nodrošinājums reģionos % no doktora studiju vietu kopskaita, 2010.gadā – 21%; 2) valsts finansētu maģistra studiju vietu nodrošinājums reģionos % no maģistra studiju vietu kopskaita, 2010.gadā – 26%.; 3) zinātniskā personāla (pilna laika izteiksmē) sadalījums pa reģioniem (pastāvīgi)
		1.3.2. Uzsākt reģionālo augstskolu telpu un iekārtu modernizēšanu, īstenojot 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” aktivitātes reģionālajās augstskolās.	Uzsākta telpu un aprīkojuma modernizēšana 6 reģionālajās augstskolās: Kurzemē - 2 Latgalē - 2 Vidzemē - 1 Zemgalē - 1 (2010.gada III ceturksnis)
		1.3.3. Sagatavot zinātņu doktorus reģionālajās augstskolās, īstenojot 1.1.2.1.2.apakšaktivitāti „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ietvaros plānotos reģionālo augstskolu projektus.	Vismaz 200 zinātņu doktoru sagatavoti reģionālajās augstskolās no 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” (2011.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis			
Noteiktie pasākumi tikai daļēji ir vērsti uz zinātniskās darbības īstenošanai reģionos, jo:			
1.3.1.pasākums nosaka nodrošināt zinātnes attīstību Latvijas reģionos, bet nenosaka konkrētas veicamās darbības;			
1.3.2. un 1.3.3.pasākumos minēto apakšaktivitāšu īstenošana nav vērsta uz zinātniskās darbības attīstību reģionos, jo, izvērtējot:			
1. 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” ietvaros atbalstītos projektus, tika konstatēts, ka tikai 13 projekti no 31 apstiprinātā projekta tiek īstenoti ārpus Rīgas;			
2. 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ietvaros atbalstītos projektus, tika konstatēts, ka tikai pieci projekti no 18 apstiprinātajiem projektiem tiek īstenoti ārpus Rīgas.			
Saskaņā ar IZM sniegto informāciju ¹⁷⁶ :			
1. 3.1.2.1.1.apakšaktivitātē:			
- lielākā daļa konkurētspējīgo augstākās izglītības iestāžu (universitātes, augstskolas, koledžas) atrodas Rīgā (20 no 31 jeb ~65% no kopējā augstākās izglītības iestāžu skaita);			
- minētās apakšaktivitātes projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji paredz papildu punktu piešķiršanu tiem projektu iesniegumiem, kas paredz atbalstu augstākās izglītības iestādei reģionā;			
- finansējuma sadalē tiek piešķirts augstāks stratēģiskās attīstības indekss un teritoriālās attīstības koeficients augstākās izglītības iestādēm, kas atrodas ārpus Rīgas;			

¹⁷⁶ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

- finansējuma sadalē tiek piemērots finansējuma reģionālais sadalījums (kvotas), kas tiek noteiktas, tai skaitā ņemot vērā reģionālās attīstības indeksu un augstskolas stratēģiskās attīstības indeksu teritoriālās attīstības veicināšanai (44% finansējuma ir plānots novirzīt reģioniem);
- atbilstoši finansējuma sadales mehānismam finansējums uz vienu studējošo prioritārajos studiju virzienos ārpus Rīgas pārsniedz finansējumu uz vienu studējošo Rīgas reģionā;

2. 1.1.2.1.2.apakšaktivitātē:

- lielākā daļa augstākās izglītības institūciju, kas īsteno doktora studiju programmas (kā arī doktorantu skaits), atrodas Rīgā (t.i., ≈72%);
- minētās apakšaktivitātes projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji paredz papildu punktu piešķiršanu tiem projektu iesniegumiem, kas paredz atbalstu augstākās izglītības iestādei reģionā.

1.1.2.1.2.apakšaktivitātes „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ietvaros atbalsts tiek sniegts doktorantiem visās izglītības tematiskajās grupās, nevis noteiktajās prioritārajās jomās, kuras ir nepieciešams attīstīt gan sagatavojot jaunos speciālistus, gan nosakot prioritārās zinātnes nozares, lai nodrošinātu Latvijas tautsaimniecības attīstību.

Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁷⁷ 1.1.2.1.2. apakšaktivitātes mērķis ir ne vien panākt augstākās kvalifikācijas speciālistu sagatavošanu progresīvu tehnoloģiju, produktu un pakalpojumu izstrādei un tautsaimniecības attīstībai, bet arī risināt jautājumu, kas saistīts ar akadēmiskā personāla novecošanos un nepietiekamajiem cilvēkresursiem zinātnē un pētniecībā. Ievērojot minēto, atbalsts doktora studijām netiek dalīts pa tautsaimniecības prioritārajām nozarēm, jo augstas kvalifikācijas speciālisti trūkst arī sociālajās zinātnēs, kas nepieciešami zināšanu ekonomikas attīstībai.

1.4.	<i>Modernizēt un attīstīt zinātnisko infrastruktūru valsts zinātniskajās institūcijās</i>	1.4.1. Pilnveidot zinātnes pētniecības aprīkojumu un izveidot tā darbībai atbilstošu infrastruktūru, lai nodrošinātu mūsdienīgu materiāltehnisko bāzi pētniecības aktivitātēm vadošajos valsts nozīmes pētniecības centros, tādējādi sekmējot pētniecības intelektuālā potenciāla attīstību, kā arī nodrošināt nepieciešamos informācijas resursus un to pieejamību, uzsākot īstenot darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” ietvaros plānotos projektus.	1) uzsākta 35 zinātnisko institūciju (10 valsts nozīmes zinātnes centru un to struktūrvienību) modernizācija; 2) izveidota vienota informācijas sistēma par nozīmīgu zinātnisko iekārtu pieejamību (pētniekiem no citām institūcijām un komercsabiedrībām) (2011.gada I ceturksnis)
		1.4.2. Modernizēt zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajās augstākās izglītības iestāžu telpas un iekārtas, uzsākot īstenot 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” ietvaros plānotos projektus.	Uzsākta telpu un aprīkojuma modernizēšana vismaz 31 augstskolā (2011.gada III ceturksnis)
		1.4.3. Uzsākt nākamās paaudzes datu pārraides tīkla izveidi zinātniskās darbības nodrošināšanai no darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitātes „Informācijas	Uzsākta 1 Latvijas akadēmiskā pamattīkla izveide (2010.gada IV ceturksnis)

¹⁷⁷ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

		tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”.	
Valsts kontroles viedoklis IZM nav īstenojusi 1.4.1.pasākumu atbilstoši Rīcības plānā 2010.-2011.gadam noteiktajam termiņam, jo Ekonomikas ministrijas Informatīvajā ziņojumā par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā¹⁷⁸ ir noteikts, ka IZM ne vēlāk kā 2010.gada 1.ceturksnī nepieciešams īstenot IZM pārraudzībā esošo zinātnes infrastruktūras modernizēšanas programmu, bet Rīcības plānā 2010.-2011.gadam noteiktajam attiecīgajam pasākumam izpildes termiņš ir 2011.gada 1.ceturksnis. 1.4.2.pasākumā noteiktās darbības neatbilst 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” mērķim, jo apakšaktivitātes mērķis ir uzlabot augstākās izglītības kvalitāti un pieejamību, <u>modernizējot augstākās izglītības institūciju infrastruktūru.</u> 1.4.2.pasākumam noteiktais tiešais darbības rezultāts neatbilst 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” noteiktajam sasniegšanai rādītājam, kas ir 31 augstākās izglītības institūcija, kurā līdz 31.12.2013. modernizēta infrastruktūra un mācību aprīkojums. Revīzijas laikā ir konstatēts, ka ESF un ERAF aktivitātes tiek ieviestas neatbilstoši ESF Darbības programmā¹⁷⁹ un ERAF Darbības programmas papildinājumā¹⁸⁰ plānotajam, kur ir noteikts, ka sākotnēji jāatbalsta zinātnes un pētniecības infrastruktūras modernizācija, lai piesaistītu zinātniekus un veiktu pētījumus. IZM ir rīkojusies pretēji, tas ir, 1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” ietvaros projekti ir apstiprināti laika posmā no 21.10.2009. līdz 27.10.2009.¹⁸¹, bet 2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” ietvaros projekti ir apstiprināti laika posmā no 19.08.2010. līdz 09.05.2011.¹⁸² un 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” ietvaros - tikai 16.09.2011. ir apstiprināti visi iesniegtie valsts nozīmes pētniecības centru izstrādātie projekti¹⁸³. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁸⁴: - 2008.gada beigās noslēdzās zinātnisko institūciju infrastruktūras modernizācijas projekti vienotā programmdokumenta 2.5.2.aktivitātes „Moderna aprīkojuma un infrastruktūras nodrošināšana pētniecības iestādēs” ietvaros ES plānošanas periodā 2004.-2006.gadam, nodrošinot būtisku infrastruktūras uzlabošanu 19 pētniecības centros; - atbalsta pasākumus cilvēkresursu piesaistei zinātnei bija nepieciešams ieviest ātrāk, lai nodrošinātu darba vietas jaunajiem zinātniekiem, kas bija ieguvušu doktora grādu 2004-2006.gada plānošanas periodā un attiecīgi tiktu mazināts risks to izbraukšanai strādāt uz ārvalstīm vai ārpus zinātnes sektora; - 2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” ietvaros tiek nodrošināts atbalsts konkrētajam pētījumam nepieciešamo iekārtu/ aprīkojuma iegādei vai īrei, attiecīgi minēto projektu sekmīga ieviešana nav tiešā veidā saistīta ar 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” īstenošanu, kuras ietvaros, turklāt, netiek atbalstīta tāda aprīkojuma iegāde, kas nepieciešama konkrēta pētījuma veikšanai; - tā kā valsts budžeta finansējums pētījumu veikšanai tika būtiski samazināts, attiecīgi ES fondu atbalsta ietvaros tieši pētījumu projektu ātrāka uzsākšana bija izšķiroši svarīga.			

¹⁷⁸ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1.punkts.

¹⁷⁹ 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 464.punkts.

¹⁸⁰ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) 3.punkts.

¹⁸¹ http://www.viaa.gov.lv/files/free/57/557/1112_10_02_2011_3v.xls (skatīts 24.10.2011.).

¹⁸² http://www.viaa.gov.lv/files/free/06/4006/2111_v18.xls (skatīts 24.10.2011.).

¹⁸³ <http://izm.izm.gov.lv/aktualitates/informacija-medijiem/7906.html> (skatīts 11.10.2011.).

¹⁸⁴ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

1.5.	<i>Veicināt izcilību zinātnē, izstrādājot pasākumus to zinātnieku atbalstam, kuru zinātniskā darbība atbilst pasaulē vispāratzītiem novērtējuma kritērijiem</i>	1.5.1. Zinātnes bāzes finansējuma aprēķināšanai nodrošināt bāzes finansējuma atalgojuma daļas sadali atbilstoši zinātnisko darbinieku sasniegumiem saskaņā ar MK 10.11.2009. noteikumiem Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.	Nodrošināta bāzes finansējuma atalgojuma daļas sadale atbilstoši zinātnisko darbinieku sasniegumiem saskaņā ar MK 10.11.2009. noteikumiem Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (2010.gada I ceturksnis)
		1.5.2. Nodrošināt Latvijā īstenoto pētījumu atpazīstamību un konkurētspēju starptautiskajā aprītē.	Palielināts publikāciju daudzums SCI līdz Igaunijas vidējiem rādītājiem (2011.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis			
1.5.1.pasākums nav vērsts uz rīcības virziena īstenošanu, jo zinātnes bāzes finansējums tikai daļēji nodrošina atalgojumu zinātniskajiem darbiniekiem un zinātnisko institūciju infrastruktūras uzturēšanas izdevumus, kā arī revīzijas laikā ir konstatēts, ka zinātnes bāzes finansējuma aprēķināšanas formulā noteiktie zinātniskās darbības kvalitātes rādītāji izsaka tikai skaitlisko informāciju un ir orientēti uz minimālajām prasībām un pilnā apmērā neizvērtē zinātnisko institūciju faktisko ieguldījumu zinātnes attīstībā.			
1.5.2. pasākumā nav noteikts, kādas darbības ir jāveic, lai palielinātu publikāciju daudzumu SCI.			
1.6.	<i>Sekmēt darba tirgus prasībām atbilstošu augstas kvalifikācijas speciālistu sagatavošanu, veicinot sadarbību starp valsts pārvaldes, izglītības iestādēm, darba devēju organizācijām un nevalstiskajām organizācijām</i>	1.6.1. Nodrošināt valsts budžeta vietu sadalījumu atbilstoši valsts tautsaimniecības un sabiedrības attīstībai prioritārām (tajā skaitā dabaszinātņu un inženierzinātņu) nozarēm.	Budžeta vietu skaits prioritārajās nozarēs, par tādām uzskatot dabas zinātnes, inženierzinātnes, vides zinātnes, veselības aprūpi, „mākslu (radošās industrijas – Vizuāli plastiskā māksla, Mūzika un skatuves māksla, Audio – vizuālā māksla un mediju māksla, Dizains, Lietišķā māksla)”, kā arī maģistra un doktora studiju vietas akadēmiskā un zinātniskā personāla atjaunošanai, 2010.gadā – 66% no valsts budžeta finansēto vietu kopskaita (pastāvīgi)
		1.6.2. Sagatavot augsti kvalificētus speciālistus prioritārajās izglītības tematiskajās grupās, īstenojot 1.1.2.1.1.apakšaktivitāti „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai”.	Vismaz 2000 maģistru sagatavoti prioritārajās izglītības tematiskajās grupās no programmas 1.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” (2011.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis			
IZM Pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam ¹⁸⁵ nav definējusi problēmu par nepietiekamu studentu skaitu dabas zinātnēs un inženierzinātnēs, bet ir noteikusi šādu rezultatīvo rādītāju – studentu skaita dabas zinātņu un inženierzinātņu studiju programmās pieaugums līdz 18,6% no kopējā studentu skaita. Savukārt Rīcības plānā 2010.-2011.gadam ¹⁸⁶ nosakot pasākumus tā sasniegšanai, par prioritārajām nozarēm ir noteikusi ne tikai dabas			

¹⁸⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

¹⁸⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

zinātnes un inženierzinātnes, bet arī vides zinātnes, veselības aprūpi un „mākslu”, 2010.gadā finansējot šajās nozarēs 66% no valsts budžeta finansēto vietu kopskaita.

Izvērtējot IZM sniegto informāciju¹⁸⁷ par inženierzinātņu iekļaušanu kādā no prioritārajiem zinātnes virzieniem 2010.-2013.gadam, konstatēts, ka inženierzinātnes daļēji ir integrētas visos 2010.-2013.gadam noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos, kaut gan, piemēram, prioritārais zinātnes virziens Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība) pēc būtības nevar iekļaut sevī inženierzinātnes, jo tās ir humanitārās nevis eksaktās zinātnes nozares.

1.7.	Motivēt jaunos speciālistus darbam augstskolās un zinātniskajos institūtos, attīstot doktorantūras un post-doktorantūras pētījumu atbalsta sistēmu un nodrošinot stažēšanās un tālākas zināšanu papildināšanas iespējas saistītās zinātnes nozarēs	1.7.1. Iesaistīt jaunus zinātniekus projektos un to vadībā, tajā skaitā papildus cilvēkresursu piesaisti no ārvalstīm, veidojot jaunas zinātniskās grupas un sadarbību ar augstskolām, pētniecības centriem un uzņēmumiem, īstenojot darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumu 1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” ietvaros plānotos projektus.	Nodrošināta 35 projektu īstenošana (2011.gada IV ceturksnis)
		1.7.2. Sekmēt zinātņu doktoru sagatavošanu augstākajās izglītības iestādēs, īstenojot 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ietvaros plānotos augstskolu projektus.	Latvijas augstskolās sagatavoti vismaz 800 zinātņu doktori no 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” (2011.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis			
IZM kā pirmo aktivitāti zinātnes jomā sāka īstenojot 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, līdz 31.10.2011. finansējuma saņēmējiem jau bija izmaksāti 58% no aktivitātei kopējā pieejamā ES struktūrfondu finansējuma, turklāt 2011.gadā aktivitātei palielināts finansējums par Ls 4 746 413¹⁸⁸, nemainot noteiktos uzraudzības rādītājus. ES struktūrfondu atbalsts gan 1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, gan 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ietvaros tiek sniegts visu zinātnes nozaru speciālistiem, nevis nosakot tās zinātnes nozares, kuras ir nepieciešamas Latvijas tautsaimniecības attīstībai. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁸⁹ 1.1.1.2. aktivitātes un 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes mērķis ir atbalstīt augstākās kvalifikācijas speciālistu sagatavošanu progresīvu tehnoloģiju, produktu un pakalpojumu izstrādei un tautsaimniecības attīstībai un nodrošināt zinātniskajā darbā nodarbināto skaita pieaugumam, lai pamatā risinātu problēmjaudātumus, kas saistīts ar <u>akadēmiskā personāla novecošanos</u> un <u>nepietiekamajiem cilvēkresursiem zinātnē un pētniecībā</u> (tie ir nepietiekami visās nozarēs), tai skaitā veicinot ārvalstīs strādājošo zinātnieku atgriešanos Latvijā, ārvalstu zinātnieku piesaisti, kā arī jauno zinātnieku iesaistīšanos projektos un to vadībā, īpaši starpdisciplināros pētījumu virzienos. Ievērojot minēto, atbalsts doktora studijām un cilvēkresursu piesaistei zinātnei netiek ierobežots tikai uz tautsaimniecības prioritārajiem nozarēm, jo augstas kvalifikācijas speciālisti un zinātnieku trūkst arī sociālajās zinātnēs (ekonomika, vadības zinības utt.), kas nepieciešami zināšanu ekonomikas attīstībai.			
2.	<i>Nodrošināt būtisku valsts investīciju pieaugumu zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, panākot to, lai finansējuma piešķiršanas mehānisms nodrošinātu privātā sektora investīciju pieaugošu piesaisti</i>		
2.1.	Ministru prezidenta vadībā izveidot padomi zinātnes tehnoloģiskās	2.1.1. Izstrādāt likumprojektu „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”, paredzot konsultatīvas padomes izveidi zinātnes, tehnoloģiskās attīstības	Saeimā pieņemts likumprojekts (2011.gada IV ceturksnis)

¹⁸⁷ IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

¹⁸⁸ MK 02.11.2011. rīkojuma Nr.574 „Grozījumi darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā” 1.3.apakšpunkts.

¹⁸⁹ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

	<i>attīstības un inovācijas jautājumu risināšanai</i>	un inovācijas jautājumu risināšanai, piesaistot privāto sektoru.	
		2.1.2. Uzsākt zinātnisko institūtu, kuri saņem bāzes finansējumu, darbības starptautisku vērtēšanu, paredzot arī zinātnisko institūciju un pētījumu finansējuma ekonomiskās atdeves izvērtējumu.	Uzsākta zinātnisko institūciju darba efektivitātes izvērtēšanas procedūra, paredzot arī zinātnisko institūciju darba efektivitātes un ekonomiskās atdeves izvērtēšanas procedūru (2011.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis			
IZM tikai 2009.gadā Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹⁹⁰ iekļāva zinātnes, tehnoloģiskās attīstības un inovācijas jautājumu risināšanas padomes izveidi Ministru prezidenta vadībā, kaut gan jau 2003.gadā veiktajā pētījumā „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai” bija noteikts, ka Latvijā jāizveido Nacionālā zinātnes un tehnoloģiju padome, kuru vadīs Ministru prezidents un kuras sastāvā tiks iekļauti ministriju pārstāvji, uzņēmēji un zinātnieku pārstāvji. 2.1.2.pasākuma tiešais darbības rezultāts nenosaka, kādiem mērķiem tiks veikta zinātnisko institūtu darbības starptautiskā vērtēšana un kā šī vērtēšana veicinās privātā sektora investīciju pieaugošu piesaisti. Izvērtējot gadskārtējos likumus¹⁹¹ par valsts budžetu, tika konstatēts, ka valsts budžeta programmā 05.00.00 „Zinātne” nav paredzēts finansējums zinātnisko institūciju starptautiskajai vērtēšanai, un MK tikai 26.04.2011. atbalstīja IZM izstrādāto informatīvo ziņojumu¹⁹² par zinātnes un inovāciju politikas izvērtējumu un finansēšanu, nodrošinot finansējumu no IZM pārziņā esošajiem ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu līdzekļiem.			
2.2.	<i>Attīstīt lietišķos pētījumus konkurētspējīgu tehnoloģiju jomā, radot priekšnoteikumus zinātniskiem pētījumiem nozarēs, kurās ir atbilstošs potenciāls un attīstības perspektīvas</i>	2.2.1. Uzsākt praktiskas ievirzes projektu īstenošanu, nodrošinot esošās zinātnieku grupas un zinātniekus ar konkrētu, tieši pētījumu veikšanai nepieciešamo aprīkojumu (aparāturu, materiāliem un reaģentiem, IT tehnoloģijām, papildaprīkojumu), kā arī sedzot pārējās ar pētījumu veikšanu saistītās izmaksas darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” ietvaros.	Uzsākta 200 pētniecības projektu īstenošana (2010.gada III ceturksnis)
		2.2.2. Attīstīt lietišķos pētījumus konkurētspējīgu tehnoloģiju jomā, īstenojot VPP par prioritātēm atzītos zinātnes virzienos tautsaimniecībai nozīmīgās jomās.	Uzsākta 5 VPP īstenošana (2011.gada IV ceturksnis)
		2.2.3. Veicināt Latvijas zinātnisko institūciju līdzdalību Eiropas Inovācijas un tehnoloģiju institūta veidotajās Zināšanu un inovācijas kopienās, pārstāvēt Latvijas viedokli ES Konkurētspējas ministru padomēs.	Nodrošināta zinātnisko institūciju līdzdalība zināšanu un inovācijas kopienās (2011.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis			

¹⁹⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) I sadaļa.

¹⁹¹ Likums „Par valsts budžetu 2009.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2010.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2011.gadam”.

¹⁹² MK 26.04.2011. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.27 29.§) – Informatīvais ziņojums „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 1.1.1.1.aktivitāti „Zinātnes un inovāciju politikas veidošanas un administratīvās kapacitātes stiprināšana”” 2.punkts.

Nevienā no minētajiem pasākumiem nav noteikts:

- 1) tiešie darbības rezultāti, lai izmērītu konkrētu zinātnes nozaru attīstību, kā arī revīzijas laikā ir konstatēts, ka prioritārie zinātnes virzieni ir definēti pārāk plaši;
- 2) kā tiks noteiktas tās nozares, kurās ir atbilstošs potenciāls un attīstības perspektīvas;
- 3) kādi priekšnoteikumi tiks radīti zinātniskajiem pētījumiem tajās nozarēs, kurās ir atbilstošs potenciāls un attīstības perspektīvas.

2.3.	<i>Paaugstināt ES struktūrfondu līdzekļu izmantošanas efektivitāti zinātnē un pētniecībā</i>	2.3.1. Nodrošināt tiesisko noteiktību Publisko iepirkumu likuma 3.panta pirmās daļas 6.punkta piemērošanā.	Noformēti un ieviesti lietošanā „Metodiskie norādījumi par iepirkuma likuma izņēmuma pielietošanu” (2010.gada II ceturksnis)
		2.3.2. Izstrādājot MK noteikumus „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšatktivitāti „Zinātnes infrastruktūras attīstība””, zinātnisko institūciju infrastruktūras projektu iesniegšanai paredzēt nosacījumus, kas ļautu iegādāto zinātnisko infrastruktūru izmantot maksimāli efektīvi gan zinātnes, gan komersantu vajadzībām.	Pieņemts MK noteikumu projekts (2010.gada II ceturksnis)
		2.3.3. Valsts zinātniskajām institūcijām nodrošināt iespēju no zinātnes bāzes finansējuma paredzēt līdzekļus ES struktūrfondu un citu starptautisko pētniecības projektu līdzfinansējumam, izstrādājot MK noteikumus „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.	Pieņemts MK noteikumu projekts (2010.gada I ceturksnis)
		2.3.4. Izstrādāt priekšlikumus ES struktūrfondu veiksmīgai apguvei, identificējot Latvijas zināšanu ietilpīgos un inovatīvos komersantus ar augstu eksporta potenciālu un to sadarbības partnerus zinātnes jomā, definējot atbalstāmo komersantu un zinātnieku sadarbības projektu atlases kritērijus un nepieciešamo finansējuma apjomu un atbalsta formu.	Pieņemts MK informatīvais ziņojums (2010.gada I ceturksnis)

Valsts kontroles viedoklis

Rīcības virziens paredz paaugstināt tikai ES struktūrfondu, nevis valsts budžeta līdzekļu izmantošanas efektivitāti kopumā.

Nav noteikti konkrēti pasākumi ES struktūrfondu izmantošanas efektivitātei zinātnē un pētniecībā, jo pasākumi ir saistīti ar normatīvo aktu izstrādi, lai uzsāktu ES struktūrfondu projektu īstenošanu.

Izvērtējot pieejamo informāciju¹⁹³ par ES budžetu 2014.-2020.gadam, tika konstatēts, ka nākamajā plānošanas periodā pētniecībai, inovācijai un tehnoloģijām plāno novirzīt tādu finansējumu, kas kopā ar valsts budžeta un privātā sektora finansējumu veidotu 3% no IKP (ES budžetā šai politikai būs pieejami aptuveni 56 miljardi latu). 2007.-2013.gada plānošanas periodā zinātnei pieejamos ES struktūrfondu līdzekļus IZM sāka apgūt tikai 2009.gada beigās, kad bija apstiprināti projekti vienai ESF aktivitātei, bet ERAF aktivitātes sāka īstenot tikai

¹⁹³ <http://www.am.gov.lv/lv/eu/daudzgadu-budzets/virzieni/> (skatīts 24.10.2011.).

2010.gada beigās, līdz ar to ES struktūrfondu līdzekļi zinātnē tiek apgūti ar novēlošanos, kā arī 2.1.1.3.1.apakšaktivitātē „Zinātnes infrastruktūras attīstība”, kurai ir pieejams vislielākais ES struktūrfondu finansējums - Ls 120 815 484, tikai 16.09.2011. ir apstiprināti iesniegtie projekti, kas rada risku, ka arī nākamajā plānošanas periodā IZM varētu rasties grūtības savlaicīgi apgūt ES struktūrfondu līdzekļus.

Revīzijas laikā ir konstatēts, ka ESF un ERAF aktivitātes tiek ieviestas neatbilstoši ESF Darbības programmā¹⁹⁴ un ERAF Darbības programmas papildinājumā¹⁹⁵ plānotajam, kur ir noteikts, ka sākotnēji jāatbalsta zinātnes un pētniecības infrastruktūras modernizācija, lai piesaistītu zinātniekus un veiktu pētījumus. IZM ir rīkojusies pretēji, tas ir, 1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” ietvaros projekti ir apstiprināti laika posmā no 21.10.2009. līdz 27.10.2009.¹⁹⁶, bet 2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” ietvaros projekti ir apstiprināti laika posmā no 19.08.2010. līdz 09.05.2011.¹⁹⁷ un 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” ietvaros - tikai 16.09.2011. ir apstiprināti visi iesniegtie valsts nozīmes pētniecības centru izstrādātie projekti¹⁹⁸.

Revīzijas laikā ir konstatēts, ka 2010.gadā piešķirtais zinātnes bāzes finansējums zinātniskajām institūcijām veidoja tikai 21% no nepieciešamā, līdz ar to tas ir nepietiekams finansējums ne tikai ES struktūrfondu līdzfinansējumam, bet arī zinātnisko darbinieku atalgojuma nodrošināšanai un zinātnisko institūciju infrastruktūras uzturēšanai (skatīt ziņojuma sadaļu „Zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršana”).

2.4.	<i>Sekmēt uzņēmumu un zinātnieku sadarbību un atbalstīt lietišķo pētījumu veikšanu uzņēmumos</i>	2.4.1. Piešķirt valsts budžeta līdzekļus praktiskas ievirzes projektiem, veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju, tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību, īstenojot TOP programmas ietvaros atbalstītos projektus.	Ik gadus īstenoti 20 pētījumu projekti (ikgadējs)
------	--	--	---

Valsts kontroles viedoklis

Revīzijas laikā ir konstatēts, ka TOP piešķirtais finansējums veido tikai 2% no kopējā valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” piešķirtā finansējuma, kā arī 2009.gadā, 2010.gadā un 2011.gada 1.pusgadā netika pieņemti jauni TOP projektu iesniegumi.

Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam¹⁹⁹ noteiktie rezultatīvie rādītāji – valsts budžeta finansējuma zinātniskajai darbībai apmērs un pieaugums, sasniedzot 1% no IKP un privāto investīciju apmēra pieaugums, sasniedzot 1% no IKP- var netikt sasniegti, jo atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem²⁰⁰ gan privātā sektora, gan valsts sektora izdevumi zinātniski pētnieciskajam darbam pa sektoriem laika posmā no 2007.gada līdz 2010.gadam ir samazinājušies, un 2010.gadā kopējais finansējums zinātniski pētnieciskajam darbam veidoja tikai 0,57% no IKP.

3.	<i>Veicināt zinātniskās darbības konkurētspēju starptautiskā līmenī, sekmējot starptautisko sadarbību zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā</i>		
3.1.	<i>Veicināt Latvijas dalību ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās (Ietvara programma, EUREKA, Eurostars, COST un c.)</i>	3.1.1. Izstrādāt MK noteikumu projektu „Par līgumu starp EUREKA sekretariātu un Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju”.	Pieņemts MK noteikumu projekts (2010.gada IV ceturksnis)
		3.1.2. Izstrādāt „Latvijas nacionālās kosmosa pamatnostādnes” projektu kosmosa un tehnoloģiju izpētes jomā.	IZM apstiprināts pamatnostādņu projekts (2010.gada IV ceturksnis)

¹⁹⁴ 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 464.punkts.

¹⁹⁵ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) 3.punkts.

¹⁹⁶ http://www.viaa.gov.lv/files/free/57/557/1112_10_02_2011_3v.xls (skatīts 24.10.2011.).

¹⁹⁷ http://www.viaa.gov.lv/files/free/06/4006/2111_v18.xls (skatīts 24.10.2011.).

¹⁹⁸ <http://izm.izm.gov.lv/aktualitates/informacija-medijiem/7906.html> (skatīts 11.10.2011.).

¹⁹⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²⁰⁰ <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/zinatne-galvenie-raditaji-30423.html> (skatīts 23.09.2011.).

		3.1.3. Izstrādāt MK noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 2007.gada 9.oktobra noteikumos Nr.678 „Kārtība, kādā piešķir valsts atbalstu projektu īstenošanai pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā EUREKA programmas ietvaros”, lai mazinātu administratīvos šķēršļus un sekmētu ātrāku finansējuma piešķiršanas procedūru EUREKA projektiem.	Pieņemts MK noteikumu projekts (2010.gada IV ceturksnis)
		3.1.4. Uzsākt zinātnisko institūciju kapacitātes attīstību, sekmēt jaunu sadarbības projektu izstrādi un dalību tehnoloģiskajās platformās, īstenojot darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.atktivitātes „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, EUROSTARS, 7.IP, COST un citi)” ietvaros plānotos projektos.	Uzsākts atbalsts 30 pētniecības projektiem (2010.gada IV.ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis Izvērtējot noteiktos pasākumus rīcības virziena īstenošanai, tika konstatēts, ka 3.1.1., 3.1.2. un 3.1.3.pasākums nav vērsti uz rīcības virziena īstenošanu, jo paredz darbības, kas ir saistītas ar normatīvo aktu izstrādāšanu tikai EUREKA projektiem, kā arī projekta „Latvijas nacionālās kosmosa pamatnostādnes” izstrādi, kaut gan rīcības virziens paredz veicināt Latvijas dalību ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās (Ietvara programma, EUREKA, Eurostars, COST u.c.). Izvērtējot noteikto pasākumu izpildi, tika konstatēts, ka līdz 30.09.2011.: 1) nav izdarīti grozījumi MK 09.10.2007. noteikumos Nr.678 „Kārtība, kādā piešķir valsts atbalstu projektu īstenošanai pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā EUREKA programmas ietvaros”, kaut gan Rīcības plānā 2010.-2011.gadam²⁰¹ noteiktais izpildes termiņš bija 2010.gada IV ceturksnis. Minētie noteikumi ir spēkā līdz 2011.gada beigām. 2) nav izstrādāts projekts „Latvijas nacionālās kosmosa pamatnostādnes”, kaut gan noteiktais izpildes termiņš bija 2010.gada IV ceturksnis.			
4.	Sekmēt zināšanu un tehnoloģiju pārnesi, veidojot inovatīvai darbībai labvēlīgu institucionālo vidi un atbalsta pasākumus, veicināt publisko un privāto partnerību		
4.1.	<i>Veicināt sabiedrības (studenti, zinātnieki, uzņēmēji) izpratni par inovācijas, tajā skaitā intelektuālā īpašuma aizsardzības, jautājumiem</i>	4.1.1. Īstenot pasākumus motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai.	15 apmācību kursi „Kļūsti par uzņēmēju 5 dienās”; 15 praktiskie semināri pedagogiem, mentoriem, jaunatnes darbiniekiem – treneriem; 3 Skolēnu biznesa plānu konkursi, projekta „Skolēnu mācību uzņēmumi” ietvaros; 24 semināri inovatīvo ideju autoriem; 6 Mentoringa programmas pasākumi; 15 Debašu konkursi; 3 „Ideju kauss” konkursi; 5 brošūras; 10 Tehniskās jaunrades dienu pasākumi;

²⁰¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

			3 „Latvijas Izgudrotāju dienas” pasākumi (2011.gada IV ceturksnis)
4.2.	<i>Izstrādāt MK noteikumu projektu par intelektuālā īpašuma, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības, un no tā izrietošo tiesību deleģēšanas kārtību un kārtību, kādā izmantojamas zinātniskajai institūcijai deleģētās tiesības</i>	4.2.1. Izstrādāt un pieņemt Saeimā likumprojektu „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”, paredzot deleģējumu MK par intelektuālā īpašuma, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības, un no tā izrietošo tiesību deleģēšanas kārtību un kārtību, kādā izmantojamas zinātniskajai institūcijai deleģētās tiesības.	Saeimā pieņemts likumprojekts (2010.gada II ceturksnis)
		4.2.2. Izstrādāt MK noteikumu projektu par intelektuālā īpašuma, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības, un no tā izrietošo tiesību deleģēšanas kārtību un kārtību, kādā izmantojamas zinātniskajai institūcijai deleģētās tiesības.	Pieņemts MK noteikumu projekts (2010.gada IV ceturksnis)
Valsts kontroles viedoklis 4.1.1. pasākumam nav noteiktas konkrētas darbības pasākumu motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai īstenošanai. 4.2.1. un 4.2.2.pasākumam MK noteikumu projekts līdz 24.10.2011. nebija pieņemts. Pasākumos nav noteikts, kāda kārtība MK noteikumu projektā tiks izstrādāta par intelektuālā īpašuma tiesību piederību. Šim uzdevumam nav noteikti rīcības virzieni un pasākumi, kas būtu vērsti uz patentu radīšanu un to komercializāciju, kaut gan jau 2003.gadā pētījumā „Zināšanu ekonomika kā mērķis – labvēlīgi apstākļi investīcijām un tehnoloģiju ieviešanai” bija minētas tādas problēmas, kas nav atrisinātas līdz 31.10.2011.: 1) ierobežotas patentu lietošanas tiesības, kā arī nav skaidri noteikts, kurš ir atbildīgs par izgudrojumu patentēšanu un to iespējamo izmantošanu komerciālos nolūkos; 2) reģistrēto patentu skaits ir ļoti mazs. Kaut gan ekonomikas attīstības veicināšanai ir nepieciešami jauni izgudrojumi, to patentēšana un ieviešana ražošanā, revīzijas laikā ir konstatēts, ka IZM valsts budžeta programmā 05.00.00 „Zinātne” laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam nav paredzējusi finansējumu ne patentu reģistrēšanai, ne uzturēšanai. Šim uzdevumam no trīs noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem divi rādītāji neatbilst Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam²⁰² noteiktajām problēmām un neveicina to risināšanu, kā arī neatklāj faktiski sasniedzamo zinātnes un tehnoloģiju attīstībā 2013.gadā, tas ir: 1) augstskolās un zinātniskajos institūtos izveidotas zinātnes menedžmenta struktūrvienības; 2) izstrādāti un ieviesti valsts augstskolu un valsts zinātnisko institūtu intelektuālā īpašuma aizsardzības un attīstības pasākumi. Šim uzdevumam nav noteikts rezultatīvais rādītājs, kas ļautu noteikt, vai problēma par nelielu patentu skaitu ir atrisināta.			

109. Saskaņā ar tiesību aktā²⁰³ noteikto Rīcības plāna 2010.-2011.gadam²⁰⁴ īstenošanā iesaistītajām institūcijām līdz kārtējā gada 1.februārim jāiesniedz IZM pārskats par iepriekšējā gada uzdevumu izpildi.

²⁰² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) V sadaļa.

²⁰³ MK 05.05.2010. rīkojuma Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam” 4.punkts.

110. Revīzijas laikā IZM neiesniedza Valsts kontrolē apkopojumu par Rīcības plāna 2010.-2011.gadam²⁰⁵ īstenošanas izpildi 2010.gadā, bet iesniedza katras iesaistītās institūcijas pārskatu par Rīcības plāna 2010.-2011.gadam²⁰⁶ izpildi 2010.gadā un vēstulē²⁰⁷ norādīja, ka ir „informēta par rīcības plānā noteikto uzdevumu izpildes progresu”.
111. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai²⁰⁸ IZM neveic izvērtējumu par Pamatnostādnes 2009.-2013.gadam²⁰⁹ noteikto rezultatīvo rādītāju sasniegšanas progresu par iepriekšējo gadu.
112. Saskaņā ar tiesību aktu²¹⁰ IZM līdz 01.12.2011. bija jāiesniedz MK Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam²¹¹ ieviešanas rīcības plāna projekts 2012.-2013.gadam. Līdz 15.12.2011. MK tas netika iesniegts.

Zinātniskās darbības rezultātā radītais izgudrojums

113. Atbilstoši normatīvajam aktam²¹²:
 - 113.1. zinātniekam ir ekskluzīvas tiesības uz intelektuālo īpašumu, kas radies viņa zinātniskās darbības rezultātā, ja līgumā nav noteikts citādi;
 - 113.2. ja zinātnieks strādājis uz līguma pamata, viņa tiesības uz zinātniskās darbības rezultātā radīto īpašumu nosaka līgums. Īpašums, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, ir valsts īpašums;
 - 113.3. valsts zinātniskajai institūcijai ir tiesības izmantot intelektuālo īpašumu, kas radīts valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā;
 - 113.4. MK nosaka šā īpašuma izmantošanas kārtību un nosacījumus valsts zinātniskajā institūcijā, ievērojot intelektuālo īpašumu regulējošo normatīvo aktu noteikumus.
114. Līdz 24.10.2011. MK noteikumi par intelektuālā īpašuma izmantošanas kārtību un nosacījumiem nebija pieņemti.
115. MK 12.07.2011. atbalstīja IZM iesniegto likumprojektu „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”²¹³, kas 01.11.2011. tika iesniegts Saeimā.

²⁰⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.-2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.-2011.gadam”).

²⁰⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.-2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.-2011.gadam”).

²⁰⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.-2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.-2011.gadam”).

²⁰⁷ IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

²⁰⁸ IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

²⁰⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²¹⁰ MK 05.05.2010. rīkojuma Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.-2011.gadam” 5.1.apakšpunkts.

²¹¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²¹² Zinātniskās darbības likuma 8.panta trešā un ceturrtā daļa, 39.1.pants (spēkā no 07.04.2010.).

²¹³ MK 12.07.2011. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.43 37.§)– Likumprojekts “Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” 1.punkts.

116. Zinātniskās darbības rezultātā var tikt radīts izgudrojums. Lai izgudrojums kļūtu par intelektuālā īpašuma objektu, ir jānodrošina tā aizsardzība jeb izņēmuma tiesību piešķiršana²¹⁴.
117. Atbilstoši normatīvajam aktam²¹⁵:
 - 117.1. izgudrojums ir aizsargājams ar patentu jebkurā tehnikas jomā, ja izgudrojums ir jauns, tam ir izgudrojuma līmenis un tas ir rūpnieciski izmantojams;
 - 117.2. tiesības uz patentu pieder darba devējam, ja izgudrojumu, attiecībā uz kuru iesniegts patenta pieteikums, ir radījis darbinieks, kura darba pienākumi ietver:
 - 117.2.1. izgudrotājdarbību;
 - 117.2.2. pētniecību, projektēšanu un konstruēšanu vai tehnoloģiskās izstrādes sagatavošanu;
 - 117.3. patents nodrošina tā īpašniekam izņēmuma tiesības.
118. Likumprojekta „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” anotācijā ir norādīts, ka:
 - 118.1. jau kopš 10.11.1992., kad stājās spēkā likums „Par zinātnisko darbību”, bija paredzēta tāda tiesību norma, ka „*īpašums, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, ir valsts īpašums*”, kura arī tika iekļauta pašlaik spēkā esošajā Zinātniskās darbības likumā, kā rezultātā valsts zinātniskās institūcijas – valsts budžeta finansētās zinātniskās darbības īstenotāji – nevarēja rīkoties ar mantiskajām tiesībām uz savu darbinieku radītajiem rezultātiem, īpaši izgudrojumiem, taču to neveica arī neviena valsts tiešās pārvaldes iestāde;
 - 118.2. šī tiesību norma attiecas uz tādu intelektuālo īpašumu, kas radīts FLPP un VPP ietvaros;
 - 118.3. izdarot grozījumus Zinātniskās darbības likumā (stājās spēkā no 07.04.2011.), tas tika papildināts ar tādu tiesību normu, ka „*valsts zinātniskajai institūcijai ir tiesības izmantot intelektuālo īpašumu, kas radīts valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā*”;
 - 118.4. šāds normatīvais regulējums attiecībā uz intelektuālā īpašuma izmantošanas tiesībām kavē vairākos politikas plānošanas dokumentos²¹⁶ plaši sastopamā uzdevuma izpildi – veicināt privātā sektora ieguldījuma pētniecībā pieaugumu;
 - 118.5. viens no šī likumprojekta „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” mērķiem ir sekmēt efektīvāku mantisko tiesību uz valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības (it īpaši VPP) rezultātā radītiem izgudrojumiem

²¹⁴ Pētījums „Intelektuālā īpašuma tiesības, kas iegūtas uz valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātu”, K.Kalsnavs, Rīga, 2010.

²¹⁵ Patentu likuma 4.pants, 15.panta pirmā daļa, 16.panta pirmā daļa.

²¹⁶ Eiropas Savienības stratēģija „Eiropa 2020”, Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 04.07.2006. noteikumiem Nr.564 „Noteikumi par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007.–2013.gadam”), Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 09.04.2010. rīkojumu Nr.203 „Par Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.–2013.gadam”), Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

tiesisko aizsardzību, komercializāciju un zināšanu pārnesi, radot priekšnoteikumus privātpersonu investīciju pieaugumam ar pētniecību saistītās aktivitātēs;

- 118.6. likumprojektā „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” ir paredzēts noteikt, ka mantiskās tiesības uz valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības ietvaros radītu izgudrojumu pieder vienai vai vairākām valsts zinātniskajām institūcijām (valsts augstskolām vai valsts zinātniskajiem institūtiem), jo tie spēj ievērojami efektīvāk par fizisko personu (savu darbinieku), kā arī valsts tiešās pārvaldes iestādi nodrošināt zināšanu pārnesi;
- 118.7. likumprojektā „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” ir paredzēts noteikt kārtību, kādā valsts zinātniskā institūcija pieņem lēmumus par tai piederošām mantiskajām tiesībām uz izgudrojumu, kas radīts valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, paturēšanu vai nodošanu tās darbiniekam – izgudrotājam (vai arī vairākiem darbiniekiem, ja viena izgudrojuma radīšanā ir piedalījušies vairāki attiecīgajā valsts zinātniskajā institūcijā nodarbināti izgudrotāji);
- 118.8. lai veicinātu zināšanu pārnesi valsts budžeta finansētā zinātniskajā darbībā, likumprojekts uzliek valsts zinātniskajām institūcijām pienākumu nodrošināt tām piederošo mantisko tiesību uz izgudrojumu aizsardzību, lai nākotnē būtu iespējams veikt šo tiesību komercializāciju, kā arī pienākumu veikt darbības, lai sekmētu mantisko tiesību saimniecisko izmantošanu jeb komercializāciju;
- 118.9. likumprojektā „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” mantisko tiesību uz izgudrojumu aizsardzības veidi (piemēram, patentēšana) nav konkretizēti, jo valsts budžeta līdzekļi šīm aktivitātēm netiek piešķirti, kā rezultātā tiesības uz izgudrojumu aizsardzību ir jānodrošina valsts zinātniskajām institūcijām atbilstoši tām pieejamajiem cita veida finansējuma avotiem.
119. Izvērtējot likumprojekta „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” anotācijā sniegto informāciju, tika konstatēts, ka 19 gadus nav veiktas darbības, lai nodrošinātu efektīvāku intelektuālā īpašuma izmantošanas kārtību, kas veicinātu to komercializāciju un Latvijas tautsaimniecības attīstību.
120. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai²¹⁷ laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam valsts budžeta programmā 05.00.00 „Zinātne” nav paredzēts finansējums patentu reģistrēšanai un to uzturēšanai.
121. Izvērtējot izlasē iekļauto 17 zinātnisko institūciju sniegto informāciju par reģistrētajiem un uzturētajiem patentiem laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam, konstatēts, ka (skatīt 3.tabulu):
 - 121.1. ik gadu reģistrēto un uzturēto patentu skaits samazinās, kā arī samazinās to patentu skaits, par kuru ieviešanu ražošanā vai pārdošanā ir noslēgti attiecīgie līgumi;

²¹⁷ IZM 07.02.2011. vēstule Nr.1-17/716 „Par atbildēm uz Valsts kontroles informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

- 121.2. dominē nacionālo patentu skaits, kas veido no 67% līdz 87% no kopējā reģistrēto patentu skaita un no 75% līdz 87% no uzturēto patentu skaita, savukārt Eiropas un starptautisko patentu skaits veido tikai no 12% līdz 33% no kopējā reģistrēto patentu skaita un no 13% līdz 25% no uzturēto patentu skaita;
- 121.3. daudzos gadījumos īpašumtiesības uz tiem patentiem, kurus ievieš ražošanā vai pārdošanā, pieder ārzemju uzņēmumiem.

3.tabula

Izlasē iekļauto zinātnisko institūciju reģistrētie un uzturētie patenti laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam

Gads	Reģistrēto patentu skaits				Uzturēto patentu skaits				Patentu skaits, par kuru ieviešanu ir noslēgti līgumi
	Nacionālie patenti	Eiropas patenti	Starptautiskie patenti	Kopā	Nacionālie patenti	Eiropas patenti	Starptautiskie patenti	Kopā	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2008	71	14	9	94	68	14	9	91	18
2009	101	11	3	115	125	13	5	143	8
2010	20	5	5	30	75	8	7	90	2
Kopā	192	30	17	239	268	35	21	324	28

Secinājumi

122. IZM kā vadošās valsts pārvaldes iestādes zinātnes nozarē īstenotā valsts zinātnes politika neveicina zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa – veidot zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi²¹⁸ – sasniegšanu, jo:
- 122.1. zinātnes un tehnoloģijas attīstības problēmas ilgstošā laika posmā nav risinātas, kā arī Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam²¹⁹ noteiktās zinātnes un tehnoloģiju attīstības problēmas vispārīgi ataino esošo stāvokli zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, nevērtējot tās pa zinātnes nozarēm;
- 122.2. kaut gan valstiskā līmenī ir definēti tautsaimniecības prioritārie segmenti²²⁰, tomēr nav noteikts, kuru segmentu attīstību var sekmēt zinātniskā darbība;
- 122.3. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam²²¹ noteiktie uzdevumi un rīcības virzieni ir plaši un vispārīgi, nav orientēti uz konkrētu rezultātu

²¹⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

²¹⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

²²⁰ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums „Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1.punkts.

²²¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

sasniegšanu, līdz ar to Rīcības plānā 2010.-2011.gadam²²² noteiktie pasākumi Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam²²³ definēto mērķu un rīcības virzienu īstenošanai nenosaka konkrētas darbības un sasniedzamos rezultātus;

- 122.4. nosakot prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai²²⁴ nākamajam laika posmam, netiek vērtēta fundamentālo un lietišķo pētījumu savstarpējā sasaiste un iepriekšējā posmā noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību;
- 122.5. IZM nevērtē Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam²²⁵ rezultatīvo rādītāju izpildi.
123. Kaut gan IZM ir veikusi darbības, lai sekmētu efektīvāku mantisko tiesību uz valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā radītiem izgudrojumiem tiesisko aizsardzību, komercializāciju un zināšanu pārnesi, izstrādājot likumprojektu „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”²²⁶, tomēr ilgstošā laika periodā nav nodrošināta tāda valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politika, kas būtu vērsta uz mantisko tiesību uz izgudrojumu komercializāciju un privātā sektora ieguldījuma pieauguma veicināšanu pētniecībā, jo:
 - 123.1. normatīvajos aktos²²⁷ bija iestrādāta un vēl arvien ir spēkā tāda tiesību norma, ka „īpašums, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, ir valsts īpašums”, tādējādi nedodot tiesības ne izgudrojumu autoriem, ne zinātniskajām institūcijām brīvi rīkoties ar intelektuālo īpašumu, lai nodrošinātu un palielinātu iegūtā intelektuālā īpašuma komercializācijas gadījumu skaitu;
 - 123.2. laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam valsts budžeta programmā 05.00.00 „Zinātne” nav paredzēts finansējums patentu reģistrēšanai un to uzturēšanai;
 - 123.3. izlasē iekļautajās 17 zinātniskajās institūcijās laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam ir vērojama tendence samazināties reģistrēto un uzturēto patentu skaitam, tas ir, 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu kopējais reģistrēto patentu skaits ir samazinājies par 85 patentiem jeb 74%, bet uzturēto patentu skaits par 53 patentiem jeb 37%.

²²² Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

²²³ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²²⁴ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadā”, MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

²²⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²²⁶ MK 12.07.2011. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.43 37.§)– Likumprojekts „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” 1.punkts.

²²⁷ Likums „Par zinātnisko darbību” (spēkā līdz 18.05.2005.), Zinātniskās darbības likums (spēkā no 19.05.2005.).

Ieteikumi

124. Lai nodrošinātu, ka IZM rīcība būtu orientēta uz zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa - veidot zinātnei un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi²²⁸ - sasniegšanu, IZM:
 - 124.1. izstrādājot Zinātnes un tehnoloģijas attīstības Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam²²⁹ ieviešanas rīcības plānu 2012.-2013.gadam, noteikt konkrētus pasākumus izvirzītā mērķa sasniegšanai un tādus tiešos darbības rezultātus, kas atbilst normatīvajā aktā²³⁰ noteiktajam darbības rezultāta pazīmēm;
 - 124.2. nosakot prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai²³¹ nākamajam laika posmam:
 - 124.2.1. pēc iespējas saskaņot tos ar valstī noteiktajām prioritārajām tautsaimniecības nozarēm un ekonomikas spējīgāko nozaru attīstību;
 - 124.2.2. izvērtēt fundamentālo un lietišķo pētījumu savstarpējo sasaisti un iepriekšējā posmā noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu nozīmi Latvijas tautsaimniecības attīstībā.

2. Valsts zinātnes politikas īstenošana

2.1. Valsts budžeta finansējuma plānošana zinātnei

Konstatējumi

Valsts budžeta finansējuma plānošana valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne”

125. Normatīvais akts²³² nosaka, ka:
 - 125.1. budžets ir līdzeklis valsts politikas realizācijai ar finansiālām metodēm un tā mērķis ir noteikt un pamatot, kādi līdzekļi nepieciešami valdībai, citām valsts institūcijām to valsts pienākumu izpildei, kuru finansēšana noteikta ar likumdošanas aktiem;
 - 125.2. finanšu vadība ietver visus budžeta izstrādāšanas un izpildes procesa nodrošināšanai nepieciešamos administratīvos pasākumus, ieskaitot kontroles un atbildības pasākumus.
126. IZM saskaņā ar normatīvo aktu²³³ sagatavo un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz priekšlikumus par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas

²²⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

²²⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”).

²³⁰ MK 17.11.2009. instrukcijas Nr.16 „Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 37.punkts.

²³¹ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadā”, MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

²³² Likuma par budžetu un finanšu vadību 1.panta pirmā un otrā daļa, 2.panta pirmā daļa.

²³³ 16.09.2003. MK noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 6.5.apakšpunkts.

plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu realizācijai un ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta.

127. Lai izpildītu Pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam²³⁴ noteikto, IZM plāno piesaistīt šādus finanšu līdzekļu avotus:
 - 127.1. valsts budžeta dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem;
 - 127.2. ES struktūrfondu līdzfinansējumu;
 - 127.3. privāta sektora investīcijas;
 - 127.4. ES finansējumu pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmu sadarbības projektiem.
128. Izvērtējot politikas plānošanas dokumentos²³⁵ noteikto finansējumu mērķu sasniegšanai, tika konstatēts, ka:
 - 128.1. Pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam²³⁶ nav plānots nepieciešamais finansējums katra noteiktā uzdevuma īstenošanai;
 - 128.2. Rīcības plānā 2010.-2011.gadam²³⁷:
 - 128.2.1. vienai trešdaļai jeb 25 pasākumiem nav paredzēts finansējums;
 - 128.2.2. pasākumiem, kas tiek īstenoti ar ES struktūrfondu līdzekļiem vairāku gadu garumā, ir norādīts kopējais pieejamais finansējums 2007.-2013.gadam, neplānojot to pa gadiem;
 - 128.2.3. diviem pasākumiem, kas tiek īstenoti gan 2010.gadā, gan 2011.gadā, norādītais finansējums ir paredzēts tikai 2010.gadam.
129. Kaut gan Rīcības plānā 2010.-2011.gadam²³⁸ nav norādīta pilnīga informācija par pasākumu īstenošanai nepieciešamo finansējumu, IZM sniedza Valsts kontrolei informāciju²³⁹, ka Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam²⁴⁰ īstenošanai nepieciešamais finansējums atbilstoši esošajai situācijai tiek aktualizēts, izstrādājot Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam²⁴¹ ieviešanas rīcības plānu 2010.-2011.gadam un 2012.-2013.gadam.

²³⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²³⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”); Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

²³⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

²³⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

²³⁸ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

²³⁹ IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

²⁴⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) VIII sadaļa.

²⁴¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”) VIII sadaļa.

130. Analizējot informāciju par zinātnes finansējumu, tika konstatēts, ka laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam finansējums zinātnei ir iekļauts vairākās budžeta programmās un apakšprogrammās (skatīt 4.pielikumu).
131. Saskaņā ar likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumiem valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” 2011.gadā ir noteikti šādi galvenie darbības mērķi:
 - 131.1. nodrošināt FLPP īstenošanu;
 - 131.2. nodrošināt finanšu resursus zinātnisko institūtu infrastruktūras uzturēšanas izdevumu segšanai;
 - 131.3. nodrošināt finanšu resursus ES struktūrfondu projektu līdzfinansējumam;
 - 131.4. atbalstīt jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādi, sekmēt tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību;
 - 131.5. sekmēt Latvijas zinātnieku integrāciju Eiropas Kopējā pētniecības telpā;
 - 131.6. nodrošināt piecu VPP īstenošanu atbilstoši MK definētajiem zinātnes prioritārajiem virzieniem – enerģija un vide, inovatīvie materiāli un tehnoloģijas, nacionālā identitāte, sabiedrības veselība, vietējo resursu ilgtspējīga izmantošana;
 - 131.7. LZP darbības efektivitātes palielināšana.
132. Izvērtējot finansējuma plānošanas un piešķiršanas procesu zinātniskās darbības nodrošināšanai, tika konstatēts, ka (skatīt 4. un 5.tabulu):
 - 132.1. IZM plāno finansējumu pa pētījumu veidiem (katram pētījuma veidam paredzēta valsts budžeta apakšprogramma), nevis nozares ietvaros, apzinot nozares kapacitāti, materiāli tehnisko nodrošinājumu, plānotos pētījumus/projektus, sagaidāmo atdevi;
 - 132.2. kaut gan FLPP, TOP un VPP tiek īstenoti vairāku gadu garumā, IZM finansējumu šiem pētījumu veidiem plāno tikai vienam gadam;
 - 132.3. valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” 2010.gadā un 2011.gadā nebija noteikti rezultatīvie rādītāji, bet tie bija noteikti katrai valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” apakšprogrammai²⁴²;
 - 132.4. valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” apakšprogrammām noteiktie rezultatīvie rādītāji neatbaid zinātnē ieguldīto valsts budžeta līdzekļu sagaidāmo atdevi;
 - 132.5. lai gan 2009.gadā un 2010.gadā samazinoties kopējam valsts budžeta finansējumam FLPP, TOP, VPP īstenošanai un zinātniskās darbības bāzes finansējumam, revīzijā netika gūti pierādījumi, ka, samazinot piešķirto finansējumu, tiek vērtēts, vai ar šiem resursiem ir iespējams īstenot visus plānotos pasākumus, lai sasniegtu noteiktos rezultātus;
 - 132.6. vienīgajam pētījumu veidam, kas tiek finansēts no valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne”, TOP, kuram līdzfinansējumu nodrošina arī privātais sektors, laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam katru gadu

²⁴² Likuma „Par valsts budžetu 2010.gadam” paskaidrojumi, likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumi.

tika samazināts finansējums, un tā īpatsvars kopējā valsts budžeta un ES struktūrfondu finansējumā 2010.gadā un 2011.gadā veidoja tikai 1%.

133. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju²⁴³:

133.1. „...no finanšu politikas viedokļa ir neatbalstāms, ka valsts finansējums būtu plānojams atsevišķu nozaru ietvaros. Līdz ar to IZM valsts budžeta programmā 05.00.00 „Zinātne” būtu 45 apakšprogrammas, un, tā kā katra pētījumu programma ir ar savu mērķi un valsts atbalsta intensitāti, minētās apakšprogrammas tā kā tā būtu jādala pa projektu veidiem”;

133.2. „...samazinoties valsts budžeta finansējumam, tiek samazināts arī fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu, valsts pētījumu programmu, zinātnes bāzes finansējuma un tirgus orientēto pētījumu programmas īstenošanas apjoms un projektu skaits. Pie kam IZM katru gadu rīko Uzraudzības komisiju valsts pētījumu programmu īstenošanai, lai pārskatītu sasniegtos rezultātus un nākamajā gadā piešķiramo finansējumu, katru gadu rīko zinātnes bāzes finansējuma rezultātu pārskatīšanu un nākamajā gadā piešķiramā finansējuma apjomu un sasniedzamos rezultātus plānotā finansējuma ietvaros; katru gadu Latvijas Zinātnes padome pārskata un izvērtē fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu rezultātus, nākamā gadā plānoto finansējumu un sasniedzamos rezultātus”.

134. Revīzijas laikā revidentiem netika iesniegtas valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” un tās apakšprogrammu rezultatīvo rādītāju izpildes analīze un atskaites par programmas darbības atbilstību apstiprinātajiem rezultatīvajiem rādītājiem par laika posmu no 2008.gada līdz 2010.gadam.

²⁴³ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

4.tabula

Valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” un ES struktūrfondu finansējuma īpatsvars sadalījumā pa apakšprogrammām laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam

Programma/Apakšprogramma	Budžets ²⁴⁴ /ES struktūrfondu finansējums ²⁴⁵									
	2007.gads	Īpatsvars	2008.gads	Īpatsvars	2009.gads	Īpatsvars	2010.gads	Īpatsvars	2011.gads	Īpatsvars
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
05.00.00 Zinātne	39 064 373	100	42 521 700	100	21 975 015	76	16 532 657	54	16 367 801	55
05.01.00 Zinātniskās darbības nodrošināšana	15 420 843	39	14 314 303	34	5 602 752	19	4 263 708	14	4 213 929	14
05.02.00 Zinātnes bāzes finansējums	14 819 762	38	15 849 358	37	8 482 229	29	7 939 628	26	7 939 628	27
05.03.00 Valsts aģentūras „Latvijas Akadēmiskā bibliotēka” darbības nodrošināšana	583 500	1	779 579	2	515 487	2	Apakšprogramma slēgta			
05.05.00 Tirgus orientētie pētījumi	834 577	2	659 870	2	438 750	2	279 321	1	160 800	1
05.09.00 Dalība Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	922 360	2	953 312	2	771 548	3	Apakšprogramma slēgta			
05.12.00 Valsts pētījumu programmas	6 332 780	16	9 683 460	23	6 034 377	21	4 000 000	13	4 000 000	14
05.15.00 Latvijas Zinātnes padomes darbības nodrošināšana	150 551	0	281 818	1	129 872	0	50 000	0	53 444	0
ESF*	0	0	0	0	6 783 360	24	6 590 176	21	9 179 249	31
ERAF**	0	0	0	0	0	0	7 599 662	25	4 038 761	14
Kopā (valsts budžeta programma 05.00.00 „Zinātne” un ES struktūrfondi)	39 064 373	100	42 521 700	100	28 758 375	100	30 722 495	100	29 585 811	100

* 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”.

** 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)”, 2.1.1.3.2.apakšaktivitāte „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”.

²⁴⁴ Likums „Par valsts budžetu 2007.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2008.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2009.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2010.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2011.gadam”.

²⁴⁵ Izmaksātais ES fondu finansējums finansējuma saņēmējiem (dati uz 31.12.2009., 31.12.2010., 31.10.2011.) - <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909> (skatīts 28.11.2011.).

5.tabula

Valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” un ES struktūrfondu finansējuma izmaiņas sadalījumā pa apakšprogrammām laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam

Programma/Apakšprogramma	Budžets ²⁴⁶ /ES struktūrfondu finansējums ²⁴⁷								
	2007.gads	2008.gads	Izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu	2009.gads	Izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu	2010.gads	Izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu	2011.gads	Izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu
	Ls	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
05.00.00 Zinātne	39 064 373	42 521 700	9	21 975 015	-48	16 532 657	-25	16 367 801	-1
05.01.00 Zinātniskās darbības nodrošināšana	15 420 843	14 314 303	-7	5 602 752	-61	4 263 708	-24	4 213 929	-1
05.02.00 Zinātnes bāzes finansējums	14 819 762	15 849 358	7	8 482 229	-46	7 939 628	-6	7 939 628	0
05.03.00 Valsts aģentūras „Latvijas Akadēmiskā bibliotēka” darbības nodrošināšana	583 500	779 579	34	515 487	-34	Apakšprogramma slēgta			
05.05.00 Tirgus orientētie pētījumi	834 577	659 870	-21	438 750	-34	279 321	-36	160 800	-42
05.09.00 Dalība Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	922 360	953 312	3	771 548	-19	Apakšprogramma slēgta			
05.12.00 Valsts pētījumu programmas	6 332 780	9 683 460	53	6 034 377	-38	4 000 000	-34	4 000 000	0
05.15.00 Latvijas Zinātnes padomes darbības nodrošināšana	150 551	281 818	87	129 872	-54	50 000	-62	53 444	7
ESF*	0	0	0	6 783 360	100	6 590 176	-3	9 179 249	39
ERAF**	0	0	0	0	0	7 599 662	100	4 038 761	-47
Kopā (valsts budžeta programma 05.00.00 „Zinātne” un ES struktūrfondi)	39 064 373	42 521 700	9	28 758 375	-32	30 722 495	7	29 585 811	-4

*1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”.

** 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)”, 2.1.1.3.2.apakšaktivitāte „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”.

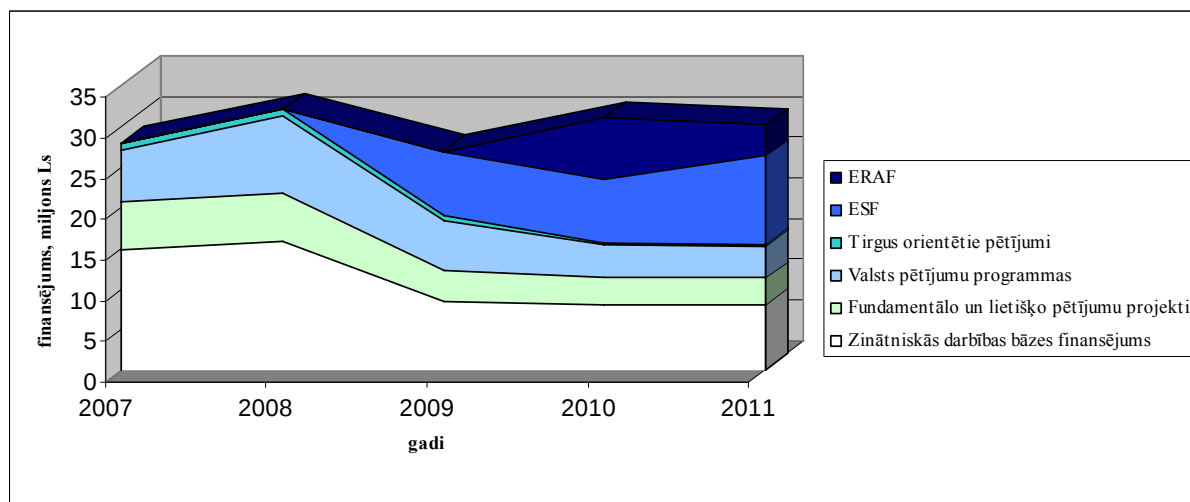
²⁴⁶ Likums „Par valsts budžetu 2007.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2008.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2009.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2010.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2011.gadam”.

²⁴⁷ Izmaksātais ES fondu finansējums finansējuma saņēmējiem (dati uz 31.12.2009., 31.12.2010., 31.10.2011.) - <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909> (skatīts 28.11.2011.).

135. Kopumā zinātniskajām institūcijām zinātniskās darbības nodrošināšanai 2009.gadā tika piešķirti valsts budžeta līdzekļi Ls 26 829 200 apmērā, 2010.gadā – Ls 30 914 217 un 2011.gadā – Ls 30 077 494 apmērā (skatīt 2.pielikumu un 1.attēlu).

1.attēls

Zinātniskajām institūcijām zinātniskās darbības nodrošināšanai piešķirtais valsts budžeta finansējums laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam

136. Izvērtējot 17 zinātnisko institūciju sniegto informāciju par piešķirto un izlietoto finansējumu laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam sadalījumā pa ieņēmumu gūšanas veidiem, tika konstatēts, ka:

136.1. zinātnisko institūciju ieņēmumus veido no trīs līdz 14 finansējuma avotiem, kā arī piešķirtā finansējuma apjoma īpatsvars sadalījumā pa ieņēmumu veidiem kopējos ieņēmumos ir atšķirīgs (skatīt 5.pielikumu un 2., 3., 4., 5., 6. un 7.attēlu):

136.1.1. 2008.gadā un 2009.gadā 12 zinātniskās institūcijas galvenokārt tika finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, tas ir, robežās no 48% līdz 98%, savukārt 2010.gadā sešas zinātniskās institūcijas pārsvarā tika finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, tas ir, robežās no 48% līdz 93%;

136.1.2. 2008.gadā trīs zinātniskajām institūcijām ES finansējums no kopējiem ieņēmumiem bija robežās no 49% līdz 67%, bet 2010.gadā jau sešām zinātniskajām institūcijām ES finansējums bija robežās no 47% līdz 65%;

136.1.3. 2008.gadā trīs zinātniskajām institūcijām pašu ieņēmumi no kopējiem ieņēmumiem bija robežās no 30% līdz 35%, bet 2009.gadā un 2010.gadā piecām zinātniskajām institūcijām²⁴⁸ pašu ieņēmumi no

²⁴⁸ 2009.gadā - Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Latvijas Universitāte, Elektronikas un datorzinātņu institūts, LU Matemātikas un informātikas institūts un Rīgas Tehniskā universitāte, 2010.gadā - Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Latvijas Universitāte, LU Matemātikas un informātikas institūts, Fizikālās enerģētikas institūts un Elektronikas un datorzinātņu institūts.

kopējiem ieņēmumiem bija robežās no 31% līdz 60%, kas norāda uz to, ka šīs zinātniskās institūcijas ir spējīgas piedāvāt konkurētspējīgus produktus, kas var sekmēt Latvijas tautsaimniecības attīstību;

136.2. no kopējā piešķirtā finansējuma apmēra sadalījumā pa finansējuma avotiem tiek izlietoti (skatīt 6.pielikumu):

136.2.1. no 47% līdz 91% - atlīdzībai;

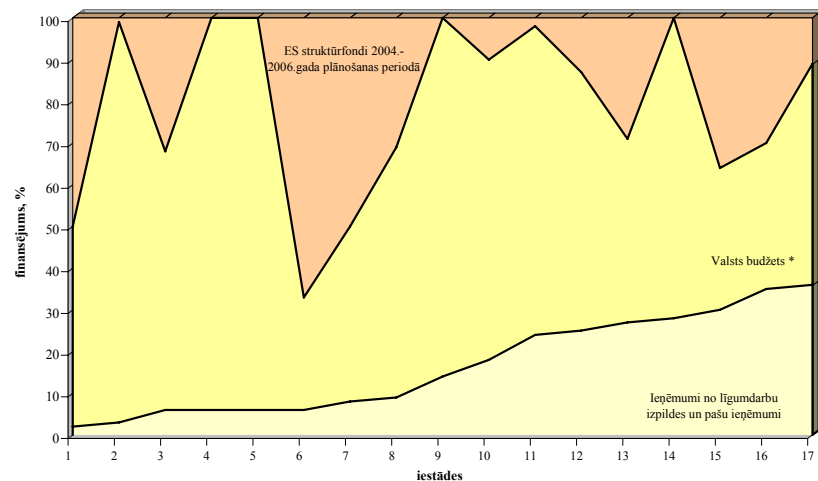
136.2.2. no 9% līdz 43% - precēm un pakalpojumiem;

136.2.3. no 1% līdz 13% - pamatkapitāla veidošanai (pamatlīdzekļu, tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iegādei).

Izlasē iekļautajām zinātniskajām institūcijām piešķirtā finansējuma apmērs laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam, zinātniskās institūcijas kārtotot pēc pašu ieņēmumu īpatsvara kopējās zinātniskās institūcijas finansējumā

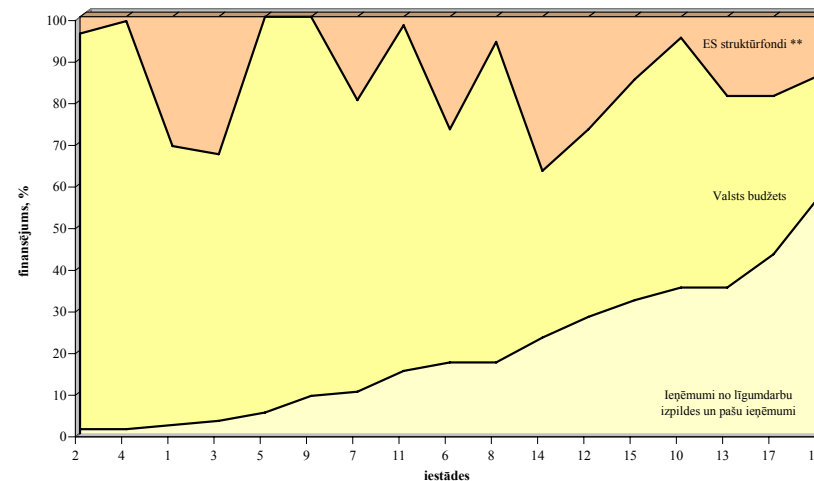
2008.gads

2.attēls

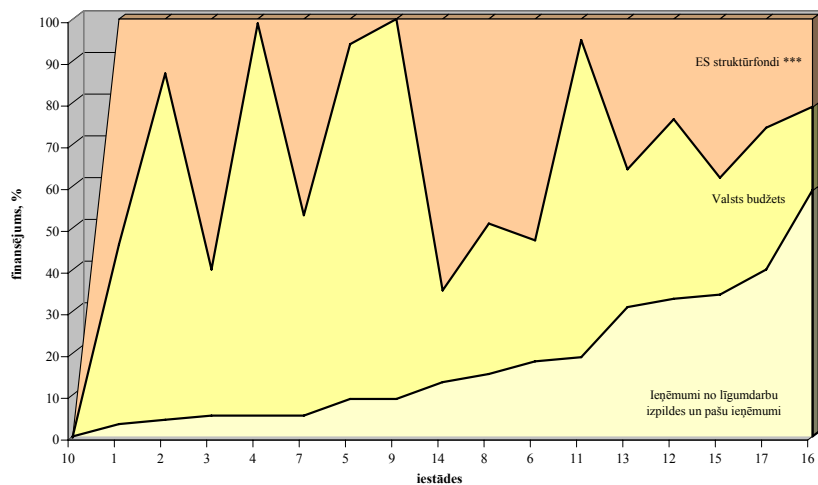
2009.gads

3.attēls

2010.gads

4.attēls

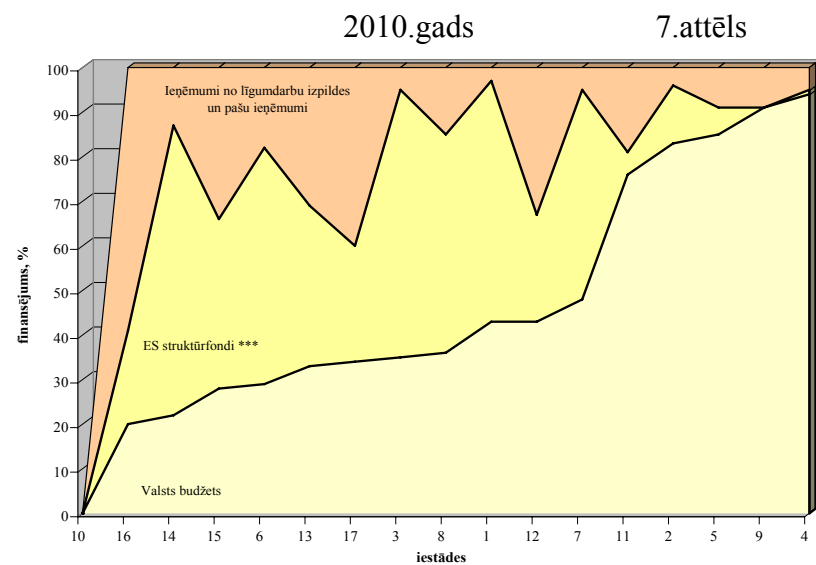
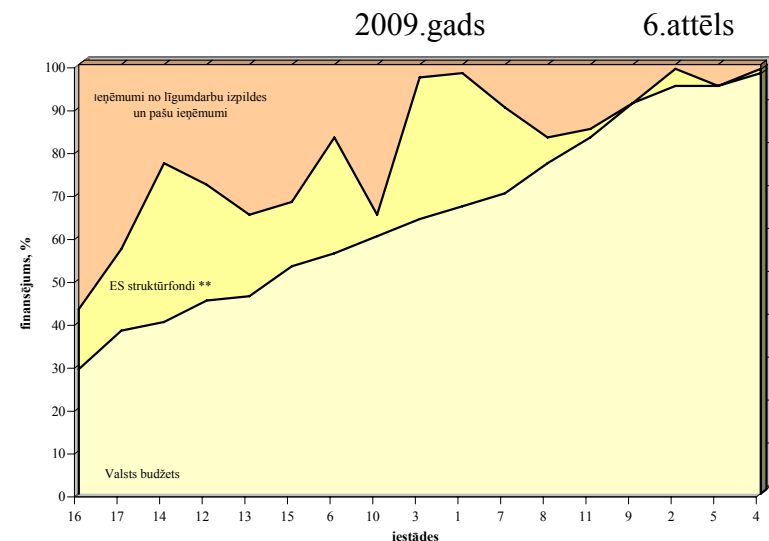
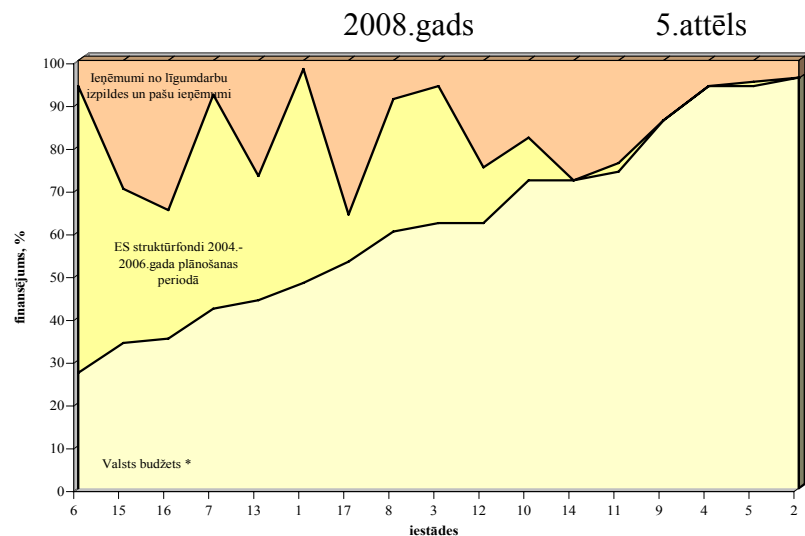
1. LU Cietvielu fizikas institūts
2. LU Filozofijas un socioloģijas institūts
3. RTU Neorganiskās ķīmijas institūts
4. LU Latviešu valodas institūts
5. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts
6. LU Fizikas institūts
7. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs
8. Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts
9. LU Latvijas vēstures institūts
10. Rīgas Tehniskā universitāte
11. LU Bioloģijas institūts
12. Fizikālās enerģētikas institūts
13. Elektronikas un datorzinātņu institūts
14. LU Polimēru mehānikas institūts
15. LU Matemātikas un informātikas institūts
16. Latvijas Organiskās sintēzes institūts
17. Latvijas Universitāte

* Zinātniskās darbības bāzes finansējums, FLPP, TOP, VPP, cits valsts budžeta finansējums

** ESF

*** ESF, ERAF

Izlasē iekļautajām zinātniskajām institūcijām piešķirtā finansējuma apmērs laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam, zinātniskās institūcijas kārtojot pēc valsts budžeta īpatsvara kopējās zinātniskās institūcijas finansējumā

1. LU Cietvielu fizikas institūts
2. LU Filozofijas un socioloģijas institūts
3. RTU Neorganiskās ķīmijas institūts
4. LU Latviešu valodas institūts
5. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts
6. LU Fizikas institūts
7. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs
8. Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts
9. LU Latvijas vēstures institūts
10. Rīgas Tehniskā universitāte
11. LU Bioloģijas institūts
12. Fizikālās enerģētikas institūts
13. Elektronikas un datorzinātņu institūts
14. LU Polimēru mehānikas institūts
15. LU Matemātikas un informātikas institūts
16. Latvijas Organiskās sintēzes institūts
17. Latvijas Universitāte

* Zinātniskās darbības bāzes finansējums, FLPP, TOP, VPP, cits valsts budžeta finansējums

** ESF

*** ESF, ERAF

Normatīvajos aktos noteiktās prasības atalgojuma noteikšanai zinātniskajiem darbiniekiem

137. Normatīvais akts²⁴⁹ nosaka, ka valsts zinātniskā institūta, valsts augstskolas vai valsts augstskolas zinātniskā institūta zinātnisko darbinieku atlīdzību nosaka:
- 137.1. zinātniskajiem darbiniekiem, kuri ieņem akadēmiskos amatus, - saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bāzes finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī no valsts vai valsts augstskolas zinātniskā institūta noslēgto līgumu īstenošanai iegūtajiem finanšu līdzekļiem, tās apmēru paredzot atbilstoši zinātniskā institūta iekšējai darba samaksas kārtībai;
 - 137.2. zinātniskajiem darbiniekiem, kuri neieņem akadēmiskos amatus, - saskaņā ar normatīvo aktu²⁵⁰, ievērojot tajā noteiktos gadījumus, kad minētā likuma normas var nepiemērot, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bāzes finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī no valsts vai valsts augstskolas zinātniskā institūta noslēgto līgumu īstenošanai iegūtajiem finanšu līdzekļiem, tās apmēru paredzot atbilstoši zinātniskā institūta iekšējai darba samaksas kārtībai.
138. Normatīvais akts²⁵¹ nosaka, ka zinātniskajos institūtos nodarbinātajiem, kas neieņem akadēmiskos amatus, mēnešalgu nosaka, ņemot vērā amata vērtību (atbildības līmeni un sarežģītību), kā arī konkrētās amatpersonas (darbinieka) individuālās kvalifikācijas un prasmju novērtējumu, bet šīs mēnešalgas nedrīkst pārsniegt tiešās pārvaldes iestāžu amatpersonām (darbiniekiem), kuri pilda līdzīgas atbildības un sarežģītības amatus, noteiktās mēnešalgas.
139. Normatīvajos aktos²⁵² ne FLPP, ne TOP, ne VPP projektu īstenošanā iesaistītajiem zinātniskajiem darbiniekiem nav noteiktas vienotas prasības atalgojuma noteikšanai.
140. Normatīvajā aktā²⁵³ arī nav paredzētas prasības atalgojuma noteikšanai zinātniskajiem darbiniekiem, kas saņem to no zinātniskās darbības bāzes finansējuma, kaut gan normatīvais akts²⁵⁴ nosaka prasības, pēc kurām aprēķina zinātniskā personāla atalgojumu.
141. Normatīvajos aktos²⁵⁵ ir noteikts, ka:

²⁴⁹ Zinātniskās darbības likuma 37.1.panta pirmā daļa.

²⁵⁰ Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums.

²⁵¹ Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 11.panta pirmā daļa.

²⁵² MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”, MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

²⁵³ MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 01.01.2010.).

²⁵⁴ MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 01.01.2010.) 4.punkts.

²⁵⁵ MK 02.09.2008. noteikumi Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” 65.punkts; MK 07.07.2009. noteikumi Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 28.5.apakšpunkts; MK 22.09.2009. noteikumi Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 52.5.apakšpunkts.

- 141.1. 1.1.1.2.aktivitātes²⁵⁶ projekta ietvaros zinātniskajā grupā iesaistīto zinātnisko darbinieku atalgojuma likmes, neskaitot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ir šādas:
- 141.1.1. projekta zinātniskajam vadītājam - zinātnieks, kurš plāno un vada pētījumu projektu, nodrošina tā īstenošanu un atbild par tā izpildi kopumā – līdz Ls 13 stundā;
 - 141.1.2. projekta galvenajiem izpildītājiem - zinātnieki, kuri ir iesaistīti pētījumu projekta īstenošanā un atbild par nozīmīgu tā daļu izpildi – līdz Ls 10 stundā;
 - 141.1.3. projekta izpildītājiem - zinātniskie darbinieki, kas veic konkrētus uzdevumus projekta izpildē – līdz Ls 8 stundā;
- 141.2. 2.1.1.1.aktivitātes²⁵⁷ projekta ietvaros piemērojamas šādas atalgojuma un darba algas likmes, neskaitot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas:
- 141.2.1. zinātniskajam vadītājam - plāno un vada pētniecību, nodrošina tā īstenošanu un atbild par pētniecības rezultātu sasniegšanu kopumā - līdz Ls 13 stundā;
 - 141.2.2. zinātniskajam personālam - iesaistīts pētniecības īstenošanā un ir atbildīgs par konkrētu pētniecības rezultātu sasniegšanu – līdz Ls 10 stundā;
 - 141.2.3. projekta izpildītājiem, kas veic konkrētus pētniecības uzdevumus - tajā skaitā zinātnes tehniskais personāls un zinātni apkalpojošais personāls - līdz Ls 8 stundā;
- 141.3. 2.1.1.2.aktivitātes²⁵⁸ projekta ietvaros piemērojamas šādas atlīdzības likmes, neskaitot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas:
- 141.3.1. ievēlēti un IZM reģistrā vai LZA Zinātniskā personāla datubāzē reģistrēti vadošie pētnieki, pētnieki un zinātniskie asistenti – līdz Ls 12 stundā;
 - 141.3.2. citi projekta īstenošanā iesaistītie zinātniskie darbinieki, tajā skaitā zinātni apkalpojošais personāls, doktoranti – līdz Ls 8 latiem stundā.
142. Izvērtējot IZM sniegto informāciju²⁵⁹ par 1.1.1.2.aktivitātes²⁶⁰, 2.1.1.1.aktivitātes²⁶¹ un 2.1.1.2.aktivitātes²⁶² projektu īstenošanā iesaistīto

²⁵⁶ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 3.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

²⁵⁷ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

²⁵⁸ 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

²⁵⁹ IZM 06.12.2010. vēstule Nr.1-17/8218 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā 5.1-2-25/2010”.

zinātnisko darbinieku noteiktajām stundas likmēm, revidenti konstatēja, ka norādītas maksimālās stundas likmes bija noteiktas saskaņā ar LZP sniegto viedokli par maksimālo likmju apmēru, kas tika pamatots ar:

- 142.1. atalgojuma līmeni valstī 2008.gadā, kas 2007.-2008.gadā bija būtiski pieaudzis, ar mērķi, lai atalgojums būtu konkurētspējīgs ar privāto sektoru un spētu nodrošināt augstas klases zinātnieku piesaisti;
 - 142.2. nepieciešamību zinātniskajām institūcijām atbilstoši aktivitātes mērķim piesaistīt emigrējošos zinātniekus vai jaunus ārvalstu zinātniekus darbam Latvijā ar mērķi, lai atalgojums būtu konkurētspējīgs un spētu nodrošināt ārvalstu zinātnieku piesaisti;
 - 142.3. samērojamības nodrošināšanu ar atlīdzības likmēm, kas tiek piemērotas ES Ietvara programmas projektos.
143. Saskaņā ar IZM informāciju²⁶³ ministrija ir sniegusi norādījumus projektu iesniedzējiem, tajā skaitā zinātniskajām institūcijām, ka ir jāpiemēro vienādi principi zinātnisko darbinieku atalgojuma un samaksas noteikšanā par līdzvērtīgu darbu ES fondu, ārvalstu finanšu palīdzības un valsts budžeta finansētajos projektos.
144. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 144.1. normatīvajos aktos²⁶⁴ nav noteiktas atalgojuma likmes zinātniskajiem darbiniekiem, piedaloties FLPP, TOP un VPP projektu īstenošanā;
 - 144.2. samazinātā valsts budžeta finansējuma apstākļos, IZM nav piešķīrusi pētījumu veikšanai nepieciešamo finansējumu, tajā skaitā arī zinātnisko darbinieku atalgojumam (skatīt sadaļu „Zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršana”).
145. Izvērtējot 17 zinātnisko institūciju sniegto informāciju par noteiktajām minimālajām un maksimālajām atalgojuma stundas likmēm valsts budžeta

²⁶⁰ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 3.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”).

²⁶¹ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

²⁶² 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

²⁶³ IZM 06.12.2010. vēstule Nr.1-17/8218 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā 5.1-2-25/2010”.

²⁶⁴ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”, MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”, MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 01.01.2010.), MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” 65.punkts; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 28.5.apakšpunkts; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 52.5.apakšpunkts.

finansētajos projektos un ES struktūrfondu finansētajos projektos laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam, tika konstatēts, ka (skatīt 7.pielikumu):

- 145.1. 2010.gadā maksimālās atalgojuma stundas likmes vadošajiem pētniekiem un pētniekiem zinātniskajās institūcijās būtiski atšķīrās, piemēram, FLLP atalgojuma stundas likmju robežas atšķiras pat 78 reizes (skatīt 6.tabulu);

6.tabula

Vadošajiem pētniekiem un pētniekiem noteiktās atalgojuma likmes dažādu pētījumu veidu ietvaros 2010.gadā

Zinātniskās darbības finansējuma veids	Normatīvajos aktos ²⁶⁵ noteiktās maksimālās stundas likmes	Zinātnisko institūciju noteiktās maksimālās atalgojuma stundas likmes zemākā robeža, Ls	Zinātnisko institūciju noteiktās maksimālās atalgojuma stundas likmes augstākā robeža, Ls
Zinātniskās darbības bāzes finansējums	nav noteikta	0,78	13
FLPP	nav noteikta	0,18	14
TOP	nav noteikta	4	13
VPP	nav noteikta	0,72	13
ESF	līdz Ls 13	7	13
ERAF	līdz Ls 13	6	19

- 145.2. tikai vienai zinātniskajai institūcijai zinātniskajiem darbiniekiem - vadošajiem pētniekiem, pētniekiem, zinātniskajiem asistentiem, zinātnes tehniskajam personālam, zinātni apkalpojošajam personālam - gan valsts budžeta finansētajos projektos, gan ES struktūrfondu finansētajos projektos ir noteiktas vienādas atalgojuma stundas likmes.

Zinātniskās darbības bāzes finansējums

146. Saskaņā ar normatīvo aktu²⁶⁶:

- 146.1. bāzes finansējumu piešķir zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajiem valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem;

²⁶⁵ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”, MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”, MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 01.01.2010.), MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” 65.punkts; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 28.5.apakšpunkts; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 52.5.apakšpunkts.

²⁶⁶ Zinātniskās darbības likuma 38.panta otrā daļa, MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” 1.punkts.

146.2. zinātnisko institūciju bāzes finansējumu veido līdzekļi:

146.2.1. zinātnisko institūciju uzturēšanai (būvju un iekārtu uzturēšanai, komunālo pakalpojumu apmaksai, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksai);

146.2.2. dibinātāja noteikto zinātnisko pētījumu veikšanā iesaistītā zinātniskā personāla atlīdzībai;

146.2.3. zinātnisko institūciju reģistrā reģistrēto valsts zinātnisko institūtu, valsts augstskolu un valsts augstskolu zinātnisko institūtu attīstībai šo institūciju darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai;

146.3. zinātniskajām institūcijām bāzes finansējumu piešķir dibinātājs;

146.4. 2010.gadā bāzes finansējums tika piešķirts 40 valsts zinātniskajām institūcijām Ls 7 939 628 apmērā (skatīt 2.pielikumu).

Zinātniskās darbības bāzes finansējuma aprēķināšana

147. Atbilstoši normatīvajam aktam²⁶⁷ zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajiem valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem bāzes finansējumu aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$B_{\text{inst}} = (I + P) \times A_t, \text{ kur}$$

I – finanšu līdzekļi zinātniskās institūcijas uzturēšanai;

P – finanšu līdzekļi zinātniskā personāla – atbilstoši normatīvajiem aktiem ievēlēto un LZA zinātniskā personāla datubāzē iekļauto vadošo pētnieku, pētnieku un zinātnisko asistentu – atalgojumam;

A_t – zinātniskās institūcijas attīstības koeficients.

148. Finanšu līdzekļus zinātniskās institūcijas uzturēšanai (I) vienam kalendāra gadam aprēķina, ņemot vērā zinātnē nodarbināto darbinieku skaitu (Zd), telpu normatīvu (Q), viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumus (T) un nozares koeficientu (Kn), izmantojot šādu formulu²⁶⁸:

$$I = Z_d \times Q \times T \times K_n$$

149. Izvērtējot finansējuma zinātniskās institūcijas uzturēšanai aprēķināšanas formulas komponentus, normatīvo regulējumu²⁶⁹, kā arī izvērtējot IZM sniegto informāciju²⁷⁰, tika konstatēts, ka:

149.1. darba telpas normatīvs Q ²⁷¹ tika noteikts 2005.gadā, pamatojoties uz normatīvo aktu²⁷² un zinātnisko institūciju sniegto informāciju par

²⁶⁷ MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 01.01.2010.) 1., 2.punkts.

²⁶⁸ MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” 3. punkts.

²⁶⁹ MK 01.11.2005. noteikumi Nr.820 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajām institūcijām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā līdz 13.08.2008.), MK 04.08.2008. noteikumi Nr.623 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 14.08.2008. spēkā līdz 31.12.2009.), MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.

²⁷⁰ IZM 08.11.2010. vēstule Nr.1-17/7590 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

zinātniskās institūcijas laboratoriju platību uz vienu darbinieku un kopš 2005.gada darba telpas normatīvs vienam zinātnē nodarbinātajam darbiniekam pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē nav mainīts;

- 149.2. viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumi gadā T^{273} laika posmā no 2008.gada līdz 2011.gadam tika noteikti saskaņā ar eksperta ikgadējiem atzinumiem²⁷⁴.
150. Atbilstoši starp LZP un ekspertu noslēgto līgumu²⁷⁵ nosacījumiem eksperts apkopo informāciju par sešu zinātnisko institūtu izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai, analizē apkopoto informāciju un iesniedz eksperta vērtējumu par zinātniskā institūta darbam nepieciešamo telpu viena kvadrātmetra uzturēšanas vidējām izmaksām gadā, iekļaujot tajā novērtējumu par zinātniskajos institūtos iegādātās aparātūras uzturēšanas izdevumiem.
151. Normatīvajā aktā²⁷⁶, kā arī IZM iekšējos tiesību aktos²⁷⁷, kas regulē bāzes finansējuma piešķiršanu, nav noteikti eksperta atlases kritēriji, kā arī ekspertam izvirzītas prasības.
152. Izvērtējot eksperta vērtējumus²⁷⁸ par valsts zinātnisko institūtu, valsts augstskolu un valsts augstskolu zinātnisko institūtu darbam nepieciešamo telpu viena kvadrātmetra uzturēšanas vidējām izmaksām gadā, tika konstatēts, ka:
 - 152.1. lai noteiktu viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumus, tika apkopoti dati par šādām sešām zinātniskajām institūcijām un aprēķinātas vidējās viena kvadrātmetra uzturēšanas izmaksas gadā:

²⁷¹ Q – darba telpas normatīvs vienam zinātnē nodarbinātajam darbiniekam pilna darba laika ekvivalenta (40 stundas nedēļā) izteiksmē – 15 kvadrātmetru.

²⁷² MK 28.11.2000. noteikumu Nr.411 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-00 „Publiskas ēkas un būves”” 128.punkts (spēkā līdz 31.08.2008.).

²⁷³ T - viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumi gadā (tai skaitā telpu uzturēšana, komunālie maksājumi, administratīvie izdevumi, atlīdzība zinātnē strādājošajam tehniskajam un apkalpojošajam personālam)

²⁷⁴ 05.11.2007. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2008.gadā 6 zinātniskajos institūtos”; IZM 09.05.2008. rīkojums Nr.363 „Par zinātnisko institūciju bāzes finansējuma aprēķināšanā izmantojamajiem rādītājiem”; 25.09.2009. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2008.gadā 6 zinātniskajos institūtos”; 26.11.2010. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2009.gadā 6 zinātniskajos institūtos”.

²⁷⁵ LZP un eksperta 26.08.2009. Uzņēmuma līgums Nr.09-EK-26; LZP un eksperta 01.11.2010. Uzņēmuma līgums Nr.10-EK-162.

²⁷⁶ MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.

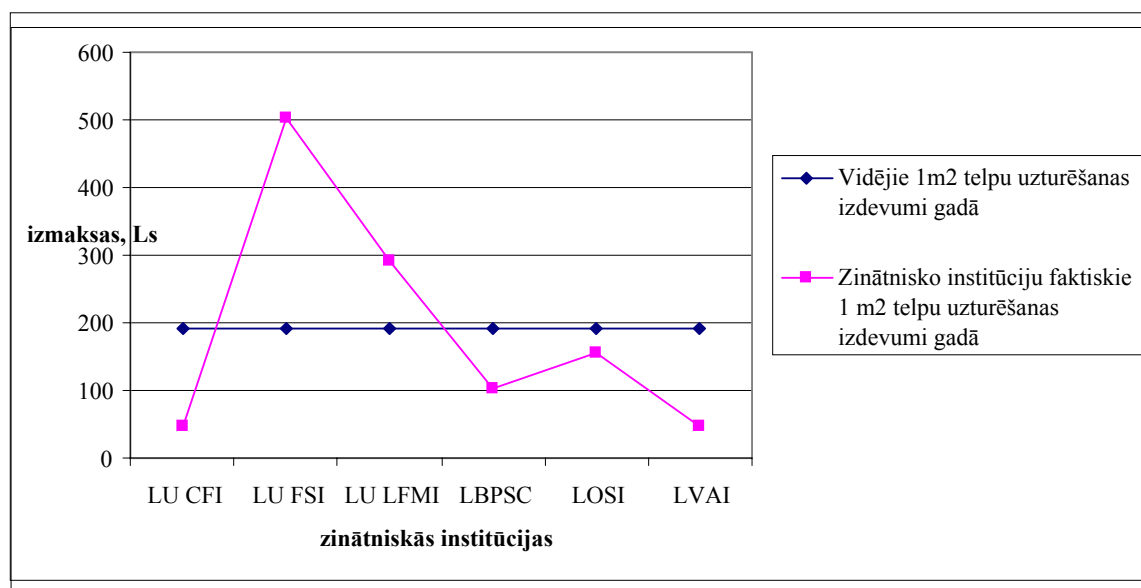
²⁷⁷ IZM 07.09.2009. kārtība Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība”; IZM 07.06.2010. kārtība Nr.12 „Grozījumi IZM 07.09.2009. kārtībā Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība””.

²⁷⁸ 05.11.2007. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2006.gadā 6 zinātniskajos institūtos”; 25.09.2009. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2008.gadā 6 zinātniskajos institūtos”; 26.11.2010. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2009.gadā 6 zinātniskajos institūtos”.

- 152.1.1. Latvijas Organiskās sintēzes institūts;
- 152.1.2. LU Cietvielu Fizikas institūts;
- 152.1.3. LU Filozofijas un socioloģijas institūts;
- 152.1.4. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts;
- 152.1.5. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs;
- 152.1.6. Latvijas Valsts auglīkopības institūts;
- 152.2. iepriekš minētās zinātniskās institūcijas aptver visas zinātnes nozares, taču eksperta atzinumos²⁷⁹ nav noteikti zinātnisko institūciju atlases kritēriji, kā arī nav pamatots, kāpēc katru gadu ir izvēlētas vienas un tās pašas zinātniskās institūcijas;
- 152.3. eksperts, kas sniedza atzinumu par vidējiem viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumiem:
 - 152.3.1. ir noteicis vidējos viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumus, pamatojoties uz zinātniskās institūcijas grāmatvežu iesniegtām aizpildītām tabulām, kurās norādīti budžeta izdevumi infrastruktūras nodrošināšanai sadalījumā pa izdevumu pozīcijām;
 - 152.3.2. ir noteicis vidējās viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izmaksas sešu zinātnisko institūciju viena kvadrātmetra budžeta izdevumu infrastruktūras nodrošināšanai, kopsummu dalot ar seši;
 - 152.3.3. izvēlēto zinātnisko institūciju viena kvadrātmetra izmaksu amplitūda ir liela:
 - 152.3.3.1. 2006.gadā - no Ls 9,33 līdz Ls 164,31 (izmantota 2008.gada bāzes finansējuma aprēķināšanai);
 - 152.3.3.2. 2008.gadā - no Ls 46,16 līdz Ls 502,66 (izmantota 2010.gada bāzes finansējuma aprēķināšanai);
- 152.4. zinātniskajām institūcijām viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas izdevumi tika aprēķināti, ņemot vērā noteiktās vidējās izmaksas, nevis faktiskās. (skatīt 8.attēlu);

²⁷⁹ 25.09.2009. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2008.gadā 6 zinātniskajos institūtos”; 05.11.2007. eksperta atzinums „Par budžeta izdevumiem infrastruktūras nodrošināšanai (būvju un iekārtu uzturēšanu, komunālo pakalpojumu apmaksu, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksu) 2008.gadā 6 zinātniskajos institūtos”.

Zinātnisko institūciju viena kvadrātmetra telpu uzturēšanas faktiskie izdevumi 2008.gadā salīdzinājumā ar vidējiem*

* Informācija izmantota 2010.gada bāzes finansējuma aprēķināšanai

- 152.5. konstatēts, ka zinātnisko institūciju telpu uzturēšanas izdevumos ir iekļauti izdevumi, kas neatbilst normatīvajā aktā²⁸⁰ noteiktajam, piemēram, izdevumi transportlīdzekļu uzturēšanai un remontam, revidenta pakalpojumiem, komandējumiem.
153. Nozares koeficients K_n ²⁸¹ dabaszinātnēm (fizika, bioloģija, ķīmija), inženierzinātnēm un tehnoloģijām (tajā skaitā arhitektūrai un būvniecībai), veselības zinātnēm, lauksaimniecības, vides, zemes un meža zinātnēm tika noteikts 2005.gadā, izstrādājot normatīvo aktu²⁸² un pamatojoties uz eksperta sniegto atzinumu un nozaru specifisko aprīkojuma un aparātūras iegādi un uzturēšanu, reaģentu un tehniskā personāla nepieciešamību zinātnisko pētījumu veiksmīgai veikšanai.
154. Kopš 2005.gada nozares koeficients dabaszinātnēm (fizika, bioloģija, ķīmija), inženierzinātnēm un tehnoloģijām (tajā skaitā arhitektūrai un būvniecībai), veselības zinātnēm, lauksaimniecības, vides, zemes un meža zinātnēm nav mainīts.
155. Nozares koeficients pārejās zinātnes nozarēs, tajā skaitā humanitārajās un sociālajās zinātņu nozarēs laika posmā no 01.11.2005. līdz 31.12.2009. bija 1 un no 01.01.2010. koeficients tika palielināts no 1 uz 1,3. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju nozares koeficients tika palielināts, pamatojoties uz šādu informāciju:

²⁸⁰ MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” 3.punkts.

²⁸¹ K_n – nozares koeficients. Dabaszinātnes (fizika, bioloģija, ķīmija), inženierzinātnes un tehnoloģijas (tajā skaitā arhitektūra un būvniecība), veselības zinātnes, lauksaimniecības, vides, zemes un meža zinātnes – 2,0; pārejās zinātnes nozares – 1,3.

²⁸² MK 01.11.2005. noteikumi Nr.820 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajām institūcijām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā līdz 13.08.2008.).

- 155.1. LU Latvijas vēstures institūta vēstuli²⁸³, kas nosaka, ka ir nepieciešams lielāks atbalsts nacionālām zinātnēm un ka, nosakot nozares koeficientu 1 humanitārajiem institūtiem, netiek ņemts vērā, ka institūtiem ir jānodrošina ne tikai darba vietas, bet arī krātuvi, kā arī dendrochronoloģiskās laboratorijas uzturēšana un attīstība, tāpēc ir jāpalielina nozares koeficients robežās no 1,3 līdz 1,5;
- 155.2. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta elektronisko vēstuli²⁸⁴, kas nosaka, ka pašreizējais nozares koeficients neatbilst reālajai ieguldījumu proporcijai infrastruktūras uzturēšanā, jo līdzšinējos bāzes finansējuma aprēķinos netika ņemts vērā, ka humanitārie institūti uztur nacionālās nozīmes zinātniskās un kultūras materiālu krātuves ar vēsturisku vērtību.
156. Revīzijas laikā revidentiem netika iesniegta cita informācija (veiktie aprēķini, analīzes u.c.), kas pamatotu nozares koeficienta palielināšanu humanitārajiem institūtiem.
157. Saskaņā ar normatīvo aktu²⁸⁵:
- 157.1. zinātniskās institūcijas attīstības koeficientu (A_t) aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$A_t = S_s \times 0,12, \text{ kur}$$

S_s – zinātniskās darbības kvalitātes rādītāju summa;

- 157.2. zinātniskās darbības kvalitātes rādītāju summu (S_s) aprēķina, ņemot vērā zinātniskās institūcijas zinātniskās darbības kvalitātes rādītājus, izmantojot šādu formulu:

$$S_s = E_1 + E_2 + E_3 + E_4, \text{ kur}$$

E_1 – īstenoto projektu veids;

E_2 – publikāciju ietekme uz zinātniskās domas attīstību;

E_3 – sadarbības raksturojums ar komersantiem un citiem pasūtītājiem;

E_4 – līdzdalības raksturojums augstākās izglītības un zinātniskās kvalifikācijas paaugstināšanā.

158. Izvērtējot zinātniskās darbības kvalitātes rādītājus, tika konstatēts, ka:
- 158.1. tie izsaka tikai skaitlisko informāciju – īstenoto projektu, programmu skaits, publikāciju skaits, izstrādāto un aizstāvēto promocijas darbu skaits (skatīt 8.pielikumu);
- 158.2. kvalitātes rādītāji ir orientēti uz minimālajām prasībām un pilnā apmērā neaptver zinātnisko institūciju faktisko ieguldījumu, piemēram:
- 158.2.1. lai iegūtu maksimālo punktu skaitu par zinātniskās darbības kvalitātes rādītāju „īstenoto projektu raksturojums”, zinātniskajai institūcijai jāiesaistās vismaz vienā ES Ietvara programmas izcilības tīklu projektā vai jāīsteno vismaz viens integrētais projekts,

²⁸³ LU aģentūras „LU Latvijas vēstures institūts” 10.08.2009. vēstule – priekšlikumi bāzes finansējuma aprēķināšanai humanitāro nozaru institūtiem.

²⁸⁴ LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta 10.08.2009. elektroniskā vēstule.

²⁸⁵ MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” 5., 6.punkts.

mērķorientētais zinātniskais projekts vai kopīgais projekts, kā arī jāpiedalās VPP projektu īstenošanā vai jāīsteno LZZ finansētie projekti. Maksimāli piešķiramais punktu skaits nav atkarīgs no īstenoto projektu skaita, lieluma un no tiem sagaidāmās atdeves;

158.2.2. lai iegūtu maksimālo punktu skaitu par zinātniskās darbības kvalitātes rādītāju „sadarbības raksturojums ar komersantiem un citiem pasūtītājiem” zinātniskajai institūcijai pēdējo piecu gadu laikā jāreģistrē starptautiski patenti vai šķirnes, pārdotas licences vai patenti. Maksimāli piešķiramais punktu skaits nav atkarīgs no reģistrēto patentu skaita un no to ieguldījumu tautsaimniecībā;

158.3. kvalitātes rādītājs E₁ (īstenoto projektu veids) atspoguļo zinātnisko institūciju piedalīšanos starptautiskajos projektos, bet neraksturo īstenoto projektu finansējuma apmēru;

158.4. kvalitātes rādītājs E₄ (līdzdalības raksturojums augstākās izglītības un zinātniskās kvalifikācijas paaugstināšanā) ir orientēts uz augstskolām, nevis visām valsts zinātniskajām institūcijām jo atbilstoši normatīvā akta²⁸⁶ prasībām doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) tiesības ir deleģētas augstskolām.

159. Viens no četriem kvalitātes vērtēšanas kritērijiem ir publikācijas, kas publicētas zinātniskajā periodikā, ir citētas (izņemot pašcītēšanu) zinātniskajā literatūrā, ņemot vērā to citēšanas indeksu *Web of Knowledge*, *SCOPUS* vai *A&HCI*, vai *SSCI*.

160. Izvērtējot izlasē iekļauto 17 zinātnisko institūciju sniegto informāciju, tika konstatēts, ka laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam:

160.1. nevienai zinātniskajai institūcijai nav pieejas tādām datu bāzēm kā *Web of Knowledge*, *SCOPUS* vai *A&HCI*, vai *SSCI*;

160.2. piecām zinātniskajām institūcijām nav pieejas nevienai ar zinātnei saistītajai datubāzei.

161. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai²⁸⁷ „...saskaņā ar IZM 14.12.2010. līgumu Nr.1-28/123 ar SIA „Optilas” (vienotais reģ. Nr. 40003702739) no Valsts kontroles izvēlētajām zinātniskajām institūcijām divām zinātniskajām institūcijām nav pieejas „Science Direct” datu bāzei. Lai taupītu valsts budžeta līdzekļus, pieeja minētajai datu bāzei tika nodrošināta tām zinātniskajām institūcijām, kas iepriekšējos gados to aktīvi lietoja. Tās zinātniskās institūcijas, kam nav pieejas „Science Direct” tai var pieslēgties caur LU, RTU bibliotēkām”.

Zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršana

162. Saskaņā ar tiesību aktu²⁸⁸:

²⁸⁶ MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1000 „Noteikumi par doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) tiesību deleģēšanu augstskolām” 1.punkts.

²⁸⁷ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

²⁸⁸ IZM 07.09.2009. kārtības Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība” 2., 3., 19.punkts, IZM 07.06.2010. kārtība Nr.12 „Grozījumi IZM 07.09.2009. kārtībā Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība””.

- 162.1. IZM Zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju departaments katru gadu līdz 1.jūnijam pēc IZM pārraudzībā esošo zinātnisko institūciju un attiecīgo nozares ministriju iesniegtās informācijas saņemšanas:
 - 162.1.1. pārbauda zinātnisko institūciju iesniegtos zinātniskā personāla sarakstus atbilstoši LZA Zinātniskā personāla datubāzē un IZM Akadēmiskā personāla reģistrā publicētajai informācijai par zinātniskajās institūcijās akadēmiskos amatos ievēlēto zinātnisko personālu;
 - 162.1.2. aprēķina zinātniskās darbības kvalitātes rādītāju summas katrai zinātniskajai institūcijai saskaņā ar zinātnisko institūciju iesniegto zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējumu;
 - 162.1.3. iesniedz Finanšu departamentā informāciju par zinātnisko darbinieku un zinātniskā personāla skaitu, zinātniskās darbības kvalitātes rādītāju summām un budžeta programmā nepieciešamo līdzekļu apmēru nākamajam gadam;
 - 162.1.4. priekšlikumus valsts sekretāram par zinātnes bāzes finansējuma apmēru zinātniskajām institūcijām sniedz zinātnes bāzes finansējuma sadales komisija, kuras sastāvā ir IZM Zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju departamenta direktors, direktora vietnieks, Augstākās izglītības departamenta pārstāvis, divi Finanšu departamenta pārstāvji un Politikas koordinācijas departamenta pārstāvis;
- 162.2. ja kārtējā gada valsts budžeta programmā iedalītais finansējums ir mazāks, nekā budžeta pieprasījumā budžeta programmas īstenošanai plānotais, Zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju departaments sadarbībā ar Finanšu departamentu sagatavo IZM rīkojuma projektu, kurā noteikts finansējums zinātniskajām institūcijām proporcionāli samazinātā apmērā, ņemot vērā budžeta programmā iedalītā finansējuma kopējo apjomu.
163. Bāzes finansējums zinātniskajām institūcijām nākamajam gadam tiek piešķirts, pamatojoties uz zinātnisko institūciju sniegto informāciju par iepriekšējo gadu.
164. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka, samazinoties kopējam piešķirtajam gada finansējumam valsts budžeta apakšprogrammai 05.02.00 „Zinātnes bāzes finansējums”, visām zinātniskajām institūcijām tas arī tiek proporcionāli samazināts. Salīdzinot IZM iesniegtos zinātniskās darbības bāzes finansējuma aprēķinus ar IZM rīkojumos norādīto informāciju, tika konstatēts, ka piešķirtā zinātniskās darbības bāzes finansējuma apjoms:
 - 164.1. laika posmā no 01.01.2009. līdz 13.07.2009. veidoja 44% no nepieciešamā finansējuma (no tā, kas būtu jāpiešķir, izmantojot normatīvajā aktā noteikto bāzes finansējuma aprēķina formulu);
 - 164.2. laika posmā no 14.07.2009. līdz 31.12.2009. veidoja 31% no nepieciešamā finansējuma;
 - 164.3. laika posmā no 01.01.2010. līdz 31.12.2010. veidoja tikai 21% no nepieciešamā finansējuma.
165. Kaut gan zinātniskās darbības bāzes finansējums ir paredzēts zinātnisko institūciju darbības stratēģijā noteikto uzdevumu un mērķu sasniegšanai, revīzijas laikā

konstatēts, ka izlasē iekļautās zinātniskās institūcijas bāzes finansējumu pārsvarā izlieto atlīdzībai, bet infrastruktūras attīstībai no kopējā piešķirtā zinātniskās darbības finansējuma ir izlietojušas:

- 165.1. 2008.gadā – Ls 103 840 jeb 0,84%;
 - 165.2. 2009.gadā – Ls 3 983 jeb 0,06%;
 - 165.3. 2010.gadā – Ls 55 719 jeb 1,37%.
166. Pārbaudot IZM veiktā bāzes finansējuma aprēķina atbilstību normatīvā akta²⁸⁹ prasībām izlases veidā izvēlētajām 10 zinātniskajām institūcijām, tika konstatēts, ka:
- 166.1. deviņu iestāžu iesniegtais zinātnisko darbinieku vidējais skaits, kuru aprēķina kopējo nostrādāto stundu skaitu mēnesī dalot ar slodzi - 40 stundas nedēļā, nesakrīt ar IZM bāzes finansējuma aprēķinos izmantoto (skatīt 7.tabulu);
 - 166.2. neatbilstības zinātnisko darbinieku vidējā skaitā rakstiski netika saskaņotas ar zinātniskajām institūcijām, kā arī IZM rakstiski neinformē zinātniskos institūtus par konstatētajām neatbilstībām institūtu iesniegtajā informācijā (zinātnieku darbinieku vidējais skaits pilna laika ekvivalenta izteiksmē);
 - 166.3. revīzijas laikā netika iesniegti dokumenti, kas pamatotu starpību rašanos (analītika).
167. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai²⁹⁰ „...IZM neuzskata, ka rakstiskas informācijas sniegšana ir vienīgā saziņas forma 21.gadsimtā, jo komunicējot klātienē vai elektroniski, mērķis tiek sasniegts ievērojami ātrāk un efektīvāk”.

7.tabula

Zinātnisko institūciju iesniegtais zinātniskā personāla, zinātnes tehniskā personāla un zinātni apkalpojošā personāla vidējais skaits un IZM bāzes finansējuma aprēķinos izmantotais zinātniskā personāla, zinātnes tehniskā personāla un zinātni apkalpojošā personāla vidējais skaits

Zinātniskā institūcija	IZM bāzes finansējuma aprēķinos izmantotais zinātniskā personāla, zinātnes tehniskā personāla un zinātni apkalpojošā personāla vidējais skaits ²⁹¹	Zinātnisko institūciju iesniegtais zinātniskā personāla, zinātnes tehniskā personāla un zinātni apkalpojošā personāla vidējais skaits ²⁹²	Starpība
1	2	3	4=3-2
LU	333	459	126
LU Cietvielu fizikas institūts	169	176	7
LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts	49	56	7
LU Matemātikas un informātikas institūts	171	205	34

²⁸⁹MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.

²⁹⁰ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

²⁹¹ IZM iesniegtais bāzes finansējuma aprēķins IZM padotībā esošajām valsts zinātniskajām institūcijām.

²⁹² Zinātnisko institūciju IZM iesniegtā bāzes finansējuma aprēķināšanai nepieciešamā informācija.

LU Polimēru mehānikas institūts	59	65	6
LU Latvijas vēstures institūts	51	51	0
RTU	475	541	66
Fizikālās enerģētikas institūts	74	92	18
Latvijas Organiskās sintēzes institūts	283	296	13
Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	140	155	15

Zinātniskās darbības bāzes finansējuma izlietojuma uzraudzība

168. Atbilstoši normatīvajam aktam²⁹³, kas nosaka bāzes finansējuma piešķiršanas kārtību, attiecīgās nozares ministrijai ir tiesības pieprasīt no zinātniskās institūcijas papildu informāciju, lai noskaidrotu, vai tā piešķirto bāzes finansējumu izlieto atbilstoši šiem noteikumiem.
169. Saskaņā ar IZM iekšējo tiesību aktu²⁹⁴:
- 169.1. lai kontrolētu piešķirtā bāzes finansējuma līdzekļu izlietojumu un tā lietderību ministrijas pārraudzībā esošajās zinātniskajās institūcijās, izveidota zinātnes bāzes finansējuma izlietojuma kontroles komisija;
 - 169.2. komisija izstrādā plānoto pārbaužu plānu piecu gadu periodam, norādot zinātniskās institūcijas, kurās jāveic pārbaudes un plānoto pārbaudes gadu;
 - 169.3. kontroles komisijai pārbaudes laikā ir tiesības iepazīties ar zinātniskās institūcijas noslēgtajiem darbinieku darba līgumiem, grāmatvedības, finanšu un citiem attaisnojošiem dokumentiem, kas attiecas uz zinātnes bāzes finansējuma izlietojumu;
 - 169.4. piecu darbdienu laikā pēc pārbaudes kontroles komisija sagatavo protokolu par pārbaudes laikā konstatēto.
170. IZM kopš 2009.gada saskaņā ar katram gadam izstrādāto Zinātnes tehnoloģiju un inovāciju departamenta plānu veic IZM pārraudzībā esošo valsts zinātnisko institūciju pārbaudes un organizē zinātniskās darbības stratēģiju aktualizēšanas un apstiprināšanas sanāksmes, kurās katra zinātniskā institūcija iepazīstina ar iepriekšējā gadā plānotajiem un paveiktajiem mērķiem un uzdevumiem.
171. Lai kontrolētu piešķirto budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” apakšprogrammas 05.02.00 „Zinātnes bāzes finansējums” finanšu līdzekļu izlietojumu ar IZM rīkojumu²⁹⁵ 15.09.2010. tika izveidota kontroles komisija.
172. IZM 2009.gadā veica pārbaudes trijās valsts zinātniskajās institūcijās, lai novērtētu to finanšu vadības sistēmas iekšējās kontroles pasākumu pielietojamību un

²⁹³ MK 04.08.2008. noteikumu Nr.623 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” (spēkā no 14.08.2008. līdz 31.12.2009.) 16.punkts, MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” 18.punkts.

²⁹⁴ IZM 07.09.2009. kārtības Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība” 24., 25., 28., 29.punkts.

²⁹⁵ IZM 15.09.2010. rīkojums Nr.476 „Par zinātnes bāzes finansējuma izlietojuma kontroles komisijas izveidi”.

iedarbīgumu, bet laika posmā no 2007.gada līdz 20.11.2011. zinātniskajos institūtos netika veiktas pārbaudes par piešķirtā bāzes finansējuma līdzekļu izlietojuma likumību un lietderību²⁹⁶.

Uz rezultātu orientēta zinātnes finansējuma modeļa izvērtējums

173. Lai sekmētu zinātnes un augstākās izglītības stratēģisko attīstību, kvalitātes un starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanos, kā arī valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietošanu un arī, lai nodrošinātu Ministru prezidenta rezolūcijas²⁹⁷ izpildi, 2010.gadā tika izveidota darba grupa priekšlikumu sagatavošanai reformu pasākumu kopumam augstākajā izglītībā un zinātnē, kas vērsti uz Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanu. Darba grupa sagatavoja informatīvo ziņojumu²⁹⁸, kas tika izskatīts MK 12.01.2010.
174. Informatīvajā ziņojumā²⁹⁹ situācijas aprakstā ir norādītas vairākas problēmas, kas kavē zinātnes attīstību:
 - 174.1. *„viens no galvenajiem kavējošajiem faktoriem lietišķās pētniecības attīstībai un pētniecības rezultātu komercializācijai Latvijā ir zemās valsts un privātā sektora investīcijas pētniecībā un attīstībā;*
 - 174.2. *nozīmīgs zinātnes efektivitātes rezultatīvais rādītājs ir nacionālo un starptautisko patentu skaits. Eiropas Komisijas apkopotajos P&A inovāciju rādītāju pārskatos norādīts, ka Latvijā 2007.gadā reģistrēto un uzturēto starptautisko patentu īpatsvars uz 1 000 000 iedzīvotāju ir 5,71, kas ir ievērojami mazāk nekā inovatīvajās pasaules valstīs...Piemēram, Somijā 2007.gadā reģistrēto un uzturēto starptautisko patentu īpatsvars uz 1 000 000 iedzīvotāju ir 267,61. 2007.gadā Latvijai bija 20 Eiropas patentu pieteikumi, bet Somijai – 2045;*
 - 174.3. *kā rāda Eiropas Komisijas apkopotie dati, Latvijas zinātnisko institūciju 2004.gadā sagatavoto un publicēto zinātnisko publikāciju skaita īpatsvars uz 1 000 000 iedzīvotāju ir 0,07%, kas ir zemākais rādītājs ES valstu vidū. Piemēram, Zviedrijai un Dānijai tie attiecīgi ir 0,96% un 0,86%. Savukārt, citējamības indekss uz vienu zinātnisko publikāciju (kas uzrāda veikto pētījumu starptautisko nozīmību) šajā gadā ir 2,24, kas ir priekšpēdējais ES dalībvalstu vidū, bet augstākais rādītājs ir Vācijai – 7,04;*
 - 174.4. *Eiropas Komisijas publicētais Eiropas Inovācijas rezultatīvo rādītāju ziņojums liecina, ka Latvijas kopējais inovācijas indekss pēdējos gados nav būtiski mainījies, un Latvija 2007.gadā ierindojās priekšpēdējā vietā starp ES dalībvalstīm. 2008.gada un 2009.gada laikā situācija nav būtiski mainījusies. Ņemot vērā dalībvalstu efektivitātes koeficientu par 2001.-2005.gadu un pētniecības un attīstības finansējuma īpatsvaru % no IKP par laika posmu no 2001.-2006.gadam, Eiropas Komisija ir aprēķinājusi*

²⁹⁶ IZM 20.10.2011. elektroniskā vēstule.

²⁹⁷ Ministru prezidenta 04.09.2009. rezolūcija Nr.45/A-2798-kol.

²⁹⁸ MK 12.01.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.2 23.§) - Informatīvais ziņojums „Par nepieciešamajām strukturālajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai” 1.punkts.

²⁹⁹ MK 12.01.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.2 23.§) - Informatīvais ziņojums „Par nepieciešamajām strukturālajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai” 1.punkts.

katras dalībvalsts efektivitātes līmeni. Apkopotie dati rāda, ka Latvijai ir otrs zemākais zinātnes efektivitātes rādītājs aiz Rumānijas”.

175. Lai atrisinātu zinātnes attīstību kavējošās problēmas, informatīvajā ziņojumā³⁰⁰ ir norādīts, ka ir veicama zinātnes finansējuma sistēmas reforma, īstenojot šādus pasākumus:
 - 175.1. pāreja uz rezultātiem orientētu finansēšanas modeli, finansējumu saistot ar konkrētu starptautiski nozīmīgu pētniecības rezultātu sasniegšanu un to sekmīgu pārneš uz Latvijas tautsaimniecību;
 - 175.2. fundamentālai zinātnei paredzētā valsts finansējuma koncentrēšana tajās institūcijās, kam ir pietiekama starptautiski novērtēta pētnieciskā kapacitāte, kas spēj piesaistīt starptautisku finansējumu pētniecībai un kam ir atbilstoši kvalitatīvie un kvantitatīvie darbības rezultāti fundamentālajā zinātnē;
 - 175.3. uzdevums zinātniskajām institūcijām piesaistīt uzņēmēju finansējumu (nodrošinot zinātniskā darba rezultātu komercializāciju);
 - 175.4. IZM sadarbībā ar Finanšu ministriju izstrādās uz rezultātu orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansējuma modeli, ņemot vērā augstākās izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju darba rezultātus iepriekšējos trijos gados, kā arī piešķiramajam finansējumam atbilstošus plānotos rezultātīvos rādītājus;
 - 175.5. kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveidošanai izvirzīt skaidrus un mērāmus kritērijus kvalitātei zinātnes sektoros u.c.
176. Izpildot MK rīkojuma³⁰¹ noteikto, IZM sadarbībā ar citām ministrijām un organizācijām sagatavoja informatīvo ziņojumu³⁰² par uz rezultatīvajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansēšanas modeli.
177. Informatīvajā ziņojumā³⁰³ ir norādīts, ka zinātniskās darbības finansēšanas jomā uz rezultātiem orientēts finansējuma modelis jau darbojas, nodrošinot valsts budžeta finansējuma sadalījumu:
 - 177.1. bāzes finansējuma veidā, ar MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” spēkā stāšanos pastiprinot uz rezultātu vērstu pētniecību;

³⁰⁰ MK 12.01.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.2 23.§) - Informatīvais ziņojums „Par nepieciešamajām strukturālajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai” 1.punkts.

³⁰¹ MK 05.08.2010. rīkojuma Nr.458 „Par Pasākumu plānu nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012.gadam” 4.1.apakšpunkts.

³⁰² 07.07.2011. Informatīvais ziņojums „Par uz rezultatīvajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansēšanas modeli un priekšlikumiem plāna ietvaros paredzētās valsts augstākās izglītības institucionālās reformas un augstākās izglītības un zinātnes pārvaldības modeļa reformas sekmīgai īstenošanai” - <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40201542>.

³⁰³ 07.07.2011. Informatīvā ziņojuma „Par uz rezultatīvajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansēšanas modeli un priekšlikumiem plāna ietvaros paredzētās valsts augstākās izglītības institucionālās reformas un augstākās izglītības un zinātnes pārvaldības modeļa reformas sekmīgai īstenošanai” ceturtā daļa - <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40201542>.

- 177.2. konkursa kārtībā piešķirtā finansējuma veidā, bet finansējuma efektīvu izlietojumu kavē valsts zinātnisko institūciju sadrumstalotība un neviendabīgums.
178. Lai izvērtētu, vai zinātniskās darbības finansēšanas jomā uz rezultātiem orientēts finansējuma modelis jau darbojas, revidenti lūdza informāciju IZM. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju³⁰⁴ „izteiktais apgalvojums, ka zinātniskās darbības finansēšanas jomā šāds modelis jau darbojas, ir balstīts uz:
- 178.1. *statistikas datiem par starptautisko zinātnisko publikāciju uz miljons iedzīvotājiem vidējo gada pieaugumu % (pēdējo 5 gadu laikā) ES-27, 2008.gadā (Science Metrix /Scopus), kur Latvijai vidējais pieaugums ir 7,70% apmērā, kas ir ievērojami labāks nekā vairākām attīstītākām vecajām ES dalībvalstīm, piemēram, Vācijai, Francijai, Lielbritānijai (ES-27 vidēji – 6,7%);*
- 178.2. *statistikas datiem par ES-27 publiskās-privātās publikāciju uz miljons iedzīvotājiem vidējo gada pieaugumu % (pēdējo 5 gadu laikā) 2008.gadā (CWTS/Thomson Reuters), kur Latvija ir to dalībvalstu vidū, kurām publikāciju skaita pieaugums ir bijis ievērojams, respektīvi, 11,2% (ES-27 vidēji – 2,2%);*
- 178.3. *statistikas datiem par pieteikto EPO patentu skaita uz miljonu iedzīvotāju vidējo gada pieauguma rādītāju AAGR ES-27 un izvēlētajās valstīs (pēdējo 5 gadu laikā) Latvijā, kur patentu skaita pieaugums sasniedza 28,2% (ES-27 vidēji – 2,7%);*
- 178.4. *statistikas datiem par Globālo Inovāciju indeksa novērtējumu, kur Latvija ar 39,8 punktiem ierindojas 36.vietā pasaules 128 valstu vidū”.*
179. Atbilstoši informatīvajā ziņojumā³⁰⁵ sniegtajai informācijai Latvijai ir vieni no zemākajiem zinātni un inovācijas raksturojošiem rādītājiem, līdz ar to arī pieauguma rādītāji ir iespējami lielāki salīdzinājumā ar tām valstīm, kurām ir augsti rādītāji zinātnē un inovācijās. Salīdzinājums starp valstīm ir atspoguļots 8.tabulā.

8.tabula

Piešķirto Eiropas patentu skaits un tā izmaiņas 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu³⁰⁶

Valsts	2009.gads	2010.gads	Patentu skaita pieaugums	Patentu skaita procentuālais pieaugums	Viena patenta dotais procentuālais pieaugums
1	2	3	4=3-2	5=4/2*100	6=5/4
Latvija	2	8	6	300	50
Somija	673	679	6	1	0,2

³⁰⁴ IZM 04.10.2011. vēstule Nr.1-17/5277 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

³⁰⁵ MK 12.01.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.2 23.§) - Informatīvais ziņojums „Par nepieciešamajām strukturālajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai” 1.punkts.

³⁰⁶ [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/D0A4ECBE7627B12AC125789A004F7FA3/\\$File/granted_patents_2001-2010_per_country_of_residence_of_the_applicant.xls](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/D0A4ECBE7627B12AC125789A004F7FA3/$File/granted_patents_2001-2010_per_country_of_residence_of_the_applicant.xls) (skatīts 09.01.2012.).

Lielbritānija	1658	1857	199	12	0,1
Francija	4069	4536	467	11	0,02
Vācija	11 477	12 553	1076	9	0,01

180. Informatīvajā ziņojumā³⁰⁷ ir norādīts, ka zinātniskās darbības finansēšanas jomā uz rezultātiem orientēts finansējuma modelis jau darbojas. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka laika posmā no 12.01.2010. līdz 07.07.2011. IZM nav veikusi darbības, lai īstenotu informatīvajā ziņojumā³⁰⁸ noteikto pasākumu. Nemainot zinātniskās darbības bāzes finansējuma, FLPP, TOP un VPP finansējuma piešķiršanas kārtību, IZM pēc pusotra gada ir nonākusi pie slēdziena „*ka zinātnē uz rezultātiem orientēts modelis jau darbojas*”.
181. Revidenti, izvērtējot, vai IZM ir izpildījusi noteikto uzdevumu - ņemt vērā augstākās izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju darba rezultātus iepriekšējos trijos gados - konstatēja, ka atbilstoši normatīvā akta³⁰⁹ prasībām, aprēķinot bāzes finansējumu:
- 181.1. IZM ņem vērā zinātnisko institūciju sniegto informāciju par iepriekšējo gadu, nevis par iepriekšējiem trim gadiem;
- 181.2. kvalitātes rādītāji ir orientēti uz minimālajām prasībām un pilnā apmērā neaptver zinātnisko institūciju faktisko ieguldījumu, piemēram, maksimāli piešķiramais punktu skaits nav atkarīgs no reģistrēto patentu skaita un no patenta izmantošanas tautsaimniecībā.
182. Informatīvajā ziņojumā³¹⁰ ir noteikti priekšlikumi Pasākumu plānā nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012.gadam³¹¹ paredzēto reformu sekmīgai īstenošanai, tajā skaitā viens no uzdevumiem ir līdz 30.12.2012. veikt grozījumus normatīvajā aktā³¹², palielinot starptautiskās kompetences zinātniskās darbības kvalitātes rādītāja, tajā skaitā piesaistītā starptautiskā finansējuma īpatsvaru.

³⁰⁷ 07.07.2011. Informatīvais ziņojums „Par uz rezultatīvajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansēšanas modeli un priekšlikumiem plāna ietvaros paredzētās valsts augstākās izglītības institucionālās reformas un augstākās izglītības un zinātnes pārvaldības modeļa reformas sekmīgai īstenošanai” - <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40201542>.

³⁰⁸ MK 12.01.2010. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.2 23.§) - Informatīvais ziņojums „Par nepieciešamajām strukturālajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai” 1.punkts.

³⁰⁹ MK 10.11.2009. noteikumu Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem” 11.punkts.

³¹⁰ 07.07.2011. Informatīvais ziņojums „Par uz rezultatīvajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansēšanas modeli un priekšlikumiem plāna ietvaros paredzētās valsts augstākās izglītības institucionālās reformas un augstākās izglītības un zinātnes pārvaldības modeļa reformas sekmīgai īstenošanai” - <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40201542>.

³¹¹ Pasākumu plāns nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012.gadam (apstiprināts ar MK 05.08.2010. rīkojumu Nr.458 „Par Pasākumu plānu nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012.gadam”).

³¹² MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.

Secinājumi

183. IZM īsteno tā valsts budžeta plānošanas politika zinātnes jomā nav izstrādāta uz pamatotiem lēmumiem par nepieciešamajiem valsts budžeta līdzekļiem zinātniskās darbības nodrošināšanai un tās attīstības veicināšanai, jo:
 - 183.1. IZM nav aprēķinājusi Rīcības plānā 2010.–2011.gadam³¹³ noteiktajiem pasākumiem nepieciešamo finansējumu. Pieejamais valsts budžeta finansējums zinātnei kārtējam gadam mehāniski tiek sadalīts starp valsts budžeta apakšprogrammām, neizvērtējot nepieciešamā finansējuma apjomu katram pasākumam. IZM, definējot veicamos pasākumus valsts zinātnes politikas īstenošanai, ir paredzējusi tos īstenot piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros, tajā skaitā piesaistot ES struktūrfondu līdzekļus, neparedzot valsts budžeta finansējuma izmaiņas Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam³¹⁴ ieviešanas laikā;
 - 183.2. lai gan Latvijai salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm ir zemi zinātni un inovācijas raksturojošie rādītāji (piemēram, piešķirto Eiropas patentu skaits, kas ir vairāku simtu reižu mazāks, nekā citās Eiropas valstīs), tomēr par pietiekošiem tiek uzskatīti rezultatīvo rādītāju pieaugumi, nevis sasniegtais rādītāju līmenis;
 - 183.3. kaut gan FLPP, TOP projektu un VPP īstenošanas periods pārsniedz vienu gadu, IZM finansējumu šiem pētījumu veidiem plāno tikai vienam gadam;
 - 183.4. samazinoties valsts budžeta finansējumam zinātnei, IZM neizvērtē, vai ar esošiem resursiem ir iespējams īstenot visus plānotos pasākumus noteikto rezultātu sasniegšanai;
 - 183.5. kaut gan IZM kā vienu no galvenajiem Pamatnostādņēs 2009.-2013.gadam³¹⁵ minētajiem uzdevumiem ir noteikusi palielināt privātā sektora investīcijas zinātnē, tikai viena trešā daļa no izlasē iekļautajām zinātniskajām institūcijām³¹⁶ 2009.gadā un 2010.gadā bija spējīgas piesaistīt privāto kapitālu vairāk nekā 30% apmērā no kopējiem ieņēmumiem, kas liecina par to, ka šīs zinātniskās institūcijas ir spējīgas piedāvāt konkurētspējīgus produktus, kas var sekmēt Latvijas tautsaimniecības attīstību.
184. Kaut gan IZM ir sniegusi norādījumus zinātniskajām institūcijām, ka ir jāpiemēro vienādi principi zinātnisko darbinieku atalgojuma un darba samaksas noteikšanai par līdzvērtīgu darbu ES fondu, ārvalstu finanšu palīdzības un valsts budžeta finansētajos projektos, tomēr normatīvajos aktos³¹⁷ nenosakot atalgojuma likmes,

³¹³ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plāns 2010.–2011.gadam (apstiprināts ar MK 05.05.2010. rīkojumu Nr.243 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu ieviešanas rīcības plānu 2010.–2011.gadam”).

³¹⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

³¹⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

³¹⁶ 2009.gadā - Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Latvijas Universitāte, Elektronikas un datorzinātņu institūts, LU Matemātikas un informātikas institūts un Rīgas Tehniskā universitāte, 2010.gadā - Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Latvijas Universitāte, LU Matemātikas un informātikas institūts, Fizikālās enerģētikas institūts un Elektronikas un datorzinātņu institūts.

³¹⁷ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu

kā arī nenodrošinot zinātnisko darbinieku atalgojumam nepieciešamā finansējuma piešķiršanu, FLPP, TOP, VPP, ESF un ERAF projektu īstenošanā iesaistīto zinātnisko darbinieku maksimālās atalgojuma stundas likmes atšķiras pat 20 - 78 reizes.

185. Kaut gan viens no zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršanas mērķiem ir zinātnisko institūciju darbības stratēģijās noteikto uzdevumu un mērķu sasniegšana, IZM bāzes finansējuma plānošanas un īstenošanas process neveicina noteiktā mērķa sekmīgu izpildi, jo:
 - 185.1. bāzes finansējuma aprēķinos izmanto tādus zinātniskās darbības kvalitātes rādītājus, kas izsaka tikai skaitlisko informāciju, kā arī nemotivē zinātniskās institūcijas labāku rezultātu sasniegšanai (kvalitātes rādītāji ir orientēti uz minimālajām prasībām);
 - 185.2. bāzes finansējuma aprēķināšanas pieeja ir noteikta vienāda visām zinātniskajām institūcijām, neizvērtējot to nozares specifiku un pētījumu veikšanai nepieciešamo materiāli tehnisko nodrošinājumu. Vienīgais bāzes finansējuma aprēķina formulas komponents (nozares koeficients), kas ietekmē piešķirtā finansējuma apmēru atkarībā no nozares specifikas, nav pārāk detalizēts;
 - 185.3. zinātniskajām institūcijām piešķirtais bāzes finansējuma apmērs 2010.gadam veidoja tikai 21% no nepieciešamā, paredzot izdevumus infrastruktūras attīstībai tikai 1% apmērā;
 - 185.4. IZM, 2009.gadā veicot pārbaudes tikai trijās valsts zinātniskajās institūcijās, lai novērtētu to finanšu vadības sistēmas iekšējās kontroles pasākumu pielietojamību un iedarbīgumu, bet laika posmā no 2007.gada līdz 20.11.2011. neveicot pārbaudes zinātniskajos institūtos, nav ievērojusi tiesību akta³¹⁸ prasības, kā arī nav nodrošinājusi pietiekamu kontroli pār zinātniskajiem institūtiem piešķirtā bāzes finansējuma līdzekļu izlietojuma likumību un lietderību.

Ieteikumi

186. Lai veicinātu politikas plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu sekmīgu izpildi, IZM pilnveidot zinātniskās darbības finansēšanas modeli, kas nodrošinātu, ka:

projektu finansējuma sadales kārtība", MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība", MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem" (spēkā no 01.01.2010.), MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei" 65.punkts; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai" pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu" 28.5.apakšpunkts; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)" 52.5.apakšpunkts.

³¹⁸ IZM 07.09.2009. kārtības Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība" 24., 25., 28., 29.punkts.

- 186.1. izstrādājot Zinātnes un tehnoloģijas attīstības Pamatnostādņu 2009.-2013.gadam³¹⁹ ieviešanas rīcības plānu 2012.-2013.gadam, veicamajiem pasākumiem valsts zinātnes politikas īstenošanai tiek aprēķināts nepieciešamais finansējums;
- 186.2. zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas plānošanas dokumentos tiktu noteiktas IZM veicamās darbības, ievērojot prioritāšu principu.
- 187. Lai zinātniskās darbības bāzes finansējuma aprēķināšanas un piešķiršanas mehānisms būtu vērsts uz zinātnisko institūciju darbības un vajadzību izvērtējumu, IZM pārskatīt normatīvajā aktā³²⁰ noteiktos zinātniskās darbības kvalitātes rādītājus un to īpatsvaru, lai veicinātu objektīvu katras zinātniskās institūcijas darbības kvalitāti izvērtējumu, kā arī tādus nozares koeficientus, kas atbilstu zinātnes nozaru vajadzībām.
- 188. IZM veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu zinātniskās darbības bāzes finansējuma izlietojuma likumību un lietderību zinātniskajās institūcijās, ievērojot normatīvo aktu³²¹ prasības.

2.2. Fundamentālo un lietišķo pētījumu sadale pa nozarēm, vērtēšana, uzraudzība

Konstatējumi

- 189. Saskaņā ar normatīvo aktu³²²:
 - 189.1. FLPP mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas, nesaistot tās ar rūpniecisku vai komerciālu izmantošanu;
 - 189.2. FLPP īsteno zinātnieks vai zinātniskā grupa;
 - 189.3. tiek atbalstīti šādi FLPP veidi:
 - 189.3.1. tematisko pētījumu projekti;
 - 189.3.2. pētnieciskās sadarbības projekti;
 - 189.4. tematisko pētījumu projekts paredz noteiktas zinātniskas problēmas risināšanu, to īsteno zinātnieks vai zinātniskā grupa, kuras locekļi var būt no vienas vai vairākām zinātniskajām institūcijām;
 - 189.5. pētnieciskās sadarbības projekts paredz starpnozaru pētījumus, lai risinātu ar vienojošu mērķi saistītas zinātniskas problēmas, tajā skaitā noteikta pētnieciskās infrastruktūras objekta (piemēram, kolekcijas, datubāzes, unikālas iekārtas) izmantošanu. To īstenošanā piedalās zinātnieki vai zinātniskās grupas vismaz no trim zinātniskajām institūcijām.
- 190. Kopumā FLPP īstenošanai laikā no 2007.gada līdz 2011.gadam tika piešķirti valsts budžeta līdzekļi Ls 21 944 947 apmērā (skatīt 2.pielikumu).

³¹⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

³²⁰ MK 10.11.2009. noteikumi Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.

³²¹ IZM 07.09.2009. kārtības Nr.45 „Zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma kontroles kārtība” 24., 25., 28., 29.punkts.

³²² MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 3., 10., 11., 12., 14. punkts.

Finansējuma sadale pa nozarēm

191. MK atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikai reizi četros gados nosaka prioritāros zinātnes virzienus FLPP finansēšanai³²³.
192. Saskaņā ar MK rīkojumiem³²⁴:
 - 192.1. laika posmam no 2006.gada līdz 2009.gadam tika apstiprināti šādi deviņi prioritārie zinātnes virzieni FLPP finansēšanai:
 - 192.1.1. Agrobiotehnoloģijā – inovatīvas, videi draudzīgas pārtikas produktu ieguves tehnoloģijas;
 - 192.1.2. Biomedicīnā un farmācijā – gēnu tehnoloģijas un jaunu bioloģiski aktīvu vielu sintēzes tehnoloģijas;
 - 192.1.3. Enerģētikā – videi draudzīgi atjaunojamās enerģijas veidi, enerģijas piegādes drošība un enerģijas efektīva izmantošana;
 - 192.1.4. Informātikā – droša programmatūra, integrētas informācijas un komunikācijas sistēmas un tīkli, elektroniskās tehnoloģijas;
 - 192.1.5. Letonikā – pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru;
 - 192.1.6. Materiālzinātnē – nanotehnoloģijas funkcionālo materiālu iegūšanai, jaunas paaudzes kompozītmateriāli;
 - 192.1.7. Meža zinātnē – ilgtspēja, jauni produkti un tehnoloģijas;
 - 192.1.8. Medicīnas zinātnē – lietišķo zinātņu tehnoloģijās bāzēta klīniskās medicīnas attīstība;
 - 192.1.9. Vides zinātnē – klimata maiņas reģionālā ietekme uz ūdeņu ekosistēmām un adaptācija, Baltijas jūras un iekšējo ūdeņu vides ilgtspējīga apsaimniekošana un aizsardzība.
 - 192.2. laika posmam no 2010.gada līdz 2013.gadam tika apstiprināti šādi pieci prioritārie zinātnes virzieni FLPP finansēšanai:
 - 192.2.1. Enerģija un vide (atjaunojamo enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas, klimata izmaiņas samazinošās tehnoloģijas un bioloģiskā daudzveidība);
 - 192.2.2. Inovatīvie materiāli un tehnoloģijas (informātika, informācijas un signālapstrādes tehnoloģijas, nenstrukturētie daudzfunkcionālie materiāli un nanotehnoloģijas);
 - 192.2.3. Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība);
 - 192.2.4. Sabiedrības veselība (profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļi un metodes, biomedicīnas tehnoloģijas);
 - 192.2.5. Vietējo resursu (zemes dzīļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana – jauni produkti un tehnoloģijas.

³²³ Zinātniskās darbības likums 34.panta ceturrtā daļa.

³²⁴ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadā”; MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010. - 2013.gadā”.

193. MK apstiprinātie prioritārie zinātnes virzieni nosaka tās nozares, kurās tiek īstenoti FLPP. Prioritāro zinātnes virzienu apstiprināšana nepieciešama, lai zinātnes politikas īstenošanā noteiktu tos virzienus, kuri uzskatāmi par visperspektīvākajiem un kuru attīstība ir īpaši nozīmīga Latvijas zinātnes konkurētspējas veicināšanai. Prioritāro zinātnes virzienu definēšana un apstiprināšana ir nozīmīgs priekšnoteikums efektīvai un pamatotai valsts budžeta līdzekļu sadalei un apguvei, lai finansējums fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem tiktu mērķtiecīgi koncentrēts tajās zinātnes nozarēs, kurās sagaidāms vislielākais devums tautsaimniecības attīstībai³²⁵.
194. Lai nodrošinātu līdzsvarotu zinātnes virzienu pārstāvību un attīstību, vienlaikus saglabājot augstu zinātnisko kvalitāti, LZP projektu finansēšanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus sadala pa zinātnes nozaru grupām³²⁶.
195. Kaut gan MK ir noteicis prioritāros zinātnes virzienus FLPP³²⁷, MK noteikumos³²⁸, kas nosaka kārtību, kādā izvērtējami un finansējami FLPP, nav noteikts, ka finansējums ir jāpiešķir atbilstoši MK noteiktajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem³²⁹.
196. Atbilstoši LZP apstiprinātajam 2010.gadā finansēto FLPP sarakstam³³⁰ 2010.gadā tika finansēti FLPP tādās zinātnes nozarēs, kuras neatbilst nevienam no apstiprinātajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem³³¹, piemēram:
 - 196.1. pedagoģijā (Ls 15 937);
 - 196.2. ekonomikā (Ls 97 293);
 - 196.3. juridiskajās zinātnēs (Ls 14 701);
 - 196.4. astronomijā u.c.

Projektu iesniegumu vērtēšana

197. Saskaņā ar normatīvo aktu³³² FLPP iesniegumu eksperts izvērtē pēc šādiem kritērijiem:
 - 197.1. projekta atbilstība fundamentālo un lietišķo pētījumu mērķim (spēja radīt jaunas zināšanas, jaunas tehnoloģiskās atziņas; plānoto rezultātu nozīmi

³²⁵ MK 31.08.2009. rīkojuma „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā” projekta anotācija.

³²⁶ MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 5.punkts; MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 5.punkts.

³²⁷ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010. - 2013.gadā”.

³²⁸ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”.

³²⁹ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010. - 2013.gadā”.

³³⁰ LZP 29.12.2009. lēmums Nr.11-1-1.

³³¹ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

³³² MK 22.02.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 24.,29.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 31.-38.punkts.

zinātnes nozarei kopumā; plānoto rezultātu konkurētspēju starptautiskajā zinātniskajā aprītē);

- 197.2. FLPP iesnieguma zinātniskā kvalitāte (skaidri noteikts sasniedzams mērķis; precīzi definēti darba uzdevumi un izstrādāts rīcības plāns to izpildei; izvēlētas darba metodes, kas atbilst un ir efektīvi izmantojamas, lai sasniegtu mērķus un izpildītu projekta uzdevumus; paredzēti alternatīvi darba izpildes varianti; noteikts sasniedzamais rezultāts un uzskaitāmās vērtības; pietiekami plaši parādīta saikne ar citiem projektiem un pētījumu programmām, kuros iesaistīti iesniedzēji un viņus pārstāvošā zinātniskā institūcija; pamatota komandējumu, konferenču vai sanāksmju organizēšanas mērķtiecība un atbilstība plānoto uzdevumu izpildei);
- 197.3. FLPP vadītāja un galveno izpildītāju zinātniskā kvalifikācija un FLPP izpildītāju kvalifikācija (izpildītāju zinātnisko kvalifikāciju raksturo: publicētie zinātniskie darbi, iegūtie patenti, reģistrētās šķirnes; vadītie projekti, promocijas un maģistra darbi; pieredze zinātnisko projektu īstenošanā un vadībā; līdzdalība zinātniskajās organizācijās, starptautiskā sadarbība; zinātniskais grāds);
- 197.4. FLPP īstenošanas iespējas un nodrošinājums (FLPP īstenošanai ir tiesīgi veikt plānotos pētījumus; FLPP īstenošanu vai tos pārstāvošās zinātniskās institūcijas rīcībā ir nepieciešamais zinātniskais aprīkojums vai arī ir iespējams šādu aparatūru izmantot citās zinātniskajās institūcijās; ir noslēgti līgumi par sadarbību projekta īstenošanā ar vairākām zinātniskajām institūcijām Latvijā vai ārvalstīs; FLPP tiek izmantota unikāla zinātniskā aparatūra, tādējādi sekmējot zinātniskās infrastruktūras uzlabošanai ieguldīto līdzekļu efektīvu izmantošanu; zinātniskās institūcijas telpiskā infrastruktūra atbilst FLPP īstenošanas nosacījumiem; FLPP pieteicējiem ir pieejami zinātniskās informācijas avoti, kas nepieciešami projekta īstenošanai);
- 197.5. pieprasīto finanšu līdzekļu pamatojums (FLPP budžets ir pārskatāms un pietiekami detalizēts; paredzētās izmaksas ir adekvātas plānotajiem uzdevumiem; izmaksas ir samērojamas ar iegūstamajām uzskaitāmajām vērtībām).
198. Atbilstoši normatīvajam aktam³³³ FLPP piešķiršanas galvenais kritērijs ir projekta zinātniskā kvalitāte.
199. Izvērtējot normatīvajā aktā³³⁴ noteiktos vērtēšanas kritērijus, tika konstatēts, ka:
 - 199.1. tie neparedz izvērtēt apstiprinātā projekta ieguldījumu prioritārā zinātnes virziena attīstībā;
 - 199.2. par FLPP iesnieguma vērtēšanas kritēriju „Projekta zinātniskā kvalitāte”, kurš ir galvenais FLPP piešķiršanas kritērijs, var iegūt piecus punktus, kas veido 20% no kopējā iegūstamā punktu skaita.

³³³ Zinātniskās darbības likuma 34.panta otrā daļa.

³³⁴ MK 22.02.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 29.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 31.punkts.

200. Normatīvais akts³³⁵ nosaka LZP ekspertu komisiju locekļu kandidātu kvalifikācijas kritērijus, ekspertu komisiju izveidošanas kārtību, to darbības principus un galvenos uzdevumus.
201. Atbilstoši normatīvajam aktam³³⁶ LZP ekspertu komisiju pienākumi ir šādi:
 - 201.1. dot atzinumus par LZP iesniegtajiem zinātnisko pētījumu projektiem, programmām un to finansējumu;
 - 201.2. izstrādāt un pilnveidot zinātnisko pētījumu projektu un programmu vērtēšanas kritērijus;
 - 201.3. izstrādāt un pilnveidot zinātnisko institūciju darba efektivitātes vērtēšanas kritērijus;
 - 201.4. sagatavot un dot atzinumu par stāvokli attiecīgajā zinātnes nozarē Latvijas Republikā.
202. LZP noslēgtajos līgumos³³⁷ ar LZP ekspertu komisijas locekļiem ir noteikts, ka LZP ekspertu komisijas loceklis uzņemas izpildīt šādus darbus:
 - 202.1. organizēt un vadīt LZP attiecīgās ekspertu komisijas darbu, piedalīties apspriedēs un sniegt viedokli par izskatāmiem jautājumiem, piedalīties ekspertu komisijas lēmumu projektu sagatavošanā;
 - 202.2. piedalīties LZP sēdēs, sniedzot ekspertu komisijas viedokli par izskatāmiem jautājumiem un priekšlikumus LZP lēmumu projektu sagatavošanai.
203. Kaut gan likumā³³⁸ ir noteikts, ka LZP ekspertu komisijas locekļiem jāizstrādā un jāpilnveido zinātnisko pētījumu projektu un zinātnisko institūciju darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji, jāsagatavo un jādod atzinums par stāvokli attiecīgajā zinātnes nozarē Latvijas Republikā, revīzijā tika konstatēts, ka ne noslēgtajos līgumos³³⁹ ar LZP ekspertu komisijas locekļiem, ne arī normatīvajā aktā³⁴⁰ minētie pienākumi nav noteikti.
204. Atbilstoši LZP sniegtajai informācijai³⁴¹ LZP ekspertu komisijas laika posmā no 2007.gada līdz 2010.gadam:
 - 204.1. nav pārskatījušas zinātnisko institūciju darba efektivitātes vērtēšanas kritērijus;
 - 204.2. nav sagatavojušas atzinumus par stāvokli attiecīgajā zinātnes nozarē Latvijas Republikā.
205. Izvērtējot 2007.gadā apstiprināto³⁴² LZP ekspertu komisijas darbību un sastāvu, revīzijā tika konstatēts, ka:

³³⁵ MK 20.06.2006. noteikumu Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību” 1.punkts.

³³⁶ Zinātniskās darbības likuma 18.panta pirmā daļa.

³³⁷ LZP noslēgtie līgumi ar ekspertu komisiju locekļiem 2009.gadā.

³³⁸ Zinātniskās darbības likuma 18.panta pirmā daļa.

³³⁹ LZP noslēgtie līgumi ar ekspertu komisiju locekļiem 2009.gadā.

³⁴⁰ MK 20.06.2009. noteikumi Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību”.

³⁴¹ LZP 04.03.2011. elektroniski iesniegtā informācija.

³⁴² LZP 23.01.2007. sēdes protokols Nr.1.

- 205.1. LZP ekspertu komisija 50 cilvēku sastāvā ir apstiprināta sadalījumā pa šādām piecām zinātnes nozarēm: Dabas zinātnēs un matemātikā, Inženierzinātnēs un datorzinātnēs, Bioloģijā un medicīnas zinātnēs, Lauksaimniecības, Zemes, vides un meža zinātnēs, Humanitārās un sociālās zinātnēs;
- 205.2. katru FLPP iesniegumu izskata vismaz 13 cilvēki (10 LZP ekspertu komisijas locekļi sadala FLPP pa nozarēm un apakšnozarēm, izskata FLPP iesniegumus, ekspertu vērtējumus un trīs (vai četri) eksperti vērtē FLPP);
- 205.3. LZP ekspertu komisijas locekļi, sniedzot atzinumus, kā arī priekšlikumus par dažu zinātnisko nozaru (piemēram, datorzinātnes, matemātikas un fizikas nozares) FLPP finansēšanu, lēmuma pieņemšanā ir piedalījušies arī citu nozaru ekspertu komisiju locekļi, piemēram:
 - 205.3.1. balsošanā par datorzinātnes nozarē iesniegtajiem projektiem ir piedalījušies pieci komisijas locekļi no inženierzinātnes nozares (Dr.sc.ing.) un tikai viens komisijas loceklis no datorzinātnes nozares;
 - 205.3.2. balsošanā par matemātikas nozarē iesniegtajiem projektiem ir piedalījušies trīs komisijas locekļi no fizikas nozares (Dr.habil.phys.), četri komisijas locekļi no ķīmijas nozares (Dr.habil.chem.) un tikai divi komisijas locekļi no matemātikas nozares (Dr.habil.math.) (izņemot projektu Nr.09.1570, kura vērtēšanā ir piedalījušies tikai viens komisijas loceklis no matemātikas nozares – vērtēšanā nav piedalījušies ekspertu komisijas loceklis, kas ir iepriekš minētā projekta vadītājs);
 - 205.3.3. balsošanā par fizikas nozarē iesniegtajiem projektiem ir piedalījušies četri komisijas locekļi no ķīmijas nozares, divi komisijas locekļi no matemātikas nozares un tikai trīs komisijas locekļi no fizikas nozares (izņemot projektu Nr.09.1994, kura vērtēšanā ir piedalījušies tikai divi komisijas locekļi no fizikas nozares, jo balsošanā nav piedalījušies ekspertu komisijas loceklis, kas ir iepriekš minētā projekta vadītājs);
 - 205.3.4. divi no trim komisijas locekļiem fizikas nozarē ir bijuši no viena zinātniskā institūta;
- 205.4. 28 no 50 LZP ekspertu komisiju locekļiem tika apstiprināti arī par 2010.gadā attiecīgajā nozarē finansētajiem FLPP tematisko pētījumu projektu vadītājiem.
- 206. Atbilstoši normatīvajiem aktiem³⁴³:
 - 206.1. LZP ar ekspertu slēdz uzņēmuma līgumu, paredzot atbildību, kas iestājas, ja eksperts neievēro parakstīto apliecinājumu;
 - 206.2. LZP ekspertu komisijas nodrošina, ka eksperti neatrodas interešu konfliktā. Eksperti paraksta apliecinājumu par interešu konflikta neesamību un

³⁴³ MK 22.02.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 27.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 28.punkts, MK 20.06.2006. noteikumu Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību” 37.punkts.

konfidencialitātes ievērošanu projektu iesniegumu izvērtēšanā. Par interešu konfliktu uzskata situācijas, kurās izvērtējamā projekta izstrādē vai izpildē ir iesaistītas šādas personas:

206.2.1. eksperts;

206.2.2. eksperta projektu līdzautori;

206.2.3. zinātnieki, kuri ir darba attiecībās ar ekspertu vai viņa projektu līdzautoriem.

207. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁴⁴ vienu zinātnisko institūtu vai augstskolas struktūrvienību drīkst pārstāvēt ne vairāk kā puse no projekta izvērtēšanai izvēlētajiem ekspertiem.
208. Izvērtējot LZP noslēgtos uzņēmuma līgumus³⁴⁵ ar ekspertiem un FLPP iesniegumu ekspertu vērtējumus tika konstatēts, ka:
 - 208.1. noslēgtajos uzņēmuma līgumos ar ekspertiem nav paredzēta atbildība, kas iestājas, ja eksperts neievēro parakstīto apliecinājumu par interešu konflikta neesamību un konfidencialitātes ievērošanu projektu iesniegumu izvērtēšanā;
 - 208.2. parakstoties eksperta vērtējuma veidlapā, eksperts neapliecina, ka projekta izstrādē vai izpildē nav iesaistīti zinātnieki, kuri ir darba attiecībās ar ekspertu vai viņa projektu līdzautoriem.
209. Analizējot ekspertu sastāvu, kas izvērtēja 2010.gadā finansētos FLPP³⁴⁶:
 - 209.1. tika konstatēti gadījumi, ka projekta iesniedzēja un projekta iesniegumu vērtējošo ekspertu darba vieta bija viens zinātniskais institūts, kā arī vienu zinātnisko institūtu pārstāvēja vairāk nekā puse no projekta izvērtēšanai izvēlētajiem ekspertiem, piemēram:
 - 209.1.1. projekta (Nr.09.1570) iesniedzēja un visu trīs projekta iesniegumu vērtējošo ekspertu darba vieta ir LU Matemātikas un informātikas institūts;
 - 209.1.2. projekta (Nr.09.1588) iesniedzēja un divu ekspertu no trim projekta vērtējošiem ekspertiem darba vieta ir Latvijas Organiskās sintēzes institūts;
 - 209.1.3. projekta (Nr.09.1595) iesniedzēja un divu ekspertu no trim projekta vērtējošiem ekspertiem darba vieta ir LU Bioloģijas institūts;
 - 209.1.4. projekta (Nr.09.1286) iesniedzēja un viena eksperta no trim projekta iesniegumu vērtējošiem ekspertiem darba vieta ir Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs;
 - 209.2. projektu vadītāji (iesniedzēji), vienlaikus būdami arī LZP eksperti, ir vērtējuši viens otra projekta iesniegumus, piemēram:

³⁴⁴ MK 20.06.2006. noteikumu Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību” 35.punkts.

³⁴⁵ LZP un ekspertu noslēgtie uzņēmuma līgumi 2009.gadā.

³⁴⁶ Informācija no LZP ekspertu datubāzes (uz 25.11.2010.) salīdzināta ar LZP sniegto informāciju par projektu iesniegumu vērtētājiem.

- 209.2.1. saskaņā ar uzņēmuma līgumiem³⁴⁷ Persona Nr.1 ir vērtējusi Personas Nr.2 projekta iesniegumu (Nr.09.1351), savukārt Persona Nr.2 – Personas Nr.1 projekta iesniegumu (Nr.09.1559). Projekts (Nr.09.1351) īstenots zinātnes nozaru grupā „Bioloģija un medicīnas zinātnes”, un projekta īstenošanai 2010.gadā tika piešķirts finansējums Ls 11 772 apmērā. Projekts (Nr.09.1559) īstenots zinātnes nozaru grupā „Lauksaimniecības, Zemes, vides un meža zinātnes” un projekta īstenošanai 2010.gadā tika piešķirts finansējums Ls 18 711 apmērā;
- 209.2.2. Persona Nr.3 ir vērtējusi Personas Nr.4 projekta iesniegumu (Nr.09.1527), savukārt Persona Nr.4 – Personas Nr.3 projekta iesniegumu (Nr.09.1599). Projekti īstenoti zinātnes nozaru grupā „Humanitārās un sociālās zinātnes”, un projektu īstenošanai 2010.gadā tika piešķirts finansējums Ls 30 748 apmērā;
- 209.2.3. Persona Nr.5 ir vērtējusi Personas Nr.6 projekta iesniegumu (Nr.09.1602), savukārt Persona Nr.6 – Personas Nr.5 projekta iesniegumu (Nr.09.1463). Projekti īstenoti zinātnes nozaru grupā „Lauksaimniecības, Zemes, vides un meža zinātnes”, un projektu īstenošanai 2010.gadā tika piešķirts finansējums Ls 40 383 apmērā;
- 209.2.4. Persona Nr.7 ir vērtējusi Personas Nr.8 projekta iesniegumu (Nr.09.1555), savukārt Persona Nr.8 – Personas Nr.7 projekta iesniegumu (Nr.09.1551). Projekti īstenoti zinātnes nozaru grupā „Dabas zinātnes un matemātika”, un projektu īstenošanai 2010.gadā tika piešķirts finansējums Ls 36 556 apmērā.
210. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁴⁸ eksperts novērtē projektu, piešķirot noteiktu punktu skaitu un pamatojot savu vērtējumu.
211. Izvērtējot 10 izlasē iekļauto 2010.gadā finansēto FLPP vērtēšanas dokumentāciju, tika konstatēti gadījumi, ka LZP eksperti projektu ir novērtējuši ar noteiktu punktu skaitu, nepamatojot savu vērtējumu.
212. Izvērtējot 2009.gadā un 2010.gadā finansētos 10 FLPP, tika konstatēts, ka:
- 212.1. FLPP konkursi tiek veikti pirms tam, kad ir apstiprināts likums par valsts budžetu nākamajam gadam;
- 212.2. pēc valsts budžeta apstiprināšanas, mainoties projektu īstenošanai plānotajam finansējumam, LZP eksperti atkārtoti neizvērtē FLPP iesniegumus, kaut gan viens no vērtēšanas kritērijiem ir „pieprasīto finanšu līdzekļu pamatojums”, kā arī neizvērtē, kurā no projektiem ir sagaidāma lielāka atdeve no pieprasītajiem finanšu resursiem (neatbalsta projektus prioritārā secībā);
- 212.3. 2009.gadā īstenotajiem FLPP sākotnēji nepieciešamais finansējums būtiski atšķīrās no piešķirtā, piemēram:

³⁴⁷ LZP un Personas Nr.1 01.12.2009. uzņēmuma līgums Nr.09-EK-256; LZP un Personas Nr.2 01.12.2009. uzņēmuma līgums Nr.09-EK-332.

³⁴⁸ MK 22.02.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 24.,29., 37.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 37., 39.punkts.

- 212.3.1. projekta Nr.09.1348 „Latvijas veģetācijas sintaksonomiskā sistēma: hemiboreālās starpzonas augu sugu un augu sadarbību gradientanalīze lokālā reģionālā dimensijā” iesniegumā pieprasītais finansējums ir Ls 63 385, bet līgumā³⁴⁹ noteiktais – Ls 4320 jeb 15 reizes mazāks (93%);
- 212.3.2. projekta Nr.09.1286 „Latvijā sastopamo patogēno un nosacīti patogēno mikrobaktēriju īpašību un ģenētiskās daudzveidības pētījumi” iesniegumā pieprasītais finansējums - Ls 160 000, bet līgumā³⁵⁰ noteiktais – Ls 14 134 jeb 11 reizes mazāks (91%);
- 212.3.3. projekta Nr.09.1524 „Šūnu vadības tīklu pielietojumi bioprocesu vadībā” iesniegumā pieprasītais finansējums - Ls 40 000, bet līgumā³⁵¹ noteiktais – Ls 4320 jeb deviņas reizes mazāks (89%).

Projektu uzraudzība

Saturiskā uzraudzība (zinātniskie pārskati)

- 213. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁵²:
 - 213.1. zinātnisko pārskatu par FLPP īstenošanu vai noslēguma zinātnisko pārskatu projekta vadītājs iesniedz LZP;
 - 213.2. pamatojoties uz kārtējā gadā iesniegtajiem FLPP zinātniskajiem pārskatiem, LZP sagatavo pārskatu par FLPP zinātnisko lietderību un iesniedz to IZM. Minēto pārskatu LZP publicē savā mājaslapā internetā.
- 214. Izvērtējot LZP mājaslapā³⁵³ publicētos LZP ekspertu komisijas pārskatus par 2009.gadā un 2010.gadā LZP finansētajiem FLPP galvenajiem zinātniskajiem sasniegumiem un rezultātiem, tika konstatēts, ka:
 - 214.1. pārskatos ir iekļauta informācija par pārskata periodā nozarē iegūtajiem galvenajiem rezultātiem, novērtējot, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi;
 - 214.2. pārskatos nav ietverta informācija, vai un kādu ieguldījumu FLPP ir devuši katra prioritārā zinātnes virziena attīstībā, kā arī, kāds ir apstiprinātā projekta ieguldījums lietišķo un praktiskās ievirzes projektu īstenošanā.

Finansējuma izlietojuma kontrole (finanšu pārskati)

- 215. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁵⁴:

³⁴⁹ LZP un zinātniskās institūcijas 30.01.2009. līgums Nr.09.1348/150.

³⁵⁰ LZP un zinātniskās institūcijas 30.01.2009. līgums Nr. 09.1286/13.

³⁵¹ LZP un zinātniskās institūcijas 30.01.2009. līgums Nr. 09.1524/46.

³⁵² MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 49.-51.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 56.-58.punkts.

³⁵³ <http://www.lzp.gov.lv/parskati> (skatīts 19.10.2011.).

³⁵⁴ MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.) 49., 52., 54., 55., 57.punkts, MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 56., 64., 67., 68., 70.punkts.

- 215.1. FLPP vadītājs iesniedz SZA finanšu pārskatu par projektam piešķirtā finansējuma izlietojumu, pārskatu par zinātniskās grupas locekļiem, kā arī projekta pieņemšanas un nodošanas aktu;
- 215.2. SZA pusgada un gada finanšu pārskatus un pārskatus par zinātniskās grupas locekļiem izskata mēneša laikā pēc to saņemšanas;
- 215.3. SZA ir tiesības pārbaudīt FLPP ietvaros piešķirtā finansējuma izlietojumu zinātniskajā institūcijā;
- 215.4. pamatojoties uz kārtējā gadā iesniegtajiem gada finanšu pārskatiem, SZA sagatavo pārskatu par FLPP piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un iesniedz IZM;
- 215.5. IZM ir tiesības jebkurā laikā pieprasīt administrācijai projektu finanšu pārskatus par īstenotajiem projektu posmiem.
- 216. Valsts kontrole finanšu revīzijās³⁵⁵ ir konstatējusi, ka:
 - 216.1. LZP pārstāvji 2008.gadā un līdz 01.07.2009. nav veikuši pārbaudes par FLPP īstenošanas gaitu projektu īstenošanas vietās;
 - 216.2. 2009.gadā SZA ir veikusi pārbaudes tikai par sešu FLPP piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu. Pārbaudītais laika posms – 2008.gads (īstenoto FLPP skaits - 690) un daļai projektu – 2009.gads (pirmie deviņi mēneši, īstenoto FLPP skaits - 333).
- 217. Saskaņā ar SZA pārbaudes plānu³⁵⁶ 2010.gadā SZA veica pārbaudes par FLPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu 10 zinātniskajās institūcijās, pārbaudot tikai 17 FLPP (skatīt 9.pielikumu) no 2010.gadā finansētajiem 165 FLPP.
- 218. Atbilstoši SZA pārbaudes plānam³⁵⁷ 2011.gadā SZA veica pārbaudes par FLPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu 15 zinātniskajās institūcijās, pārbaudot 11 FLPP no 2009.gada finansētajiem 333 FLPP un 21 FLPP no 2010.gada finansētajiem 165 FLPP.

Secinājumi

- 219. IZM rīcība FLPP apstiprināšanā, īstenošanā un uzraudzībā nav vērsta uz efektīvāku FLPP piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, jo:
 - 219.1. IZM nav nodrošinājusi:
 - 219.1.1. uz projektu zinātnisko kvalitāti orientētu FLPP izvērtējumu - par FLPP iesnieguma vērtēšanas kritēriju „Projekta zinātniskā kvalitāte”, kas ir FLPP piešķiršanas galvenais kritērijs, var iegūt tikai piecus punktus jeb 20% no kopējiem iegūstamajiem 25 punktiem;

³⁵⁵ Valsts kontroles 29.04.2009. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-37/2008 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2008.gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību” 53.2.apakšpunkts, Valsts kontroles 30.04.2010. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-30/2009 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2009.gada pārskata sagatavošanas pareizību” 259. un 264.punkts.

³⁵⁶ Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem un Valsts pētījumu programmām piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudes plāns 2010.gadam (apstiprināts ar 22.04.2010. SZA rīkojumu Nr.1-02/9).

³⁵⁷ Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem un Valsts pētījumu programmām piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudes plāns 2011.gadam, ar grozījumiem 13.12.2011. (apstiprināts ar SZA 13.12.2011. rīkojumu Nr.1-02/31).

219.1.2. objektīvu un normatīvajam regulējumam³⁵⁸ atbilstošu FLPP izvērtējumu:

219.1.2.1. FLPP vērtēšanas procesā netika nodrošināta projektu iesniegumu vērtētāju neatkarība;

219.1.2.2. tika konstatēti gadījumi, kad LZP eksperti projekta iesnieguma vērtēšanas kritērijus novērtēja ar noteiktu punktu skaitu, nepamatojot savu vērtējumu;

219.2. normatīvajā aktā³⁵⁹ un LZP tiesību aktos nav noteikts, ka FLPP vadītāju iesniegtie zinātniskie pārskati par FLPP īstenošanas laikā paveikto jāvērtē attiecīgās zinātnes nozares ekspertiem, kā arī netiek vērtēts, kāds ir apstiprinātā projekta ieguldījums prioritārā zinātnes virziena attīstībā un lietišķo projektu īstenošanā;

219.3. 2009.gadā FLPP piešķirtais finansējums tika būtiski samazināts (pat līdz 90%), nepārskatot tiem noteiktos sasniežamos rezultātus;

219.4. kaut gan MK ir apstiprinājis prioritāros zinātnes virzienus FLPP finansēšanai, konstatēti gadījumi, ka FLPP tiek īstenoti zinātnes nozarēs, kuras neatbilst prioritārajiem zinātnes virzieniem.

Ieteikumi

220. Lai nodrošinātu uz projektu zinātnisko kvalitāti vērstu FLPP vērtēšanas procesu, IZM izvērtēt iespēju izstrādāt priekšlikumus grozījumiem normatīvajā aktā³⁶⁰, pārskatot vērtēšanas kritērija „Projekta zinātniskā kvalitāte”, kas ir FLPP piešķiršanas galvenais kritērijs, īpatsvaru kopējā iegūstamajā punktu skaitā.

221. Lai īstenotu normatīvajiem aktiem³⁶¹ atbilstošu FLPP vērtēšanas procesu, IZM pilnveidot iekšējos tiesību aktus, lai:

221.1. LZP eksperti, vērtējot projekta iesniegumus, pamato savu vērtējumu, kā to nosaka normatīvais akts³⁶²;

221.2. vienu zinātnisko institūtu pārstāv ne vairāk kā puse no projekta izvērtēšanai izvēlētajiem ekspertiem, kā to paredz normatīvais akts³⁶³;

221.3. projektu vadītāji (iesniedzēji), vienlaikus būdami arī LZP eksperti, nevērtē viens otra projekta iesniegumus.

³⁵⁸ MK 22.09.2009. noteikumi Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.).

³⁵⁹ MK 22.09.2009. noteikumi Nr.1066 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (spēkā līdz 31.03.2011.), MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”.

³⁶⁰ MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 5.21.apakšpunkts, MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”.

³⁶¹ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 20.06.2006. noteikumu Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību” 35.punkts.

³⁶² MK 29.03.2011. noteikumu Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 39.punkts.

³⁶³ MK 20.06.2006. noteikumu Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību” 35.punkts.

222. Lai nodrošinātu īstenoto FLPP sasniegto rezultātu ieguldījumu zinātnes attīstībā, IZM veikt pasākumus, lai tiek izvērtēts apstiprinātā FLPP ieguldījums prioritārajā zinātnes virziena attīstībā un FLLP īstenošanas rezultātus izvērtētu attiecīgās zinātnes nozares eksperti.

2.3. Tirgus orientēto pētījumu projektu finansēšana, vērtēšana un uzraudzība

Konstatējumi

223. Pamatnostādnēs 2009.-2013.gadam³⁶⁴ identificēto problēmu risināšanai ir noteikti četri uzdevumi, kur viens no uzdevumiem ir nodrošināt būtisku valsts investīciju pieaugumu zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, panākot, lai finansējuma piešķiršanas mehānisms nodrošinātu privātā sektora investīciju pieaugošu piesaisti.
224. No valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansētajiem pētījumu veidiem tikai TOP projektu īstenošanai tiek piesaistīts privātā sektora līdzfinansējums.
225. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁶⁵ TOP projektu mērķis ir veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju, tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību, jaunu darba vietu radīšanu. Atbalsts tiek piešķirts visu nozaru TOP projektiem. Finansējumu TOP projektiem sadala IZM, pamatojoties uz zinātnisko un tautsaimniecisko ekspertīzi un saskaņā ar MK noteikumiem. Projektu zinātnisko ekspertīzi veic LZP eksperti.
226. Atbilstoši Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007.-2013.gadam īstenošanas plānam, lai sekmētu rūpniecības, izglītības un zinātnes sektoru sadarbību, zināšanu pārnesei un komercializāciju, tika plānots, ka ik gadu atbalstīs 30 TOP projektus paredzot tam finansējumu: 2007.gadā – Ls 830 000, 2008.gadā – Ls 950 000, 2009.gadā – Ls 1 100 000, 2010.gadā – Ls 1 200 000, 2011.gadā – Ls 1 350 000, 2012.gadā – Ls 1 400 000 un 2013.gadā – Ls 1 500 000³⁶⁶.
227. Ekonomikas ministrijas informatīvajā ziņojumā³⁶⁷ ir norādīts, ka 2010.gadā TOP projektu finansēšanai tika piešķirti Ls 280 000, lai izpildītu iepriekšējos gados (no 2006.gada līdz 2008.gadam) noslēgtos 23 līgumus.
228. Izvērtējot valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu TOP īstenošanai, tika konstatēts (skatīt 4.tabulu sadaļā „Valsts budžeta finansējuma plānošana zinātnei”):
- 228.1. 2010.gadā un 2011.gadā valsts budžeta apakšprogrammas 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” finansējums veidoja 2% no valsts budžeta programmas „Zinātne” finansējuma;
- 228.2. kaut gan valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” 2008.gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu finansējums tika palielināts par Ls 3 457 327 jeb 9%, valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” finansējums tika samazināts par Ls 174 707 jeb 21%;

³⁶⁴ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnēm 2009.–2013.gadam”) IV. sadaļa.

³⁶⁵ Zinātniskās darbības likuma 36.pants.

³⁶⁶ Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007. -2013.gadam 1.pielikums (apstiprināta ar MK 28.06.2007. rīkojumu Nr.406 „Par Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmu 2007.–2013.gadam”).

³⁶⁷ Ekonomikas ministrijas 21.06.2011. informatīvais ziņojums „Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007.-2013.gadam izpilde 2010.gadā”.

- 228.3. samazinoties valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansējumam 2009.gadā un 2010.gadā, arī valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” finansējums tika samazināts;
- 228.4. 2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” finansējums tika samazināts par Ls 164 856 jeb 1%, tajā skaitā valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” – par Ls 118 521, kas veido 72% no kopējā finansējuma samazinājuma;
- 228.5. kaut gan valsts budžeta programmai 05.00.00 „Zinātne” 2012.gadā³⁶⁸ salīdzinājumā ar 2011.gadu finansējums netika samazināts, valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” tas tika samazināts par Ls 50 000 jeb 31%.
229. 2007.gadā tika apstiprināti un no valsts budžeta līdzekļiem finansēti 28 TOP projekti ar kopējo valsts budžeta finansējumu Ls 1 269 346 apmērā un 2008.gadā – 21 TOP projekts ar kopējo valsts budžeta finansējumu Ls 911 702 apmērā, kuru īstenošanas laiks tika plānots no 12 mēnešiem līdz 36 mēnešiem sadalījumā pa vairākiem posmiem³⁶⁹. 2007.gadā un 2008.gadā tika turpināta iepriekšējos gados uzsākto TOP projektu īstenošana. Kopš 2009.gada līdz 2011.gada septembrim netika pieņemti jauni TOP projektu iesniegumi³⁷⁰, bet tikai turpināta iepriekšējos gados uzsākto TOP projektu īstenošana. No 2011.gada septembra tika atsākta TOP projektu pieteikumu pieņemšana ar piebīdi, ka lēmums par projektu pieteikumu apstiprināšanu un līgumu slēgšanu tiks pieņemts pēc likuma „Par valsts budžetu 2012.gadam” izsludināšanas³⁷¹.
230. Atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2012.gadam” TOP plānotais finansējums 2012.gadā veido Ls 110 800, kas ir par Ls 50 000 jeb 31% mazāks nekā 2011.gadā.
231. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁷² projektus piesaka un īsteno zinātniskās institūcijas.
232. Izlasē tika iekļauti septiņu zinātnisko institūciju īstēnotie 15 TOP projekti, no kuriem deviņi līdz 31.12.2010. ir noslēgušies, četri nav noslēgušies un divos gadījumos ir uzsākts process līguma izbeigšanai (skatīt 10.pielikumu).

Tirgus orientēto pētījumu projektu iesniegumu izvērtēšanas process

233. Saskaņā ar normatīvo aktu³⁷³ atbalsta saņemšanai nevar pieteikties pretendents, kas ar tiesas lēmumu atzīts par maksātnespējīgu, tajā skaitā uzsākts tā sanācības process vai (saskaņā ar komercreģistra informāciju) likvidācijas process, vai tā saimnieciskā darbība ir izbeigta un tas normatīvajos aktos noteiktajos termiņos pilnā apmērā nav samaksājis nodokļus un citus valsts vai pašvaldību noteiktos obligātos maksājumus.

³⁶⁸ MK 05.12.2011. sēdes protokollēmuma (protokols Nr.71 3.§) - Likumprojekts „Par valsts budžetu 2012.gadam” un Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvars 2012.–2014.gadam 1.punkts.

³⁶⁹ <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/TOP.html> (skatīts 07.12.2010.).

³⁷⁰ IZM 06.12.2010. vēstules Nr.1-17/8218 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010” 11.pielikums.

³⁷¹ <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/TOP.html> (skatīts 14.10.2011.).

³⁷² MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 2.punkts.

³⁷³ MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 5.punkts.

234. Normatīvajā aktā³⁷⁴ ir paredzēts, ka tautsaimnieciskajā ekspertīzē vērtē ražojošā sektora partneru ieinteresētību projekta rezultātu izmantošanā, tajā skaitā spēju sniegt paredzēto ieguldījumu projektā un iespēju ieviest projektu un tā potenciālu (ražojošā sektora partnera – līdzfinansētāja – menedžmenta, materiāli tehniskās bāzes un intelektuālā kapitāla resursi).
235. Tā kā kopš 2009.gada netiek pieņemti jauni TOP projektu iesniegumi³⁷⁵, revīzijas laikā tika vērtēta 2007.gadā un 2008.gadā iesniegto TOP projektu iesniegumu vērtēšanas dokumentācija.
236. Izvērtējot normatīvajos aktos³⁷⁶ noteikto TOP projektu iesniegumu vērtēšanas kārtību, tika konstatēts, ka:
- 236.1. tajos nav noteikti vērtēšanas kritēriji:
- 236.1.1. pretendenta (zinātniskās institūcijas) atbilstība normatīvā akta³⁷⁷ prasībām par pretendenta maksātspēju, kā arī nav iekļauta prasība pretendentiem (zinātniskās institūcijas) sniegt informāciju par maksātspēju un nodokļu maksājumu saistībām;
- 236.1.2. jaunu darba vietu radīšana, kas ir viens no TOP mērķiem;
- 236.2. kaut gan normatīvajā aktā³⁷⁸ ir noteikts kritērijs vērtēt ražojošā sektora partneru ieinteresētību projekta rezultātu izmantošanai, kā arī spēju sniegt paredzēto ieguldījumu projektā, tomēr nav noteiktas prasības, kādām jāatbilst TOP projekta līdzfinansētājam (ražojošā sektora partneris).
237. Revīzijā tika vērtēti izlasē iekļauto septiņu zinātnisko institūciju īstenoto 15 TOP projektu par kopējo summu Ls 1 322 058, tajā skaitā Ls 411 007 ražojošā sektora partnera līdzfinansējums, pamatojošie dokumenti (skatīt 10.pielikumu). Revīzijā tika konstatēts, ka, kaut gan ar līdzfinansētāju ir noslēgti vienošanās protokoli vai sadarbības līgumi par līdzfinansējuma nodrošināšanu, trijos gadījumos projekta īstenotāji nav nodrošinājuši līgumā plānoto līdzfinansējumu, kā rezultātā:
- 237.1. viena projekta izpilde vēl nav pabeigta (TOP projekts Nr.TOP 08-08 ar kopējo finansējumu Ls 30 000 apmērā, tajā skaitā Ls 9000 līdzfinansējums);
- 237.2. diviem projektiem IZM ir ierosinājusi līguma izpildes pārtraukšanu (TOP projekts Nr.TOP 08-20 ar kopējo finansējumu Ls 130 000 apmērā, tajā skaitā Ls 40 000 līdzfinansējums, un TOP projekts Nr.TOP 07-19 ar kopējo finansējumu Ls 90 000, tajā skaitā Ls 35 000 līdzfinansējums).

³⁷⁴ MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 25.1. un 25.3.apakšpunkts.

³⁷⁵ IZM 06.12.2010. vēstules Nr.1-17/8218 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010” 11.pielikums.

³⁷⁶ MK 11.07.2006. noteikumi Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.), MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.).

³⁷⁷ MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 5.punkts.

³⁷⁸ MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 5.pielikums „TOP iesnieguma vērtēšanas kritēriji, vērtējums un tā pamatojums” (tautsaimnieciskā eksperta vērtējums).

238. Normatīvais akts³⁷⁹ nosaka, ka atbalstu TOP projektiem neapvieno ar atbalstu projektiem, ko īsteno saskaņā ar citām atbalsta programmām vai individuālajiem atbalsta projektiem, un, ja projekta īstenotājs pēdējo triju gadu laikā ir saņēmis no FLPP vai VPP līdzekļiem finansējumu līdzīgu tēmu izpētei, iesniegumā sniedz īsu iegūto rezultātu kopsavilkumu un pamato, ka pieprasītie un iepriekš saņemtie līdzekļi netiks vienlaikus izlietoti projekta finansēšanai.
239. Izvērtējot izlasē iekļauto septiņu zinātnisko institūciju 15 īstenoto TOP projektu laika posmā no 01.01.2007. līdz 30.09.2010. iesniegumus un tiem pievienotos dokumentus, tika konstatēts, ka:
- 239.1. 14 gadījumos projekta iesnieguma iesniedzējs nav norādījis informāciju par atbalsta saņemšanu/nesaņemšanu no FLPP un VPP finansējuma par līdzīgu tēmu;
- 239.2. IZM pieņem lēmumu par TOP projekta atbalstīšanu, pamatojoties uz pretendenta iesniegto informāciju un neizvērtē, vai atbalsts TOP projektiem netiek apvienots ar atbalstu projektiem, ko īsteno saskaņā ar citām atbalsta programmām vai individuālajiem atbalsta projektiem, kā arī, vai projekta īstenotājs pēdējo triju gadu laikā ir/nav saņēmis no FLPP vai VPP līdzekļiem finansējumu līdzīgu tēmu izpētei.
240. Izvērtējot IZM mājaslapā³⁸⁰ pieejamo un IZM iesniegto informāciju³⁸¹, tika konstatēts, ka IZM apkopo informāciju par katru īstenoto TOP projektu atsevišķi. Tomēr nav izveidota zinātnisko projektu vienota datubāze (TOP, FLPP un VPP), kas ļautu kontrolēt, vai TOP projekta īstenotājs pēdējo triju gadu laikā ir saņēmis no FLPP vai VPP līdzekļiem finansējumu līdzīgu tēmu izpētei.
241. Normatīvie akti³⁸² nosaka, ka:
- 241.1. mēneša laikā pēc iesnieguma iesniegšanas IZM izvērtē tā atbilstību administratīvās atbilstības kritērijiem, kā arī nodrošina iesnieguma zinātnisko un tautsaimniecisko ekspertīzi atbilstoši zinātniskās un tautsaimnieciskās ekspertīzes kritērijiem. Ja objektīvu iemeslu dēļ šo termiņu nav iespējams ievērot, IZM to var pagarināt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā;
- 241.2. līdz 21.08.2008. ekspertu darba samaksa tika aprēķināta atbilstoši likmei Ls 10 stundā, bet ne vairāk kā Ls 100 (pirms nodokļu samaksas) par projektu; no 22.02.2008. ekspertu darba samaksu aprēķina atbilstoši likmei Ls 15 stundā (pirms darba ņēmēja nodokļa samaksas).
242. Zinātnisko ekspertīzi veic divi LZP eksperti, bet tautsaimniecisko ekspertīzi - viens eksperts (nozares speciālists)³⁸³.

³⁷⁹ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 12.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 12., 17.punkts.

³⁸⁰ <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/TOP/7295.html>,
<http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/TOP/7296.html> (skatīts 24.10.2011.).

³⁸¹ IZM 07.02.2011. vēstule Nr.1-17/716 „Par atbildēm uz Valsts kontroles informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”, Latvijas zinātnieki tautsaimniecībai, 2008 – Rīga, Latvijas Tehnoloģiskais centrs, 2008.

³⁸² MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 18.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 18., 22.punkts.

243. Normatīvajos aktos nav noteikti kritēriji, kādiem jāatbilst tautsaimniecības nozares ekspertam (piemēram, izglītība, kompetence, profesionālā pieredze attiecīgajā jomā u.c.), kas izvērtē TOP projektu iesniegumu, kā arī nav noteikts process, kādā veidā tiek izvēlēti zinātniskie (LZP) un tautsaimniecības nozaru eksperti.
244. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju³⁸⁴ „...*tautsaimniecības nozaru ekspertu pieaicināšanā IZM sadarbojas ar attiecīgo nozaru asociācijām, kuras nominē vai iesaka attiecīgos projektos neieinteresētos speciālistus, kuri paraksta deklarāciju par objektivitāti*”.
245. Izvērtējot izlasē iekļauto septiņu zinātnisko institūciju 15 īstenoto TOP projektu veiktās zinātniskās un tautsaimnieciskās ekspertīzes 2007.gadā un 2008.gadā, tika konstatēts, ka:
- 245.1. divos gadījumos zinātnisko ekspertīzi ir veikušas personas, kurām saskaņā ar LZP sniegto informāciju³⁸⁵ uz ekspertīzes veikšanas laiku bija beigušās eksperta tiesības;
- 245.2. zinātnisko ekspertu aizpildītajās veidlapās tiek norādīta vispārīga informācija no TOP projekta iesnieguma, nenorādot detalizētu vērtējuma pamatojumu, piemēram, TOP projekta Nr.TOP 08-08 „Būvniecībā izmantojama daudzfunkcionāla kompozītmateriāla no nolietotu riepu reciklāta iegūšanas tehnoloģijas izstrāde” zinātniskā eksperta aizpildītajās veidlapās projekta vērtēšanas kritērijam:
- 245.2.1. „Projektā solīto rezultātu praktiskā nozīme un novitāte” kā vērtējuma pamatojumi ir norādīti „Nozīme ir Latvijas mērogā” un „Nozīme ir Latvijas apstākļos. Nekādas pasaules ražotnes RTU nesagatavos”;
- 245.2.2. „Projekta ieguldījums ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, videi draudzīgu tehnoloģiju un pieeju ieviešanā” kā vērtējuma pamatojumi ir norādīti „Projekts ir ilgtspējīgs un videi draudzīgs, jo atbrīvos Latviju no vecu riepu kalniem, tās nededzinot” un „Projekts ir ilgtspējīgs un videi draudzīgs. Tomēr nav skaidrs, vai sasmalcinātās riepas elementu iekļaušana būvmateriālā neradīs „smaržu” uz materiāla ārējās virsmas”.
246. Izvērtējot LZP iesniegto informāciju³⁸⁶ par TOP projektu iesniegumu tautsaimnieciskās un zinātniskās vērtēšanas ekspertu darba samaksu par 2007.gadā un 2008.gadā veiktajām ekspertīzēm, tika konstatēts, ka:
- 246.1. samaksa ekspertiem par ekspertīzēm ir veikta, pamatojoties uz LZP un IZM noslēgtajiem līgumiem vai IZM rīkojumiem;
- 246.2. visos gadījumos IZM un LZP līgumus par ekspertīžu veikšanu ir slēgušas vai rīkojumus izdevušas pēc ekspertīžu faktiskās veikšanas, piemēram,

³⁸³ Zinātniskās darbības likuma 36.pants, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 20., 24.punkts.

³⁸⁴ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

³⁸⁵ LZP 09.12.2010. elektroniskā vēstule.

³⁸⁶ IZM un LZP 27.04.2007. līgums Nr.TOP 07-11 par projekta izpildi, IZM 01.02.2008. rīkojums Nr.76 „Par tirgus orientēto pētījumu projektu pieteikumu ekspertu darba samaksu”, IZM un LZP 05.08.2008. līgums Nr.17-22/9 „Par tirgus orientēto pētījumu projektu iesniegumu ekspertīžu apmaksu 2007.gadā”, IZM un LZP 27.11.2008. līgums Nr.01-23/341 par projekta realizāciju.

TOP projektu Nr.TOP 08-08 zinātniskā ekspertīze tika veikta 08.02.2008., Nr.TOP 08-05 – 04.05.2008. un Nr.TOP 08-03 – 08.02.2008., bet līgums par darba samaksu ekspertiem noslēgts tikai 27.11.2008., TOP projekta Nr.08-06 tautsaimnieciskā ekspertīze tika veikta 11.11.2007., bet līgums par darba samaksu ekspertam tika noslēgts tikai 05.08.2008.;

- 246.3. IZM un LZP līgumos³⁸⁷ ir norādīti eksperti, kā arī veikto ekspertīžu skaits, tām veltītais stundu skaits un izmaksājamā summa par veiktajām ekspertīzēm, taču nav norādīts, kādus projektus eksperts ir vērtējis un cik katram projektam veltījis stundas;
- 246.4. ekspertu aizpildītajā veidlapā par zinātnisko ekspertīzi:
 - 246.4.1. divos gadījumos ir norādīts mazāks ekspertīzei veltīto stundu skaits nekā IZM un LZP līgumā³⁸⁸ (samaksa veikta atbilstoši līgumā³⁸⁹ norādītajam stundu skaitam);
 - 246.4.2. sešos gadījumos nav norādīts ekspertīzes veikšanai veltīto stundu skaits, bet līgumos³⁹⁰ ir norādīts un veikta samaksa Ls 382 apmērā.

Tirgus orientēto pētījumu projektu īstenošanai piešķirtais finansējums un izlietojuma uzraudzība

- 247. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem³⁹¹:
 - 247.1. sākot īstenot projekta posmu, atbilstoši līguma vienošanās protokolā (līguma 2.pielikums) paredzētajām projekta posma izmaksām 10 dienu laikā pēc vienošanās protokola parakstīšanas tiek piešķirts avanss 50% apmērā no visām šī posma izmaksām;
 - 247.2. pēc projekta posma īstenošanas izpildītājs un pasūtītājs paraksta šajā posmā paredzēto darbu pieņemšanas un nodošanas aktu. Minētais akts ir pamats atlikušo līdzekļu pārskaitīšanai izpildītāja kontā 10 dienu laikā pēc akta parakstīšanas.
- 248. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka normatīvajos aktos³⁹² nav noteikts termiņš, kādā IZM slēdz līgumu ar projekta izpildītāju par TOP projekta izpildi, kā arī normatīvajos aktos³⁹³ un noslēgtajos līgumos par TOP projektu izpildi nav noteikts

³⁸⁷ IZM un LZP 27.04.2007. līgums Nr.TOP 07-11 par projekta izpildi, IZM un LZP 05.08.2008. līgums Nr.17-22/9 „Par tirgus orientēto pētījumu projektu iesniegumu ekspertīžu apmaksu 2007.gadā”.

³⁸⁸ IZM un LZP 27.11.2008. līgums Nr.01-23/341 par projekta realizāciju.

³⁸⁹ IZM un LZP 27.11.2008. līgums Nr.01-23/341 par projekta realizāciju.

³⁹⁰ IZM un LZP 27.04.2007. līgums Nr.TOP 07-11 par projekta izpildi, IZM un LZP 27.11.2008. līgums Nr.01-23/341 par projekta realizāciju.

³⁹¹ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 27., 29.punkts, 3.pielikuma „Līgums par tirgus orientētā pētījuma projekta izpildi” sadaļa „Līguma 2.pielikums „Vienošanās protokols par tirgus orientētā pētījuma projekta posma izpildes darbu līgumcenu un norēķinu kārtību””, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 48., 50.punkts, 3.pielikuma „Līgums par tirgus orientētā pētījuma projekta izpildi” sadaļa „Līguma 2.pielikums „Vienošanās protokols par tirgus orientētā pētījuma projekta posma izpildes darbu līgumcenu un norēķinu kārtību””.

³⁹² MK 11.07.2006. noteikumi Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.), MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.).

³⁹³ MK 11.07.2006. noteikumi Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.), MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.).

termiņš, kādā IZM jāizskata projekta izpildītāja iesniegtais projekta posma darbu pieņemšanas un nodošanas akts.

249. Pārbaudot IZM 2009.gadā veiktos 26 avansa maksājumus par kopējo summu Ls 157 284 un 31 gala maksājumu par kopējo summu Ls 281 466 un 2010.gadā – 31 avansa maksājumu par kopējo summu Ls 75 958 un 10 gala maksājumus par kopējo summu Ls 203 363 zinātnisko projektu izpildītājiem, tika konstatēts, ka:

- 249.1. 86 TOP projektu izpildītāju iesniegtos posma darbu pieņemšanas un nodošanas aktus IZM ir apstiprinājusi no vienas dienas līdz divu mēnešu laikā:

249.1.1. 2009.gadā IZM ir apstiprinājusi 38 no 46 izpildītāju iesniegtajiem posma darbu pieņemšanas un nodošanas aktiem viena mēneša laikā pēc to iesniegšanas un astoņus – ilgākā laika posmā;

249.1.2. 2010.gadā IZM ir apstiprinājusi 27 no 40 izpildītāju iesniegtajiem posma darbu pieņemšanas un nodošanas aktiem viena mēneša laikā pēc to iesniegšanas, 13 – ilgākā laika posmā;

249.1.3. 2009.gada decembrī saņemtie 15 TOP projektu posmu darbu pieņemšanas un nodošanas akti apmaksāti 2010.gada janvārī par kopējo summu Ls 108 287 un 2010.gada decembrī saņemtie deviņi TOP projektu posmu darbu pieņemšanas un nodošanas akti apmaksāti 2011.gada janvārī par kopējo summu Ls 63 712;

- 249.2. kaut gan TOP projektu izpildītāji vienošanās protokolus par norēķinu kārtību IZM iesniedz līgumos noteiktajos termiņos, IZM tos apstiprina un veic maksājumus no viena līdz sešu mēnešu laikā:

- 249.2.1. 2009.gadā no TOP projektu izpildītāju 26 iesniegtajiem vienošanās protokoliem par norēķinu kārtību:

249.2.1.1. avansa apmaksa veikta divos gadījumos viena mēneša laikā, divos gadījumos divu mēnešu laikā, astoņos gadījumos trīs mēnešu laikā, piecos gadījumos četru mēnešu laikā, astoņos gadījumos piecu mēnešu laikā un vienā gadījumā sešu mēnešu laikā pēc to saņemšanas IZM;

249.2.1.2. pēc IZM apstiprināšanas tie iesniegti IZM Grāmatvedības nodaļā avansa maksājuma veikšanai četros gadījumos viena mēneša laikā, 11 gadījumos divu mēnešu laikā, četros gadījumos trīs mēnešu laikā, sešos gadījumos sešu mēnešu laikā un vienā gadījumā piecu mēnešu laikā;

- 249.2.2. 2010.gadā no TOP projektu izpildītāju 11 iesniegtajiem vienošanās protokoliem par norēķinu kārtību:

249.2.2.1. avansa apmaksa vienā gadījumā netika veikta gada laikā, divos gadījumos veikta viena mēneša laikā, divos gadījumos - divu mēnešu laikā, divos gadījumos - trīs mēnešu laikā, vienā gadījumā - četru mēnešu laikā un trīs gadījumos - piecu mēnešu laikā pēc to saņemšanas IZM;

- 249.2.2.2. pēc IZM apstiprināšanas tie iesniegti IZM Grāmatvedības nodaļā avansa maksājuma veikšanai četros gadījumos viena mēneša laikā, vienā gadījumā divu mēnešu laikā, divos gadījumos trīs mēnešu laikā, divos gadījumos četru mēnešu laikā un vienā gadījumā piecu mēnešu laikā.
250. Izvērtējot izlasē iekļauto zinātnisko institūciju īstenoto 15 TOP projektu dokumentus, tika konstatēts, ka:
- 250.1. piecos gadījumos TOP projekta posma izpildes termiņš pagarināts IZM līgumsaistību neizpildes dēļ – novēloti (kavējums – līdz pat sešiem mēnešiem) veikts finanšu līdzekļu pārskaitījums projektu īstenotājiem Ls 55 289 (Nr.TOP 08-18 (2.posms, Ls 10 000), Nr.TOP 08-09 (3.posms, Ls 4 500), Nr.TOP 08-06 (3.posms, Ls 6 000), Nr.TOP 07-22 (2.posms, Ls 13 790), Nr.TOP 07-17 (3.posms, Ls 20 999));
- 250.2. vienā gadījumā (Nr.TOP 08-03 (3.posms, Ls 12 000)) mainīta projekta posma uzdevumu izpildes secība, jo projekta izpildītājs nav laikus saņēmis finansējumu no IZM.
251. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem³⁹⁴ finanšu pārskatā un pārskatā par darba izpildītājiem norāda līdzekļu izlietojumu. Finanšu pārskata izklāstam un pievienotajiem dokumentiem jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats par kopējo līdzekļu izlietojumu, lai pārbaudītājs varētu izsekot katra saimnieciskā darījuma norisei. Finanšu pārskatam pievieno apliecinošus dokumentus par projekta ietvaros izdarītā iepirkuma iekļaušanu bilancē. Pārskatus paraksta projekta vadītājs un institūcijas galvenais grāmatvedis.
252. Izvērtējot izlasē iekļauto zinātnisko institūciju īstenoto 15 TOP projektu iesniegtos dokumentus, tika konstatēts, ka zinātniskās institūcijas veiktajiem izdevumiem sniedz dažādus attaisnojuma dokumentus:
- 252.1. divos gadījumos izpildītāji ir iesnieguši tikai Valsts kases norēķinu konta izdrukas, kurās ar marķieri atzīmēti tie izdevumi, kas attiecināmi uz noteiktajam projektam piešķirto līdzekļu izlietojumu (Nr.TOP 08-08 ar kopējo finansējumu Ls 30 000 apmērā, tajā skaitā Ls 9 000 līdzfinansējums, Nr.TOP 07-17 ar kopējo finansējumu Ls 179 985 apmērā, tajā skaitā Ls 53 996 līdzfinansējums);
- 252.2. trīs gadījumos izpildītāji ir iesnieguši tikai kopsavilkumus, kuros norādītas atsaucis uz izdevumu attaisnojuma dokumentiem (Nr.TOP 08-03 ar kopējo finansējumu Ls 60 000 apmērā, tajā skaitā Ls 18 000 līdzfinansējums, Nr.TOP 08-05 ar kopējo finansējumu Ls 163 455 apmērā, tajā skaitā Ls 45 000 līdzfinansējums, Nr.TOP 07-19 ar kopējo finansējumu Ls 90 000, tajā skaitā Ls 35 000 līdzfinansējums);
- 252.3. piecos gadījumos izpildītāji ir iesnieguši rēķinus vai maksājuma uzdevumus (Nr.TOP 07-09 ar kopējo finansējumu Ls 65 126 apmērā, tajā skaitā Ls 19 558 līdzfinansējums, Nr.TOP 07-22 ar kopējo finansējumu Ls 133 400 apmērā, tajā skaitā Ls 40 020 līdzfinansējums, Nr.TOP 07-27

³⁹⁴ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 31.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 52.punkts.

- ar kopējo finansējumu Ls 57 942 apmērā, tajā skaitā Ls 17 383 līdzfinansējums, Nr.TOP 07-02 ar kopējo finansējumu Ls 50 000 apmērā, tajā skaitā Ls 15 000 līdzfinansējums, Nr.TOP 07-16 ar kopējo finansējumu Ls 37 920 apmērā, tajā skaitā Ls 12 000 līdzfinansējums);
- 252.4. piecos gadījumos projekta izpildītāji nav iesnieguši izdevumu attaisnojuma dokumentus (Nr. TOP 08-20 ar kopējo finansējumu Ls 130 000 apmērā, tajā skaitā Ls 40 000 līdzfinansējums, Nr.TOP 08-10 ar kopējo finansējumu Ls 180 000 apmērā, tajā skaitā Ls 54 000 līdzfinansējums, Nr.TOP 08-18 ar kopējo finansējumu Ls 59 518 apmērā, tajā skaitā Ls 29 518 līdzfinansējums, Nr.TOP 08-09 ar kopējo finansējumu Ls 56 212 apmērā, tajā skaitā Ls 14 053 līdzfinansējums, Nr.TOP 08-06 ar kopējo finansējumu Ls 28 500 apmērā, tajā skaitā Ls 8 500 līdzfinansējums).
253. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem³⁹⁵ piešķirto finansējumu drīkst izlietot tikai iesniegumā paredzētajiem mērķiem.
254. Normatīvais akts³⁹⁶ nosaka, ka projekta ietvaros finansējumu piešķir šādām projekta atbalstāmajām izmaksām: personāla izdevumi (zinātniski tehniskais personāls un cits palīgpersonāls, kas piedalās zinātniskajā projektā), zinātniskajā projektā izmantotās aparatūras un iekārtu izmaksas.
255. Normatīvajos aktos³⁹⁷ un līgumos par TOP projekta izpildi nav noteikts, kā rīkoties TOP projekta īstenotājam gadījumos, ja faktiskie izdevumi atšķiras no līgumcenas kalkulācijā norādītā un projektā iesaistītās personas atšķiras no plānotajiem darbu izpildītājiem.
256. Izvērtējot izlasē iekļauto septiņu zinātnisko institūciju īstenoto 15 TOP projektu (skatīt 10.pielikumu) dokumentāciju par laika posmu no 01.01.2007. līdz 30.09.2010., tika konstatēts, ka:
- 256.1. IZM pārbauda finanšu pārskatos sniegtās informācijas atbilstību līgumcenas kalkulācijai, bet nepārbauda, vai piešķirtais finansējums tiek izlietots iesniegumā paredzētajiem mērķiem;
- 256.2. izdevumu pozīcijās ir atšķirības starp plānoto un faktisko izpildi un tikai dažos gadījumos projektu īstenotāji ir iesnieguši IZM skaidrojumu par izmaiņām plānotā finansējuma izlietojumā.
257. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju³⁹⁸ „...līgumcenas kalkulācijā finansējums tiek plānots turpmākajiem trīs līdz sešiem mēnešiem. Savukārt finanšu pārskats ir dokuments par faktiski izlietoto finansējumu, un tas atsevišķās pozīcijās var atšķirties no plānotā. Tā ir normāla prakse, kas bieži saistīta ar iepirkumiem, kuru

³⁹⁵ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 28.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 49.punkts.

³⁹⁶ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 8.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 11.punkts.

³⁹⁷ MK 11.07.2006. noteikumi Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.), MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.).

³⁹⁸ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

rezultātus nevar precīzi prognozēt. Visbiežāk minētās nesaskaņas tiek risinātas, sazinoties ar IZM”.

258. Normatīvajos aktos³⁹⁹ ir noteikts: ja iesniegums vai tā ekspertīzes rezultāti ļauj prognozēt, ka, īstenojot projektu, tiks radīts aizsargājams intelektuālais īpašums (piemēram, autortiesības, patenti, tirdzniecības zīmes, preču zīmes), par intelektuālā īpašuma īpašumtiesībām un to aizsardzību noslēdz atsevišķu vienošanos starp pasūtītāju, izpildītāju un līdzfinansētāju.
259. Normatīvajos aktos⁴⁰⁰ ir noteikts, ka, pabeidzot projektu, izpildītājs iesniedz darba pārskatu par projekta izpildi, kurā norāda projekta izpildes gaitā iegūto vai iegādāto materiālo vērtību piederību.
260. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka līgumos par TOP projekta izpildi nav noteikta TOP projekta īstenošanas laikā iegādāto materiālo vērtību piederība.
261. Valsts kontroles revīzijā⁴⁰¹ tika konstatēts, ka izlasē iekļauto TOP projektu izpildes rezultātā radītā un iegādātā materiālā un nemateriālā vērtība (īpašums) paliek pie projektu veicējiem. Valsts kontrole ir sniegusi ieteikumu līgumos par TOP projektu īstenošanu skaidri un nepārprotami norādīt īpašuma tiesības uz īpašumu, kas radīts un iegādāts par valsts budžeta līdzekļiem⁴⁰².
262. IZM par ieteikuma ieviešanu informēja, ka tiek gatavots jauns MK noteikumu projekts „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”, kurā būs iekļauts arī šis Valsts kontroles ieteikums⁴⁰³.
263. Izvērtējot izlasē iekļauto zinātnisko institūciju īstenojamiem TOP projektiem laika posmā no 01.01.2007. līdz 30.09.2010. piešķirtā valsts budžeta finansējuma apmēru, tika konstatēts, ka četru projektu pārskatos par projekta izpildi ir norādīta materiālo vērtību piederība:
 - 263.1. vienā gadījumā projekta īstenošanas rezultātā iegūtā materiālā vērtība ir projekta līdzfinansētāja īpašums;
 - 263.2. trīs gadījumos projekta īstenošanas laikā iegādātās un iegūtās materiālās vērtības ir zinātniskās institūcijas īpašums.
264. Atbilstoši normatīvajam aktam⁴⁰⁴, pabeidzot TOP projektu, izpildītājs iesniedz darba pārskatu par TOP projekta izpildi, par darba galvenajiem rezultātiem, projekta posma īstenošanā veikto darbu pieņemšanas un nodošanas aktus, posma finanšu pārskatus, dokumentāru apliecinājumu par līdzfinansējumu, kā arī pievieno

³⁹⁹ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 24.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 45.punkts.

⁴⁰⁰ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 37.6.apakšpunkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 55.punkts, 8.pielikums.

⁴⁰¹ Valsts kontroles 31.05.2006. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-10/2006 „Par pētījumu projektu, kas finansēti no Izglītības un zinātnes ministrijas 2004. un 2005.gada valsts budžeta programmas „Zinātne” līdzekļiem, izvērtēšanas un finansēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām” 23.2.apakšpunkts.

⁴⁰² Valsts kontroles 31.05.2006. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-10/2006 „Par pētījumu projektu, kas finansēti no Izglītības un zinātnes ministrijas 2004. un 2005.gada valsts budžeta programmas „Zinātne” līdzekļiem, izvērtēšanas un finansēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām” 35.punkts.

⁴⁰³ IZM 19.06.2007. vēstule Nr.1-17/3739 „Par ieteikumu ieviešanas izpildi revīzijas lietā Nr.5.1-2-10/2006”.

⁴⁰⁴ MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” 55.punkts.

ražojošā sektora partneru oficiālu apliecinājumu (pamatojumu) par iegūto rezultātu atbilstību sākotnējiem mērķiem, par iespējām izmantot (arī komerciāli) iegūtos rezultātus.

265. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka nav izstrādāti normatīvie akti, kas paredzētu ekspertiem izvērtēt pabeigtus TOP projektus un noteikt, vai tie ir veicinājuši zinātnes un ražošanas integrāciju un tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību. IZM TOP projektu iesniegumu vērtēšanas komisija 23.01.2011. pieņēma lēmumu⁴⁰⁵: Pirms TOP projektu līgumu noslēguma dokumentācijas parakstīšanas veikt projektu zinātnisko, vēlams arī, tautsaimniecisko ekspertīzi, pēc iespējas pieaicinot tos pašus ekspertus, kas vērtēja projekta iesniegumu.
266. Izvērtējot IZM mājaslapā pieejamo informāciju⁴⁰⁶ un IZM sniegto informāciju⁴⁰⁷, konstatēts, ka šajos informācijas avotos ir atrodama informācija atsevišķi par katru īstenoto TOP projektu, tajā skaitā par sasniegtajiem rezultātiem un rezultātu izmantošanas iespējām, bet IZM vienkopus neapkopo datus par TOP projektu rezultātiem un to ietekmi uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.
267. Normatīvais akts⁴⁰⁸ noteica, ka projekta īstenošanas gaitu izlases kārtībā projekta īstenošanas vietā atbilstoši līgumam pārbauda projektu iesniegumu izvērtēšanas komisijas pārstāvji no IZM, pieaicinot ekspertus (ja iespējams, pieaicinot projekta iesniegumu ekspertīzi veikušos ekspertus).
268. Normatīvais akts⁴⁰⁹ nosaka, ka īstenoto projektu kontroli izlases kārtībā IZM nodrošina, veicot auditu (revīziju) uz vietas.
269. Valsts kontrole finanšu revīzijās⁴¹⁰ ir konstatējusi, ka IZM pārstāvji 2007.gadā, 2008.gadā un 2009.gadā nav veikuši pārbaudes par TOP projektu īstenošanas gaitu izlases kārtībā projektu īstenošanas vietās. 2010.gadā IZM ir veikusi auditu trijos projektos no 2010.gadā īstenotajiem 23 projektiem un 2011.gadā – četros no 2011.gadā īstenotajiem 19 projektiem.

Secinājumi

270. IZM rīcība, 2007.-2011.gadā plānojot valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansējuma sadalījumu starp valsts budžeta apakšprogrammām, nav vērsta uz TOP mērķa - veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju un tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību - sasniegšanu, jo:

⁴⁰⁵ Tirdzniecības orientēto pētījumu (TOP) projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas 23.01.2012. sēdes Nr.1 protokola izraksts.

⁴⁰⁶ <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/TOP/3952.html>,
<http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/TOP/5137.html> (skatīts 19.12.2011.).

⁴⁰⁷ IZM 07.02.2011. vēstule Nr.1-17/716 „Par atbildēm uz Valsts kontroles informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”, Latvijas zinātnieki tautsaimniecībai, 2008 – Rīga, Latvijas Tehnoloģiskais centrs, 2008.

⁴⁰⁸ MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirdzniecības orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 32.punkts.

⁴⁰⁹ MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirdzniecības orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 56.punkts.

⁴¹⁰ Valsts kontroles 28.04.2008. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-31/2007 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2007.gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību” 96.punkts, Valsts kontroles 29.04.2009. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-37/2008 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2008.gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību”, 2.pielikuma 8.punkts, Valsts kontroles 30.04.2010. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-30/2009 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2009.gada pārskata sagatavošanas pareizību” 241.1.apakšpunkts.

- 270.1. IZM valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” ir piešķīrusi tikai no 1% līdz 2% no kopējā valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansējuma;
- 270.2. 2009.-2011.gadā samazinoties valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansējumam, arī valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” finansējums tika samazināts, nepārskatot prioritāri veicamos pasākumus. 2011.gadā valsts budžeta apakšprogrammai 05.05.00 „Tirgus orientētie pētījumi” tika samazināts finansējums par Ls 118 521, kas no kopējā valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” finansējuma samazinājuma veido 72%. Kopš 2009.gada netiek pieņemti jauni TOP projektu iesniegumi.
271. IZM darbības TOP projektu finansējuma piešķiršanas procesā neatbilst normatīvo aktu⁴¹¹ prasībām, kas nosaka kārtību, kādā IZM sadala finansējumu TOP projektiem:
- 271.1. IZM nav izveidota kontroles sistēma, lai pārliecinātos par to, vai atbalsts TOP projektiem netiek apvienots ar atbalstu projektiem, ko īsteno saskaņā ar citām atbalsta programmām vai individuālajiem atbalsta projektiem, kā arī vai projekta īstenotājs pēdējo triju gadu laikā ir/nav saņēmis no FLPP vai VPP līdzekļiem finansējumu līdzīgu tēmu izpētei, kā rezultātā pastāv risks, ka līdzīgas tēmas izpētei tiek piešķirts finansējums no vairākiem finansēšanas avotiem (VPP, FLPP, TOP u.c. finansējums);
- 271.2. neievērojot normatīvajos aktos⁴¹² un noslēgtajos līgumos noteikto, IZM nav nodrošinājusi savlaicīgu avansa maksājumu veikšanu TOP projektu izpildītājiem, kā rezultātā TOP projekti netiek īstenoti noteiktajos termiņos.
272. Revidējamajā laika posmā netika nodrošināta pietiekama uzraudzība pār īstenoto TOP projektu rezultātu izvērtējumu. Tā kā normatīvajos aktos⁴¹³ nav noteikts, tad attiecīgās jomas eksperti nevērtēja darba pārskatus par TOP projektu izpildi un darba galvenajiem rezultātiem. Netika vērtēts, vai TOP projekti ir veicinājuši zinātnes un ražošanas integrāciju un tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību.

Ieteikumi

273. Lai sasniegtu TOP mērķi - veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju un tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību, IZM:
- 273.1. nodrošināt, lai TOP projektu iesniegumu vērtēšanas laikā vērtēšanas komisija pārbauda un pārliecinās, ka TOP projektiem sniegtais atbalsts netiek apvienots ar atbalstu citiem projektiem, kurus īsteno saskaņā ar

⁴¹¹ Zinātniskās darbības likuma 36.pants, MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 12.punkts, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 5., 12., 17.punkts.

⁴¹² MK 11.07.2006. noteikumu Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.) 27.punkts, 3.pielikuma „Līgums par tirgus orientētā pētījuma projekta izpildi” sadaļa „Līguma 2.pielikums „Vienošanās protokols par tirgus orientētā pētījuma projekta posma izpildes darbu līgumcenu un norēķinu kārtību””, MK 05.02.2008. noteikumu Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.) 48.punkts, 3.pielikuma „Līgums par tirgus orientētā pētījuma projekta izpildi” sadaļa „Līguma 2.pielikums „Vienošanās protokols par tirgus orientētā pētījuma projekta posma izpildes darbu līgumcenu un norēķinu kārtību””.

⁴¹³ MK 11.07.2006. noteikumi Nr.581 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā līdz 21.02.2008.), MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība” (spēkā no 22.02.2008.).

citām atbalsta programmām vai individuālajiem atbalsta projektiem, kā arī vai projekta īstenotājs pēdējo triju gadu laikā ir/nav saņēmis no FLPP vai VPP līdzekļiem finansējumu līdzīgu tēmu izpētei;

- 273.2. risināt jautājumu, lai TOP īstenošanas rezultātus izvērtē attiecīgās tautsaimniecības nozares eksperti.

2.4. Valsts pētījumu programmu apstiprināšana, vērtēšana un uzraudzība

Konstatējumi

274. Atbilstoši normatīvajam aktam⁴¹⁴:

274.1. VPP ir *valsts pasūtījums* zinātnisku pētījumu veikšanai noteiktā ekonomikas, izglītības, kultūras vai citā valstij prioritārā nozarē *ar mērķi veicināt šīs nozares attīstību*;

274.2. VPP tiek īstenotas MK apstiprinātajos prioritārajos zinātnes virzienos;

274.3. IZM konkursa kārtībā piešķir VPP finansējumu no zinātnes finansēšanai paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem.

275. Saskaņā ar normatīvo aktu⁴¹⁵:

275.1. VPP ir vadītājs un izpildītāji. VPP vadītājs ir zinātnieks, kurš strādā zinātniskajā institūtā, valsts augstskolā vai citā zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētā institūcijā. VPP izpildītāji ir zinātniskie institūti, valsts augstskolas, komercsabiedrības, kā arī citas zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētas institūcijas;

275.2. VPP un projektus izstrādā laika posmam līdz četriem gadiem.

276. Laika posmā no 2007.gada līdz 2009.gadam tika īstenotas deviņas pētījumu programmas⁴¹⁶, un 2010.-2013.gadam tika apstiprinātas piecas VPP⁴¹⁷.

277. Izvērtējot MK tiesību aktu⁴¹⁸, tika konstatēts, ka, apstiprinot VPP, tām ir noteikti tikai sasniedzamie mērķi un veicamie uzdevumi, taču nav noteikti sasniedzamie rezultātie rādītāji.

278. Izvērtējot Valsts pētījumu programmu konkursa nolikumu⁴¹⁹, tika konstatēts, ka tajā ir noteikti tikai kopējie VPP sasniedzamie zinātniskie un tautsaimnieciskie rezultātie rādītāji, bet tie nav noteikti katrai VPP. Piemēram, programmas ietvaros aizstāvēto promocijas darbu skaits, izstrādāto konkurētspējīgo produktu skaits, pieteikto un reģistrēto patentu absolūtais un relatīvais skaits uz vienu zinātnieku.

279. Kopumā VPP īstenošanai laika posmā no 2007.gada līdz 2010. gadam tika piešķirti valsts budžeta līdzekļi Ls 26 088 617 apmērā (skatīt 11.pielikumu).

⁴¹⁴ Zinātniskās darbības likuma 35.panta pirmā un otrā daļa.

⁴¹⁵ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 26., 27., 28.punkts.

⁴¹⁶ MK 20.07.2005. rīkojums Nr.446 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas apakšprogrammas 05.12.00 „Zinātnes konkurētspējas veicināšana” pasākumiem un valsts pētījumu programmu finansēšanu 2005.gadā”, IZM 01.11.2006. rīkojums Nr.988 „Par IZM apakšprogrammai 05.12.00 „Zinātnes konkurētspējas veicināšana” noteiktās apropriācijas pārdali valsts pētījumu 1.etapa īstenošanas nodrošināšanai”.

⁴¹⁷ MK 29.05.2010. rīkojums Nr.294 „Par valsts pētījumu programmām”.

⁴¹⁸ MK 29.05.2010. rīkojums Nr.294 „Par valsts pētījumu programmām”.

⁴¹⁹ IZM 25.11.2009. rīkojums Nr.474 „Par valsts pētījumu programmu konkursa nolikuma apstiprināšanu”.

Valsts pētījumu programmu apstiprināšana

280. Atbilstoši normatīvajam aktam⁴²⁰, kas nosaka VPP pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtību:
 - 280.1. VPP īstenošanai nepieciešamo konkursu organizēšanu, VPP iesniegšanu un vērtēšanu administratīvi nodrošina IZM;
 - 280.2. IZM izveido VPP vērtēšanas komisiju, kuras sastāvā iekļauj ar zinātnes prioritārajiem virzieniem saistīto nozaru ministriju, LZP un LZA pārstāvjus, kā arī bez balsstiesībām SZA pārstāvi un komisijas sekretāru;
 - 280.3. VPP mērķu un uzdevumu definēšanai IZM pēc komisijas ierosinājuma izsludina priekšlikumu konkursu. Priekšlikumu konkursā var piedalīties zinātnieki, zinātnieku grupas, zinātniskās institūcijas un valsts institūcijas, kā arī komersanti, biedrības un nodibinājumi. Lai piedalītos konkursā, jāaizpilda iesniegums;
 - 280.4. iesniegtos priekšlikumus apkopo komisijas izveidota darba grupa katrā prioritārajā virzienā. Darba grupā piedalās komisijas locekļi, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās nozares pārstāvjus vai ekspertus. Darba grupas pieņemtajiem lēmumiem ir ieteikuma raksturs;
 - 280.5. vērtēšanas komisija pieņem lēmumu par atbalstāmajiem priekšlikumiem un, pamatojoties uz tiem, izstrādā VPP konkursa nolikumu. Konkursa nolikumu apstiprina IZM.
281. IZM arī ir izstrādājusi iekšējo tiesību aktu⁴²¹, kas nosaka:
 - 281.1. VPP priekšlikumu konkursa un VPP konkursa organizēšanu;
 - 281.2. VPP priekšlikumu un VPP projektu vērtēšanu;
 - 281.3. VPP projektu ekspertīzes organizēšanu.
282. Revīzijas laikā tika vērtēts 2010.-2013.gada VPP apstiprināšanas un vērtēšanas process.
283. Lai nodrošinātu VPP īstenošanai nepieciešamo konkursu organizēšanu un pieteikumu izvērtēšanas administrēšanu, IZM ar rīkojumu⁴²² izveidoja VPP vērtēšanas komisiju 14 personu sastāvā, tajā skaitā trīs personas ir no IZM.
284. Atbilstoši vērtēšanas komisijas sēdes protokolam⁴²³ katrā prioritārajā zinātnes virzienā tika apstiprināta darba grupa, kura izvērtēja zinātnieku (zinātnieku grupas, zinātniskās institūcijas u.c.) iesniegtos priekšlikumus VPP mērķu un uzdevumu definēšanai. Papildus vērtēšanas komisijas locekļiem darba grupās tika pieaicināti nozares pārstāvji un eksperti.

⁴²⁰ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 3., 4., 24., 25. punkts.

⁴²¹ IZM 30.10.2009. kārtība Nr.60 „Valsts pētījumu programmu priekšlikumu konkursa un programmu konkursa organizēšanas un valsts pētījumu programmas priekšlikumu un projektu vērtēšanas un ekspertīzes organizēšanas kārtība”.

⁴²² IZM 23.09.2009. rīkojums Nr.398 „Par valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas izveidi”, IZM 01.02.2010. rīkojums Nr.50 „Par valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas izveidi”.

⁴²³ Valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas 29.10.2009. sēdes protokola Nr.2009/2 2.punkts.

285. IZM tika saņemti 29 VPP priekšlikumi⁴²⁴, un vērtēšanas komisijas locekļi sadalīja tos pa noteiktajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem⁴²⁵.
286. Pamatojoties uz katrā prioritārajā zinātnes virzienā darba grupu iesniegtajiem ieteikumiem par VPP mērķiem un uzdevumiem, VPP vērtēšanas komisija pieņēma lēmumu par atbalstāmajiem priekšlikumiem un izstrādāja VPP konkursa nolikumu⁴²⁶, iekļaujot tajā katras VPP mērķus, uzdevumus un minimālo VPP finansējuma apmēru.
287. Revīzijas laikā revidenti lūdza IZM uzrādīt zinātnieku iesniegumus par VPP priekšlikumiem VPP mērķu un uzdevumu definēšanai. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai⁴²⁷ saskaņā ar IZM apstiprināto lietu nomenklatūru 2009.gadā, kas paredz uzglabāt tikai VPP pieteikumus un ekspertīzes dokumentus, iesniegumi VPP priekšlikumu konkursam netiek glabāti.
288. Izvērtējot VPP vērtēšanas komisijas sēdes protokolu⁴²⁸, tika konstatēts, ka daži iesniegtie VPP priekšlikumi ir iekļauti vairākos zinātnes virzienos, piemēram:
- 288.1. RTU priekšlikums „Inovatīvie bezpilota lidaparāti: projektēšana, rūpniecisko prototipu izveide, apkārtējās vides monitoringa tehnoloģiju izstrāde” tika iekļauts gan prioritārajā zinātnes virzienā „Energija un vide”, gan prioritārajā zinātnes virzienā „Inovatīvie materiāli un tehnoloģijas”;
- 288.2. LU priekšlikums „Jaunas keramzīta ražošanas tehnoloģijas no Latvijas māliem, jauni produkti un inovatīva to izmantošana valsts tautsaimniecībā un eksportam” tika iekļauts gan prioritārajā zinātnes virzienā „Inovatīvie materiāli un tehnoloģijas”, gan prioritārajā zinātnes virzienā „Vietējo resursu ilgtspējīga izmantošana”.

Valsts pētījumu programmu vērtēšana

289. Visi 2010.– 2013.gadam pieteiktie VPP projekti tika vērtēti pēc normatīvajā aktā⁴²⁹ noteiktajiem specifiskās vērtēšanas kritērijiem, kas izteikti 5, 10 un 15 punktu sistēmā.
290. Izvērtējot normatīvajā aktā⁴³⁰ noteiktos VPP projektu vērtēšanas kritērijus un to piemērošanas principus, tika konstatēts, ka normatīvajā aktā⁴³¹ nav noteikts un IZM nav izstrādājusi metodiku, kā ir piemērojami VPP projektu vērtēšanas kritēriji, piemēram, nav norādīts, ar ko atšķiras vērtējums „izcili” no vērtējuma „ļoti izcili” un „gandrīz izcili”.
291. Izvērtējot ekspertu sniegtos vērtējumus par visām astoņām iesniegtajām VPP, tika konstatēts, ka:

⁴²⁴ Valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas 29.10.2009. sēdes protokola Nr.2009/2 3.punkts.

⁴²⁵ MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010. - 2013.gadā”.

⁴²⁶ Valsts pētījumu programmu vērtēšanas komisijas 24.11.2009. sēdes protokola Nr.2009/4 lēmums Nr.1.

⁴²⁷ IZM 07.02.2011. vēstule Nr.1-17/716 „Par atbildēm uz Valsts kontroles informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.1-2-25/2010”.

⁴²⁸ VPP vērtēšanas komisijas 29.10.2009. sēdes protokols Nr.2009/2.

⁴²⁹ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 3.pielikuma 2.tabula.

⁴³⁰ MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

⁴³¹ MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

- 291.1. vērtējot vienu VPP projektu „Nacionālā identitāte – valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība”, divi tautsaimniecības eksperti vienam un tam pašam kritērijam „programmas budžetā iekļautie izdevumi ir pamatoti un atbilst tirgus cenām” vienādu punktu skaitu ir piešķīruši par pilnīgi pretēju vērtējumu: viens tautsaimniecības eksperts ir norādījis, ka projekta izmaksas ir nepietiekamas projektā iecerēto pasākumu īstenošanai, savukārt otrs tautsaimniecības eksperts norāda, ka izmaksas ir nedaudz sadārdzinātas un plānotais darbu apjoms veicams, piesaistot mazāku finansējumu. Vērtējums punktu izteiksmē abiem ekspertiem ir vienāds – 3 punkti;
- 291.2. piemērojot vienus un tos pašus kritērijus, ekspertu vērtējums ir atšķirīgs – piešķirto punktu skaits svārstās plašās robežās:
- 291.2.1. VPP projekta „Latvijas enerģētikas sektora sistēmanalīze ilgtspējīgu un inovatīvu klimata tehnoloģiju attīstībai” kritērijs „programmas īstenošanā iesaistīto sadarbības partneru izvēle ir pamatota (maksimālais punktu skaits ir 10)” tika novērtēts no 3 punktiem „vāji” līdz 10 punktiem „izcili”;
- 291.2.2. VPP projekta „Nacionālā identitāte un rīcībspēja” kritērijs „programmas budžetā iekļautie izdevumi ir pamatoti un atbilst tirgus cenām (maksimālais punktu skaits ir 5)” tika novērtēts no 1 punkta „vāji” līdz 5 punktiem „izcili”;
- 291.2.3. VPP projekta „Nacionālā identitāte – valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība” kritērijs „programmas izpilde termiņā un paredzētajā kvalitātē ir ticama (pieejamie intelektuālie resursi un iestrādes par tematu), projektā ir parādīti programmas īstenošanas mehānismi (projekta organizācija, plānošana, metodoloģija) (maksimālais punktu skaits ir 10)” tika novērtēts no 5 punktiem „viduvēji” līdz 10 punktiem „izcili”;
- 291.2.4. VPP projekta „Pilsoniskās identitātes veidošanās Latgalē institucionālā analīze: izglītība, nevalstiskās organizācijas, plašsaziņas līdzekļi, baznīca” kritērijs „paredzamo rezultātu praktiskā nozīmība un novitāte (Latvijā, ES, pasaulē) (maksimālais punktu skaits ir 10)” ir novērtēts no 2 punktiem „ļoti vāji” līdz 7 punktiem „labi”.
292. Salīdzinot VPP pieteikumos plānotās projektu īstenošanas izmaksas ar 2010.gadam piešķirto finansējumu pēc valsts budžeta apstiprināšanas, tika konstatēts, ka 2010.gadā piešķirtais finansējums VPP īstenošanai ir par 22% mazāks nekā plānotais (skatīt 9.tabulu).

**Valsts pētījumu programmu plānotā un piešķirtā finansējuma salīdzinājums
2010.gadā**

Valsts pētījumu programmas	Plānotais finansējums	Piešķirtais finansējums	Finansējuma % samazinājums
1	2	3	4=3/2*100-100
Jaunu profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļu un metožu, biomedicīnas tehnoloģiju izstrāde sabiedrības veselības uzlabošanai	1 000 000	784 133	-21,59
Inovatīvas enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas un zema oglekļa emisiju nodrošināšana ar atjaunojamiem energoresursiem, atbalsta pasākumi vides un klimata degradācijas ierobežošanai	861 778	675 750	-21,59
Inovatīvu daudzfunkcionālu materiālu, signālapstrādes un informātikas tehnoloģiju izstrāde konkurētspējīgiem zinātņu ietilpīgiem produktiem	1 000 000	784 133	-21,59
Vietējo resursu (zemes dzīļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana – jauni produkti un tehnoloģijas	993 000	778 644	-21,59
Nacionālā identitāte	998 060	782 612	-21,59
Kopā	4 852 838	3 805 272	-21,59

293. Samazinoties finansējumam VPP īstenošanai, atbilstoši normatīvajā aktā⁴³² noteiktajam, finansējums visām VPP ir samazināts proporcionāli pieejamam finansējuma apjomam. Eksperti, IZM nav atkārtoti vērtējuši VPP projektus, lai noteiktu:

293.1. kurā no VPP ir sagaidāma lielāka atdeve prioritāro nozaru attīstības veicināšanā;

293.2. vai samazināta finansējuma apstākļos ir iespējams sasniegt VPP sākotnēji noteiktos mērķus un uzdevumus.

294. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju⁴³³ „IZM nav finansējuma atkārtotas ekspertīzes organizēšanai (ap 25 eksperti), lai vērtētu piecas VPP finansējuma samazinājuma apstākļos”.

295. Normatīvie akti⁴³⁴ nosaka, ka:

⁴³² MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 39.punkts.

⁴³³ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

- 295.1. VPP vadītājs līdz kārtējā gada 1.decembrim iesniedz SZA gada finanšu pārskatu, pārskatu par VPP zinātnisko grupu un pieņemšanas un nodošanas aktu par paredzēto darbu izpildi;
- 295.2. SZA līgumā noteiktajā termiņā pārskaita VPP īstenošanā iesaistītajām institūcijām līgumā paredzētos līdzekļus. Galīgo norēķinu par VPP (vai posma) izpildi SZA veic pēc finanšu pārskata un VPP pārskata iesniegšanas un akta parakstīšanas.
296. Revīzijā izlases veidā tika pārbaudīti divu 2010.-2013.gadam apstiprināto VPP⁴³⁵ 2010.gadā noslēgtie līgumi⁴³⁶ par pirmā posma īstenošanu.
297. Līgumos⁴³⁷ tika noteikts, ka:
 - 297.1. VPP īstenošanas laiks ir līdz 31.12.2010., bet gada finanšu pārskata, pārskata par VPP zinātnisko grupu un pieņemšanas un nodošanas akta iesniegšanas termiņš ir līdz 17.01.2011.;
 - 297.2. SZA kā pasūtītājs galīgo maksājumu par VPP pirmā posma izpildi veic 2010.gada decembrī.
298. Revīzijā konstatēts, ka SZA galīgo maksājumu par VPP pirmā posma izpildi VPP īstenošanā iesaistītajām institūcijām ir veikusi 03.12.2010. pirms gada finanšu pārskata iesniegšanas. Finanšu pārskati un pārskati par VPP zinātnisko grupu, kā arī pieņemšanas un nodošanas akti tika iesniegti laika posmā no 20.12.2010. līdz 17.01.2011.

Valsts pētījumu programmu uzraudzība un kontrole

Valsts pētījumu programmu saturiskā uzraudzība (zinātnisko pārskatu izvērtējums)

299. Normatīvais akts⁴³⁸ paredz VPP rezultātu novērtēšanu (noslēguma vērtēšanu), bet nenosaka VPP vērtēšanas kritērijus un to piemērošanas metodiku.
300. Izvērtējot ekspertu vērtējumus, kas tika sniegti par laika posmā no 2005.gada līdz 2009.gadam īstenoto VPP izpildes rezultātiem, tika konstatēts, ka:
 - 300.1. eksperti noslēguma zinātniskos pārskatus ir vērtējuši pēc šādiem četriem kritērijiem:

⁴³⁴ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 43.punkts, MK 30.03.2010. noteikumu Nr.316 „Kārtība, kādā veicama valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontrole” 8.2.apakšpunkts.

⁴³⁵ „Jaunu profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļu un metožu, biomedicīnas tehnoloģiju izstrāde sabiedrības veselības uzlabošanai” un „Vietējo resursu (zemes dziļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana - jauni produkti un tehnoloģijas”.

⁴³⁶ SZA un Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta, Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Latvijas Valsts mežzinātnes institūta „Silava”, Latvijas Valsts auglīkopības institūta, Latvijas Lauksaimniecības universitātes Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskā institūta „Sīgra”, APP Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūta, A/S „Transporta un sakaru institūts” 03.06.2010. līgums Nr.2010.10-4/VPP-5/4 „Par valsts pētījumu programmas īstenošanu” (turpmāk Līgums Nr.1) un SZA un Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas, Latvijas Universitātes, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra, Latvijas Infektoloģijas centra, Latvijas Organiskās sintēzes institūta, Rīgas Stradiņa universitātes, Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas 04.06.2010. līgums Nr. 2010.10-4/VPP-4/5 „Par valsts pētījumu programmas īstenošanu” (turpmāk Līgums Nr.2).

⁴³⁷ Līgumu Nr.1 un Nr.2 2.1.punkts, 1.pielikums „Darba uzdevums” un 2.pielikums „Vienošanās protokols par Programmas 1.posma līguma summu un norēķinu kārtību”.

⁴³⁸ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 42.punkts.

- 300.1.1. pārskata periodā veikto darbu un sasniegto rezultātu atbilstība projekta mērķiem un uzdevumiem;
- 300.1.2. izmantotās darba metodoloģijas atbilstība un piemērotība;
- 300.1.3. VPP paveiktā novērtējums un darbu turpmākās attīstības iespējas un nepieciešamība;
- 300.1.4. kopējais novērtējums;
- 300.2. zinātniskie eksperti, kas vērtē VPP pārskatus, iesaistās vērtēšanā tikai tad, kad VPP noslēdzas. Konstatēti gadījumi, ka VPP posma gala ekspertu vērtējumā norādītas būtiskas neatbilstības VPP īstenošanā;
- 300.3. eksperti, kas ir vērtējuši divas VPP par kopējo summu Ls 4 490 789 apmērā, ir snieguši pretēju vērtējumu (piemērus skatīt 10.tabulā).

10.tabula

Laika posmā no 2005.gada līdz 2009.gadam īstenotās valsts pētījumu programmas⁴³⁹, par kurām sniegti ekspertu pretēji vērtējumi

Valsts pētījumu programmas	Valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirtais finansējums laika posmā no 2007.gada līdz 2010.gadam, Ls	Vērtēšanas kritērijs	1.experta vērtējums	2.experta vērtējums
1	2	3	4	5
Lapu koku audzēšanas un racionālas izmantošanas pamatojums, jauni produkti un tehnoloģijas	2 459 385	kopējais novērtējums	„Paveikts nopietns zinātnisks un valstiski svarīgu fundamentālo un lietišķo pētījumu komplekss (...)”.	„Kopīgo novērtējumu nepieciešams dalīt pa atsevišķiem projektiem. (...) Būtu nepieciešama padziļināta analīze par 1. un 4.projekta rezultātu pārklājumu ar Zemkopības ministrijas Meža Attīstības Fonda finansētajiem pētījumiem. (...) Rodas aizdomas par nelietderīgu valsts finansējumu, proti, dubulta samaksa par vienu un to pašu darbu. Rezultatīvie rādītāji 2. un 3.projektiem ir zemi – publikāciju saraksti gari, bet daudzi raksti atspoguļo ar šo projektu nesaistītus rezultātus vai arī atrodas citu projektu atskaitēs. Trūkst SCI publikācijas”.
Modernu metožu un tehnoloģiju izpēte un izstrāde enerģētikā: videi draudzīgiem atjaunojamās	2 031 404	pārskata periodā veikto darbu un sasniegto rezultātu atbilstība projekta mērķiem un	„(...) valsts pētījumu programmā (nosaukums), kas tika realizēta laika posmā no 01.11.2006. – 31.12.2009., ir septiņi (7) visumā saistīti projekti (...) apskatīto projektu izpildes	„(...) programma ir komplektēta no septiņiem (7) atsevišķiem projektiem, saiknes starp kuriem, kas pamatotu un nepieciešamību tos apvienot vienā programmā, kā arī mijiedarbību un iespējamo sinerģiju starp atsevišķiem projektiem, pārskatā praktiski nav atspoguļotas. Tādējādi rodas iespaids, ka šādu sinerģisko efektu un pozitīvas mijiedarbības kopējā mērķa sasniegšanai nav un komplektācija bijusi vairāk vai mazāk mehāniska

⁴³⁹ „Lapu koku audzēšanas un racionālas izmantošanas pamatojums, jauni produkti un tehnoloģijas”, „Modernu metožu un tehnoloģiju izpēte un izstrāde enerģētikā: videi draudzīgiem atjaunojamās enerģijas veidiem, enerģijas piegādes drošības un enerģijas efektīvai izmantošanai”.

enerģijas veidiem, enerģijas piegādes drošības un enerģijas efektīvai izmantošanai		uzdevumiem	zinātniskās metodes un iegūtie rezultāti, eksperta vērtējumā atbilst projektos formulētajiem mērķiem un no tiem izvirzītajiem uzdevumiem”.	no tradicionālajiem atsevišķu institūciju un to grupu pētījumu virzieniem (..) Salīdzinot formulētos uzdevumus ar izpildes aprakstu var konstatēt daudzas neatbilstības. Piemēram, vienā no projektiem darba uzdevums ir izstrādāt infrasarkanās mērīšanas sistēmu. Tas liek domāt, ka tiks radīts jauns tehniskais risinājums vai pieeja. Izpildes aprakstā teikts, ka šāds mērītājs ar attiecīgu programmatūru iegādāts ar ES finansiālo atbalstu (41.lpp.) un ka tas tiek izmantots, bet šādu sistēmu plaša izmantošana siltumtehniskajos pētījumos nav jaunums”.
--	--	------------	--	--

301. Lai pārraudzītu un kontrolētu VPP ietvaros veikto pētījumu atbilstību VPP noteiktajiem mērķiem un plānotajai izpildes gaitai, ar IZM rīkojumu⁴⁴⁰ tika izveidota VPP Uzraudzības padome 18 personu sastāvā. VPP Uzraudzības padomē tika iekļauti attiecīgās nozares ministrijas, ražotāju un zinātnes pārstāvji, kā arī trīs IZM pārstāvji.
302. Izvērtējot Uzraudzības padomes 2009.gada un 2010.gada sēdes protokolus⁴⁴¹, kā arī IZM darbinieku sniegto informāciju, tika konstatēts, ka VPP Uzraudzības padome tiekas tikai vienu reizi gadā, kaut gan saskaņā ar IZM kārtību⁴⁴² padomes sēdes notiek ne retāk kā reizi sešos mēnešos.
303. Izvērtējot VPP Uzraudzības padomes ziņojumu par VPP izpildes posma 2009.gadā rezultātiem un VPP kopējās izpildes rezultātiem⁴⁴³, tika konstatēts, ka:
- 303.1. Uzraudzības padome ir atbalstījusi VPP izpildes pabeigšanu, ņemot vērā, ka noteiktie mērķi un uzdevumi ir uzskatāmi par izpildītiem;
 - 303.2. ziņojumā ir iekļauti apkopojumi par visās VPP 2009.gadā sasniegtajiem rezultātiem, „norādot VPP un projektu mērķus, VPP izpildes rezultātus un to praktisko un zinātnisko nozīmību”;
 - 303.3. ziņojumā nav iekļauta informācija par zinātnisko ekspertu noslēguma vērtējumiem, kaut gan eksperti, kas vērtēja divas VPP par kopējo summu Ls 4 490 789 apmērā, gala vērtējumos ir norādījuši būtiskas neatbilstības VPP īstenošanā, tajā skaitā arī aizdomas par nelietderīgu valsts finansējuma izlietojumu.
304. Lai izvērtētu 2005., 2006.-2009.gada laikā īstenoto VPP ieguldījumu izglītībā, zinātnē, tautsaimniecībā un kultūrā, 2010.gadā tika izveidota ekspertu darba grupa, kuras sastāvā tika iekļauti LZA, LZP, Veselības ministrijas, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, Latvijas Tehnoloģiskā centra, Kultūras ministrijas, Vides ministrijas⁴⁴⁴ un Ekonomikas ministrijas pārstāvji.

⁴⁴⁰ IZM 29.09.2009. rīkojums Nr.409 „Par valsts pētījumu programmu uzraudzības padomes izveidi”.

⁴⁴¹ IZM 09.01.2009. Valsts pētījumu programmu uzraudzības padomes sēdes protokols Nr.2009/1, IZM 20.05.2010. Valsts pētījumu programmu uzraudzības padomes elektroniskās saskaņošanas protokollēmums Nr.2010/1.

⁴⁴² IZM 27.02.2007. kārtības Nr.11 „Valsts pētījumu programmu Uzraudzības padomes darbības kārtība” 9.punkts.

⁴⁴³ http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Uzraudzibas_zinojums_2009.pdf (skatīts 18.10.2011.).

⁴⁴⁴ Vides ministrija līdz 01.04.2011., Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija no 02.04.2011.

305. Ekspertu darba grupas sagatavotajā ziņojumā par 2005., 2006.-2009.gada VPP novērtējumu⁴⁴⁵, izvērtējot VPP ieguldījumu inovatīvu produktu un tehnoloģiju radīšanā, ir norādīts: „...daļai VPP projektu to pārskata ziņojumos, aprakstot sasniegtos rezultātus, netiek analizēts, kādā jomā un kādiem mērķiem konkrēto parādību, materiāla īpašību vai tehnoloģiju varētu izmantot, kā gribam virzīties tālāk šajā pētījumu jomā, kādēļ attiecīgais pētījums tiek veikts, pie kādiem konkrētiem rezultātiem (industrijas izpratnē) gribam nonākt. VPP atskaitēs un pašnovērtējuma ziņojumos tikpat kā nav informācijas par sasniegto rezultātu konkurētspēju pasaules mērogā, nav izvērtēti rezultāti salīdzinājumā ar citu vadošo zinātnisko institūciju sasniegumiem attiecīgajā pētījumu jomā. Līdz ar to ir grūti izvērtēt, vai nozares uzņēmēji, pārņemot VPP rezultātus, iegūs konkurētspējīgas tehnoloģijas. Domājot par VPP rezultātu pielietojamību, jāatzīst, ka Latvijā ir ļoti maz uzņēmumu, kuri būtu spējīgi un ieinteresēti izmantot Latvijas zinātnisko institūciju rezultātus savu produktu un tehnoloģiju tālākā attīstībā... Vairāku VPP projektu aprakstos ir minēts, ka VPP izstrādņu rezultātus jau izmanto konkrētas uzņēmēj sabiedrības, taču atskaitēs nav minēts, vai ir noslēgts kāds licences līgums par konkrētā ar valsts finansējumu radītā intelektuālā īpašuma izmantošanu, un kura zinātniskā institūcija (vai valsts budžets) gūst ienākumus no šādas izmantošanas...”.
306. Izvērtējot VPP Uzraudzības padomes ziņojumu par laika posmā no 2010.gada līdz 2013.gadam īstenoto VPP pirmā posma izpildi 2010.gadā⁴⁴⁶, tika konstatēts, ka Uzraudzības padome:
- 306.1. ir atzinusi, ka VPP īstenošanai 2010.gadā piešķirtie finanšu līdzekļi ir izlietoti atbilstoši līgumos par programmu īstenošanu plānotajam;
 - 306.2. ir atbalstījusi trīs VPP⁴⁴⁷ un tās projektu turpināšanu ar nosacījumu, ka tiks ņemti vērā Uzraudzības padomes sniegtie ieteikumi turpmākai VPP izpildes gaitai;
 - 306.3. ir atbalstījusi divu VPP⁴⁴⁸ un tās projektu turpināšanu ar nosacījumu, ka pirms līguma par VPP izpildi 2011.gadā slēgšanas VPP vadītājs sadarbībā ar VPP izpildītājiem nosaka VPP projektu darba uzdevumus 2011.gadam, saskaņojot tos ar nozares ministriju.

Finanšu līdzekļu izlietojuma un tā lietderības kontrole

307. Atbilstoši normatīvajam aktam⁴⁴⁹:

⁴⁴⁵ 2005., 2006.-2009.gada valsts pētījumu programmu novērtējums. Ekspertu darba grupas ziņojums, Rīga 2010.

⁴⁴⁶ http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Zinatne/240110_VPP_uzraudzibas_zinojums.pdf (skatīts 18.10.2011.).

⁴⁴⁷ „Inovatīvu daudzfunkcionālu materiālu, signālapstrādes un informātikas tehnoloģiju izstrāde konkurētspējīgiem zinātnu ietilpīgiem produktiem” (IMIS), „Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība)”, „Jaunu profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļu un metožu, biomedicīnas tehnoloģiju izstrāde sabiedrības veselības uzlabošanai”.

⁴⁴⁸ „Inovatīvas enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas un zema oglekļa emisiju nodrošināšana ar atjaunojamiem energoresursiem, atbalsta pasākumi vides un klimata degradācijas ierobežošanai” (LATENERGI), „Vietējo resursu (zemes dziļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana - jauni produkti un tehnoloģijas” (NatRes).

⁴⁴⁹ MK 30.03.2010. noteikumu Nr.316 „Kārtība, kādā veicama valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontrole” 6.2.apakšpunkts, 4. pielikums „Finanšu pārskats”.

- 307.1. finanšu pārskatā norāda finansējuma izlietojumu katrā līgumcenas aprēķina pozīcijā atbilstoši noslēgtajam līgumam par VPP posma īstenošanu, to pamatojot ar precīzām atsaucēm uz attaisnojuma dokumentiem;
- 307.2. finanšu pārskatā iekļauj šādas izmaksu pozīcijas: darba samaksa, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, materiāltehniskais nodrošinājums, komandējumi, citi izdevumi, atskaitījumi infrastruktūras uzturēšanai.
308. Atbilstoši līgumu⁴⁵⁰ nosacījumiem, ja VPP pirmā posma projekta līgumsummas izlietojums pārsniedz 10% no tāmes pozīcijā apstiprinātās līgumsummas attiecīgajā izdevumu postenī, VPP vadītājs un izpildītājs iesniedz SZA rakstisku skaidrojumu par grozījumu nepieciešamību līgumsummas kalkulācijā. SZA skaidrojumu iesniedz novērtēšanai IZM un VPP Uzraudzības padomei.
309. Izvērtējot SZA iesniegto VPP izpildītāju dokumentāciju par VPP pirmā posma izpildi, tika konstatēts, ka:
- 309.1. gada finanšu pārskati, pārskati par zinātnisko grupu un pieņemšanas nodošanas akti par VPP pirmā posma izpildi SZA tiek iesniegti par katru apakšprojektu atsevišķi, nevis par visu projektu kopā;
- 309.2. IZM un VPP Uzraudzības padomei nav iesniegti skaidrojumi par grozījumu nepieciešamību projekta līgumsummas kalkulācijā, kaut gan projektu finansējuma izlietojums pa izdevumu pozīcijām ir pārsniedzis 10% no līgumā norādītā tāmes posteņa summas, piemēram:
- 309.2.1. VPP⁴⁵¹ otrā projekta⁴⁵² tāmes izdevumu posteņa „Materiāltehniskais nodrošinājums” finansējuma izlietojuma pārsniegums ir bijis 42%, bet izdevumu posteņa „Komandējumu izdevumi” finansējuma izlietojuma samazinājums - 25%;
- 309.2.2. VPP⁴⁵³ trešā projekta⁴⁵⁴ tāmes izdevumu posteņa „Materiāltehniskais nodrošinājums” finansējuma izlietojuma pārsniegums ir bijis 32%, bet izdevumu posteņa „Pētniecības darba samaksa” finansējuma izlietojuma samazinājums - 15%.
310. Atbilstoši normatīvajam aktam⁴⁵⁵ IZM sadarbībā ar SZA saskaņā ar VPP Uzraudzības padomes ierosinājumu var veikt pārbaudi VPP īstenošanas vietā un pieprasīt VPP vadītājam un izpildītājiem uzrādīt attaisnojošos finanšu dokumentus, kā arī dokumentus, kuri apliecina iepirkuma procedūras veikšanu atbilstoši publisko iepirkumu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

⁴⁵⁰ Līgumu Nr.1 un Nr.2 2.6. punkts.

⁴⁵¹ VPP „Vietējo resursu (zemes dziļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana - jauni produkti un tehnoloģijas”.

⁴⁵² Projekts „Jauni produkti un inovatīvas meža apsaimniekošanas, meža koksnes un nekoksnes produktu ražošanas tehnoloģijas, racionāli izmantojot meža resursus un būtiski palielinot produkcijas pievienoto vērtību”.

⁴⁵³ VPP „Jaunu profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļu un metožu, biomedicīnas tehnoloģiju izstrāde sabiedrības veselības uzlabošanai”.

⁴⁵⁴ Projekts „Diabēta komplikāciju izpēte un kardiovaskulāro preparātu bioloģiskā aktivitāte”.

⁴⁵⁵ MK 30.03.2010. noteikumu Nr.316 „Kārtība, kādā veicama valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontrole” 11.punkts.

311. Saskaņā ar SZA noteikumiem⁴⁵⁶ SZA pārbaudes projektu īstenošanas vietās ietver izdevumu attaisnojošo dokumentu pārbaudi, pamatojoties uz finanšu pārskatā un zinātniskās grupas pārskatā sniegto informāciju, pārbaudot:
 - 311.1. izdevumu atbilstību līgumsummas kalkulācijas pozīcijām un VPP projekta izdevumiem kopumā;
 - 311.2. izdevumu dokumentu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.
312. Valsts kontrole finanšu revīzijās⁴⁵⁷ ir konstatējusi, ka 2008.gadā un 2009.gadā nav veiktas pārbaudes par VPP projektu īstenošanas gaitu izlases kārtībā projektu īstenošanas vietās.
313. Saskaņā ar SZA pārbaudes plānu⁴⁵⁸ SZA 2010.gadā ir veikusi pārbaudes par VPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu četrās zinātniskajās institūcijās, pārbaudot tikai piecus VPP apakšprojektus no 2010.gadā īstenotā 41 projekta.

Secinājumi

314. IZM darbībās, administrējot VPP plānošanas un uzraudzības procesu, netika konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi, tomēr IZM rīcība nav vērsta uz efektīvāku zinātnes un tehnoloģiju attīstībā investēto līdzekļu izlietošanu, jo:
 - 314.1. normatīvajā aktā⁴⁵⁹ definētais VPP mērķis – veicināt valsts prioritāro nozares attīstību - ir vispārīgs un plašs (izsaka darbību), nav orientēts uz rezultāta sasniegšanu;
 - 314.2. normatīvajā aktā⁴⁶⁰ iestrādāta VPP apstiprināšanas kārtība neparedz vienotas valsts politikas attiecībā uz nepieciešamajiem pētījumiem attiecīgajā prioritārajā zinātnes virzienā un no tiem sagaidāmo rezultātu noteikšanu, kā rezultātā valsts nevis pasūta nepieciešamos zinātniskos pētījumus, kā to nosaka Zinātniskās darbības likums, bet ņem vērā zinātnieku iesniegtos priekšlikumus VPP mērķu un uzdevumu definēšanai;
 - 314.3. IZM, piešķirot finansējumu VPP īstenošanai, sadala to proporcionāli starp VPP kā to nosaka normatīvais akts⁴⁶¹, bet netiek vērtētas prioritāri īstenojamās VPP un to īstenošanai nepieciešamo materiāli tehniskais nodrošinājums;
 - 314.4. normatīvajā aktā⁴⁶² nav noteikts, kā ir piemērojami vērtēšanas kritēriji, un IZM nav izstrādājusi metodiku, kas pamatotu normatīvajā aktā⁴⁶³ paredzēto

⁴⁵⁶ SZA 13.12.2010. iekšējo noteikumu Nr.1-07/18 „Iekšējie noteikumi, kādā SZA veic līguma slēgšanu, pārskatu pārbaudi un piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudi par VPP īstenošanu” IV daļa.

⁴⁵⁷ Valsts kontroles 29.04.2009. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-37/2008 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2008.gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību” 165.punkts, Valsts kontroles 30.04.2010. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-30/2009 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2009.gada pārskata sagatavošanas pareizību” 259. un 267.punkts.

⁴⁵⁸ Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem un Valsts pētījumu programmām piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudes plāns 2010. gadam (apstiprināts ar 22.04.2010. SZA rīkojumu Nr.1-02/9).

⁴⁵⁹ Zinātniskās darbības likuma 35.panta pirmā daļa.

⁵⁰ MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

⁴⁶¹ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 39.punkts.

⁴⁶² MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

vērtēšanas kritēriju un vērtējumu piemērošanas specifiku, kā rezultātā tika konstatēti gadījumi, ka, piemērojot vienus un tos pašus kritērijus, ekspertu piešķirto punktu skaits atšķiras lielā amplitūdā;

- 314.5. lai gan VPP īstenošanas posms ilgst četrus gadus, zinātniskie eksperti, kas vērtē VPP pārskatus, iesaistās vērtēšanā tikai VPP noslēgumā;
- 314.6. VPP Uzraudzības padomes ziņojumā par VPP izpildes posma 2009.gadā rezultātiem un VPP kopējās izpildes rezultātiem⁴⁶⁴ nav iekļauta informācija par zinātnisko ekspertu noslēguma vērtējumiem, kaut gan divām no deviņām VPP ekspertu vērtējumos atrodami negatīvi vērtējumi, kas iekļauj arī aizdomas par nelietderīgu valsts budžeta finansējuma izlietojumu;
- 314.7. eksperti, izvērtējot 2005., 2006.-2009.gada VPP ieguldījumu inovatīvu produktu un tehnoloģiju radīšanā, ir norādījuši, ka „VPP pārskata ziņojumos netiek analizēts, kādā jomā un kādiem mērķiem konkrēto parādību, materiāla īpašību vai tehnoloģiju varētu izmantot un pie kādiem konkrētiem rezultātiem ir jānonāk”⁴⁶⁵.

Ieteikumi

- 315. Lai pilnveidotu VPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un kontroli pār VPP saturisko uzraudzību, IZM:
 - 315.1. pārskatīt normatīvajā aktā⁴⁶⁶ noteiktas pieejas par nepieciešamo VPP noteikšanu attiecīgajā prioritārajā zinātnes virzienā atbilstību Zinātniskās darbības likumā noteiktajam, ka valsts veic pasūtījumu zinātnisku pētījumu veikšanai;
 - 315.2. izvērtēt grozījumu normatīvajā aktā⁴⁶⁷ izstrādāšanas nepieciešamību, nosakot zinātniskajiem ekspertiem pienākumu vērtēt VPP ietvaros paveikto biežāk nekā reizi četros gados;
 - 315.3. veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka VPP Uzraudzības padomes ziņojumā par VPP kopējās izpildes rezultātiem ir iekļauta informācija par zinātnisko ekspertu noslēguma vērtējumiem.
- 316. Lai pilnveidotu VPP vērtēšanu, IZM izstrādāt metodiku, nosakot VPP vērtēšanas kritēriju piemērošanas principus.

2.5. ES struktūrfondu līdzekļu zinātnes jomā 2007.-2013.gada plānošanas periodā plānošana, piešķiršana, vērtēšana un uzraudzība

Konstatējumi

ESF un ERAF aktivitāšu/apakšaktivitāšu plānošana zinātnes jomā

- 317. Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta 2007.-2013.gadam⁴⁶⁸ stratēģija ir vērsta uz efektīvu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējuma piesaistišanu valsts

⁴⁶³ MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība” 3. pielikuma 2.tabula.

⁴⁶⁴ http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Uzraudzibas_zinojums_2009.pdf (skatīts 18.10.2011.).

⁴⁶⁵ 2005., 2006.-2009.gada valsts pētījumu programmu novērtējums. Ekspertu darba grupas ziņojums, Rīga 2010.

⁴⁶⁶ MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

⁴⁶⁷ MK 30.05.2006. noteikumi Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

ekonomiskajai un sociālajai attīstībai. Valsts Stratēģiskais ietvardokuments 2007.-2013.gadam⁴⁶⁹ nosaka:

- 317.1. lai panāktu maksimālu atdevi un jūtami straujāku struktūrfondu atbalstīto investīciju ietekmi uz valsts ekonomisko un sociālo izaugsmi, Latvijai piešķirtais finansējums jāizmanto mērķtiecīgi, prioritizējot atbalstāmās jomas un koncentrējot fondu atbalstu tur, kur tā nepieciešamība un līdztekus arī atdeve ir vislielākā;
 - 317.2. īpaši svarīgs ES fondu atbalsts būtu tām nozarēm, kurās Latvijā ir izveidojies noteikts izaugsmes potenciāls un ir iespējams piedāvāt starptautiski konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus. Starp zinātnes nozarēm kā perspektīvās „izgudrojumu nozares” Latvijā var identificēt medicīnisko ķīmiju, gēnu inženieriju, kā arī magnetohidrodinamikas metalurģiju.
318. IZM ES struktūrfondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ir atbildīga par piecu aktivitāšu un divu apakšaktivitāšu īstenošanu zinātnes jomā ar kopējo ES struktūrfondu finansējumu Ls 225 555 972⁴⁷⁰. IZM atbildībā esošajām prioritātēm, pasākumiem, aktivitātēm un apakšaktivitātēm zinātnes jomā noteiktie mērķi ir norādīti 12.pielikumā.
319. Izvērtējot ESF un ERAF aktivitātēm zinātnes jomā noteiktos mērķus, revidenti konstatēja, ka:
- 319.1. 1.1.1.2.aktivitātes⁴⁷¹ mērķis ir veicināt papildus cilvēkresursu piesaisti zinātnei, veidojot jaunas zinātniskās grupas un sadarbību ar augstskolām, pētniecības centriem un uzņēmumiem, piesaistot zinātniskajam un pētnieciskajam darbam zinātniekus, kas atgriežas darbā Latvijā, un ārvalstu zinātniekus, un veicinot jaunu zinātnieku iesaistīšanos projektos un to vadībā, īpaši starpdisciplināros pētījumu virzienos. Mērķī nav noteikts, kādās konkrētās zinātnes nozarēs ir jāpiesaista zinātnieki, kā arī nav noteikti zinātnes virzieni, kuros ir nepieciešams veikt pētījumus;
 - 319.2. 2.1.1.1.aktivitātes⁴⁷² mērķis ir atbalstīt praktiskas ievirzes pētniecības projektus, kuri sekmētu zinātnes un ražošanas integrāciju un pētniecisko

⁴⁶⁸ Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta 2007.-2013.gada periodam (apstiprināts ar MK 29.10.2007. rīkojumu Nr.669 „Par Valsts Stratēģisko ietvardokumentu”) 163.punkts.

⁴⁶⁹ Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta 2007.-2013.gada periodam (apstiprināts ar MK 29.10.2007. rīkojumu Nr.669 „Par Valsts Stratēģisko ietvardokumentu”) 167. un 178. punkts.

⁴⁷⁰ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns, Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns, Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns, Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājums (apstiprināts ar MK 29.04.2008. rīkojuma Nr.236 „Par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns (skatīts www.esfondi.lv 21.10.2011.).

⁴⁷¹ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 10.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁷² 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

rezultātu ieviešanu atbilstoši valstī izvirzītajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem⁴⁷³, bet tā kā revidenti konstatēja, ka tie ir definēti plaši un iezīmē gandrīz visas zinātnes nozares, šīs aktivitātes ietvaros sniegtais atbalsts nav vērsts uz konkrētu nozaru attīstību.

320. Izvērtējot normatīvajos aktos⁴⁷⁴ aktivitāšu/apakšaktivitāšu projektiem noteiktās prasības⁴⁷⁵, konstatēts, ka trijās aktivitātēs/apakšaktivitātēs nav noteikts pienākums sniegt informāciju par to, kāda būs katrā projektā ieguldīto ES struktūrfondu līdzekļu finansējuma atdeve.

ESF un ERAF projektu iesniegumu vērtēšana

321. Normatīvais akts⁴⁷⁶ nosaka, ka:
- 321.1. ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji ir noteicošie rādītāji, saskaņā ar kuriem vērtē ES fondu projektu iesniegumus un pieņem lēmumu par to apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu;
 - 321.2. atbildīgās iestādes un sadarbības iestādes pienākums ir izstrādāt ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus.
322. IZM atbildībā esošo aktivitāšu un apakšaktivitāšu saistošie MK noteikumi⁴⁷⁷, nosaka, ka projekta iesniegumu vērtē atbilstoši administratīvajiem kritērijiem,

⁴⁷³ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadam”; MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

⁴⁷⁴ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 1.pielikums; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 1.pielikums; MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 1.pielikums.

⁴⁷⁵ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 1.pielikums; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 1.pielikums; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 1.pielikums, MK 19.10.2010. noteikumi Nr. 987 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 2.pielikums; MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 1.pielikums.

⁴⁷⁶ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 1.panta 6.punkts un 13.panta pirmās daļas 2.punkts.

⁴⁷⁷ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 37.punkts, MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 57. punkts, MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 37.punkts, MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 34.punkts, MK 19.10.2010. noteikumu Nr.987 „Noteikumi par darbības

atbilstības kritērijiem, kvalitātes kritērijiem un finansējuma piešķiršanas kritērijiem.

323. Finanšu ministrijas apstiprinātā metodika⁴⁷⁸ nosaka, ka kvalitātes kritērija vērtējumam jābūt kvantificētam un kritērijs jāvērtē punktu skalā. Kvalitātes kritēriju uzdevums ir ļaut projektu iesniegumus vērtēt attiecībā pret to, cik efektīvi konkrētais projekts ļauj sasniegt aktivitātes mērķus. Vērtēšanai pēc izmērāmiem kvalitātes kritērijiem jānodrošina mērķa - piešķirt finansējumu tiem projektiem, kuri sniedz lielāko atdevi attiecībā pret projektā ieguldītajiem ES fonda, valsts budžeta un citiem finanšu resursiem - sasniegšanu.
324. Izvērtējot IZM izstrādātos un MK noteikumos⁴⁷⁹ iekļautos ES struktūrfondu projektiem izvirzītos nosacījumus finansējuma piešķiršanai, tika konstatēts, ka izveidotajā projektu iesniegumu vērtēšanas sistēmā projekti ir atbalstāmi, iegūstot 25-40% no maksimālā vērtēšanā iegūstamā punktu skaita:
 - 324.1. 1.1.1.2.aktivitātes⁴⁸⁰ ietvaros saņemot 7 punktus no 25 punktiem;
 - 324.2. 2.1.1.1.aktivitātes⁴⁸¹ ietvaros saņemot 10 punktus no 25 punktiem;
 - 324.3. 2.1.1.2.aktivitātes⁴⁸² ietvaros saņemot 5 punktus no 20 punktiem;
 - 324.4. 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes⁴⁸³ ietvaros saņemot 9 punktus no 28 punktiem.
325. ERAF finansējums Ls 4 366 560 apmērā⁴⁸⁴ 2.1.1.2.aktivitātē⁴⁸⁵ bija pietiekams visiem iesniegtajiem projektiem, līdz ar to tika finansēti arī projekti, kuri kvalitātes

programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 59.punkts.

⁴⁷⁸ FM 14.07.2008. metodikas „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu iesniegumu atlases, tai skaitā vērtēšanas kritēriju izstrādes, metodika” 4.1.sadaļa.

⁴⁷⁹ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 1.pielikums; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 1.pielikums; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 1.pielikums, MK 19.10.2010. noteikumu Nr. 987 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 2.pielikums; MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 1.pielikums.

⁴⁸⁰ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁸¹ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁸² 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁸³ 2.1.1.3.1.apakšaktivitāte „Zinātnes infrastruktūras attīstība” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 14.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁸⁴ MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 9.punkts.

kritēriju kopvērtējumā ieguva, piemēram, tikai sešus vai septiņus punktus no iegūstamajiem 20 punktiem. Tika apstiprināti 20 no 21 iesniegtā projekta (viens tika noraidīts, jo projekta iesniedzējs neizpildīja nosacījumus pēc lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumu) (skatīt 13.pielikumu).

326. Normatīvajos aktos⁴⁸⁶ ir noteikts, ka:
 - 326.1. aktivitāšu un apakšaktivitāšu ietvaros iesniegto projektu iesniegumus vērtē komisija;
 - 326.2. komisija vērtēšanas procesā var pieaicināt vienu vai vairākus ekspertus bez balsstiesībām.
327. VIAA metodikā⁴⁸⁷ ir noteikts, ka 1.1.1.2.aktivitātē⁴⁸⁸ vērtēšanas komisija veic katra projekta iesnieguma vērtēšanu atbilstoši atbilstības un kvalitātes kritērijiem, izmantojot ekspertu sniegto vērtējumu, bet projekta iesnieguma atbilstību finansējuma piešķiršanas kritērijam komisija vērtē pēc tam, kad komisijai iesniegts apstiprināšanai iesakāmo projektu iesniegumu saraksts.
328. Lai izvērtētu 2.1.1.1.aktivitātes⁴⁸⁹ iesniegto 177 projektu atbilstību atsevišķiem kvalitātes un atbilstības kritērijiem, IZM:
 - 328.1. noslēdza līgumu⁴⁹⁰ ar LZA par zinātnisko ekspertīzi, lai izvērtētu to atbilstību 10 kvalitātes un atbilstības kritērijiem. Līguma summa nevar pārsniegt Ls 15 930;
 - 328.2. noslēdza līgumu⁴⁹¹ ar A/S „BDO” (vienotais reģ. Nr.40003035771) par projektu iesniegumu ekspertīzi, lai izvērtētu to atbilstību trīs kvalitātes un atbilstības kritērijiem. Līguma summa nevar pārsniegt Ls 10 708.
329. IZM metodikā⁴⁹² ir noteikts, ka 2.1.1.1.aktivitātē⁴⁹³:

⁴⁸⁵ 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁸⁶ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 31., 33., 34.punkts; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 51., 53., 54.punkts; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.letvara programma un citi)” 32., 34.punkts; MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 29., 31.punkts.

⁴⁸⁷ VIAA 07.10.2009. metodikas Nr.01-36.2/7 „Eiropas Sociālā fonda 1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” atklātas projektu iesniegumu atlases projekta iesnieguma atkārtotas vērtēšanas un projekta iesnieguma vērtēšanas veidlapas aizpildīšanas metodika” 18., 35.punkts.

⁴⁸⁸ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁸⁹ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁹⁰ IZM un LZA 14.05.2010. Pakalpojuma līguma Nr.1-28/70 1. un 7.punkts.

⁴⁹¹ IZM un A/S „BDO” 14.05.2010. Līguma Nr.213B/2010 1. un 5.punkts.

⁴⁹² IZM 09.03.2010. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta iesnieguma vērtēšanas un projekta iesnieguma vērtēšanas veidlapas aizpildīšanas metodikas 10., 11., 12. punkts.

- 329.1. katru projekta iesniegumu izvērtē eksperti. Eksperti sniedz viedokli, aizpildot veidlapu „Eksperta atzinums”, sniedzot argumentētu eksperta viedokļa pamatojumu par:
 - 329.1.1. projekta ietekmi uz tautsaimniecības attīstību, par kvalitātes kritērijiem atzīmējot vērtējumu (punktos);
 - 329.1.2. projekta atbilstību kvalitātes un atbilstības kritērijiem, par kvalitātes kritērijiem atzīmējot vērtējumu;
 - 329.2. vismaz divi vērtēšanas komisijas locekļi izvērtē projekta iesnieguma atbilstību tiem kritērijiem, kuru vērtēšanā nav piesaistīti eksperti;
 - 329.3. vērtēšanas komisija sagatavo kopējo komisijas viedokli par projekta iesnieguma atbilstību atbilstības, kvalitātes un finansējuma piešķiršanas kritērijiem.
330. 2.1.1.1.aktivitātē⁴⁹⁴ no izlasē iekļautajiem pieciem noraidītajiem projekta iesniegumiem⁴⁹⁵ divos gadījumos, kaut gan eksperta – zinātnieka viedoklis ir bijis negatīvs par projekta iesnieguma zinātnisko saturu, vērtēšanas komisija ir pieņēmusi pozitīvu lēmumu par projektu atbilstību kvalitātes un atbilstības kritērijiem, noraidot tos tikai nepietiekamā ERAF finansējuma dēļ. Lēmumos par projekta noraidīšanu ir norādīts, ka gadījumā, ja aktivitātes atlases kārtā būs pieejams finansējums, IZM var atcelt lēmumu par projekta iesnieguma noraidīšanu un pieņemt lēmumu par projekta apstiprināšanu ar nosacījumu.
331. IZM metodikā⁴⁹⁶ ir noteikts, ka 2.1.1.2.aktivitātē⁴⁹⁷:
- 331.1. katru projekta iesniegumu izvērtē vismaz divi komisijas locekļi;
 - 331.2. pamatojoties uz komisijas locekļu individuālo vērtējumu, sekretariāts (Struktūrfondu departaments) sagatavo komisijas veidlapas otrās daļas projektu par projekta iesnieguma atbilstību atbilstības un kvalitātes kritērijiem, kā arī finansējuma piešķiršanas kritērijam;
 - 331.3. komisija sagatavo komisijas kopējo viedokli par projekta iesnieguma atbilstību atbilstības un kvalitātes kritērijiem un finansējuma piešķiršanas kritērijam.
332. 2.1.1.2.aktivitātē⁴⁹⁸ projektu iesniegumu atbilstību kvalitātes un atbilstības kritērijiem ir novērtējusi vērtēšanas komisija, bet 1.1.1.2.aktivitātē⁴⁹⁹ un

⁴⁹³ 2.1.1.1.aktivitātē „Atbalsts zinātnē un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁹⁴ 2.1.1.1.aktivitātē „Atbalsts zinātnē un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁹⁵ RTU projekti „Inovatīvu biogradējamu kompozītmateriālu izstrāde, izmantojot Latvijā iegūto koksni un kaņepju šķiedras”, „Pilsētas elektrotransporta (trolejbusi, tramvaji) piedziņas ar ventiļinduktortipa vilces elektrodzinēju modeļa izstrāde”, LU projekti „Latvijas situācijai optimālās kolorektālā vēža skrīninga metodes izstrāde”, „Jauna tipa vēža cilmes šūnu profilerācijas bloķējošā kompleksa savienojuma (polisaharīds-antigēns) izstrāde”, „Semantisko datubāzu platforma nozaru speciālistiem”.

⁴⁹⁶ IZM 22.02.2010. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta iesnieguma vērtēšanas un projekta iesnieguma vērtēšanas veidlapas aizpildīšanas metodikas 11., 13.punkts.

⁴⁹⁷ 2.1.1.2.aktivitātē „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

- 2.1.1.1.aktivitātē⁵⁰⁰ projektu iesniegumu vērtēšanā tika pieaicināti eksperti, lai izvērtētu projekta atbilstību šādiem atbilstības un kvalitātes kritērijiem:
- 332.1. projekta aktivitātes ir skaidri definētas, samērīgas ar plānoto īstenošanas laika grafiku un nodrošina plānoto rezultātu sasniegšanu;
 - 332.2. projektā plānotie rezultāti un to rādītāji ir precīzi definēti un izmērāmi;
 - 332.3. projekta iesniegumā ir pamatots, kā tiks nodrošināta sasniegto rezultātu ilgtspēja un uzturēšana pēc projekta pabeigšanas.
333. IZM metodikā⁵⁰¹ ir noteikts, ka 2.1.1.3.2.apakšaktivitātē⁵⁰²:
- 333.1. viedokļa sniegšanai par projekta iesnieguma atbilstību atsevišķiem kritērijiem var pieaicināt vienu vai vairākus ekspertus bez balsstiesībām. Eksperti sniedz viedokli, aizpildot eksperta viedokļa veidlapu un sniedzot argumentētu eksperta viedokļa pamatojumu;
 - 333.2. katru projekta iesniegumu individuāli izvērtē vismaz divi komisijas locekļi, kuri veic projekta iesnieguma vērtēšanu pēc atbilstības un kvalitātes kritērijiem;
 - 333.3. vērtējot projekta iesniegumu, komisija iepazīstas ar ekspertu viedokli un komisijas locekļu individuālajiem vērtējumiem. Komisija sagatavo komisijas kopējo viedokli par projekta iesnieguma atbilstību atbilstības, kvalitātes un finansējuma piešķiršanas kritērijiem.
334. 2.1.1.3.2.apakšaktivitātē⁵⁰³ vērtēšanas komisija, kuras sastāvā bija tikai IZM pārstāvji, ir apstiprinājusi vienu projektu „Vienota nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai izveide” ar kopējām attiecināmajām izmaksām Ls 10 514 363, kas ir šai apakšaktivitātei kopējais pieejamais finansējums. Projekts tika apstiprināts, kaut gan ekspertu viedokli par projektu iesniegumu atbilstību vērtēšanas kritērijiem bija atšķirīgi – tika sniegti arī negatīvi vērtējumi. Projekts, kuram ir 100% ERAF finansējums, īsteno IZM sadarbībā ar zinātniskajām institūcijām. (skatīt 11.tabulu).

⁴⁹⁸ 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁴⁹⁹ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnē” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁰⁰ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnē un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁰¹ IZM metodikas „Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta iesnieguma vērtēšanas un projekta iesnieguma vērtēšanas veidlapas aizpildīšanas metodika” 7., 10., 11., 12.punkts.

⁵⁰² 2.1.1.3.2.apakšaktivitāte „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 20.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁰³ 2.1.1.3.2.apakšaktivitātē „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 20.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

Ekspertu pretēji vērtējumi par projektu „Vienota nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai izveide”

Vērtēšanas kritērijs	1.eksperta vērtējums	2.eksperta vērtējums	3.eksperta vērtējums
1	2	3	4
<i>Projekta mērķis atbilst apakšaktivitātes mērķim – izveidot nākamās paaudzes datu pārraides tīklu zinātniskās darbības nodrošināšanai (turpmāk – Latvijas akadēmiskais pamattīkls), lai iesaistītos vienotajā Eiropas akadēmiskajā tīklā, un uzlabot informācijas sistēmas valsts zinātniskajās institūcijās un augstskolās</i>	neatbilst	pilnībā atbilst	-
<i>Projekta sagatavošanas fāzē ir veikts priekšizpētes posms, tā galvenos secinājumus norādot projekta iesniegumā</i>	neatbilst	atbilst	-
<i>Latvijas akadēmiskajā pamattīklā plānotais datu pārraides ātrums ir plānots, izmantojot tehniski pamatotu metodiku un veicot salīdzinājumu ar citiem Eiropas un starptautiskiem datu tīkliem, kas tiek izmantoti pētniecības un akadēmiskajām vajadzībām</i>	neatbilst	atbilst	pamattīkla ātrums ir plānots, izmantojot tehniski formulētus risinājumus, bet nav ekonomiskā pamatojuma
<i>Latvijas akadēmiskajā pamattīklā iesaistītajām zinātniskajām institūcijām, kas reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā, vai to grupām (tiešie labuma saņēmēji apakšaktivitātes mērķa grupas ietvaros) ir plānota pamatota, atšķirīga datu pārraides jauda, ņemot vērā pamattīkla izmantošanas mērķus, uzdevumus un reģionālo izvietojumu.</i>	neatbilst	atbilst	datu pārraides un apstrādes jauda ir plānota neproporcionāli visiem labuma saņēmējiem. Galvenos līdzekļus paredzēts izdalīt 2 universitātēm LU un RTU galvenokārt mācību procesa modernizēšanai
<i>Projekta aktivitātes ir skaidri definētas, samērīgas ar plānoto īstenošanas laika grafiku un nodrošina plānoto rezultātu sasniegšanu</i>	nav iespējams novērtēt	atbilst	-
<i>Projektā plānotie rezultāti un to rādītāji nodrošina šāda iznākuma rādītāja sasniegšanu – izveidots viens nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskais pamattīkls zinātniskās darbības un pētniecības nodrošināšanai</i>	neatbilst	atbilst	-
<i>Projekta iesniegumā norādītās izmaksas atbilst paredzētajam projekta īstenošanas laikposmam, tās ir nepieciešamas un pamatotas, lai sasniegtu projekta mērķus un īstenotu plānotās darbības</i>	neatbilst	atbilst	-

ESF un ERAF aktivitāšu īstenošana

ESF un ERAF aktivitāšu ieviešanas secība

335. ESF Darbības programmā⁵⁰⁴ ir noteikts, ka (skatīt 9.attēlu):
- 335.1. prioritāte „Augstākā izglītība un zinātne” ir tieši saistīta ar ERAF sniegto atbalstu zinātnes un inovāciju attīstībai darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros, kā arī ar ERAF sniegto atbalstu augstākās izglītības infrastruktūrai darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros, tādējādi nodrošinot mērķtiecīgu, visaptverošu un savstarpēji papildinošu atbalstu;
 - 335.2. pasākuma „Zinātnes un pētniecības potenciāla attīstība” aktivitātes jaunu zinātnieku piesaistei zinātniskajai darbībai dos pozitīvu ietekmi uz darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” pasākumu „Zinātne, pētniecība un attīstība” un pasākumu „Inovācijas”. Darbības programmā „Cilvēkresursi un nodarbinātība” atbalsts tiks sniegts jauno zinātnisko grupu izveidošanai un darbībai, savukārt praktiskās ievirzes pētījumiem nepieciešamā aprīkojuma iegāde zinātniskajām grupām ir paredzēta darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros;
 - 335.3. zinātnes un pētniecības potenciāla attīstības pasākumu izvirzītais tiešais mērķis – attīstīt zinātnes un pētniecības potenciālu, dos pozitīvu ietekmi arī uz darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” finansētiem pasākumiem, kas saistīti ar pētniecības infrastruktūras modernizāciju, panākot sinerģijas efektu. Atbalstot zinātnes un pētniecības infrastruktūras uzlabojumus gan augstskolās, gan zinātniskajos institūtos, tiks nodrošināti zinātniskajai darbībai un pētījumu veikšanai pievilcīgi un motivējoši darba apstākļi ar modernu zinātnes aprīkojumu, sniedzot pozitīvu ietekmi uz cilvēkresursu piesaisti zinātniskajai darbībai.
336. Saskaņā ar ERAF Darbības programmas papildinājumā⁵⁰⁵ noteikto 2.1.1.1.aktivitātes⁵⁰⁶ atbalsts tiks sniegts darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” pasākuma „Zinātnes un pētniecības potenciāla attīstība” 1.1.1.2.aktivitātes⁵⁰⁷ ietvaros izveidoto jauno zinātnisko darba grupu praktiskās ievirzes pētījumiem nepieciešamā aprīkojuma iegādei (skatīt 9.attēlu).

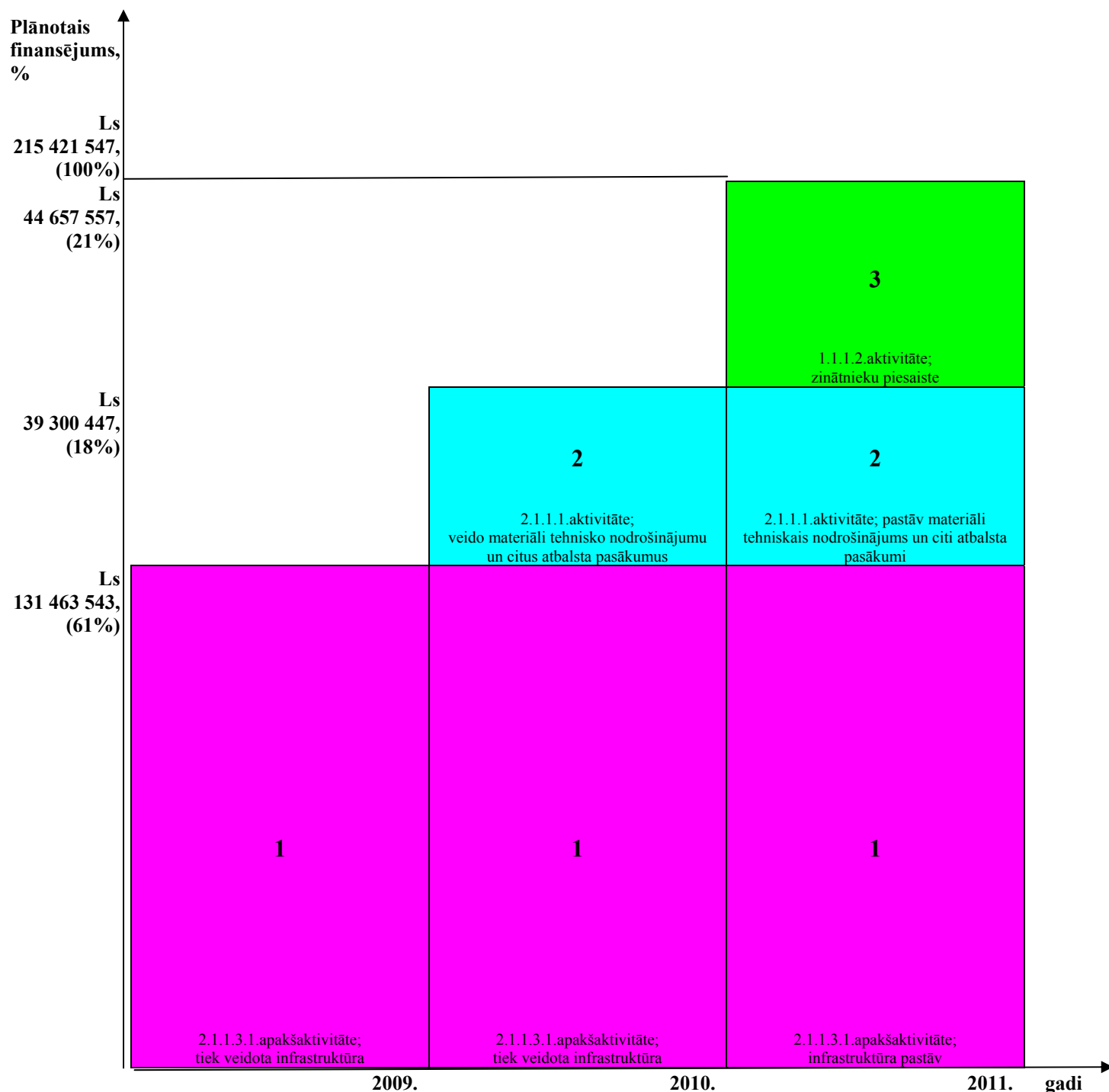
⁵⁰⁴ 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 445., 462. un 464.punkts.

⁵⁰⁵ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) 3.punkts.

⁵⁰⁶ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁰⁷ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

Plānotā pieeja ES struktūrfondu aktivitāšu ieviešanā atbilstoši Darbības programmā⁵⁰⁸ noteiktajam un plānotā finansējuma sadalījums pa aktivitātēm

⁵⁰⁸ 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 445., 462. un 464.punkts.

337. Izvērtējot IZM atbildībā esošo aktivitāšu zinātnes jomā ieviešanas gaitu, tika konstatēts (skatīt 10.attēlu):
- 337.1. IZM kā pirmo aktivitāti zinātnes jomā 2009.gadā sāka īstenot 1.1.1.2.aktivitāti⁵⁰⁹, un līdz 31.10.2011. finansējuma saņēmējiem jau bija izmaksāti 58% no aktivitātei kopējā pieejamā finansējuma. Atbilstoši normatīvajam aktam⁵¹⁰ projektu īstenošanas attiecināmajās izmaksās tiek iekļautas zinātnisko darbinieku darba algas, zinātnisko pētījumu publicēšanas izmaksas, pētījumu veikšanai nepieciešamo materiālu iegādes izmaksas u.c., turklāt 2011.gadā aktivitātei tika palielināts finansējums par Ls 4 746 413⁵¹¹, nemainot noteiktos uzraudzības rādītājus;
 - 337.2. 2.1.1.1.aktivitātē⁵¹² pirmie projekti tika apstiprināti 2010.gada beigās, un līdz 31.10.2011. finansējuma saņēmējiem bija izmaksāti 27% no aktivitātei kopējā pieejamā ES struktūrfondu finansējuma. Atbilstoši normatīvajam aktam⁵¹³ projektu īstenošanas attiecināmajās izmaksās tiek iekļautas atlīdzība zinātniskajiem darbiniekiem, zinātnisko darbinieku komandējumu un dienesta braucienu izmaksas, inventāra, instrumentu un materiālu iegādes un piegādes izmaksas u.c.;
 - 337.3. 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes⁵¹⁴ ietvaros tikai 16.09.2011. tika apstiprināti deviņi projekti, un līdz 31.10.2011. finansējuma saņēmējiem vēl nebija izmaksāti finanšu līdzekļi. Atbilstoši normatīvajam aktam⁵¹⁵ projektu īstenošanas attiecināmajās izmaksās tiek iekļautas zinātniskās institūcijas ēku un telpu rekonstrukcijas un renovācijas izmaksas, ēku nojaukšanas, ja nepieciešams, un jaunas ēkas būvniecības izmaksas.

⁵⁰⁹ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵¹⁰ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 64.punkts.

⁵¹¹ MK 02.11.2011. rīkojuma Nr.574 „Grozījumi darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā” 1.3.apakšpunkts.

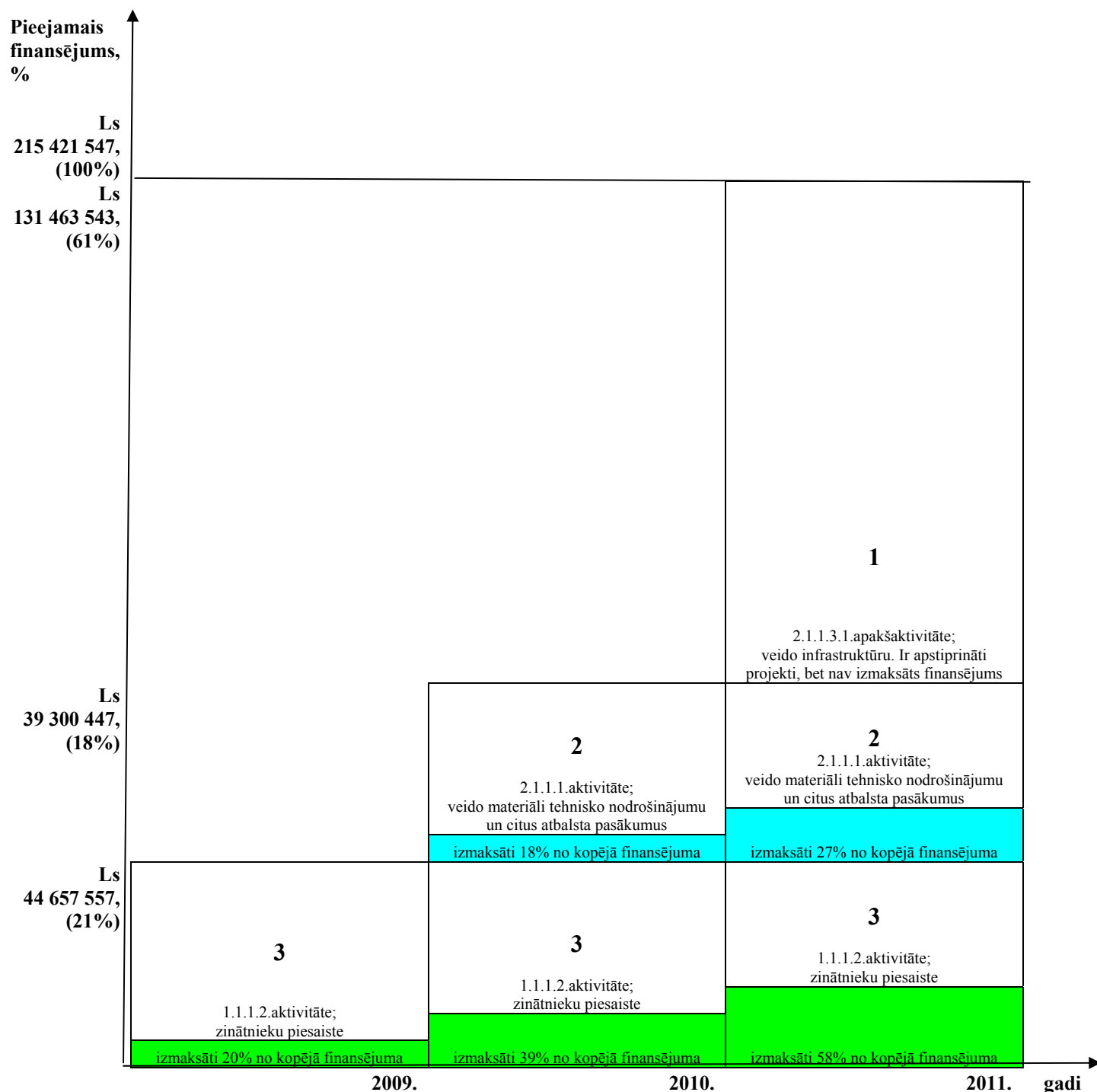
⁵¹² 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵¹³ 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 27. un 37.punkts.

⁵¹⁴ 2.1.1.3.1.apakšaktivitāte „Zinātnes infrastruktūras attīstība” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 14.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵¹⁵ MK 19.10.2010. noteikumu Nr.987 “Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 36. un 37.punkts.

IZM īstenotā pieeja ES struktūrfondu aktivitāšu ieviešanā

ESF un ERAF projektu īstenošanas nosacījumu uzraudzība

338. Plānošanas dokumentos⁵¹⁶ ir noteikts:

⁵¹⁶ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”); Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK

- 338.1. IZM veic ES fondu ieviešanas uzraudzību aktivitāšu un pasākumu līmenī;
- 338.2. VIAA veic ES fondu ieviešanas uzraudzību un kontroli projektu līmenī.
339. Normatīvajos aktos⁵¹⁷ ir noteikts, ka VIAA nodrošina projekta īstenošanas uzraudzību un kontroli, tajā skaitā veic pārbaudes projekta īstenošanas vietā.
340. Izvērtējot ESF un ERAF aktivitātēm/apakšaktivitātēm noteiktos projektu īstenošanas nosacījumus, konstatēts, ka normatīvajos aktos⁵¹⁸ personām, kas ir iesaistītas savstarpēji saistītu projektu īstenošanā, bet dažādu aktivitāšu/apakšaktivitāšu ietvaros, ir noteikti ierobežojumi atlīdzības saņemšanā, piemēram, maģistranti un doktoranti nevar vienlaikus saņemt mērķstipendiju un atlīdzību vairākās ES struktūrfondu aktivitātēs⁵¹⁹, kas ir gan IZM, gan Ekonomikas ministrijas atbildībā.
341. Izvērtējot IZM atbildībā esošajām aktivitātēm – 1.1.1.2.aktivitātei⁵²⁰ un 2.1.1.1.aktivitātei⁵²¹ – saistošos normatīvos aktus⁵²², konstatēts, ka tajos nav noteikti projektu īstenošanā iesaistīto personu ierobežojumi attiecībā uz atlīdzības saņemšanu no vairākiem savstarpēji saistītiem projektiem dažādu aktivitāšu/apakšaktivitāšu ietvaros.
342. Saskaņā ar normatīvo aktu⁵²³ ES fondu projektu uzraudzībai atbildīgā iestāde vai sadarbības iestāde izmanto finansējuma saņēmēja (projekta īstenotāja) iesniegto projekta progresa pārskatu par ES fondu līdzfinansētā projekta ieviešanu.
343. Atbilstoši VIAA sniegtajai informācijai⁵²⁴, lai noteiktu, vai doktorants, vai maģistrants nesaņem vienlaikus mērķstipendiju un atlīdzību no vairākām ES struktūrfondu aktivitātēm, progresa pārskata veidlapā par ES fondu līdzfinansētā projekta ieviešanu pārskata sagatavotājam ir jāsniedz informācija, vai doktorants,

17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵¹⁷ MK 21.10.2008. noteikumu Nr.881 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.1.apakšaktivitāti „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” 9.3.apakšpunkts; MK 21.10.2008. noteikumu Nr.882 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.2.apakšaktivitāti „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” 13.3.apakšpunkts.

⁵¹⁸ MK 21.10.2008. noteikumu Nr.881 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.1.apakšaktivitāti „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” 61.punkts; MK 21.10.2008. noteikumu Nr.882 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.2.apakšaktivitāti „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” 68.punkts.

⁵¹⁹ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, 2.1.2.1.1.apakšaktivitāte „Kompetences centri”, 2.1.2.2.1.apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”.

⁵²⁰ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵²¹ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵²² MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”; MK 07.07.2009. noteikumu Nr.752 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.1.aktivitāti „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu”.

⁵²³ MK 27.10.2009. noteikumu Nr.1238 „Eiropas Savienības fondu ieviešanas uzraudzības un izvērtēšanas kārtība” 6.punkts.

⁵²⁴ VIAA 14.12.2010. elektroniskā vēstule.

vai maģistrants vienlaikus nesaņem atlīdzību savstarpēji saistītu projektu īstenošanā dažādu ES struktūrfondu aktivitāšu⁵²⁵ ietvaros.

344. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka:

344.1. ne IZM, ne VIAA līdz 06.12.2011. nebija izveidots kontroles rīks informācijas sistēmā, kas ļautu kontrolēt dubultfinansējuma saņemšanu mērķstipendijas vai atlīdzības veidā 1.1.2.1.1.apakšaktivitātes⁵²⁶, 1.1.2.1.2.apakšaktivitātes⁵²⁷, 1.1.1.2.aktivitātes⁵²⁸ un 2.1.1.1.aktivitātes⁵²⁹ ietvaros. Informācijas sistēmā bija veiktas izmaiņas, 07.12.2011. parakstot pieņemšanas-nodošanas aktu, iestrādājot rīku „Dubultfinansējums”, bet revīzijas laikā netika veiktas pārbaudes par šīs izveidotās kontroles darbību;

344.2. iepriekš minēto normatīvo aktu⁵³⁰ prasību ievērošanu revīzijas laikā bija iespējams pārbaudīt tikai vienas iestādes ietvaros, kurā tiek īstenoti projekti no dažādām aktivitātēm, bet šo ES struktūrfondu aktivitāšu⁵³¹ finansējuma saņēmēji ir dažādas institūcijas - gan augstākās izglītības institūcijas, gan zinātniskās institūcijas, gan komersanti.

345. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka atbilstoši Darbības programmās⁵³² noteiktajam:

345.1. lai nodrošinātu regulāru noteikto rādītāju uzraudzību un analīzi, vadošā iestāde sadarbībā ar starpniekinstitūcijām izstrādā programmas novērtēšanas rādītājus. Darbības programmā tiek noteikti iznākuma un rezultāta rādītāji prioritātes līmenī. Lai apkopotu nepieciešamo informāciju, darbības programmas papildinājumā tiek noteikti iznākuma un rezultāta rādītāji pasākumu līmenī;

⁵²⁵ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, 2.1.2.1.1.apakšaktivitāte „Kompetences centri”, 2.1.2.2.1.apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”.

⁵²⁶ 1.1.2.1.1.apakšaktivitāte „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 30.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵²⁷ 1.1.2.1.2.apakšaktivitāte „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 36.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵²⁸ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵²⁹ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵³⁰ MK 21.10.2008. noteikumu Nr.881 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.1.apakšaktivitāti „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” 61.punkts, MK 21.10.2008. noteikumu Nr.882 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.2.apakšaktivitāti „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” 68.punkts.

⁵³¹ 1.1.2.1.1.apakšaktivitāte „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai”, 1.1.2.1.2.apakšaktivitāte „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai”, 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, 2.1.2.1.1.apakšaktivitāte „Kompetences centri”, 2.1.2.2.1.apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”.

⁵³² 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001)1001. un 1002.punkts; 2.darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācija” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 25.09.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV16PO001) 488. un 489.punkts.

- 345.2. darbības programmas uzraudzība sākas zemākajā – projektu līmenī. Projekts ir analīzes pamatvienība, kurā tiek savākta uzraudzībai nepieciešamā informācija. Informācija par projektiem tiek apkopota, parādot ieviešanas gaitu aktivitātes, pasākuma, prioritātes un darbības programmas līmenī.
346. Lai sasniegtu prioritāšu „Augstākā izglītība un zinātne” un „Zinātne un inovācijas”, kā arī pasākumu „Zinātnes un pētniecības potenciāla attīstība” un „Zinātne, pētniecība un attīstība” mērķus, IZM tiem ir noteikusi vairākus uzraudzības rādītājus (skatīt 14.pielikumu).
347. Darbības programmas papildinājumā⁵³³ pasākuma „Zinātne, pētniecība un attīstība” trīs no četrām aktivitātēm/apakšaktivitātēm ir noteikti tikai iznākuma rādītāji, kas ataino faktisko izpildi:
- 347.1. 2.1.1.2.aktivitātei⁵³⁴ – starptautiskās sadarbības projektu skaits;
- 347.2. 2.1.1.3.1.apakšaktivitātei⁵³⁵ - modernizētu zinātnisko institūciju skaits;
- 347.3. 2.1.1.3.2.apakšaktivitātei⁵³⁶ – izveidots Latvijas akadēmiskais pamattīkls zinātniskās darbības un pētniecības nodrošināšanai.
348. Analizējot Darbības programmas papildinājumos⁵³⁷ aktivitātēm noteikto uzraudzības rādītāju tabulu, kurā ir uzrādīti iznākuma, rezultāta un ietekmes rādītāji un to aprēķina skaidrojumi, revidenti konstatēja, ka rādītāju kvantifikācija ir noteikta aktivitātes kopējo pieejamo finansējumu matemātiski izdalot ar aptuvenajām izmaksām, piemēram:
- 348.1. 1.1.1.2.aktivitātes⁵³⁸ kopējais pieejamais finansējums ir Ls 44 657 557⁵³⁹. Atbilstoši IZM datiem vienam pilna darba laika ekvivalentu strādājošam zinātniskajam darbiniekam plānotais atbalsts ir Ls 35 140 trīs gadu laikā (vidēji no Ls 7028 līdz Ls 10 542 gadā). Izdalot kopējo aktivitātei pieejamo finansējumu ar vienam pilna darba laika ekvivalentu strādājošam

⁵³³ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵³⁴ 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵³⁵ 2.1.1.3.1.apakšaktivitāte „Zinātnes infrastruktūras attīstība” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 14.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵³⁶ 2.1.1.3.2.apakšaktivitātē „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 20.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵³⁷ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”); Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵³⁸ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵³⁹ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns.

zinātniskajam darbiniekam plānoto atbalstu, var atbalstīt 1000 pilna laika ekvivalentu strādājošo zinātnisko darbinieku;

- 348.2. 2.1.1.1.aktivitātes⁵⁴⁰ kopējais pieejamais finansējums ir Ls 39 300 447⁵⁴¹. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai⁵⁴² vienam projektam plānotais atbalsts vidēji ir Ls 210 840, ņemot vērā līdzšinējās izmaksas praktiskās ievirzes pētniecības projektiem, kas vidēji ilgst no trīs līdz pieciem gadiem. Izdalot kopējo aktivitātei pieejamo finansējumu ar vienam projektam plānoto atbalstu, var atbalstīt 200 praktiskās ievirzes pētniecības projektus;
- 348.3. 2.1.1.2.aktivitātei⁵⁴³ kopējais pieejamais finansējums ir Ls 4 366 535⁵⁴⁴. IZM, pieņemot, ka Latvijas zinātnieki gadā piedalās aptuveni 20-30 starptautiskās sadarbības projektos, starptautiskās izstādēs, gadatirgos, kongresos un konferencēs, vienam projektam plānoto atbalstu ir aprēķinājusi vidēji Ls 210 840 apmērā. Izdalot kopējo aktivitātei pieejamo finansējumu ar vienam projektam plānoto atbalstu, var atbalstīt aptuveni 20 starptautiskās sadarbības projektus;
- 348.4. 2.1.1.3.1.apakšaktivitātei⁵⁴⁵ kopējais pieejamais finansējums ir Ls 131 463 543⁵⁴⁶. IZM ir pieņēmusi, ka vienai zinātniskajai institūcijai plānotais atbalsts ir robežās no Ls 702 800 līdz Ls 14 056 000 (vidēji Ls 3 162 600). Izdalot kopējo apakšaktivitātei pieejamo finansējumu ar vienai zinātniskajai institūcijai plānoto atbalstu, var modernizēt 35 zinātniskās institūcijas.
349. ES tiesību aktā⁵⁴⁷ ir norādīts, ka aktivitātēm nosaka tādus rādītājus, kas nodrošina iespēju izmērīt sasniegumu, salīdzināt ar sākuma situāciju un prioritārā virziena mērķu sasniegšanu.
350. Saskaņā ar normatīvo aktu⁵⁴⁸ IZM reizi pusgadā sagatavo ziņojumu par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu. Ziņojumā sniedz informāciju par

⁵⁴⁰ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnē un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁴¹ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns.

⁵⁴² IZM 06.12.2010. vēstule Nr.1-17/8218 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā 5.1-2-25/2010”.

⁵⁴³ 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁴⁴ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns.

⁵⁴⁵ 2.1.1.3.1.apakšaktivitāte „Zinātnes infrastruktūras attīstība” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 14.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

⁵⁴⁶ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) finanšu plāns.

⁵⁴⁷ Padomes regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999 37.panta pirmās daļas c apakšpunkts.

⁵⁴⁸ MK 27.10.2009. noteikumu Nr.1238 „Eiropas Savienības fondu ieviešanas uzraudzības un izvērtēšanas kārtība” 9.1.apakšpunkts.

visu atbildīgās iestādes pārziņā esošo ES fondu līdzfinansēto pasākumu, aktivitāšu un apakšaktivitāšu (kuru uzsākšana paredzēta saskaņā ar plānošanas dokumentiem) ieviešanas gaitu, analizē problēmas ES fondu ieviešanā un sniedz priekšlikumus ES fondu apguves uzlabošanai.

351. Izvērtējot IZM ziņojumus⁵⁴⁹ par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu, tika konstatēts, ka šajos ziņojumos galvenokārt tiek sniegta informācija, kas attiecas uz finansējuma apguvi noteiktajā laika posmā. Piemēram, ziņojumos tiek uzrādīts katrā aktivitātē/apakšaktivitātē apgūtais finansējums, kā arī plānotie un sasniegtie uzraudzības rādītāji, kas ir uzrādīti skaitliskā izteiksmē. Informācija par aktivitātēm/apakšaktivitātēm noteikto mērķu sasniegšanu un lietderības aspektiem netiek sniegta.
352. Darbības programmas papildinājumos⁵⁵⁰ ir noteikti uzraudzības rādītāji uz 2009.gadu un 2013.gadu. Izvērtējot, vai IZM atbildībā esošajām aktivitātēm zinātnes jomā 2009.gadā ir sasniegti rezultatīvie rādītāji, tika konstatēts, ka ES struktūrfondu aktivitātēm⁵⁵¹ tie nav sasniegti, to vērtība ir 0⁵⁵² (skatīt 14.pielikumu).
353. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju⁵⁵³ „*Tajā laikā vairums projektu atradās sākuma stadijā (piemēram, 1.1.1.2.aktivitātē projektu īstenošana tika uzsākta 2010.gada sākumā), līdz ar to nedz rādītāju progress, nedz ES fondu ieguldījuma ietekme vēl nebija vērojama*”.

Secinājumi

354. IZM veiktās darbības ES struktūrfondu zinātnes jomā apgūvē 2007.-2013.gada plānošanas periodā nav vērstas uz iespējami efektīvāku šo līdzekļu izlietošanu, jo:
 - 354.1. Īstenotās 1.1.1.2.aktivitātes⁵⁵⁴ ietvaros finansiālais atbalsts tiek sniegts visām zinātnes jomām un 2.1.1.1.aktivitātes⁵⁵⁵ ietvaros finansiālais atbalsts

⁵⁴⁹ IZM ziņojums par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2009. līdz 31.12.2009., IZM ziņojums par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.01.2010. līdz 30.06.2010., IZM ziņojums par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2010. līdz 31.12.2010., IZM ziņojums par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.01.2011. līdz 30.06.2011. (publicēts <http://komitejas.esfondi.lv>, skatīts 21.10.2011.).

⁵⁵⁰ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”); Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵⁵¹ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” un 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)”.

⁵⁵² IZM ziņojums par ES līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2009. līdz 31.12.2009. (publicēts <http://komitejas.esfondi.lv>, skatīts 21.10.2011.).

⁵⁵³ IZM 06.02.2012. vēstule Nr.01-36/7-IP „Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.5.1-2-25/2010”.

⁵⁵⁴ 1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” (Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 9.punkts (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵⁵⁵ 2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 1.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

tiek sniegts visiem valstī izvirzītajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem⁵⁵⁶, neveicinot to zinātnes nozaru attīstību, kurās Latvijā ir izveidojies noteikts izaugsmes potenciāls un ir iespējams piedāvāt starptautiski konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus;

- 354.2. normatīvie akti⁵⁵⁷, kas nosaka īstenojamo aktivitāšu zinātnes jomā kārtību, trīs aktivitātēm/apakšaktivitātēm neizvirza prasību sniegt informāciju par projektos ieguldīto ES struktūrfondu līdzekļu atdevi, kā arī aktivitātēm un apakšaktivitātēm noteiktie uzraudzības rādītāji ir prioritāri vērsti uz plānotā finansējuma apguvi, nevis uz noteikto mērķu sasniegšanu;
 - 354.3. lai gan ESF Darbības programmā⁵⁵⁸ un ERAF Darbības programmas papildinājumā⁵⁵⁹ ir noteikts, ka sākotnēji ir jāatbalsta zinātnes un pētniecības infrastruktūras modernizācija, lai piesaistītu zinātniekus un veiktu pētījumus, IZM faktiski sākotnēji piesaista zinātniekus un tikai pēc tam īsteno pasākumus zinātnisko institūciju infrastruktūras uzlabošanai;
 - 354.4. lai gan kvalitātes vērtēšanas kritēriji ļauj vērtēt, cik efektīvi konkrētais projekts var sasniegt aktivitātes mērķus, vērtēšanas sistēmas nosacījumi pietiekama ES struktūrfondu finansējuma ietvaros ļauj atbalstīt projektus, kuri iegūst 25-40% no maksimālā vērtēšanā iegūstamā punktu skaita, kas norāda uz to, ka izveidotā projektu vērtēšanas sistēma ļauj atbalstīt arī mazāk kvalitatīvus projektus.
355. Revidējamajā laika posmā IZM izveidotā aktivitāšu un projektu uzraudzības sistēma nenodrošināja pietiekamu uzraudzību, lai vairāku aktivitāšu projektu īstenošanas ietvaros iesaistītie darbinieki, maģistranti un doktoranti vienlaikus nesaņemtu atlīdzību vai mērķstipendiju no vairākām aktivitātēm.

Ieteikumi

- 356. Lai nodrošinātu efektīvāku ES struktūrfondu ieviešanu zinātnes jomā nākamajā - 2014.-2020.gada plānošanas periodā, IZM:
 - 356.1. noteikt konkrētas zinātnes nozares, kuras tiks attīstītas, ieviešot ES struktūrfondu aktivitātes zinātnes jomā 2014.-2020.gada plānošanas periodā;
 - 356.2. plānojot ES struktūrfondu aktivitātes, vērtēt, kāda būs ieguldīto līdzekļu zinātnes un pētniecības attīstībā finansējuma atdeve, un atbilstoši tam noteikt uzraudzības rādītājus;

⁵⁵⁶ MK 06.06.2006. rīkojums Nr.412 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009.gadam”; MK 31.08.2009. rīkojums Nr.594 „Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013.gadā”.

⁵⁵⁷ MK 02.09.2008. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.1.2.aktivitāti „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”” 1.pielikums; MK 22.09.2009. noteikumu Nr.1094 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.2.aktivitāti „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.Ietvara programma un citi)” 1.pielikums; MK 02.02.2010. noteikumu Nr.109 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.2.apakšaktivitāti „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”” 1.pielikums.

⁵⁵⁸ 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 464.punkts.

⁵⁵⁹ Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojums Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”) 3.punkts.

- 356.3. izvērtēt iespēju atbalstīt tos projektus, kuriem būs pēc iespējas lielāka zinātnes un pētniecības attīstībā ieguldīto līdzekļu finansējuma atdeve.
357. IZM veikt darbības, lai nodrošinātu pietiekamu uzraudzību pār normatīvajos aktos⁵⁶⁰ noteikto prasību ievērošanu, kas nosaka, ka projektu īstenošanā iesaistītie darbinieki, maģistranti un doktoranti vienlaicīgi nevar saņemt atlīdzību vai mērķstipendiju no vairākām aktivitātēm.

Revīzijas grupas vadītāja,

vecākā valsts revidente

N.Mihailova

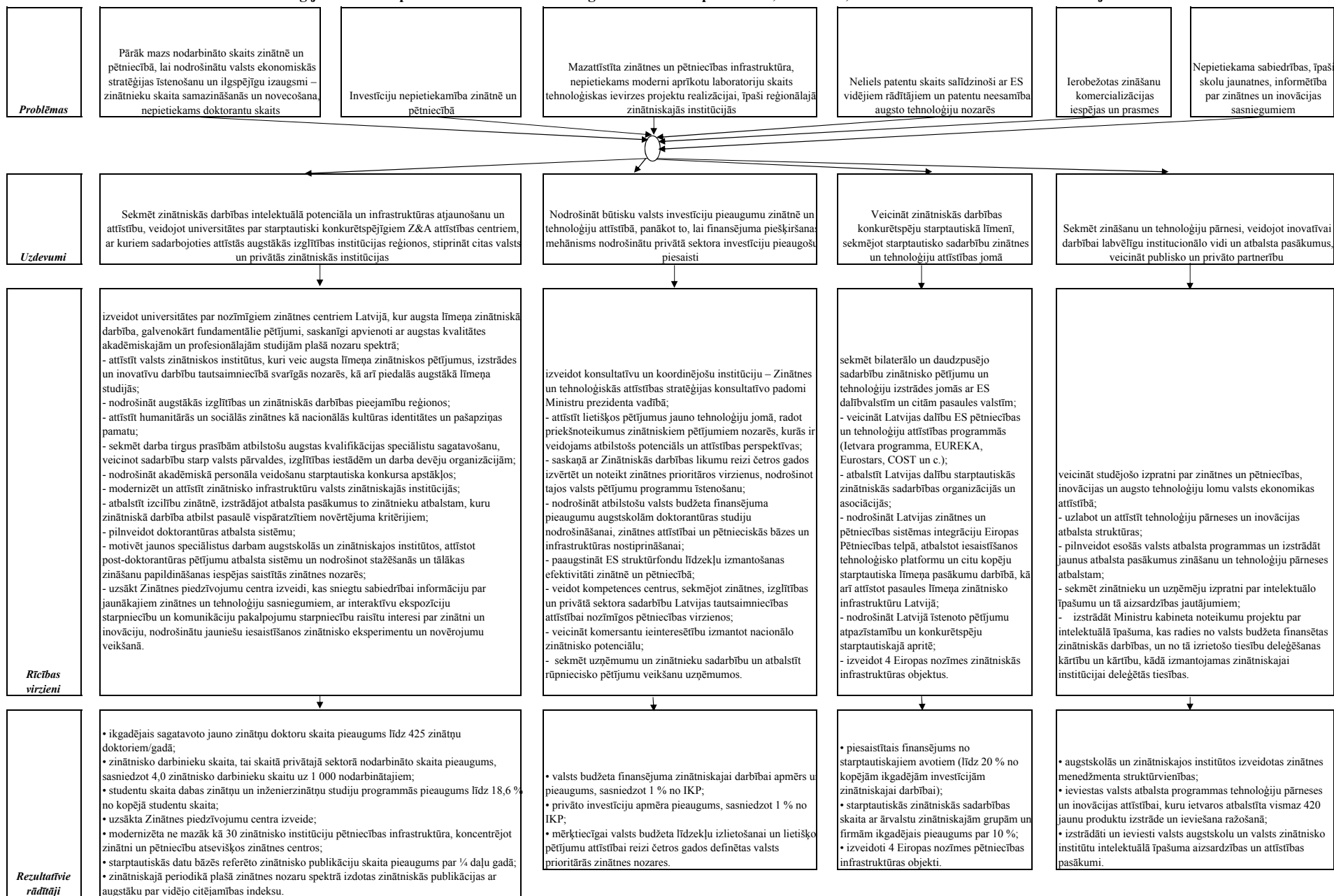
Revīzijas grupa:

vecākā valsts revidente

I.Strazdiņa

⁵⁶⁰ MK 21.10.2008. noteikumu Nr.881 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.1.apakšaktivitāti „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” 61.punkts; MK 21.10.2008. noteikumu Nr.882 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.1.2.1.2.apakšaktivitāti „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” 68.punkts.

Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.-2013.gadam noteiktās problēmas, uzdevumi, rīcības virzieni un rezultatīvie rādītāji

Zinātniskajām institūcijām zinātniskās darbības nodrošināšanai piešķirtais valsts budžeta finansējums laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam

Gads	Zinātniskās darbības bāzes finansējums ⁵⁶¹		Fundamentālie un lietišķie pētījumu projekti ⁵⁶²		Valsts pētījumu programmas ⁵⁶³		Tirgus orientētie pētījumi ⁵⁶⁴		ES struktūrfondu finansējums ⁵⁶⁵						Finansējums kopā
	Zinātnisko institūciju skaits	Piešķirtais zinātniskās darbības bāzes finansējums, Ls	Īstenoto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, Ls	Īstenoto programmu skaits	Piešķirtais finansējums, Ls	Īstenoto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, Ls	1.1.1.2.aktivitāte „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”		2.1.1.1.aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai”		2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)”		
									Īstenoto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, Ls	Īstenoto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, Ls	Īstenoto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, Ls	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2007.gads	27*	14 819 762	650	5 777 994	9	6 372 780	76	834 577	projekti netika īstenoti		projekti netika īstenoti				27 805 113
2008.gads	27*	15 819 762	690	5 777 994	9	9 681 460	48	659 870							31 939 086
2009.gads	41	8 482 228	333	3 738 690	9	6 189 105	27	438 750							26 829 200
2010.gads	40	7 939 628	165	3 342 458	5	4 000 000	23	279 321	35	7 753 149	113	6 630 579	20	969 082	30 914 217
2011.gads	41	7 939 628	160	3 307 811	5	4 000 000	19	160 800	35	10 820 294	122	3 259 649	20	589 312	30 077 494

* Finansējuma saņēmējiem faktiski pārskaitītais finansējums

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

⁵⁶¹ IZM 18.01.2007. rīkojums Nr.48 „Par bāzes finansējuma piešķiršanu valsts zinātniskajām institūcijām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”, IZM 17.01.2008. rīkojums Nr.34 „Par bāzes finansējuma piešķiršanu valsts zinātniskajām institūcijām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”, IZM 14.07.2009. rīkojums Nr.304 „Par bāzes finansējuma piešķiršanu valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”, IZM 04.01.2010. rīkojums Nr.2 „Par bāzes finansējuma piešķiršanu valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”; IZM 28.01.2010. rīkojums Nr.49 „Par grozījumiem Izglītības un zinātnes ministrijas 2010.gada 4.janvāra rīkojumā Nr.2 „Par bāzes finansējuma piešķiršanu valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”, likums „Par valsts budžetu 2011.gadam”, likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumi.

⁵⁶² http://www.lzp.lv/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=19&Itemid=107 (skatīts 07.11.2011.), likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumi

⁵⁶³ http://www.lzp.lv/index.php?option=com_content&task=category§ionid=8&id=26&Itemid=108 (skatīts 07.11.2011.), likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumi.

⁵⁶⁴ Likums „Par valsts budžetu 2007.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2008.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2009.gadam”, likums „Par valsts budžetu 2010.gadam”, IZM 2007.gada publiskais pārskats, IZM 2008.gada publiskais pārskats, IZM 2009.gada publiskais pārskats, likums „Par valsts budžetu 2011.gadam”, likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumi.

⁵⁶⁵ VIAA 21.02.2011. elektroniskā vēstule Valsts kontrolei; VIAA 14.11.2011. elektroniskā vēstule Valsts kontrolei.

**Akadēmiskajos amatos ievēlēto zinātnisko darbinieku vecumstruktūra sadalījumā
pa zinātnes nozarēm par 2009.gadu**

Vecuma intervāls	Filozofija, folkloristika, vēsture, socioloģija, valodniecība, literatūrzinātne, mākslas zinātne									
	Akadēmiskie amati						Kopā		Ar iegūtu doktora grādu	
	pētnieks		vadošais pētnieks		zinātniskais asistents					
	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %
1	2	3	4	5	6	7	8=2+4+6	9	10	11
līdz 30	8	14%	0	0%	19	40%	27	17%	1	1%
no 31 līdz 40	18	31%	3	5%	19	40%	40	25%	15	15%
no 41 līdz 50	15	25%	15	27%	6	13%	36	22%	29	30%
no 51 līdz 60	12	20%	23	41%	3	6%	38	23%	31	32%
virs 60	6	10%	15	27%	1	2%	22	13%	21	22%
Kopā	59	100%	56	100%	48	100%	163	100%	97	100%

Vecuma intervāls	Fizika									
	Akadēmiskie amati						Kopā		Ar iegūtu doktora grādu	
	pētnieks		vadošais pētnieks		zinātniskais asistents					
	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %
1	2	3	4	5	6	7	8=2+4+6	9	10	11
līdz 30	14	25%	1	1%	33	70%	48	23%	4	3%
no 31 līdz 40	22	39%	17	16%	7	15%	46	22%	31	23%
no 41 līdz 50	5	9%	9	8%	4	9%	18	9%	12	9%
no 51 līdz 60	4	7%	21	20%	2	4%	27	13%	22	16%
virs 60	12	21%	59	55%	1	2%	72	34%	67	49%
Kopā	57	100%	107	100%	47	100%	211	100%	136	100%

Vecuma intervāls	Datorzinātne, Elektronika un telekomunikācijas, Informācijas tehnoloģija									
	Akadēmiskie amati						Kopā		Ar iegūtu doktora grādu	
	pētnieks		vadošais pētnieks		zinātniskais asistents					
	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %
1	2	3	4	5	6	7	8=2+4+6	9	10	11
līdz 30	39	49%	4	7%	58	76%	101	47%	6	9%
no 31 līdz 40	14	18%	5	9%	8	11%	27	13%	6	9%
no 41	9	11%	8	14%	5	7%	22	10%	10	14%

līdz 50										
no 51 līdz 60	7	9%	7	12%	3	4%	17	8%	8	11%
virs 60	11	14%	33	58%	2	3%	46	22%	40	57%
Kopā	80	100%	57	100%	76	100%	213	100%	70	100%

Vecuma intervāls	Ķīmija, Ķīmijas inženierzinātne									
	Akadēmiskie amati						Kopā		Ar iegūtu doktora grādu	
	pētnieks		vadošais pētnieks		zinātniskais asistents					
	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %
1	2	3	4	5	6	7	8=2+4+6	9	10	11
līdz 30	38	26%	0	0%	81	51%	119	27%	11	5%
no 31 līdz 40	33	23%	15	11%	15	9%	63	14%	30	14%
no 41 līdz 50	14	10%	14	11%	23	14%	51	12%	24	11%
no 51 līdz 60	15	10%	32	24%	17	11%	64	15%	39	19%
virs 60	46	32%	72	54%	24	15%	142	32%	106	50%
Kopā	146	100%	133	100%	160	100%	439	100%	210	100%

Vecuma intervāls	Bioloģija									
	Akadēmiskie amati						Kopā		Ar iegūtu doktora grādu	
	pētnieks		vadošais pētnieks		zinātniskais asistents					
	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %	skaits	īpatsvars %
1	2	3	4	5	6	7	8=2+4+6	9	10	11
līdz 30	14	18%	0	0%	48	62%	62	28%	4	4%
no 31 līdz 40	25	32%	10	14%	8	10%	43	19%	25	23%
no 41 līdz 50	14	18%	16	23%	6	8%	36	16%	19	18%
no 51 līdz 60	12	16%	17	24%	10	13%	39	17%	22	21%
virs 60	12	16%	28	39%	5	6%	45	20%	37	35%
Kopā	77	100%	71	100%	77	100%	225	100%	107	100%

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

**Valsts budžeta programmas un apakšprogrammas, kurās tiek plānots finansējums
zinātnei un pētniecībai laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam**

Apakšprogramma		Budžets				
		2007.gads	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads
		Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
1	2	3	4	5	6	7
03.00.00	Augstākā izglītība	110 838 994	124 862 829	53 610 613	44 977 947	44 469 365
03.03.00	Zinātniskās darbības attīstība un infrastruktūras nodrošināšana augstskolās un koledžās	5 600 000	5 650 000	Finansējums apakšprogrammai nav paredzēts		
05.00.00	Zinātne	39 064 373	42 521 700	21 975 015	16 532 657	16 367 801
05.01.00	Zinātniskās darbības nodrošināšana	15 420 843	14 314 303	5 602 752	4 263 708	4 213 929
05.02.00	Zinātnes bāzes finansējums	14 819 762	15 849 358	8 482 229	7 939 628	7 939 628
05.03.00	Valsts aģentūras „Latvijas Akadēmiskā bibliotēka” darbības nodrošināšana	583 500	779 579	515 487	Apakšprogramma ir slēgta	Apakšprogramma ir slēgta
05.05.00	Tirgus orientētie pētījumi	834 577	659 870	438 750	279 321	160 800
05.09.00	Dalība Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	922 360	953 312	771 548	Apakšprogramma ir slēgta	Apakšprogramma ir slēgta
05.12.00	Valsts pētījumu programmas	6 332 780	9 683 460	6 034 377	4 000 000	4 000 000
05.15.00	Latvijas Zinātnes padomes darbības nodrošināšana	150 551	281 818	129 872	50 000	53 444
33.00.00	Valsts izglītības attīstības aģentūra	16 772 287	27 273 673	24 651 328	Programma ir slēgta	Programma ir slēgta
33.06.00	Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējumu 2007.-2013.gada plānošanas periodā	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	6 919 721	Apakšprogramma ir slēgta	Apakšprogramma ir slēgta

Apakšprogramma		Budžets				
		2007.gads	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads
		Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
1	2	3	4	5	6	7
33.08.00	Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfonda finansējuma saņēmējiem par Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošanu 2007.-2013.gada plānošanas periodā	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	6 157 594	Apakšprogramma ir slēgta	Apakšprogramma ir slēgta
39.00.00	Atbalsts izglītības infrastruktūrai	Programma nebija	7 121 842	3 531 840	Programma ir slēgta	Programma ir slēgta
40.00.00	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu īstenošana	Programma nebija	694 624	1 078 036	Programma ir slēgta	Programma ir slēgta
40.01.00	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas	Apakšprogramma nebija	608 229	759 676	Apakšprogramma ir slēgta	Apakšprogramma ir slēgta
40.02.00	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projekti	Apakšprogramma nebija	86 395	318 360	Apakšprogramma ir slēgta	Apakšprogramma ir slēgta
62.00.00	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	Programma nebija	Programma nebija	Programma nebija	13 354 994	95 012 491
62.07.00	Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfondu finansējuma saņēmējiem par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu īstenošanu (2007–2013)	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	11 469 636	37 253 698

Apakšprogramma		Budžets				
		2007.gads	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads
		Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
1	2	3	4	5	6	7
63.00.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	Programma nebija	Programma nebija	Programma nebija	31 024 362	62 570 183
63.02.00	Atmaksā valsts pamatbudžetā par Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējumu (2007–2013)	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	15 543 452	12 012 255
63.06.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007–2013)	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	9 712 781	22 879 957
63.07.00	Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfondu finansējuma saņēmējiem par Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošanu (2007–2013)	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	5 768 129	27 677 971
69.00.00	3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	Programma nebija	Programma nebija	Programma nebija	179 981	2 077 989
69.09.00	3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” projektu īstenošana	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	179 981	1 150 718
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	Programma nebija	Programma nebija	Programma nebija	21 717 748	26 819 141
70.06.00	Dalība Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	1 033 500	1 053 242
71.00.00	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana	Programma nebija	Programma nebija	Programma nebija	451 330	266 318

Apakšprogramma		Budžets				
		2007.gads	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads
		Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
1	2	3	4	5	6	7
71.06.00	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	Apakšprogramma nebija	431 832	68 355

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

Zinātniskajām institūcijām piešķirtā finansējuma apjoms laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam

Iestāde	Zinātniskās darbības bāzes finansējums			Fundamentālo un lietisko pētījumu projekti			Tirgus orientētie pētījumi			Valsts pētījumu programmas			Cits valsts budžeta finansējums			ESF			ERAF			Cits ES finansējums			Ieņēmumi no līgumdarbu izpildes un pašu ieņēmumi			Cits finansējums			Kopējais finansējums		
	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %	2008., %	2009., %	2010., %			
Elektronikas un datorzinātņu institūts	10	14	15	8	8	6	0	0	0	26	25	12	0	0	0	0	17	18	29	0	18	0	2	0	27	35	31	0	0	0	100	100	100
LU Latviešu valodas institūts	32	23	31	16	18	25	0	0	0	46	56	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	1	5	3	0	0	100	100	100	
LU Cietvielu fizikas institūts	23	28	22	7	11	7	2	1	0	17	26	13	0	0	0	0	16	17	40	0	22	10	15	15	2	2	3	0	0	0	100	100	100
LU Fizikas institūts	17	37	19	6	7	5	0	3	2	4	8	3	0	0	0	0	0	0	51	0	25	16	27	28	6	17	18	0	0	0	100	100	100
LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts	35	32	25	19	20	31	0	0	0	40	43	28	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	6	5	9	0	0	0	100	100	100
LU Matemātikas un informātikas institūts	17	31	18	4	6	4	0	0	0	11	14	5	2	2	1	1	0	1	21	0	10	15	15	28	30	32	34	0	0	0	100	100	100
LU Polimēru mehānikas institūts	31	19	13	25	12	5	4	2	1	6	4	1	6	3	2	0	37	26	0	0	39	0	0	0	21	16	13	7	7	1	100	100	100
RTU Neorganiskās ķīmijas institūts	40	35	21	14	18	10	0	0	0	8	11	4	0	0	0	0	31	48	29	0	11	3	2	2	4	3	5	1	0	0	100	100	100
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	16	23	21	5	10	13	1	1	0	16	29	10	4	6	4	0	15	9	50	0	36	1	5	1	8	10	5	0	0	0	100	100	100
Fizikālās enerģētikas institūts	26	19	15	6	4	1	1	0	0	26	21	25	3	1	1	0	21	23	9	0	0	4	7	1	25	28	33	0	0	0	100	100	100
LU Bioloģijas institūts	44	46	42	22	25	35	0	0	0	8	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	2	1	24	15	19	0	0	0	100	100	100
Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts	18	25	16	10	12	4	0	0	0	24	36	14	7	5	2	0	5	5	10	0	21	21	1	23	9	16	15	0	0	0	100	100	100
Latvijas Organiskās sintēzes institūts	21	14	13	4	4	3	0	1	0	9	10	3	0	0	0	0	10	10	28	0	9	2	4	1	35	56	60	0	1	0	100	100	100
Rīgas Tehniskā universitāte	5	4	-	1	1	-	0	0	-	2	2	-	63	52	-	5	3	-	2	0	-	4	1	-	17	31	-	1	5	-	100	100	-
Latvijas Universitāte	5	3	2	2	2	1	0	0	0	2	2	1	44	32	29	4	16	17	4	0	4	3	3	5	35	43	39	1	0	1	100	100	100
LU Latvijas vēstures institūts	31	28	32	23	26	34	0	0	0	33	37	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	9	9	0	0	0	100	100	100
LU Filozofijas un socioloģijas institūts	41	30	27	21	25	32	0	0	0	32	37	24	2	4	0	0	0	0	0	0	8	1	4	5	3	1	1	0	0	1	100	100	100
Kopā	9	8	7	3	3	3	0	0	0	6	5	4	40	33	19	3	10	15	10	0	8	4	3	6	24	35	36	1	2	0	100	100	100

Zinātnisko institūciju izlietotā finansējuma apjoms laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam sadalījumā pa finansējuma veidiem un galvenajām izdevumu pozīcijām

Gads	Atlīdzība		Preces un pakalpojumi		Pamatkapitāla veidošana		Kopā (atlīdzība, preces un pakalpojumi, pamatkapitāla veidošana)
	Ls	Īpatsvars, %	Ls	Īpatsvars, %	Ls	Īpatsvars, %	Ls
1	2	3=2/8*100	4	5=4/8*100	6	7=6/8*100	8=2+4+6
Zinātniskās darbības bāzes finansējums							
2008.	9 909 523	80%	2 300 552	19%	103 840	1%	12 313 915
2009.	6 211 575	91%	615 101	9%	3 983	0%	6 830 659
2010.	2 763 894	68%	1 246 550	31%	55 719	1%	4 066 164
FLPP							
2008.	3 106 448	74%	923 337	22%	162 136	4%	4 191 921
2009.	2 019 208	76%	596 152	22%	46 983	2%	2 662 343
2010.	1 676 004	81%	361 607	17%	30 983	1%	2 068 594
VPP							
2008.	4 711 813	65%	1 588 034	22%	910 602	13%	7 210 449
2009.	3 580 234	76%	918 879	20%	193 289	4%	4 692 403
2010.	1 777 337	73%	583 535	24%	85 218	3%	2 446 090
TOP							
2008.	159 769	47%	143 774	42%	38 041	11%	341 584
2009.	169 625	55%	133 948	43%	7 250	2%	310 823
2010.	41 872	81%	8 682	17%	1 210	2%	51 764
ESF							
2008.	1 555 679	57%	1 054 836	39%	108 865	4%	2 719 380
2009.	276 554	80%	70 253	20%	0	0%	346 807
2010.	6 950 448	82%	1 539 239	18%	0	0%	8 489 687
ERAF							
2008.	1 529 619	12%	647 188	5%	10 274 477	83%	12 451 284
2009.	64 996	78%	14 251	17%	4 395	5%	83 642
2010.	609 336	70%	253 186	29%	5 576	1%	868 097
Pašu ieņēmumi							
2008.	27 604 538	66%	12 452 643	30%	1 943 575	5%	42 000 757
2009.	22 816 049	75%	7 265 347	24%	413 365	1%	30 494 762
2010.	20 252 631	65%	10 220 737	33%	518 165	2%	30 991 533

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

Zinātniskajiem darbiniekiem noteiktās atalgojuma likmes stundā dažādu pētījumu veidu ietvaros laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam

Gads	Atalgojuma stundas likme vadošajiem pētniekiem, Ls		Atalgojuma stundas likme pētniekiem, Ls		Atalgojuma stundas likme zinātniskajiem asistentiem, Ls		Atalgojuma stundas likme zinātnes tehniskajam personālam, Ls		Atalgojuma stundas likme zinātni apkalpojošajam personālam, Ls	
	minimālā	maksimālā	minimālā	maksimālā	minimālā	maksimālā	minimālā	maksimālā	minimālā	maksimālā
Zinātniskās darbības bāzes finansējums										
2008.	1.10 - 5.36	2.05 - 9.52	0.20 - 4.46	1.64 - 11.25	0.30 - 3.27	1.20 - 4.76	0.95 - 3.24	1.10 - 9.38	0.34 - 3.42	1.20 - 9.04
2009.	0.64 - 3.75	0.86 - 7.80	0.23 - 6.00	0.69 - 8.00	0.33 - 2.07	0.67 - 6.37	0.54 - 2.59	0.54 - 8.42	0.54 - 2.53	0.54 - 6.53
2010.	0.65 - 4.50	1.02 - 13.00	0.18 - 4.00	0.78 - 10.00	0.20 - 2.00	0.60 - 8.00	0.19 - 2.17	0.27 - 8.00	0.27 - 2.53	0.27 - 13.00
FLPP										
2008.	0.09 - 5.36	0.70 - 11.00	0.06 - 3.57	0.42 - 8.00	0.05 - 3.27	0.32 - 6.00	0.06 - 2.59	0.58 - 4.56	0.15 - 1.88	0.53 - 11.00
2009.	0.24 - 2.88	0.78 - 13.00	0.15 - 3.04	0.45 - 17.56	0.09 - 2.50	0.30 - 8.16	0.18 - 2.59	0.39 - 6.00	0.12 - 2.50	0.54 - 13.00
2010.	0.29 - 4.50	0.57 - 13.00	0.18 - 4.00	0.18 - 13.97	0.16 - 2.11	0.60 - 8.00	0.26 - 1.81	0.45 - 10.26	0.09 - 1.81	0.60 - 13.00
VPP										
2008.	0.30 - 5.36	1.93 - 11.00	0.30 - 3.78	1.16 - 9.19	0.22 - 3.16	0.86 - 6.00	0.24 - 3.24	1.02 - 10.63	0.49 - 4.89	0.49 - 11.00
2009.	0.72 - 4.82	1.20 - 13.00	0.39 - 3.78	0.72 - 10.00	0.24 - 3.40	0.24 - 8.00	0.36 - 2.59	0.72 - 8.37	0.34 - 2.17	0.34 - 13.00
2010.	0.54 - 4.89	0.90 - 13.00	0.48 - 4.00	0.72 - 10.00	0.36 - 3.02	0.60 - 8.00	0.19 - 5.31	0.19 - 8.00	0.21 - 2.56	0.21 - 13.00
TOP										
2008.	0.51 - 2.41	0.51 - 11.00	1.10 - 2.68	2.68 - 8.00	1.10 - 2.68	1.45 - 6.00	0.63 - 1.10	0.63 - 2.00	0.60 - 1.10	0.60 - 11.00
2009.	0.58 - 5.60	0.58 - 13.00	1.23 - 3.60	3.6 - 10.00	1.23 - 1.23	8.00 - 8.00	0.73 - 3.00	0.73 - 6.00	1.23 - 1.23	13.00 - 13.00
2010.	1.23 - 5.60	5.60 - 13.00	1.23 - 4.00	3.6 - 10.00	1.23 - 2.00	4.5 - 8.00	1.23 - 3.00	3.00 - 8.00	1.23 - 1.23	6.40 - 13.00
ESF										
2008.	tikai viena zinātniskā institūcija norādīja informāciju									
2009.	1.23 - 10.00	10.02 - 13.00	1.23 - 8.00	8.00 - 10.00	1.23 - 8.00	3.04 - 8.00	1.23 - 8.00	4.91 - 8.00	1.23 - 8.00	4.00 - 13.00
2010.	1.23 - 10.00	8.35 - 13.65	1.23 - 10.00	6.59 - 10.00	1.23 - 8.00	3.04 - 8.00	1.23 - 8.00	3.84 - 8.00	1.23 - 8.00	4.00 - 13.00
ERAF										
2008.	1.10 - 7.00	2.40 - 9.10	1.10 - 4.20	1.65 - 6.00	1.10 - 5.00	1.25 - 5.00	0.54 - 4.00	0.54 - 5.00	1.02 - 3.60	1.02 - 6.00
2009.	1.23 - 7.00	10.4 - 13.00	1.23 - 4.76	4.76 - 10.00	1.23 - 3.81	4.50 - 8.00	1.23 - 5.00	4.29 - 6.40	1.23 - 10.00	6.40 - 13.00
2010.	1.23 - 12.00	8.00 - 19.00	1.23 - 12.00	6.00 - 12.00	1.23 - 8.00	3.18 - 8.00	1.23 - 8.00	2.33 - 8.00	1.23 - 8.00	3.43 - 13.00

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

Zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums

Zinātniskās darbības kvalitātes rādītājs	Kritēriji
1	2
Īstenoto projektu raksturojums	zinātniskā institūcija ir iesaistīta vismaz vienā Eiropas Savienības Ietvara programmas izcilības tīklu projektā vai īsteno vismaz vienu integrēto projektu, mērķorientēto zinātnisko projektu vai kopīgo projektu*, kā arī piedalās valsts pētījumu programmas projektu un LZP finansēto projektu īstenošanā
	zinātniskā institūcija īsteno vienu (vai vairāk) starptautisko programmu finansētu pētījumu projektu (piemēram, Ietvara programmas koordinācijas un atbalsta aktivitāšu projektus, <i>COST</i> , NATO, bilaterālās sadarbības projektus)*, kā arī piedalās valsts pētījumu programmu projektu īstenošanā vai īsteno LZP finansētus projektus
	zinātniskā institūcija īsteno kādu no starptautisko programmu finansētajiem projektiem vai piedalās valsts pētījumu programmu projektu īstenošanā, vai īsteno LZP finansētus projektus
	zinātniskā institūcija neīsteno nevienu no šā pielikuma 1.punktā minētajiem projektiem
Publikāciju ietekme uz zinātniskās domas attīstību	pēdējo piecu gadu laikā uz vienu zinātniskās institūcijas zinātniskā personāla vienību (pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē) ir 0,5 zinātniskās publikācijas, kas publicētas zinātniskajā periodikā, ir citētas (izņemot pašcītēšanu) zinātniskajā literatūrā, ņemot vērā to citēšanas indeksu <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&HCI</i> , vai <i>SSCI</i> , vai nozaru vadošajās datubāzēs, un ir iekļautas starptautiski pieejamās datubāzēs, vai 0,3 zinātniskās monogrāfijas, kas minētas ASV Kongresa bibliotēkas katalogos
	pēdējo piecu gadu laikā uz vienu zinātniskās institūcijas zinātniskā personāla vienību (pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē) ir 0,5 zinātniskās publikācijas, kas ir atrodamas anonīmi recenzētos un starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos
	pēdējo piecu gadu laikā uz vienu zinātniskās institūcijas vadošo pētnieku, pētnieku un zinātnisko asistentu vienību (pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē) ir 0,5 citas zinātniskās publikācijas
	zinātnisko publikāciju nav
Sadarbības raksturojums ar komersantiem un citiem pasūtītājiem	zinātniskajai institūcijai pēdējo piecu gadu laikā ir reģistrēti starptautiski patenti vai šķirnes, pārdotas licences vai patenti
	zinātniskā institūcija īsteno zinātniskus Latvijas un ārvalstu komersantu finansētus pētniecības un zinātnisko izstrāžu līgumdarbus, valsts pārvaldes institūciju finansētus projektus vai no citiem starptautiskajiem publiskajiem līdzekļiem (piemēram, Eiropas Savienības struktūrfondi, Eiropas teritoriālas sadarbības projekti, <i>Life</i> , citi ārvalstu un starptautiskie finanšu instrumenti) un privātajiem līdzekļiem finansētus projektus**
	zinātniskā institūcija īsteno tirgus orientētus pētījumu projektus vai veic pašvaldību finansētus pētījumu projektus, vai pēdējo piecu gadu laikā ir reģistrējusi Latvijas patentus vai šķirnes

Zinātniskās darbības kvalitātes rādītājs	Kritēriji
1	2
	zinātniskajai institūcijai nav sadarbības ar komersantiem un citiem pasūtītājiem
Līdzdalība augstākās izglītības un zinātniskās kvalifikācijas celšanā	zinātniskajā institūcijā ir izstrādāts un pārskata periodā augstskolā aizstāvēts viens (vai vairāk) promocijas darbs un viens (vai vairāk) maģistra darbs*** vai zinātniskajā institūcijā pārskata periodā nodarbināto jauno zinātnieku skaits ir lielāks par 20% no kopējā zinātnē nodarbināto darbinieku skaita
	zinātniskajā institūcijā doktoranti izstrādā promocijas darbus un ir aizstāvēts viens (vai vairāki) maģistra darbs*** vai zinātniskajā institūcijā pārskata periodā nodarbināto jauno zinātnieku skaits ir 10–20% no kopējā zinātnē nodarbināto darbinieku skaita
	zinātniskajā institūcijā pārskata periodā ir izstrādāti maģistra un bakalaura darbi vai zinātniskajā institūcijā pārskata periodā ir nodarbināts vismaz viens jaunais zinātnieks, bet to kopējais skaits ir mazāks par 10% no kopējā zinātnē nodarbināto darbinieku skaita
	zinātniskā institūcija pārskata periodā nav piedalījusies augstākās izglītības procesā, un tajā nav nodarbināts neviens jaunais zinātnieks

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

FLPP piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudes plāns 2010.gadam

Nr.p.k.	Zinātniskā institūcija	Projekta numurs	Projekta nosaukums
1.	Fizikālās enerģētikas institūts	pētnieciskās sadarbības projekts 05.0026 01.2. apakšprojekts	Fullerītu nanocauruļu sintēzes procesa un īpašību izpēte
2.	Latvijas biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	pētnieciskās sadarbības projekts 06.0035 01.2. apakšprojekts	Molekulāro principu ieviešana vīrusu hepatīti diagnostikā, prognostikā, ārstēšanā un izplatības ierobežošanā
3.	Latvijas infektoloģijas centrs	pētnieciskās sadarbības projekts 06.0035 01.1. apakšprojekts	Molekulāro principu ieviešana vīrusu hepatīti diagnostikā, prognostikā, ārstēšanā un izplatības ierobežošanā
4.		pētnieciskās sadarbības projekts 06.0035 05.1. apakšprojekts	Ar zāļu rezistenci asociēto HIV-1 mutāciju spektra izpēte Latvijā
5.	Rīgas Stradiņa universitāte	tematisko pētījumu projekts 09.1408	Sejas žokļu deformāciju kaulaudu un mīksto audu radioloģiskā un imunohistoķīmiskā izpēte
6.		pētnieciskās sadarbības projekts 06.0036 1.1. apakšprojekts	Cilvēka audu un orgānu sistēmu fizioloģiskā procesa raksturojuma izvērtējums dažādās vecuma grupās, dzīves kvalitātes funkcionālie un psihosociālie aspekti
7.	LU Bioloģijas institūts	tematisko pētījumu projekts 09.1359	Entomopatogēno toksīnus veidojošo baktēriju ekoloģiskais risks un perspektīva bioloģiskajā augu aizsardzībā Latvijā
8.		tematisko pētījumu projekts 09.1360	Kaitēkļu patogēnu izplatības un transmisijas mehānismu izpēte meža kaitēkļu populācijās
9.	LU Latvijas vēstures institūts	tematisko pētījumu projekts 09.1494	Latvijas 13. - 18. gadsimta kultūrvēsturiskā mantojuma dendrohronoloģiskā un bioarheoloģiskā izpēte
10.		tematisko pētījumu projekts 09.1151	Totalitārisms Latvijā: politiskie un sociālie apstākļi
11.	LU Matemātikas un informātikas institūts	tematisko pētījumu projekts 09.1061	Daudzvērtīgas struktūras topoloģijā, mēra teorijā un algebrā un to lietojumi finanšu riska analīzē
12.		pētnieciskās sadarbības projekts 06.0028 1.1. apakšprojekts	Programminženierijas jaunās metodes un rīki
13.	LV Agrārās ekonomikas institūts	tematisko pētījumu projekts 09.1143	Ilgspējīgas uzņēmējdarbības iespējas Latvijas agrārajā sektorā saistībā ar jaunajām Eiropas Savienības politikas pamatnostādnēm
14.		tematisko pētījumu projekts 09.1159	Pārtikas patēriņš, kā tendences un ietekmējošie faktori ilgtspējīgas attīstības kontekstā
15.	Latvijas Hidroekoloģijas institūts	tematisko pētījumu projekts 09.1011	Upju aizsprostu ietekme un bioloģiski pieejamā silīcija apriti upju ekosistēmā
16.	LU Polimēru mehānikas institūts	tematisko pētījumu projekts 09.1230	Cieto vielu deformāciju, bojājumu un izturības nelineārā analīze
17.		pētnieciskās sadarbības projekts 06.0029 3.1. apakšprojekts	Kompozītu un citu nehomogenu materiālu ilgmūžība un to bojājumu mehānika

Izlasē iekļauto zinātnisko institūciju īstenotie TOP projekti laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam*

IZM līguma uzskaites Nr.	Līguma datums	Projekta īstenotājs	Projekta nosaukums	Valsts budžeta finansējums, Ls	Projekta finansējums kopā, Ls	Projekta statuss*
1	2	3	4	5	6	7
TOP 08-03	17.07.2008.	LU Polimēru mehānikas institūts	Optimālas konstrukcijas sporta kamaniņu izveidošana. 2.daļa	42 000	60 000	Noslēdzies
TOP 08-05	17.07.2007.	Latvijas Organiskās sintēzes institūts	Mildronāta ietekme uz ogļhidrātu metabolismu un to regulējošiem mehānismiem žurku cukura diabēta eksperimentālajos modeļos	118 445	163 455	Nav noslēdzies
TOP 08-06	17.07.2008.	LU	Funkcionālās neirostimulācijas ierīces prototipa izstrāde	20 000	28 500	Noslēdzies
TOP 08-08	21.07.2008.	RTU	Būvniecībā izmantojama daudzfunkcionāla kompozītmateriāla no nolietotu riepu reciklāta iegūšanas tehnoloģijas izstrāde	21 000	30 000	Nav noslēdzies
TOP 08-09	22.07.2008.	LU Cietvielu fizikas institūts	Siltuma sūkņu pazemes kolektora iepresēšanas paņēmiena izstrāde un tā kritiska izpēte	42 159	56 212	Noslēdzies
TOP 08-10	24.07.2008.	RTU	Virsmas raupjuma un plānu plēvju biežuma metroloģisko problēmu attīstība	126 000	180 000	Nav noslēdzies
TOP 08-18	28.07.2008.	LU	Specializētās paketes izstrāde elektrovadošu šķidrumu kustības kontroles tehnoloģijām izmantojot atvērtā koda programmatūru	30 000	59 518	Noslēdzies
TOP 08-20	15.08.2008.	RTU	Mehanizētā būvniecības instrumenta detaļas no pulveru materiāliem	90 000	130 000	Ierosināta līguma pārtraukšana
TOP 07-02	01.03.2007.	LU Polimēru mehānikas institūts	Optimālas konstrukcijas sporta kamaniņu izveidošana 1.daļa „Sporta kamaniņu matemātiskā modeļa izveide un konstrukcijas elementu aplēses”	35 000	50 000	Noslēdzies
TOP 07-09	29.03.2007.	Fizikālās enerģētikas institūts	Modernizētu magnētisko iekārtu ūdens mīkstināšanai zinātniski pētnieciskā pamatojuma izstrāde un uz rezultātiem balstīta sērijveida ražošanas prototipa izveide	45 588	65 126	Noslēdzies

IZM līguma uzskaites Nr.	Līguma datums	Projekta īstenotājs	Projekta nosaukums	Valsts budžeta finansējums, Ls	Projekta finansējums kopā, Ls	Projekta statuss*
1	2	3	4	5	6	7
TOP 07-16	30.05.2007.	RTU	Daudzslāņu santehnikas izstrādājumu ražošanas tehnoloģijas uzlabošana un izpildījuma kvalitātes pilnveidošana	25 920	37 920	Noslēdzies
TOP 07-17	15.-6.2007.	RTU	Pētījums par jaunas ekoloģiskas koka mājas konstrukciju un tehnoloģiju izstrādi	125 990	179 985	Nav noslēdzies
TOP 07-19	20.07.2007.	LU	Bioloģiski aktīvo vielu izdalīšanas bezatkritumu tehnoloģijas izstrāde no sēnēm: Šitakē, Gailenēm, Austersēnēm	55 000	90 000	Ierosināta līguma pārtraukšana
TOP 07-22	14.12.2007.	LU Cietvielu fizikas institūts	Siltuma apmaiņas procesu izpēte ZEME – ŪDENS siltuma sūkņī un tā izgatavošanas tehnoloģijas izstrāde	93 380	133 400	Noslēdzies
TOP 07-27	14.12.2007.	Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	Cilvēka mezenhimālo cilmes šūnu diferenciacijas optimizācija par <i>in vitro</i> hetocītu sistēmu	40 559	57 942	Noslēdzies

* Līdz 30.09.2011.

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

Finansētas valsts pētījumu programmas laika posmā no 2007.gada līdz 2010.gadam

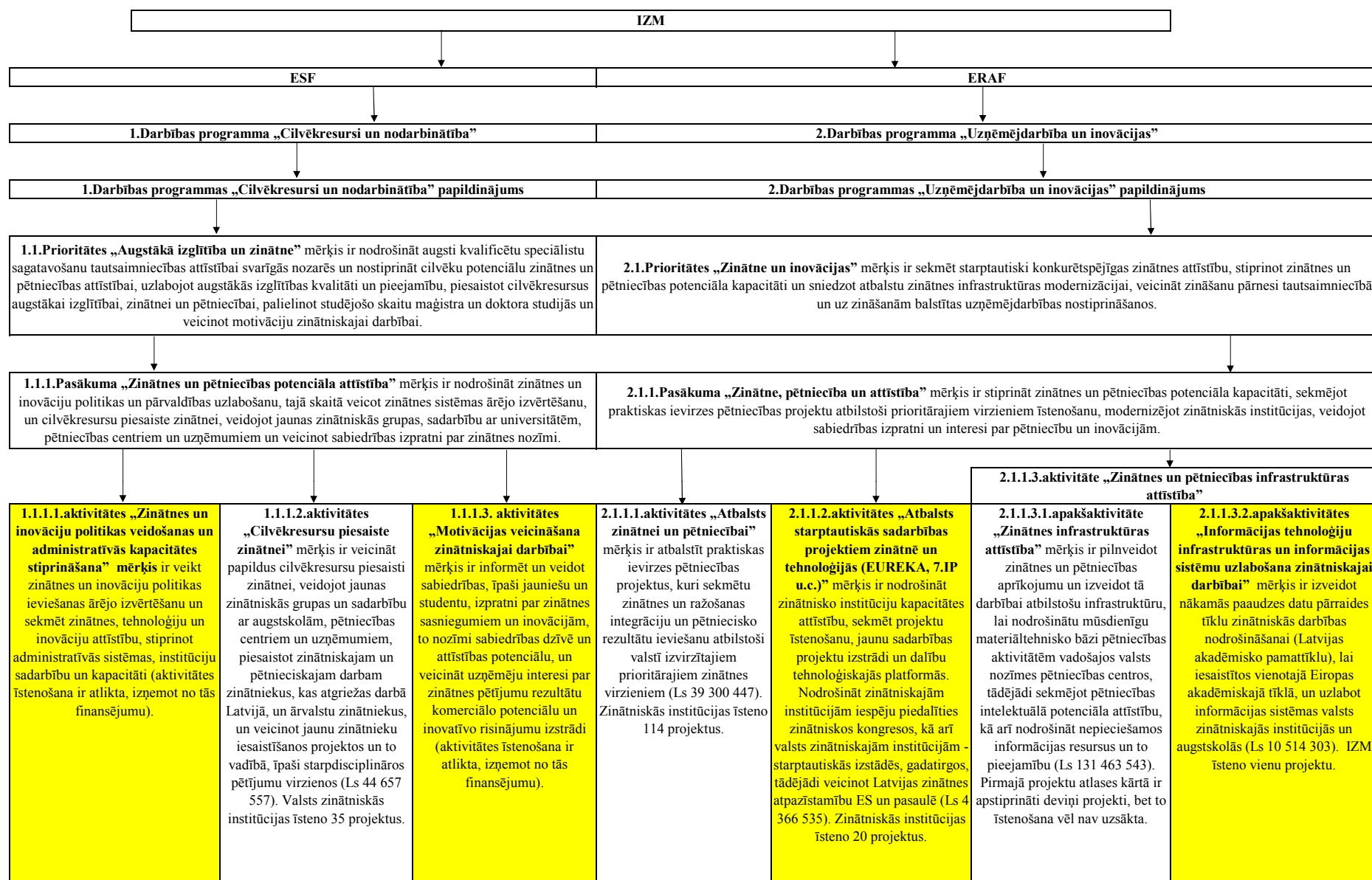
Valsts pētījumu programmas	2007.gads	2008.gads	2009.gads	Valsts pētījumu programmas	2010.gads	% īpatsvars
1	2	3	4	5	6	$7=6/\Sigma*100$
Informācijas tehnoloģiju zinātniskā bāze	600 000	885 000	594 686	Inovatīvas enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas un zema oglekļa emisiju nodrošināšana ar atjaunojamiem energoresursiem, atbalsta pasākumi vides un klimata degradācijas ierobežošanai	675 750	17.57
Jaunas zāles un biokorekcijas līdzekļi: konstruēšana, transportformas un darbības mehānisms	1 000 000	1 638 000	1 098 504	Inovatīvu daudzfunkcionālu materiālu, signālapstrādes un informātikas tehnoloģiju izstrāde konkurētspējīgiem zinātņu ietilpīgiem produktiem	784 133	20.39
Modernu funkcionālu materiālu mikroelektronikai, nanoelektronikai, fotonikai, biomedicīnai un konstruktīvo kompozītu, kā arī atbilstošo tehnoloģiju izstrāde	870 000	1 425 000	957 607	Nacionālā identitāte	782 612	20.35
Lapu koku audzēšanas un racionālas izmantošanas pamatojums, jauni produkti un tehnoloģijas	657 800	1 077 500	724 085	Jaunu profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļu un metožu, biomedicīnas tehnoloģiju izstrāde sabiedrības veselības uzlabošanai	784 133	20.39
Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru	854 560	1 500 324	1 008 226	Vietējo resursu (zemes dzīļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana – jauni produkti un tehnoloģijas	778 644	20.25
Modernu metožu un tehnoloģiju izpēte un izstrāde enerģētikā: videi draudzīgiem atjaunojamās enerģijas veidiem, enerģijas piegādes drošībai un enerģijas efektīvai izmantošanai	640 000	921 000	470 404	Rezerve programmu izpildes nodrošināšanai	40 000	1.04
Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi	500 840	514 636	327 959			
Latvijas iedzīvotāju dzīvildzi un dzīves kvalitāti apdraudošo galveno patoloģiju	699 580	1 182 000	671 631			

zinātniska izpēte ar multidisciplināra pētnieciskā konsorcija palīdzību						
Inovatīvas tehnoloģijas augstvērtīgu, drošu un veselīgu pārtikas produktu ieguvei no ģenētiski, fizioloģiski un biokīmiski daudzveidīga augu un dzīvnieku izejmateriāla	550 000	538 000	336 003			
Kopā	6 372 780	9 681 460	6 189 105		3 845 272	100

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

IZM atbildībā esošajām ES struktūrfondu prioritātēm, pasākumiem, aktivitātēm un apakšaktivitātēm zinātnes jomā noteiktie mērķi

2.1.1.2.aktivitātes⁵⁶⁶ atbalstītie projekti, to kopējās izmaksas, īstenošanas laiks un vērtēšanā iegūtais punktu skaits

ES struktūrfondu finansējuma saņēmējs	Projekta nosaukums	Kopējās apstiprinātās projekta attiecināmās izmaksas (Ls), 100% ERAF finansējums	Projekta īstenošanas laiks mēnešos	Iegūtais punktu skaits
„Biznesa augstskola Turība” Biznesa tehnoloģiju institūts	Dabīgo šķiedraugu audzēšanas un pārstrādes iespēju izpēte un klastera izveide	128 880	24	6
Latvijas Universitātes aģentūra „Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts”	Latvijas teātris un teātra zinātne Eiropā: starptautiska sadarbības projekta sagatave un iesniegšana	75 820	24	7
Latvijas Universitātes aģentūra „Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts”	Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta kapacitātes attīstība un starptautiskās sadarbības veicināšana	139 221	30	8
Latvijas Valsts mežzinātnes institūts „Silava”	Atbalsts LVMI „Silava” starptautiskajai sadarbībai, atpazīstamībai un konkurētspējai	206 550	36	9
Vidzemes Augstskolas aģentūra „Sociotehnisko sistēmu inženierijas institūts”	Atbalsts ES 7.ietvara IST programmas STREP projekta „Simulation Highway” sagatavošanai	63 750	12	9
Latvijas Zinātņu akadēmija	Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas kapacitātes stiprināšana un starptautisku projektu pieteikumu izstrāde	59 738	36	10
Ventspils Augstskolas Inženierzinātņu institūts „Ventspils Starptautiskais radioastronomijas centrs”	Satelīttehnoloģiju pētījumu starptautiskās konkurētspējas un kapacitātes palielināšana (SATTEH)	175 277	36	11
Elektronikas un datorzinātņu institūts	Atbalsts EDI starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās	98 724	36	11
Daugavpils Universitāte	Daugavpils Universitātes starptautiskās zinātniskās sadarbības veicināšana	230 324	36	12
Latvijas Valsts	Latvijas auglīkopības zinātnes starptautiskās atpazīstamības un konkurētspējas	59 755	36	12

⁵⁶⁶ 2.1.1.2.aktivitāte „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” (Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 7.punkts (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”)).

auglīkopības institūts	veicināšana			
Rīgas Stradiņa universitāte	Rīgas Stradiņa universitātes starptautiskās sadarbības aktivitāšu veicināšana zinātnē un tehnoloģijās	273 053	36	12
Latvijas Lauksaimniecības universitāte	LLU zinātniskās darbības popularizēšana	392 360	36	13
LLU aģentūra „Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskais institūts „Sigra””	Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskā institūta “Sigra” atpazīstamības un starptautiskās sadarbības veicināšana	77 551	36	13
Latvijas Universitātes aģentūra „Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts”	Latvijas zinātnes kapacitātes uzlabošana informāciju tehnoloģiju un starpnozarju jomā un tās integrācija Eiropas zinātnes telpā	341 700	36	14
Latvijas Universitātes aģentūra „Latvijas Universitātes Polimēru mehānikas institūts”	Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem polimēru kompozītmateriālu fizikas-mehānikas pētniecības jomā	295 295	36	14
Latvijas Universitāte	Atbalsts Latvijas Universitātes starptautiskās sadarbības projektiem un citiem starptautiskās sadarbības pasākumiem zinātnē un tehnoloģijās	414 465	33	15
Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts, LU aģentūra	Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās LU Cietvielu fizikas institūtā	257 720	36	15
Rīgas Tehniskā universitāte	Rīgas Tehniskās universitātes starptautiskās sadarbības, projektu un kapacitātes attīstība zinātnē un tehnoloģijās	416 919	24	15
Latvijas Organiskās sintēzes institūts	Latvijas Organiskās sintēzes institūta starptautiskās izcilības nostiprināšana un atpazīstamības veicināšana	263 160	36	16
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	Latvijas biomedicīnas pētījumu integrācija Eiropas zinātnes telpā	174 250	36	18

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova

IZM atbildībā esošajām aktivitātēm/apakšaktivitātēm zinātnes jomā noteiktie uzraudzības rādītāji un to sasniegšanas progress

Konstatētas problēmas zinātnes nozarē		IZM rīcība problēmu novēršanai	Uzraudzības rādītāji, kas sasniedzami 2013.gadā ⁵⁶⁷			DPP paredzētie sasniedzamie uzraudzības rādītāji 2009.gadā ⁵⁶⁸	Vai ir sasniegts uz 31.12.2009. paredzētais rezultāts? ⁵⁶⁹	Sasniegtie uzraudzības rādītāji līdz 01.07.2011. ⁵⁷⁰
Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam ⁵⁷¹	1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2.Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ⁵⁷²		Iznākuma	Rezultāta	Ietekmes			
ESF								
		1.1.Prioritātes „Augstākā izglītība un zinātne” mērķis ir nodrošināt augsti kvalificētu speciālistu sagatavošanu tautsaimniecības attīstībai svarīgās nozarēs un nostiprināt cilvēku potenciālu zinātnes un pētniecības attīstībai, uzlabojot augstākās izglītības kvalitāti un pieejamību, piesaistot cilvēkresursus augstākai izglītībai, zinātnei un pētniecībai, palielinot studējošo skaitu maģistra un doktora studijās un veicinot motivāciju zinātniskajai darbībai.						
		1.1.1.Pasākuma „Zinātnes un pētniecības potenciāla attīstība” mērķis ir nodrošināt zinātnes un inovāciju politikas un pārvaldības uzlabošanu, tajā skaitā veicot zinātnes sistēmas ārējo izvērtēšanu, un cilvēkresursu piesaiste zinātnei, veidojot jaunas zinātniskās grupas,						

⁵⁶⁷ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”); Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵⁶⁸ Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (apstiprināts ar MK 09.04.2008. rīkojumu Nr.197 „Par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma apstiprināšanu”); Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (apstiprināts ar MK 17.01.2008. rīkojumu Nr.17 „Par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma apstiprināšanu”).

⁵⁶⁹ IZM ziņojums par ES līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2009. līdz 31.12.2009. (publicēts <http://komitejas.esfondi.lv>, skatīts 21.10.2011.).

⁵⁷⁰ IZM ziņojums par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.01.2011. līdz 30.06.2011. (publicēts <http://komitejas.esfondi.lv>, skatīts 21.10.2011.).

⁵⁷¹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.–2013.gadam”).

⁵⁷² 1.darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 17.12.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV051PO001) 48.punkts; 2.darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācija” (apstiprināta ar Eiropas Komisijas 25.09.2007. lēmumu Nr.CCI2007LV16PO001) 48.punkts.

Konstatētas problēmas zinātnes nozarē		IZM rīcība problēmu novēršanai	Uzraudzības rādītāji, kas sasniedzami 2013.gadā ⁵⁶⁷			DPP paredzētie sasniedzamie uzraudzības rādītāji 2009.gadā ⁵⁶⁸	Vai ir sasniegts uz 31.12.2009. paredzētais rezultāts? ⁵⁶⁹	Sasniegtie uzraudzības rādītāji līdz 01.07.2011. ⁵⁷⁰
Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam ⁵⁷¹	1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2.Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ⁵⁷²		Iznākuma	Rezultāta	Ietekmes			
		sadarbību ar universitātēm, pētniecības centriem un uzņēmumiem un veicinot sabiedrības izpratni par zinātnes nozīmi.						
Nav definētas.	Nav definētas.	1.1.1.1.aktivitātes „Zinātnes un inovāciju politikas veidošanas un administratīvās kapacitātes stiprināšana” mērķis ir veikt zinātnes un inovāciju politikas ieviešanas ārējo izvērtēšanu un sekmēt zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju attīstību, stiprinot administratīvās sistēmas, institūciju sadarbību un kapacitāti.	Zinātnes un inovāciju politikas veidošanā iesaistīto institūciju skaits, kuras ir saņēmušas ESF atbalstu administratīvās kapacitātes stiprināšanai 2013.gadā veidos 6.	Nav	Nav	Nav	Nav nosakāms, jo nav paredzēti rādītāji 2009. gadam.	Nav norādīts.
Pārāk mazs nodarbināto skaits zinātnē un pētniecībā, lai nodrošinātu valsts ekonomiskās stratēģijas īstenošanu un ilgtspējīgu izaugsmi – zinātnieku skaita	Nepietiekams zinātnē un pētniecībā nodarbināto skaits – zinātnieku skaita samazināšanās, nepietiekams doktorantu skaits.	1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnē” mērķis ir veicināt papildu cilvēkresursu piesaisti zinātnē, veidojot jaunas zinātniskās grupas un sadarbību ar augstskolām, pētniecības centriem un uzņēmumiem, piesaistot zinātniskajam un pētnieciskajam darbam zinātniekus, kas atgriežas darbā Latvijā, un ārvalstu zinātniekus, un veicinot jaunu	Papildus zinātnē piesaistīto un atbalstīto pilna darba laika ekvivalentu strādājošo zinātnisko darbinieku skaits, t.sk. darba vietas nodrošinājums	Pilna darba laika nodarbināto pētnieku, kuri saņēmuši ESF atbalstu, īpatsvars pret kopējo zinātnē un pētniecībā nodarbināto skaitu 2013.gadā	Pieaudzis zinātnē un pētniecībā strādājošo īpatsvars - 2013.gadā veidos 0,8% no darbspējīgo iedzīvotāju skaita valstī.	Iznākuma - 300; Rezultāta - 3%; Ietekmes - 0.66%.	Nē: Iznākuma - 0; Rezultāta - 0%; Ietekmes - 0%.	Iznākuma – 663,73; Rezultāta – 7,25%; Ietekmes - nav norādīts.

Konstatētas problēmas zinātnes nozarē		IZM rīcība problēmu novēršanai	Uzraudzības rādītāji, kas sasniedzami 2013.gadā ⁵⁶⁷			DPP paredzētie sasniedzamie uzraudzības rādītāji 2009.gadā ⁵⁶⁸	Vai ir sasniegts uz 31.12.2009. paredzētais rezultāts? ⁵⁶⁹	Sasniegtie uzraudzības rādītāji līdz 01.07.2011. ⁵⁷⁰
Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam ⁵⁷¹	1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2. Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ⁵⁷²		Iznākuma	Rezultāta	Ietekmes			
samazināšanās un novecošana, nepietiekams doktorantu skaits.		zinātnieku iesaistīšanos projektos un to vadībā, īpaši starpdisciplināros pētījumu virzienos.	2013.gadā veidos 1000.	veidos 10%.				
Nepietiekama sabiedrības, īpaši skolu jaunatnes, informētība par zinātnes un inovācijas sasniegumiem.	Nav definētas.	1.1.1.3. aktivitātes „Motivācijas veicināšana zinātniskajai darbībai” mērķis ir informēt un veidot sabiedrības, īpaši jauniešu un studentu, izpratni par zinātnes sasniegumiem un inovācijām, to nozīmi sabiedrības dzīvē un attīstības potenciālu, un veicināt uzņēmēju interesi par zinātnes pētījumu rezultātu komerciālo potenciālu un inovatīvo risinājumu izstrādi.	2013.gadā īstenoto informatīvo pasākumu skaits - 140.	Nav	Nav	Iznākuma - 40; Rezultāta un ietekmes rādītāju nav.	Nē: Iznākuma - 0. Rezultāta un ietekmes rādītāju nav.	Iznākuma - 0.
ERAF								
		2.1.Prioritātes „Zinātne un inovācijas” mērķis ir sekmēt starptautiski konkurētspējīgas zinātnes attīstību, stiprinot zinātnes un pētniecības potenciāla kapacitāti un sniedzot atbalstu zinātnes infrastruktūras modernizācijai, veicināt zināšanu pārnesei tautsaimniecībā un uz zināšanām balstītas uzņēmējdarbības nostiprināšanos.						
		2.1.1.Pasākuma „Zinātne, pētniecība un attīstība” mērķis ir stiprināt zinātnes un pētniecības potenciāla kapacitāti, sekmējot praktiskas ievirzes pētniecības projektu atbilstoši prioritārajiem virzieniem īstenošanu, modernizējot zinātniskās institūcijas, veidojot sabiedrības izpratni un interesi par pētniecību un inovācijām.						
Ierobežotas zināšanu komercializācijas	Ierobežotas zināšanu komercializācijas	2.1.1.1.aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” mērķis ir atbalstīt praktiskas ievirzes	Atbalsts plānots 200 praktiskas ievirzes	1. Starptautiski atzītu publikāciju	Nav	Iznākuma - 80; Rezultāta: 1. - 15;	Nē: Iznākuma - 0;	Nav sasniegts neviens

Konstatētas problēmas zinātnes nozarē		IZM rīcība problēmu novēršanai	Uzraudzības rādītāji, kas sasniedzami 2013.gadā ⁵⁶⁷			DPP paredzētie sasniedzamie uzraudzības rādītāji 2009.gadā ⁵⁶⁸	Vai ir sasniegts uz 31.12.2009. paredzētais rezultāts? ⁵⁶⁹	Sasniegtie uzraudzības rādītāji līdz 01.07.2011. ⁵⁷⁰
Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam ⁵⁷¹	1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2. Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ⁵⁷²		Iznākuma	Rezultāta	Ietekmes			
iespējas un prasmes.	iespējas un prasmes.	pētniecības projektus, kuri sekmētu zinātnes un ražošanas integrāciju un pētniecisko rezultātu ieviešanu atbilstoši valstī izvirzītajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem.	pētniecības projektiem.	(tajā skaitā SCI) skaita pieaugums (publikācijas gadā) - 2013. gadā - 800.; 2. Pieteikto starptautisko patentu skaits (gadā) - 2013. gadā - 45.		2. - 450; Ietekmes - nav.	Rezultāta: 1. 0; 2. 0; Ietekmes - nav.	noteiktais uzraudzības rādītājs.
Nav definētas.	Nav definētas.	2.1.1.2.aktivitātes „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi)” mērķis ir nodrošināt zinātnisko institūciju kapacitātes attīstību, sekmēt projektu īstenošanu, jaunu sadarbības projektu izstrādi un dalību tehnoloģiskajās platformās. Nodrošināt zinātniskajām institūcijām iespēju piedalīties zinātniskos kongresos, kā arī valsts zinātniskajām institūcijām - starptautiskās izstādēs, gadatirgos, tādējādi veicinot Latvijas zinātnes	Atbalsts 30 starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās.	Nav	Nav	Iznākuma - 15; Rezultāta un ietekmes rādītāju nav.	Nē: Iznākuma - 0; Rezultāta un ietekmes rādītāju nav.	Iznākuma - 20. Rezultāta un ietekmes rādītāju nav.

Konstatētas problēmas zinātnes nozarē		IZM rīcība problēmu novēršanai	Uzraudzības rādītāji, kas sasniedzami 2013.gadā ⁵⁶⁷			DPP paredzētie sasniedzamie uzraudzības rādītāji 2009.gadā ⁵⁶⁸	Vai ir sasniegts uz 31.12.2009. paredzētais rezultāts? ⁵⁶⁹	Sasniegtie uzraudzības rādītāji līdz 01.07.2011. ⁵⁷⁰
Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam ⁵⁷¹	1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2. Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ⁵⁷²		Iznākuma	Rezultāta	Ietekmes			
		atpazīstamību ES un pasaulē.						
Mazattīstīta zinātnes un pētniecības infrastruktūra, nepietiekams moderni aprīkotu laboratoriju skaits tehnoloģiskas ievirzes projektu realizācijai, īpaši reģionālajās zinātniskajās institūcijās.	Nepietiekams moderni aprīkotu laboratoriju skaits tehnoloģiskas ievirzes projektu realizācijai.	2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” mērķis ir pilnveidot zinātnes un pētniecības aprīkojumu un izveidot tā darbībai atbilstošu infrastruktūru, lai nodrošinātu mūsdienīgu materiāltehnisko bāzi pētniecības aktivitātēm vadošajos valsts nozīmes pētniecības centros, tādējādi sekmējot pētniecības intelektuālā potenciāla attīstību, kā arī nodrošināt nepieciešamos informācijas resursus un to pieejamību.	Modernizētas 35 zinātniskās institūcijas.	Nav	Nav	Nav	Nav nosakāms, jo nav paredzēti rādītāji 2009. gadam.	Iznākuma - 0.
Nav definētas.	Nav definētas.	2.1.1.3.2.apakšaktivitātes „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” mērķis ir izveidot nākamās paaudzes datu pārraides tīklu zinātniskās darbības nodrošināšanai (Latvijas akadēmisko pamattīklu), lai iesaistītos vienotajā Eiropas akadēmiskajā tīklā, un uzlabot	Paredzēts izveidot vienu nacionālas nozīmes Latvijas akadēmisko pamattīklu tīklu zinātniskās darbības un pētniecības nodrošināšanai.	Nav	Nav	Nav	Nav nosakāms, jo nav paredzēti rādītāji 2009. gadam.	Iznākuma - 0.

Konstatētas problēmas zinātnes nozarē		IZM rīcība problēmu novēršanai	Uzraudzības rādītāji, kas sasniedzami 2013.gadā ⁵⁶⁷			DPP paredzētie sasniedzamie uzraudzības rādītāji 2009.gadā ⁵⁶⁸	Vai ir sasniegts uz 31.12.2009. paredzētais rezultāts? ⁵⁶⁹	Sasniegtie uzraudzības rādītāji līdz 01.07.2011. ⁵⁷⁰
Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013.gadam ⁵⁷¹	1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2.Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ⁵⁷²		Iznākuma	Rezultāta	Ietekmes			
		informācijas sistēmas valsts zinātniskajās institūcijās un augstskolās.						

Vecākā valsts revidente

N.Mihailova